

Online Counseling in the Next Normal <i>Gunniga Phansri, Chaiporn Pongpisanrat, Dussadee Lebkhao, Bovornpot Choompunuch, Phamornpun Yurayat, Rungson Chomeya, Lakkana Sariwat, Wipanee Suk-erb, Supachai Tuklang, Sombat Tayruakham, Sukirin Amadbundit, Araya Piyakun</i>	7
The Development of Science Learning activities on Inquiry-Based Learning (5E) with 5W1H Teaching Method of Grade 6 Students <i>Kannika Noonamkam, Samarn Ekkapim</i>	21
Factors Influencing the Decision-Making of Chinese Students for Master of Business Administration (Chinese Program) in Thailand <i>Jittima Wongratchanan, Chirawut Lomprakhon, Praewa Thawornsatit</i>	34
A Study of English Learning Achievement and Need of Guidelines to Develop English Competency of First-Year Undergraduate Students of Rajamangala University of Technology Srivijaya, Songkhla <i>Jirayu Songkhro, Tassanee Kirisri</i>	54
The Development of Costing Management by Activity Base Cost Analysis of a Peanut Processing Community Enterprise Group, Bann Phan, Roi Et Province <i>Duangduan Phetra</i>	67
A study of Power-chord Exercises on Steady Beat Controlling for Primary School Students <i>Nahmphet Cheunpae, Chitapong Treemas, Saya Thuntawech</i>	81
The Education Model According to Technology Disruption In Thailand: Private University <i>Panjaphon Petrapoonsinchai</i>	93
An Analysis of Costs and Returns on Bamboo Production in Sakaeo Province <i>Panit Tiraponengam, Jongjit Lionram, Supawan Maleehual, Prasan Suksut</i> ...	109
Language uses for love imagery in Luk Krung Song by Sawalee Phakaphan <i>Pannawadee Phlay-in, Yutthichai Uppakandee, Pariyakorn Chookaew, Alisa Khumkhaim</i>	120
Contemporary Peacock Dance by Yang Liping National Artist of YunnanMontalon <i>Wang Tao, Pattamawadee Chansuwan</i>	130
The Relationship between Folklore and Cultural Tourism: A Case Study of Pantainorasingh Shrine, Samutsakorn Province <i>Apiwat Suthamdee</i>	138
Operational Capability Towards Excellent Innovative Products and Services of the Export Business of Thailand <i>Usanee Promsriya, Sithawat Munsettavith, Lawan Pongsuwansiri</i>	152

การศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ในวิถีอนาคต <i>กรรณิกา พันธุ์ศรี, ชัยพร พงษ์พิสันต์รัตน์, ดุษฎี เล็บขาว, บวรพจน์ ชมภูงูช, ภมรพรรณ ยุระยาตร์, รังสรรค์ ไฉมยา, ลักขณา สรีวัฒน์, วิภาณี สุขเอิบ, ศุภชัย ตู่กลาง, สมบัติ ท้ายเรือคำ, สุชีวิธณ์ อามาตย์บัณฑิต, อารยา ปิยะกุล</i>	7
การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 <i>กรรณิกา หนูน้ำคำ, สมาน เอกพิมพ์</i>	21
ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโทหลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน <i>จิตติมา วงศ์ราชนันท์, จิรวุฒิ หลอมประโคน, แพรวา ถาวรสถิตย์</i>	34
การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษและความต้องการต่อแนวทาง การพัฒนาสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา <i>จิรายุ สงเคราะห์, ทรรคนิย์ ศิริศรี</i>	54
การพัฒนาการบริหารต้นทุนด้วยการวิเคราะห์ต้นทุนฐานกิจกรรม กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปถั่วลิสง บ้านป่าน ตำบลดงสิงห์ อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด <i>ดวงเดือน เกตรา</i>	67
การศึกษาแบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดออนไลน์เพื่อพัฒนาชี้พจรจังหวะสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย <i>น้ำเพชร ชื่นแพ, ชิตพงษ์ ตรีมาศ, สยา ทันตะเวช</i>	81
รูปแบบการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับเทคโนโลยีเปลี่ยนโลกในประเทศไทย: มหาวิทยาลัยเอกชน <i>ปัญจพล เกตราพูนสินไชย</i>	93
การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการทำสวนไผ่ในจังหวัดสระแก้ว <i>ผานิตย์ ถิรพลงาม, จงจิต ลีอ่อนรัมย์, ศุภวรรณ มาลีหวล, ประสาน สุขสุทธิ</i>	109
การใช้ภาษาสื่อจินตภาพความรักในบทเพลงลูกกรุงที่ขับร้องโดยสวลี ผกาพันธุ์ <i>พรรณวดี พลายนินทร์, ยุทธิชัย อุปการดี, ปรียากรณ์ ชูแก้ว, อลิสา คุ่มเคี่ยม</i>	120
ระบำกยวร่วมสมัยของ หยาง ลี มิง ศิลปินแห่งชาติติมณฑลยูนนาน <i>หวัง เต๋า, ปัทมาวดี ชาญสุวรรณ</i>	130
คติชนกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: กรณีศึกษาศาลพันท้ายนรสิงห์ จังหวัดสมุทรสาคร <i>อภิวัฒน์ สุธรรมดี</i>	138
ศักยภาพการดำเนินงานนวัตกรรมสินค้าและบริการยอดเยี่ยมของธุรกิจส่งออกแห่งประเทศไทย <i>อุษณีย์ พรหมศรียา, ศิษฏ์วิวัช มันเศรษฐวิทย์, ลาวัญย์ พงษ์สุวรรณศิริ</i>	152

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ปีที่ 41 ฉบับที่ 1 มกราคม-กุมภาพันธ์ 2565

เจ้าของ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมส่งเผยแพร่ผลงานวิชาการและงานวิจัยที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการ และเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงวิชาการ โดยครอบคลุมวิทยากรด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ การศึกษาศิลปกรรม ดนตรีสถาปัตยกรรม ภาษา วรรณกรรม กำหนดการตีพิมพ์ปีละ 6 ฉบับ ออกราย 2 เดือน คือ เล่ม 1 มกราคม-กุมภาพันธ์/เล่ม 2 มีนาคม-เมษายน/เล่ม 3 พฤษภาคม-มิถุนายน/เล่ม 4 กรกฎาคม-สิงหาคม/เล่ม 5 กันยายน-ตุลาคม และ เล่ม 6 พฤศจิกายน-ธันวาคม

บทความวิชาการและบทความวิจัยที่จะนำมาตีพิมพ์ในวารสารมหาวิทยาลัยมหาสารคามนี้จะต้องได้รับการตรวจสอบทางวิชาการ (Peer review) ซึ่งปกติจะมีผู้พิจารณา 2 คน (Double Blind) หรือ ผู้พิจารณา 3 คน ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

ที่ปรึกษา

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม	
บรรณาธิการ ศาสตราจารย์ ดร.ปฐม หงษ์สุวรรณ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยบรรณาธิการ รองศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ น้อยวงศ์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัฐพล อินตะเสน	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อาจารย์ ดร.พิมพ์ยุพา ประพันธ์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.ภูมิฐาน รั้งคุณูปวัฒน์	มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
ศาสตราจารย์ ดร.อรุณจักร์ สัตยานุรักษ์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมศักดิ์ พิภุตศรี	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ศาสตราจารย์ ดร.กุลธิดา ท้วมสุข	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์ชัย ปิฎกวัชต์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์ ดร.ตาวรัตน์ เมตตาริกานนท์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศิลป์ สืบวัฒนะ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญชม ศรีสะอาด	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.มนวิภา ผดุงสิทธิ์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินดา เข้มศรีพงษ์	มหาวิทยาลัยเรศวร
รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิวรรณ ตันติจนาวงศ์	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิวรรณ พิรศักดิ์โสภณ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์ ดร.วนิช นิรันทรานนท์	มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตอุตรธานี
รองศาสตราจารย์ ยงยุทธ ชูแว่น	มหาวิทยาลัยศิลปากร
รองศาสตราจารย์ สิทธิพร ภิรมย์รื่น	มหาวิทยาลัยศิลปากร
รองศาสตราจารย์ ดร.กมลพร สอนศรี	มหาวิทยาลัยมหิดล
รองศาสตราจารย์ ดร.ธัญญา สังข์พันธุพานนท์	มหาวิทยาลัยเรศวร
รองศาสตราจารย์ ดร.เพชรวิทย์ จันทศิริสิริ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.สมชัย ภัทรธนานันท์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ คำคง	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูเบศร์ สมุทรจักร	มหาวิทยาลัยมหิดล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พ.ต.ท.ดร.เกษมสานต์ โชติชาครพันธ์ุ	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอี่ยมพร หลินเจริญ	มหาวิทยาลัยนเรศวร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมินทร เบ้าธรรม	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิคม นาคอ้าย	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
Mr. Adrian R. Plant	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

เลขานุการ นางฉวีวรรณ อรรถะเศรษฐ์

ผู้ช่วยเลขานุการ จิรรัตน์ ภูสีฤทธิ พัทศรีวิไล รุ่งวิสัย

สำนักงานกองบรรณาธิการ
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
โทรศัพท์ 0-4375-4321 ต่อ 1754 หรือ 0-4375-4416
กำหนดการตีพิมพ์ปีละ 6 ฉบับ
ฉบับที่ 1 มกราคม-กุมภาพันธ์
ฉบับที่ 2 มีนาคม-เมษายน
ฉบับที่ 3 พฤษภาคม-มิถุนายน
ฉบับที่ 4 กรกฎาคม-สิงหาคม
ฉบับที่ 5 กันยายน-ตุลาคม
ฉบับที่ 6 พฤศจิกายน-ธันวาคม

พิมพ์เผยแพร่เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2565

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ฉบับนี้ เป็นปีที่ 41 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ 2565 เป็นฉบับเปิดศักราชใหม่ของปี ซึ่งมีบทความวิชาการที่มีเนื้อหาเข้มข้นไปด้วยสาระความรู้หลากหลายเรื่อง ทางกองบรรณาธิการฯ ต้องขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำหน้าที่พิจารณาให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทความต่างๆ และขอขอบคุณท่านผู้เขียนทุกท่านที่ได้ร่วมส่งบทความมาเข้าร่วมนำเสนอตีพิมพ์ในวารสารฉบับนี้

วารสารเล่มนี้ประกอบไปด้วยบทความจำนวน 12 เรื่อง ได้แก่ 1) การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ในวิถีดอนาต 2) การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นร่วมกับเทคนิคการใช้คำ ถาม 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 3) ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโทหลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน 4) การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษและความต้องการต่อแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา 5) การพัฒนาการบริหารต้นทุนด้วยกราฟวิเคราะห์ต้นทุนฐานกิจกรรม กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปถั่วลิสง บ้านป่าน ตำบลดงสิงห์ อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด 6) การศึกษาแบบฝึกทวนเวอร์คอร์ดออนไลน์เพื่อพัฒนาชีพรจจหะสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย 7) รูปแบบการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับเทคโนโลยีเปลี่ยนโลกในประเทศไทย: มหาวิทยาลัยเอกชน 8) การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการทำสวนไผ่ในจังหวัดสระแก้ว 9) การใช้ภาษาสื่อจินตภาพความรักในบทเพลงลูกกรุงที่ขับร้องโดยสวลี ผกาพันธุ์ 10) ระเบียบการร่วมสมัยของ หยาง ลี้ ผิง ศิลปินแห่งชาติมณฑลยูนนาน 11) คติชนกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: กรณีศึกษาศาลพันท้ายนรสิงห์ จังหวัดสมุทรสาคร และ 12) ศักยภาพการดำเนินงานนวัตกรรมสินค้าและบริการยอดเยี่ยมของธุรกิจส่งออกแห่งประเทศไทย

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเนื้อหาสาระทางวิชาการในบทความต่างๆ ในวารสารเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านและผู้สนใจด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เพื่อนำไปพัฒนาต่อยอด หรือใช้เป็นแนวทางในการทำวิจัยต่อไป ตลอดจนใช้เป็นฐานข้อมูลการศึกษาค้นคว้าให้มีความรอบด้านและลุ่มลึกมากยิ่งขึ้นได้ ขอขอบคุณอีกครั้งสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ร่วมพิจารณาบทความ และผู้เขียนทุกท่านที่ส่งบทความเข้ามาตีพิมพ์ร่วมกัน ท้ายสุด สำหรับผู้ที่สนใจที่จะตีพิมพ์บทความในวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามในฉบับต่อไป ท่านสามารถติดต่อและเข้าไปดูและส่งบทความเข้ามาได้ทางเว็บไซต์ของวารสารของเราได้ตลอด

Contents

Online Counseling in the Next Normal <i>Gunniga Phansri, Chaiporn Pongpisanrat, Dussadee Lebkhao, Bovornpot Choompunuch, Phamornpun Yurayat, Rungson Chomeya, Lakkana Sariwat, Wipanee Suk-erb, Supachai Tuklang, Sombat Tayruakham, Sukirin Amadbundit, Araya Piyakun</i>	7
The Development of Science Learning Activities on Inquiry-Based Learning (5E) with 5W1H Teaching Method of Grade 6 Students <i>Kannika Noonamkam, Samarn Ekkapim</i>	21
Factors Influencing the Decision-Making of Chinese Students for Master of Business Administration (Chinese Program) in Thailand <i>Jittima Wongratchanan, Chirawut Lomprakhon, Praewa Thawornsatit</i>	34
A Study of English Learning Achievement and Need of Guidelines to Develop English Competency of First-Year Undergraduate Students of Rajamangala University of Technology Srivijaya, Songkhla <i>Jirayu Songkhro, Tassanee Kirisri</i>	54
The Development of Costing Management by Activity Base Cost Analysis of a Peanut Processing Community Enterprise Group, Bann Phan, Roi Et Province <i>Duangduan Phetra</i>	67
A study of Power-chord Exercises on Steady Beat Controlling for Primary School Students <i>Nahmphet Cheunpae, Chitapong Treemas, Saya Thuntawech</i>	81
The Education Model According to Technology Disruption in Thailand: Private University <i>Panjaphon Petrapoonsinchai</i>	93
An Analysis of Costs and Returns on Bamboo Production in Sakaeo Province <i>Panit Tiraponengam, Jongjit Lionram, Supawan Maleehual, Prasan Suksut</i>	109
Language Uses for Love Imagery in Luk Krung Song by Sawalee Phakaphan <i>Pannawadee Phlay-in, Yutthichai Uppakandee, Pariyakorn Chookaew, Alisa Khumkhaim</i>	120
Contemporary Peacock Dance by Yang Liping National Artist of Yunnan <i>Wang Tao, Pattamawadee Chansuwan</i>	130
The Relationship Between Folklore and Cultural Tourism: A Case Study of Pantainorasingh Shrine, Samutsakorn Province <i>Apiwat Suthamdee</i>	138
Operational Capability Towards Excellent Innovative Products and Services of the Export Business of Thailand <i>Usanee Promsriya, Sithawat Munsettavith, Lawan Pongsuwansiri</i>	152

สารบัญ

การศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ในวิดีโอภาค	
<i>กรณีศึกษา พันธุ์ศรี, ชัยพร พงษ์พิสันต์รัตน์, ดุษฎี เล็บขาว, บวรพจน์ ชมภูงูช, ภามพรพรรณ ยุระยาตร์, รังสรรค์ โฉมยา, ลักขณา สรวิวัฒน์, วิภาณี สุขเอิบ, ศุภชัย ตู่กลาง, สมบัติ ท้ายเรือคำ, สุชีรินันท์ อามาตย์บัณฑิต, อารยา ปิยะกุล</i>	7
การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	
<i>กรณีศึกษา หนูน้ำคำ, สมาน เอกพิมพ์</i>	21
ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโทหลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน	
<i>จิตติมา วงศ์ราชนันท์, จิรวุฒิ หลอมประโคน, แพรวา ถาวรสถิตย์</i>	34
การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษและความต้องการต่อแนวทาง การพัฒนาสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา	
<i>จิรายุ สงเคราะห์, ทรรคนีย์ ศิริศรี</i>	54
การพัฒนาการบริหารต้นทุนด้วยการวิเคราะห์ต้นทุนฐานกิจกรรม กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปถั่วลิสง บ้านป่าน ตำบลดงสิงห์ อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด	
<i>ดวงเดือน เกตรา</i>	67
การศึกษาแบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดออนไลน์เพื่อพัฒนาชีฟจรจังหวัดสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย	
<i>น้ำเพชร ชื่นแพ, ชิตพงษ์ ตรีมาศ, สยา ทันตะเวช</i>	81
รูปแบบการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับเทคโนโลยีเปลี่ยนโลกในประเทศไทย: มหาวิทยาลัยเอกชน	
<i>ปัญญาพล เกตราพูนสินไชย</i>	93
การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการทำสวนไผ่ในจังหวัดสระแก้ว	
<i>ผานิตย์ ธีรพลงาม, จงจิต ลีอ่อนรัมย์, ศุภวรรณ มาลีหวล, ประสาน สุขสุทธิ</i>	109
การใช้ภาษาสื่อจินตภาพความรักในบทเพลงลูกกรุงที่ขับร้องโดยสวลี ผกาพันธุ์	
<i>พรรณวดี พลายนรินทร์, ยุทธิชัย อุปการดี, ปริญญาภรณ์ ชูแก้ว, อลิสา คู่มเคียม</i>	120
ระบำนกยูงร่วมสมัยของ หยาง ลี ผิง ศิลปินแห่งชาติติมณฑลยูเนียน	
<i>หวัง เต๋า, ปัทมาวดี ชาญสุวรรณ</i>	130
คติชนกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: กรณีศึกษาศาลพันท้ายนรสิงห์ จังหวัดสมุทรสาคร	
<i>อภิวัฒน์ สุธรรมดี</i>	138
ศักยภาพการดำเนินงานนวัตกรรมสินค้าและบริการยอดเยี่ยมของธุรกิจส่งออกแห่งประเทศไทย	
<i>อุษณีย์ พรหมศรียา, ศิษฏ์วิช มั่นเศรษฐวิทย์, ลาวัณย์ พงษ์สุวรรณศิริ</i>	152

การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ในวิถีอนาคต

Online Counseling in the Next Normal

กรรณิกา พันธุ์ศรี², ชัยพร พงษ์พิสันต์รัตน์¹, ดุษฎี เล็บขาว¹, บวรพจน์ ชมภูนุช¹,
ภมรพรรณ ยूरะยาตรี², รังสรรค์ โฉมยา³, ลักขณา สิริวัฒน์³, วิภาณี สุขเอิบ¹,
ศุภชัย ตู่กลาง¹, สมบัติ ท้ายเรือคำ⁴, สุชีรินันท์ อามาตย์บัณฑิต¹, อารยา ปิยะกุล¹
Gunniga Phansri¹, Chaiporn Pongpisanrat¹, Dussadee Lebkhao¹,
Bovornpot Choompunuch¹, Phamornpun Yurayat², Rungson Chomeya³,
Lakkana Sariwat³, Wipanee Suk-erb¹, Supachai Tuklang¹,
Sombat Tayruakham⁴, Sukirin Amadbundit¹, Araya Piyakun¹

Received: 12 November 2021

Revised: 21 December 2021

Accepted: 30 December 2021

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ (1) เพื่อให้ผู้อ่านมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ในด้านความหมาย ประวัติความเป็นมา ประเภท และองค์ประกอบ (2) เพื่อให้ผู้อ่านทราบถึงข้อดีและข้อจำกัดของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ และ (3) เพื่อให้ผู้อ่านทราบถึงผลของการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ในช่วงที่ผ่านมา และมองเห็นแนวโน้มหรือทิศทางของการวิจัยในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งเป็นยุคที่มีความผันผวนทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ภัยพิบัติ รวมทั้งสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ซึ่งบทความนี้เป็นการสังเคราะห์ (synthesis) จากเอกสารร่วมกับประสบการณ์ในการทำวิจัยด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ โดยในตอนต้นของบทความนำเสนอเนื้อหาสำคัญของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ ส่วนตอนกลางของบทความจะนำเสนอถึงข้อดีและข้อจำกัดของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ และตอนท้ายของบทความจะนำเสนอตัวอย่างของการวิจัยทางด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้อ่านที่เป็นนักจิตวิทยาหรือผู้ปฏิบัติงานทางสุขภาพจิตและจิตเวชได้ใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมสำหรับการให้บริการที่ปรับเปลี่ยนเป็นรูปแบบออนไลน์เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งเป็นประโยชน์แก่บุคคลที่

¹ อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ รองศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

⁴ รองศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

¹ Lecturer, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Assistant Professor, Faculty of Education, Mahasarakham University

³ Associate Professor, Faculty of Education, Mahasarakham University

⁴ Associate Professor, Faculty of Education, Chiang Mai University

มีความเครียด ความวิตกกังวล และต้องการแสวงหาความช่วยเหลือในเบื้องต้น ได้ใช้เป็นข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจในการขอรับบริการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ เพื่อบรรเทาปัญหาสุขภาพจิตก่อนที่จะตัดสินใจเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาในสถานพยาบาลต่อไป

คำสำคัญ: การบำบัดแบบออนไลน์, การปรึกษาเชิงจิตวิทยา, การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์, วิถีอนาคต

Abstract

This article is delivered to the readers with three important objectives: (1) to enhance understanding of online counseling in terms of meaning, historical background, categories and components ; (2) to present the advantages and limitations of online counseling, and (3) to inform readers of the results of recent online counseling research studies in order to shed light on trends or directions of current and future research in this stream of social, economic, political, catastrophic volatility and COVID-19 pandemic. The authors synthesized the body of knowledge from books, textbooks, documents and relevant research integrating with personal experiences in conducting online counseling research. At the beginning of this article, the authors present important content of online counseling. More information on advantages and limitations of online counseling are detailed at the middle of the article. In the final part, the authors show an example of online counseling research to guide readers including psychologists, mental health providers, and psychiatric practitioners with information for further personal improvement in order to gain readiness for online services. This article will also be beneficial to individuals with stress and anxiety who are seeking initial help. They can use this primary information to aid the decision for obtaining online psychological services to alleviate mental health issues and continue further treatment process in a medical care unit.

Keywords: Counselling, cyber-counseling, e-therapy, online counseling, next normal

บทนำ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลกระทบต่อชีวิตของประชาชนในทุกด้าน ทั้งผลกระทบทางด้านสุขภาพที่มีประชาชนเจ็บป่วยและเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก และบุคลากรทางการแพทย์ต้องทำงานหนักมากขึ้น รวมทั้งผลกระทบทางด้านสังคม เกิดความตระหนก ตื่นกลัว และมีการนำมาสู่ความแตกแยก เกิดการกีดกัน รวมทั้ง

ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจเกิดขึ้นอย่างมหาศาล ซึ่งส่งผลกระทบต่อปัญหาสุขภาพจิตของประชาชนในชาติและมีแนวโน้มจะส่งผลกระทบต่อปัญหาสุขภาพจิตในระยะยาวถึงแม้จะสิ้นสุดการแพร่ระบาดไปแล้วก็ตาม (Ornell, Schuch, Sordi, & Kessler, 2020, p. 232-234) รวมทั้งจากสถานการณ์ของการแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่เต็มไปด้วยสิ่งที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้ ความไม่แน่นอน ความรุนแรงของโรค การได้รับข้อมูลข่าวสารที่ไม่ถูกต้อง

รวมทั้งการเว้นระยะห่างทางสังคม ทำให้เกิดความเครียดและปัญหาสุขภาพจิต (Zandifar, Badrfam, Yazdani, Arzaghi, Rahimi, Ghasemi, Khamisabadi, Khonsari, & Qorban, 2020, p. 1432) นอกจากนี้จากการศึกษาวิจัยพบว่า นักศึกษาในระดับอุดมศึกษาในประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย ไทย และจีนมีความวิตกกังวลเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด รองลงมาได้แก่ ภาวะซึมเศร้า และความเครียด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่านักศึกษา มีความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาด้านสุขภาพจิตในช่วงการระบาดใหญ่ของ COVID-19 อาจเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินชีวิตที่ไม่คาดคิดมาก่อน (Jiang, Yan-Li, Pamanee, & Sriyanto, 2021, p. 376-377) ดังนั้นเมื่อบุคคลเกิดปัญหาสุขภาพจิต บุคคลเหล่านี้พยายามแสวงหาความช่วยเหลือ ทั้งการหาข้อมูลตามสื่อออนไลน์ต่างๆ และการรับบริการปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งในการให้ความช่วยเหลือจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องปรับเป็นรูปแบบทางออนไลน์มากขึ้น ซึ่งการปรึกษาเชิงจิตวิทยาผ่านทางอินเทอร์เน็ต หรือการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์เพื่อบำบัดรักษาปัญหาสุขภาพจิตเป็นแนวคิดใหม่ที่กำลังได้รับความนิยม ที่ผ่านมามักจะได้รับ การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบพบหน้า แต่ในยุคใหม่มีการนำเทคโนโลยีมาผสมผสานกับแนวคิด การบำบัด จึงทำให้เกิดการบำบัดรักษาหรือการ ปรึกษาเชิงจิตวิทยาผ่านระบบออนไลน์ โดย ผู้ให้การปรึกษาสามารถให้การปรึกษาเชิง จิตวิทยาผ่านช่องทางโทรศัพท์ อีเมล (e-mail) การพิมพ์สนทนาโต้ตอบหรือแชต (chat) และ การประชุมทางไกลผ่านจอภาพ (video conference) (ณัฐวุฒิ สรพิพัฒน์เจริญ, วรากร ทรัพย์วิระปรกรณ์ และอนงค์ วิเศษสุวรรณ, 2558, p. 82)

นักการศึกษาจำนวนมากบัญญัติศัพท์ ของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์

หรือการบำบัดรักษาผ่านระบบอินเทอร์เน็ตไว้ มากมาย ยกตัวอย่างเช่น online counseling, cyber-counseling, e-counseling, e-therapy, cybertherapy, web-counseling, teletherapy, telecounseling, telehealth, computer-mediated psychotherapy, computer mediated communication ในบทความนี้ ผู้เขียนใช้คำว่า การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ (online counseling) ซึ่งมีความหมายว่าเป็นการปรึกษา เชิงจิตวิทยาแก่ผู้ที่มีปัญหาทางด้านจิตใจหรือ สุขภาพจิต เกิดความเครียดและความวิตกกังวล จากปัญหาในการดำเนินชีวิต ปัญหาการเรียน ปัญหาการทำงาน และปัญหาส่วนตัวและสังคม โดยมีนักจิตวิทยาหรือผู้เชี่ยวชาญทางด้านสุขภาพ จิตเป็นผู้ให้บริการปรึกษาแก่ผู้รับการศึกษา แบบไม่พบตัวกัน และมีการใช้ระบบเทคโนโลยี สารสนเทศได้แก่ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) การสนทนาผ่านโปรแกรมแชต (chat program) และการประชุมทางไกลผ่านจอภาพ (video conferencing) เป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสาร ทั้งผู้ให้การปรึกษาและผู้รับการศึกษาจะอยู่คนละ สถานที่ และติดต่อสื่อสารกันผ่านทางอินเทอร์เน็ต ที่เป็นการสื่อสารระหว่างผู้ให้การปรึกษาและ ผู้รับการศึกษา เป็นการให้การปรึกษารายบุคคล หรือแบบกลุ่มก็ได้ โดยการสื่อสารแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ (1) แบบเกิดขึ้นในเวลา เดียวกัน (synchronous) เป็นการโต้ตอบสื่อสาร ที่เกิดขึ้นในทันที (real time) ในเวลาที่อยู่เหมือนกัน และ (2) แบบไม่ได้เกิดในช่วงเวลาเดียวกัน (asynchronous) เป็นการส่งอีเมล การพูดคุยผ่าน กระดานสนทนา และเว็บบล็อก ซึ่งผู้ให้การปรึกษา และผู้รับการศึกษาไม่ได้สื่อสารโต้ตอบกัน ใน ทันทีทันใด และเป็น การสื่อสารกันคนละเวลา รวมทั้งแต่ละคนมีโอกาสนพิจารณาว่าควรตอบ สอนองต่อการโต้ตอบอย่างไรและเวลาใด

การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์

หัวข้อนี้ผู้เขียนกล่าวถึงวิวัฒนาการของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ตั้งแต่อดีตเป็นต้นมา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ในช่วงปี ค.ศ. 1890-1910 ถือเป็นต้นกำเนิดของจิตบำบัดและจิตบำบัดทางไกล โดย Sigmund Freud นักประสาทวิทยาชาวออสเตรียชื่อดัง ผู้ก่อตั้งวิชาจิตบำบัดในปี ค.ศ. 1890 ด้วยแนวคิดจิตวิเคราะห์ ซึ่งนอกเหนือจากการบำบัดรักษาด้วยตนเอง Freud ยังทำจิตบำบัดทางไกลด้วยการส่งจดหมายผ่านทางไปรษณีย์ จึงอาจกล่าวได้ว่าจิตบำบัดทางไกลกำเนิดขึ้นมาพร้อมกับจิตบำบัดแบบดั้งเดิม หลังจากแนวคิดจิตวิเคราะห์ถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนักจึงได้เกิดแนวคิดใหม่ๆ ขึ้นมา เช่น ในช่วงทศวรรษที่ 1950 เกิดแนวคิดการบำบัดความคิดและพฤติกรรม ต่อมาในช่วงทศวรรษที่ 1960 ผู้เชี่ยวชาญเริ่มทำจิตบำบัดด้วยการพูดคุยผ่านทางโทรศัพท์ ซึ่งมีรูปแบบคล้ายกับการให้การปรึกษาทางโทรศัพท์ในปัจจุบัน ถึงแม้จะไม่มีเครื่องมือประวัติศาสตร์ไว้อย่างชัดเจน แต่ถือว่าการบำบัดผ่านทางโทรศัพท์เป็นเหตุการณ์สำคัญสำหรับวิชาชีพด้านสุขภาพจิต และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่รูปแบบการบำบัดแบบออนไลน์ ต่อมาในปี ค.ศ. 1966 สถาบันเทคโนโลยีแมสซาชูเซตส์ (MIT) สร้างแอปพลิเคชันคอมพิวเตอร์แบบข้อความชื่อ ELIZA เพื่อจำลองเป็นนักจิตบำบัดตามแนวคิดโรเจอร์ ที่ได้รับการฝึกอบรมให้ตอบคำถามของคนไข้ ต่อมาในปี ค.ศ. 1969 มีการสาธิตครั้งแรกของอินเทอร์เน็ตที่มหาวิทยาลัย California-Los Angeles (UCLA) และมหาวิทยาลัย Stanford และสามปีต่อมาในปี ค.ศ. 1972 ในการประชุมนานาชาติเรื่องคอมพิวเตอร์ (International Conference on Computers) เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัย UCLA และ Stanford ใช้คอมพิวเตอร์

ที่เชื่อมต่อกันเพื่อสาธิตการทำจิตบำบัดผ่านทางอินเทอร์เน็ต แต่ก็ยังไม่ใช้ชื่อของการบำบัดจริงของนักบำบัดที่มีใบประกอบวิชาชีพ เนื่องจากเป็นเพียงการสาธิตสำหรับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีกับการทำจิตบำบัด ต่อมาในปี ค.ศ. 1986 มหาวิทยาลัย Cornell ได้จัดบริการครั้งแรกในการให้บริการทางด้านจิตใจผ่านโปรแกรมที่เรียกว่า Dear Uncle Ezra ภายใต้การกำกับดูแลของนักจิตวิทยา Jerry Feist ซึ่งโปรแกรมนี้ออกมาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายสำหรับนักศึกษาของมหาวิทยาลัย Cornell และผู้ขอรับคำแนะนำจากกว่า 30 ประเทศ ในการให้คำแนะนำและตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพจิตมากกว่า 20,000 คำถาม ต่อมาในต้นทศวรรษที่ 1990 ผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพจิตเริ่มนำรูปแบบการให้คำแนะนำแบบออนไลน์ในมหาวิทยาลัยมาประยุกต์กับการทำงานส่วนตัว โดยตั้งแต่ปี ค.ศ. 1993 ถึง 1995 ผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพจิตหลายคน ได้แก่ Ivan Goldberg และ John Grohol ได้ให้บริการสุขภาพจิตทางอินเทอร์เน็ตโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ซึ่งในปี ค.ศ. 1995 นักบำบัด John Grohol ได้ก่อตั้งการสนทนาด้านสุขภาพจิตสาธารณะขึ้น และพัฒนาไปเป็น Psych Central ซึ่งเป็นสิ่งพิมพ์และฟอรัมด้านสุขภาพจิตที่ได้รับความนิยมอย่างมาก และนักจิตวิทยา Leonard Holmes เป็นผู้ให้คำแนะนำด้านสุขภาพจิตออนไลน์คนแรกที่เริ่มเก็บค่าบริการสำหรับการให้บริการแบบออนไลน์ แต่อย่างไรก็ตาม David Sommers มักจะได้รับการกล่าวขานว่าเป็นบุคคลแรกๆ ที่บุกเบิกการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ และในปี ค.ศ. 1995 Sommers เป็นคนแรกที่สร้างความสัมพันธ์ในการรักษาระยะยาวกับคนไข้จากทั่วโลกโดยผ่านเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต และมีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมสำหรับการให้บริการ

ปลายทศวรรษที่ 1990 มีการเพิ่มขึ้นของการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ รวมทั้งปลายศตวรรษที่ 20 เป็นช่วงเวลาที่ธุรกิจเกี่ยวกับการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์เกิดขึ้น ด้วยการเพิ่มขึ้นของคลินิกสุขภาพจิตออนไลน์ และในปี ค.ศ. 1997 สมาคมนานาชาติสุขภาพจิตออนไลน์ (International Society for Mental Health Online [ISMHO]) ได้ก่อตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพจิตในการให้บริการแบบออนไลน์ เพื่อพัฒนามาตรฐานสำหรับการมีปฏิสัมพันธ์แบบออนไลน์ระหว่างผู้บำบัดและคนไข้ เมื่อเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 เป็นยุคที่อินเทอร์เน็ตเจริญก้าวหน้ามาก ผู้คนเข้าถึงอินเทอร์เน็ตมากขึ้น และส่วนใหญ่มีคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล ในช่วงนี้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีมาผสมผสานกับการศึกษาเชิงจิตวิทยา และในปี ค.ศ. 2006 มีการสรุปว่าจิตบำบัดออนไลน์มีประสิทธิภาพที่ดี ช่วยลดอาการทางจิตเวชของคนไข้ได้ รวมทั้งจากผลการศึกษามหาวิทยาลัยซุริค ประเทศเยอรมันที่เริ่มต้นศึกษาในปี ค.ศ. 1996 และได้ข้อสรุปในปี ค.ศ. 2011 โดยผลการวิจัยพบว่าการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์มีประสิทธิภาพเทียบเท่ากับการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบดั้งเดิม (การศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบพบหน้า)

ประเภทของการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์

การจำแนกประเภทของรูปแบบการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ประกอบด้วย 2 รูปแบบใหญ่ๆ ดังนี้ (Sari, 2021, p. 14-15)

(1) แบบไม่ได้เกิดในช่วงเวลาเดียวกัน (asynchronous) ได้แก่ การศึกษาเชิงจิตวิทยารายบุคคลผ่านทางอีเมล เป็นปฏิสัมพันธ์ทางไกลแบบ asynchronous ระหว่างผู้ให้การศึกษาและผู้รับการปรึกษา โดยสื่อสารผ่านข้อความ

(2) แบบเกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน (synchronous) ได้แก่

(2.1) การศึกษาเชิงจิตวิทยารายบุคคลผ่านการสนทนา (chat) เป็นปฏิสัมพันธ์ทางไกลระหว่างผู้ให้การศึกษาและผู้รับการปรึกษา โดยสื่อสารผ่านข้อความ

(2.2) การศึกษาเชิงจิตวิทยาคู่สมรสผ่านการสนทนา (chat) เป็นปฏิสัมพันธ์ทางไกลระหว่างผู้ให้การศึกษาหนึ่งคนหรือมากกว่า และผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส โดยสื่อสารผ่านข้อความ

(2.3) การศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มผ่านการสนทนา (chat) เป็นปฏิสัมพันธ์ทางไกลระหว่างผู้ให้การศึกษาหนึ่งคนหรือมากกว่า กับผู้รับการปรึกษาหลายคน โดยสื่อสารผ่านข้อความ

(2.4) การศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบรายบุคคลโดยใช้วิดีโอ เป็นปฏิสัมพันธ์ทางไกลระหว่างผู้ให้การศึกษาและผู้รับการปรึกษา โดยสื่อสารผ่านการมองเห็นภาพและการได้ยินผ่านวิดีโอ

(2.5) การศึกษาเชิงจิตวิทยาคู่สมรสโดยใช้วิดีโอ เป็นปฏิสัมพันธ์ทางไกลระหว่างผู้ให้การศึกษาหนึ่งคนหรือมากกว่า และผู้รับการปรึกษาสองคน โดยสื่อสารผ่านการมองเห็นภาพและการได้ยินผ่านวิดีโอ และ

(2.6) การศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มโดยใช้วิดีโอ เป็นการปฏิสัมพันธ์ทางไกลระหว่างผู้ให้การศึกษาหลายคนและผู้รับการปรึกษาหลายคน โดยสื่อสารผ่านการมองเห็นภาพและการได้ยินผ่านวิดีโอ

นอกจากนี้การบำบัดแบบออนไลน์ยังมีในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น เว็บไซต์การให้สุขภาพจิตศึกษา การแทรกแซงแบบการชี้นำตนเอง กลุ่มสนับสนุนให้กำลังใจทางออนไลน์และบล็อกการบำบัดแบบออนไลน์ด้วย virtual reality

การบำบัดผ่านการเล่นเกมและโลกเสมือนจริง อินเทอร์เน็ตบนมือถือและการส่งข้อความ (SMS) เช่น การบำบัดผ่านแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ เป็นต้น (Barak & Grohol, 2011, p. 162-179)

องค์ประกอบการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์

ประเด็นที่ควรพิจารณาสำหรับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ ประกอบด้วย 4 ด้าน มีรายละเอียดดังนี้

1) คุณลักษณะของผู้ให้การปรึกษา สำหรับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ เป็นลักษณะต่างๆ ของผู้ให้การปรึกษาที่เป็นปัจจัยสนับสนุนต่อการให้บริการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ ซึ่งประกอบด้วย การมีความรู้และความสามารถเกี่ยวกับการให้การปรึกษา ไม่ว่าจะ เป็นทฤษฎีแนวคิดในการปรึกษา ทักษะพื้นฐานในการปรึกษา และหลักจิตวิทยา รวมทั้งผู้ให้การปรึกษาควรตระหนักถึงข้อดี ข้อจำกัด ปัญหาอุปสรรค และขอบเขตของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ที่สามารถทำได้อย่างปลอดภัย โดยยึดหลักการปฏิบัติงานตามหลักจรรยาบรรณวิชาชีพ เพื่อให้เกิดประโยชน์และไม่เป็นอันตรายต่อผู้มารับการปรึกษา นอกจากนี้ผู้ให้การปรึกษาควรผ่านการเรียนรู้และการฝึกอบรม เพื่อสร้างองค์ความรู้และสร้างเสริมประสบการณ์เกี่ยวกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ และมีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งผู้ให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ควรมีความสามารถในการใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์และเครื่องมือสื่อสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ต รวมทั้งการมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการเป็นผู้ให้การปรึกษา ได้แก่ ความสามารถในการรับรู้และเข้าใจอารมณ์ความรู้สึก ความกระตือรือร้นในการให้ความช่วยเหลือ ความเป็นมิตร ความน่า

ไว้วางใจ ความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น และการรักษาความลับของผู้รับการปรึกษา (Zelvin & Speyer, 2004, p. 164-165 ; สุววุฒิ วงศ์ทางสวัสดิ์, 2553, p. 16 ; สุววุฒิ วงศ์ทางสวัสดิ์, 2559, p. 11-12)

2) คุณลักษณะของผู้รับการปรึกษา สำหรับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ โดยผู้รับการปรึกษาจะต้องมีคอมพิวเตอร์ และมีความสนใจที่จะใช้อินเทอร์เน็ต รวมทั้งการรับรู้ถึงประโยชน์และอุปสรรคการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ รวมทั้งมีความรู้เกี่ยวกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ และความสามารถในการใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์และเครื่องมือสื่อสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ผู้รับการปรึกษามีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะจัดการกับปัญหาของตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง (self-efficacy) ความสามารถในการกำกับตนเอง (self-regulation) และความสามารถในการเข้าใจแนวคิดและเรียนรู้เทคนิคการช่วยเหลือตนเอง (self-help techniques) รวมทั้งการมีความเชื่อ เจตคติ แรงจูงใจ ประสบการณ์ และความคาดหวังที่ดีเกี่ยวกับการรับบริการปรึกษาออนไลน์ (Amichai-Hamburger, 2017, p. 1-17 ; Liu, 2015, p. 28 ; Richards & Vigan, 2013, p. 999-1000 ; Ritterband, Thorndike, Cox, Kovatchev, & Gonder-Frederick, 2009, p. 19 ; Tannous, 2017, p. 74 ; Teo, Shi, Huang, & Hoi, 2019, p. 1615)

3) สัมพันธภาพเพื่อการบำบัดรักษาของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ เป็นสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้การปรึกษาและผู้รับการปรึกษาที่มีการปฏิสัมพันธ์ในการสื่อสารโต้ตอบซึ่งกันและกัน เพื่อเอื้ออำนวยให้เกิดบรรยากาศของการให้ความร่วมมือและการช่วยเหลือในการจัดการกับปัญหาของผู้รับการปรึกษา การ

สื่อสารแบบสองทาง มีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกัน รวมทั้งมีการให้การแนะนำ การให้ข้อมูลสะท้อนกลับ การถ่ายโยงความรู้สึก และการมีปฏิริยาโต้ตอบตลอดกระบวนการของการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ (Colbow, 2013, p. 165-157 ; Guay, Auger, Demers, Mortenson, Miller, Gélinas-Bronsard, & Ahmed, 2017, p. 12-13 ; Richards & Vigan, 2013, p. 1003-1005)

4) ประเด็นทางจริยธรรมของการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ เป็นเรื่องของการได้รับการชี้แจงข้อจำกัดและเงื่อนไข การลงชื่อรับรองในใบแสดงความยินยอมเข้ารับการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ ความมั่นใจเกี่ยวกับการรักษาความลับ ความปลอดภัยของข้อมูลในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ การอธิบายเกี่ยวกับสิทธิและความรับผิดชอบของผู้รับบริการการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการประเมินความเสี่ยงที่เหมาะสม รวมถึงการระบุตัวตนของผู้รับบริการการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ และผู้ให้การศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ รวมทั้งการเตรียมความพร้อมสำหรับกรณีฉุกเฉิน ซึ่งสอดคล้องกับ Stoll, Müller, and Trachsel (2020, p. 6-9) ที่มีความเห็นว่าการพิจารณาประเด็นทางจริยธรรมที่เกี่ยวข้องดังนี้ (1) กระบวนการให้ความยินยอมที่ต้องมีการอธิบายอย่างละเอียดเกี่ยวกับความเสี่ยงและประโยชน์ที่ผู้รับการศึกษาจะได้รับจากการให้การศึกษาแบบออนไลน์ (2) กรณีเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน ซึ่งหากเกิดสถานการณ์วิกฤติหรือคุกคามต่อตัวผู้รับบริการเองหรือต่อผู้อื่น โดยที่ผู้รับบริการการศึกษาและผู้บำบัดหรือผู้ให้การศึกษาอยู่ในสถานที่ต่างกันจะจัดการได้อย่างไร (3)

ประเด็นทางกฎหมายที่ยังไม่มีกฎหมายคุ้มครองที่ชัดเจนเกี่ยวกับการควบคุมการออกใบอนุญาต การออกใบรับรอง การฝึกปฏิบัติงานและการศึกษาและการให้ความยินยอม ซึ่งเป็นปัญหาสำหรับจิตบำบัดออนไลน์และการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ (4) การระบุหรือการยืนยันตัวตนของผู้รับการศึกษา เนื่องจากเป็นเรื่องยากที่จะยืนยันตัวตนของผู้ป่วยหรือผู้รับการศึกษา รวมทั้งนักจิตบำบัดหรือผู้ให้การศึกษาทางออนไลน์ ซึ่งการหลอกลวง หรือการฉ้อโกงอาจเกิดขึ้นได้ ยกตัวอย่างเช่น นักจิตบำบัดอาจบำบัดหรือให้การศึกษาแก่ผู้ป่วย โดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้ปกครอง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นสำหรับผู้ให้การศึกษาออนไลน์ที่ต้องตรวจสอบตัวตนของผู้รับการศึกษา เพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิและปฏิบัติตามหลักกฎหมายและจรรยาบรรณอย่างเคร่งครัด และ (5) การปฏิบัติอย่างไม่ถูกต้องและเป็นอันตราย ซึ่งการกระทำที่ผิดจรรยาบรรณการดูหมิ่นหรือล่วงละเมิดอาจทำได้ง่ายขึ้นทางออนไลน์ เช่น การฝึกหัดโดยไม่มีใบอนุญาตหรือไม่มีการฝึกปฏิบัติที่เหมาะสม หรือแม้กระทั่งการหลอกลวงว่าเป็นนักจิตบำบัด

ข้อดีและข้อจำกัดของการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์

การศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ มีทั้งข้อดีและข้อจำกัด ดังนั้นในการจะนำการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ไปใช้ประโยชน์ จำเป็นต้องทราบถึงข้อดีและข้อจำกัดเหล่านี้ (Brown, 2012, p. 27-29 ; Poh Li, Jaladin, & Abdullah, 2013, p. 1245 ; Teh, Acosta, Hechanova, Garabiles, & Alianan Jr, 2014, p. 68-73 ; สุววุฒิ วงศ์ทางสวัสดิ์, 2553, p. 24)

ตาราง 1 ข้อดีและข้อจำกัดของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์

ข้อดีของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์	ข้อจำกัดของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์
<p>1. ประเด็นด้านความสะดวกในการเข้าถึงบริการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์</p> <p>1.1 ผู้รับบริการปรึกษาและผู้ให้บริการปรึกษามีความสะดวกสบายมากขึ้น และการเข้าถึงบริการที่ง่ายขึ้น ผู้รับบริการปรึกษาสามารถเข้าถึงบริการให้การปรึกษาได้ตลอดเวลาในเวลาที่ต้องการมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้การปรึกษาทางอีเมลที่ผู้ให้บริการปรึกษาพร้อมให้บริการทุกวันตลอด 24 ชั่วโมง</p>	<p>1. การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ไม่เหมาะสำหรับผู้รับบริการปรึกษาที่มีความเจ็บป่วยทางจิตที่รุนแรง เช่น บุคคลที่เห็นภาพหลอนหรือภาพลวงตา หรือมีหูแว่วประสาทหลอน เป็นต้น รวมถึงข้อจำกัดในการวินิจฉัยโรค การให้ความช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉิน และความกังวลเกี่ยวกับการเก็บรักษาความลับและความปลอดภัยของข้อมูลของมนุษย์</p>
<p>1.2 ตารางนัดหมายสามารถทำได้โดยสะดวก และสามารถกำหนดในเวลาที่ต้องการ ซึ่งถ้าเป็นการบำบัดในคลินิกอาจจะนัดหมายได้เพียงในวันและเวลาทำการเท่านั้น แต่การบำบัดแบบออนไลน์สามารถทำได้ในช่วงเวลาเย็น หรือวันหยุด</p> <p>1.3 การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์เป็นวิธีแก้ปัญหาสำหรับผู้รับบริการปรึกษาที่มีข้อจำกัดในการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพจิต เช่น ผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ผู้ที่มีปัญหาในการเดินทาง หรือมีภาระในการดูแลคนในครอบครัว เช่น ลูกหลานที่มีความพิการ หรือผู้สูงอายุ เป็นต้น</p> <p>1.4 การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์เป็นวิธีที่ดีสำหรับผู้รับบริการปรึกษาที่เป็นโรคกลัวสังคม ซึ่งรวมไปถึงผู้ที่กลัวการบำบัดรักษาด้วยการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์แบบพบหน้า</p>	<p>2. การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์อาจจะไม่เหมาะสมสำหรับผู้รับบริการปรึกษาที่ต้องการสร้างความรู้สึกร่วมใจในสัมพันธภาพกับผู้ให้บริการปรึกษา เนื่องจากผู้ให้บริการปรึกษาต้องใช้ความพยายามอย่างมากที่จะเห็นภาพรวมของผู้รับบริการปรึกษา โดยปราศจากการรับรู้ทางอวัจนภาษา ทำให้ได้รับข้อมูลของผู้รับบริการปรึกษาไม่ครบถ้วน จนอาจทำให้เกิดการสื่อสารที่คลาดเคลื่อน และเกิดความเข้าใจผิดกันระหว่างผู้ให้บริการปรึกษาและผู้รับบริการปรึกษาได้</p>
<p>2. ประเด็นด้านความรู้สึกปลอดภัยจากการขอรับความช่วยเหลือทางสุขภาพจิต</p> <p>2.1 การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์เพิ่มความรู้สึกปลอดภัย เนื่องจากผู้รับบริการปรึกษาสามารถรับความช่วยเหลือจากผู้ให้บริการปรึกษาภายในสภาพแวดล้อมภายในบ้านของตนเอง ช่วยคนที่มีความลังเลในการเข้ารับบริการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบพบหน้าให้ตัดสินใจเข้ารับบริการปรึกษาได้ง่ายขึ้น</p> <p>2.2 การที่ไม่จำเป็นต้องเปิดเผยชื่อ-นามสกุลจริง ซึ่งการไม่เปิดเผยตัวตนจะสร้างระยะห่างที่ปลอดภัยระหว่างผู้รับบริการปรึกษาและผู้ให้บริการปรึกษา จะช่วยให้ผู้รับบริการปรึกษาใช้กลไกการป้องกันตนเองน้อยลง กตสันน้อยลง และรู้สึกอึดอัดน้อยลง เมื่อต้องเปิดเผยความคิดและพฤติกรรมที่น่าอาย และมีความเป็นส่วนตัว</p> <p>2.3 การลดการถูกตีตราจากสังคม เพราะการไปพบผู้เชี่ยวชาญทางสุขภาพจิตในโรงพยาบาลมักจะถูกคนในสังคมมองว่ามีความผิดปกติทางจิต และบางคนมีความอายเกี่ยวกับปัญหาของตนเอง หรืออาจจะมียาที่ทำงานที่มีชื่อเสียงในสังคม และกลัวผลกระทบที่เกิดขึ้นหากมีคนอื่นรู้ว่าพวกเขาเข้ารับบริการปรึกษาเชิงจิตวิทยา</p>	<p>3. ความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีของทั้งผู้ให้บริการปรึกษาและผู้รับบริการปรึกษาอาจจะเป็นข้อจำกัดสำคัญของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ รวมทั้งความกังวลด้านลอคิสติกส์ ความผิดพลาดทางเทคโนโลยี เช่น ไฟฟ้าดับ คอมพิวเตอร์เสีย การเชื่อมต่อกับระบบอินเทอร์เน็ตไม่ได้ เป็นต้น</p>
<p>3. ประเด็นด้านการตัดสินใจเข้ารับความช่วยเหลือทางสุขภาพจิต</p> <p>ผู้รับบริการปรึกษาที่ไม่เคยรับบริการปรึกษาอาจไม่กล้าเข้าไปพบผู้เชี่ยวชาญในสถานพยาบาล เพราะบางครั้งต้องการหาข้อมูลเบื้องต้นว่าพวกเขาควรจะได้รับบริการปรึกษาหรือไม่ และไม่ต้องการที่จะได้รับการให้ปรึกษานานเป็นชั่วโมงกับผู้ให้บริการปรึกษา หรือบางครั้งต้องการปรึกษาสั้นๆ เกี่ยวกับเพื่อน หรือสมาชิกในครอบครัวที่อาจจะมีความเจ็บป่วยทางจิตใจ หรืออาจจะประเด็นที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ ซึ่งการพูดคุยกับผู้ให้บริการปรึกษาแบบออนไลน์เพียงครั้งหรือสองครั้ง อาจทำให้สามารถหาทางออกของปัญหาได้</p>	

ตาราง 1 ข้อดีและข้อจำกัดของการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ (ต่อ)

ข้อดีของการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์	ข้อจำกัดของการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์
<p>4. ประเด็นด้านเศรษฐศาสตร์</p> <p>การศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ช่วยให้ประหยัดเวลา และค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และค่าธรรมเนียมที่ไม่แพง เนื่องจากนักจิตบำบัดมักให้บริการออนไลน์ในราคาที่ถูกลงกว่าการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบพบหน้า</p>	

ตัวอย่างของการวิจัยด้านการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์

นักวิจัยจำนวนมากสนใจทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ โดยศึกษาทั้งในกลุ่มคนทั่วไป เช่น นักเรียน นิสิตนักศึกษา วัยทำงาน ผู้สูงอายุ และในกลุ่มคนที่มีปัญหาทางสุขภาพจิต เช่น บุคคลที่มีภาวะซึมเศร้า ความเครียดวิตกกังวล โดยมีการบูรณาการระหว่างการศึกษาเชิงจิตวิทยาและเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งการประยุกต์แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการศึกษาเชิงจิตวิทยาและจิตบำบัดมาใช้ในการบำบัดรักษาแบบออนไลน์ด้วย ตัวอย่างเช่น แนวคิดการบำบัดความคิดและพฤติกรรม แนวคิดอัตถิภาวนิยม-มนุษยนิยม รวมทั้งแนวคิดจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ ซึ่งมีทั้งรูปแบบการศึกษาเชิงจิตวิทยาออนไลน์แบบรายบุคคลและแบบกลุ่ม โดยเป็นการเปรียบเทียบทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม บางงานวิจัยเป็นการเปรียบเทียบระหว่างการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์กับการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบพบหน้า ซึ่งมีการเปรียบเทียบทั้งในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล ดังนี้

Zeren, Erus, Amanvermez, Genc, Yilmaz, and Duy (2020, p. 830) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องผลของการให้การศึกษารายบุคคลแบบออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยในตุรกี: การทดลอง

แบบไม่สุ่มและมีกลุ่มควบคุม ซึ่งการให้การศึกษารายบุคคลแบบออนไลน์เป็นการให้ความช่วยเหลือทางสุขภาพจิตระหว่างผู้รับการปรึกษาและผู้ให้การปรึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลทางคอมพิวเตอร์หรือสมาร์ทโฟน วัตถุประสงค์หลักเพื่อเปรียบเทียบผลของการให้การปรึกษารายบุคคลแบบออนไลน์กับการให้การปรึกษาแบบพบหน้า และการเปรียบเทียบสุขภาวะเชิงอัตวิสัยระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 กลุ่มทดลองที่ 2 และกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาทั้งสามกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ได้รับการให้การปรึกษารายบุคคลแบบออนไลน์ กลุ่มที่ได้รับการให้การปรึกษารายบุคคลแบบพบหน้า และกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล มีคะแนนสุขภาวะเชิงอัตวิสัยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่คะแนนของอารมณ์เชิงบวกและเชิงลบของนักศึกษาในกลุ่มการให้การปรึกษารายบุคคลแบบพบหน้ามีความแตกต่างกัน โดยคะแนนของอารมณ์เชิงบวกในระยะหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และระยะระยะติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Yurayat and Seechaliao (2021, p. 149) ทำการศึกษาเรื่องผลของกิจกรรมทางจิตวิทยาเชิงบวกแบบออนไลน์ต่อสุขภาวะทางจิตของนิสิตระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Research) แผนการทดลองเป็นแบบศึกษาสองกลุ่มวัดสองครั้ง กิจกรรมทาง

จิตวิทยาเชิงบวกแบบออนไลน์เป็นการบูรณาการจิตวิทยาเชิงบวกตามแนวคิดของ Seligman, Steen, Park, and Peterson (2005) ร่วมกับทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบยึดผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเผชิญความจริง และแนวคิดสติบำบัดของกรมสุขภาพจิต ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษาจิตวิทยาเชิงบวกแบบออนไลน์มีค่าเฉลี่ยระดับสุขภาวะทางจิตในระลอกก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับสุขภาวะทางจิตระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระลอกหลังการทดลองและติดตามผล 1 เดือน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุววุฒิ วงศ์ทางสวัสดิ์ (2559, p. 94-99) ได้ศึกษาเรื่องผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยารายบุคคลแบบออนไลน์แนวอัตถิภาวนิยม-มนุษยนิยม ต่อสุขภาวะของนิสิตนักศึกษาปริญญาตรีที่มีบุคลิกภาพแบบไม่มั่นคงทางอารมณ์ เป็นการวิจัยกึ่งทดลองแบบมีกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ทดสอบก่อนและหลังการทดลอง แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยารายบุคคลแบบออนไลน์แนวอัตถิภาวนิยม-มนุษยนิยม (2) กลุ่มที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยารายบุคคลแบบพบหน้าแนวอัตถิภาวนิยม-มนุษยนิยม และ (3) กลุ่มควบคุม ผลการวิจัยพบว่า (1) นิสิตนักศึกษาในกลุ่มที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยารายบุคคลแบบออนไลน์แนวอัตถิภาวนิยม-มนุษยนิยม มีคะแนนสุขภาวะระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง (2) ในระยะหลังการทดลองนิสิตนักศึกษาในกลุ่มที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยารายบุคคลแบบออนไลน์แนวอัตถิภาวนิยม-มนุษยนิยม มีคะแนนสุขภาวะสูงกว่านิสิตนักศึกษาในกลุ่มควบคุม (3) ในระยะ

หลังการทดลองนิสิตนักศึกษาในกลุ่มที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยารายบุคคลแบบออนไลน์แนวอัตถิภาวนิยม-มนุษยนิยม มีคะแนนสุขภาวะไม่แตกต่างจากนิสิตนักศึกษาในกลุ่มที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยารายบุคคลแบบพบหน้าแนวอัตถิภาวนิยม-มนุษยนิยม และ (4) นิสิตนักศึกษาในกลุ่มที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยารายบุคคลแบบออนไลน์แนวอัตถิภาวนิยม-มนุษยนิยม ระหว่างกลุ่มที่มีบุคลิกภาพแบบไม่มั่นคงทางอารมณ์สูงและไม่มั่นคงทางอารมณ์ต่ำมีการเพิ่มขึ้นของคะแนนสุขภาวะไม่แตกต่างกัน

กนกวรรณ วัฒนรัตน์ และศิรภรณ์ สองแสน (2564, p. 38-39) ทำการศึกษาเรื่องโปรแกรมการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยารายบุคคลแบบออนไลน์เพื่อการปรับตัวทางสังคมภายใต้สถานการณ์โควิด 19 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่วิจัยมุ่งหมายเพื่อพัฒนาโปรแกรมการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยารายบุคคลแบบออนไลน์ และเปรียบเทียบการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ที่ได้รับโปรแกรมการให้คำปรึกษา รายบุคคลแบบออนไลน์ก่อนและหลังการทดลอง ผลการวิจัยพบว่านักศึกษามีคะแนนการปรับตัวทางสังคมหลังการเข้าร่วมโปรแกรมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากงานวิจัยที่ผู้เขียนได้ทบทวนมาเป็นเพียงตัวอย่างของการวิจัยกึ่งทดลองหรือเชิงทดลองเท่านั้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ที่มีการศึกษาวิจัยอย่างกว้างขวาง การศึกษาเปรียบเทียบพบว่านิสิตนักศึกษาที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์หรือกิจกรรมทางจิตวิทยาเชิงบวกแบบออนไลน์มีอารมณ์เชิงบวก (Zeren, Erus, Amanvermez, Genc, Yilmaz, & Duy,

2020, p. 830) สุขภาวะ (สุววุฒิ วงศ์ทางสวัสดิ์, 2559, p. 94-99) สุขภาวะทางจิต (Yurayat & Seechaliao, 2021, p. 149) และการปรับตัวทางสังคม (กนกวรรณ วังมณี และศิริภรณ์ สองแสน, 2564, p. 38-39) ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลอง รวมทั้งจากการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการรักษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์กับกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยพบว่าหลังการทดลองกลุ่มที่ได้รับการรักษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์มีค่าเฉลี่ยระดับสุขภาวะทางจิตและการปรับตัวทางสังคมสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้จากการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการรักษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์กับกลุ่มที่ได้รับการให้การปรึกษารายบุคคลแบบพบหน้า ผลการวิจัยพบว่าหลังการทดลองทั้งสองกลุ่มมีการเพิ่มขึ้นของคะแนนสุขภาวะไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าการรักษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์และแบบพบหน้ามีประสิทธิภาพไม่แตกต่างกัน จากประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ของการรักษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ทำให้นักจิตวิทยาผู้ให้การปรึกษา หรือผู้เชี่ยวชาญทางด้านสุขภาพจิตเกิดความมั่นใจที่จะเพิ่มช่องทางสำหรับการให้บริการรักษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ ส่วนบุคคลที่มีความเครียด ความวิตกกังวล หรือปัญหาสุขภาพจิตต่างๆ สามารถนำข้อมูลได้รับไปใช้ประกอบการตัดสินใจเพื่อขอรับความช่วยเหลือจากบริการรักษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์

สรุป

ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) หน่วยงานทางสุขภาพจิตและจิตเวชได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบของการรักษาเชิงจิตวิทยามาเป็นแบบออนไลน์เป็นส่วนใหญ่ จึงได้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้อุปกรณ์ร่วมกับการรักษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์

เพื่อเว้นระยะห่างทางสังคม และลดการแพร่ระบาดของ COVID-19 รวมทั้งมีข้อค้นพบว่าการรักษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ เป็นการบริการทางสุขภาพจิตที่มีความยืดหยุ่นและสามารถปรับให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ ได้ ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งที่ใช้สำหรับการรับมือกับสถานการณ์วิกฤต เนื่องจากการรักษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์สามารถเอื้ออำนวยให้ผู้เชี่ยวชาญสามารถให้บริการในพื้นที่ประสบภัยได้อย่างรวดเร็ว หรือโดยไม่ต้องเดินทางไปในพื้นที่นั้นด้วยตนเอง รวมทั้งมีการตั้งข้อสังเกตว่าการรักษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์จะเพิ่มขึ้นอย่างมากในช่วงที่มีการระบาดใหญ่ (pandemic) และผู้รับบริการรักษาจะยังคงใช้บริการรักษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ต่อไปอีก ถึงแม้จะสิ้นสุดการระบาดใหญ่ไปแล้วก็ตาม จึงเห็นได้ว่าการรักษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ช่วยเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการรักษาเชิงจิตวิทยา และมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในช่วงวิกฤตโลก เมื่อการให้บริการแบบดั้งเดิมไม่สามารถทำได้ รวมทั้งจากผลการศึกษวิจัยต่างๆ แสดงให้เห็นว่าการรักษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์มีประสิทธิภาพ และส่งผลดีต่อการจัดการกับปัญหาในชีวิตประจำวัน รวมทั้งการเข้าถึงบริการได้สะดวก การปรึกษาสามารถให้บริการจากสถานที่ใดและเวลาใดก็ได้ ลดข้อจำกัดด้านการเดินทาง ไม่มีการระบุตัวตนที่แท้จริง ค่าใช้จ่ายต่ำ รวมทั้งโปรแกรมทางอินเทอร์เน็ตมีประสิทธิภาพมากขึ้น และมีความยืดหยุ่นสูง นอกจากนี้ยังมีผลการวิจัยที่พบว่าการรักษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์มีประโยชน์เทียบเท่าหรือมากกว่าการรักษาเชิงจิตวิทยาแบบพบหน้า แสดงให้เห็นว่าการรักษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์เป็นทางเลือกที่ดีอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับบุคคลที่มีความต้องการความช่วยเหลือทางด้านสุขภาพจิต แต่ยังไม่กล้าไปขอรับบริการในสถานพยาบาล ดังนั้นการรับบริการรักษา

แบบออนไลน์อาจจะช่วยให้ผู้รับการปรึกษาคัดสินใจที่จะเริ่มเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาในครั้งแรกได้ง่ายขึ้น และอาจจะพัฒนาไปสู่การรับบริการปรึกษาแบบพบหน้าในกรณีที่มีปัญหาที่มีความรุนแรงและจำเป็นต้องพบผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง นอกจากนี้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์สามารถดำเนินการควบคู่ไปกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบพบหน้าได้ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาที่สูงขึ้น อย่างไรก็ตามการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์มีทั้งข้อดีและข้อจำกัด ซึ่งข้อดีที่สำคัญของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ยกตัวอย่างเช่น ความสามารถในการเข้าถึงบริการความสะดวก และความคุ้มค่า ส่วนข้อจำกัดหลักๆ ได้แก่ ข้อกังวลด้านจริยธรรม การไม่มีความรู้เรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้รับบริการ และ

เจตคติเชิงลบที่มีต่อการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้ให้การปรึกษาออนไลน์ทั้งในด้านของความรู้ ความสามารถ และประเด็นทางคุณธรรมจริยธรรม โดยจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ การฝึกอบรม และสัมมนา รวมทั้งการเตรียมความพร้อมของผู้รับบริการให้มีความรู้และความสามารถในการรับบริการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ ด้วยการจัดทำคู่มือการใช้บริการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ และจัดอบรมการใช้สื่อเทคโนโลยีสำหรับผู้รับบริการ เพื่อให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากนี้ประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญเป็นเรื่องของการกำหนดนโยบาย กฎหมาย และจรรยาบรรณวิชาชีพที่คำนึงถึงความปลอดภัยสูงสุดและคุ้มครองสวัสดิภาพของผู้รับการปรึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ วัฒนดี และศิริภรณ์ สองแสน. (2564). โปรแกรมการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยารายบุคคลแบบออนไลน์เพื่อการปรับตัวทางสังคมภายใต้สถานการณ์โควิด 19 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 32(2), 29-42.
- ณัฐวุฒิ สรพิพัฒน์เจริญ, วรากร ทรัพย์วิระปรกรณ์ และอนงค์ วิเศษสุวรรณรัตน์. (2558). การปรับตัวของนิสิตที่รับบริการปรึกษาออนไลน์ตามแนวทฤษฎีการปรึกษาแบบเน้นทางออก. *วิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา*, 13(1), 79-93.
- สุววุฒิ วงศ์ทางสวัสดิ์. (2553). *การบริการด้านสุขภาพจิตทางอินเทอร์เน็ต: ลักษณะปัญหาของผู้มารับบริการและประสบการณ์ของผู้ให้การปรึกษาผ่านโปรแกรมเอ็มเอสเอ็น*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุววุฒิ วงศ์ทางสวัสดิ์. (2559). *ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยารายบุคคลแบบออนไลน์แนวอัตถิภาวนิยม-มนุษยนิยมต่อสุขภาวะของนิสิตนักศึกษาปริญญาตรีที่มีบุคลิกภาพแบบไม่มั่นคงทางอารมณ์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Amichai-Hamburger, Y. (2017). *Internet psychology the basics*. University of California, San Diego. <https://www.amazon.com/Internet-Psychology-Basics-Yair-Amichai-Hamburger/dp/1138656062>
- Barak, A., & Grohol, J.M. (2011). Current and future trends in internet-supported mental health interventions. *Journal of Technology in Human Services*, 29(3), 155-196.

- Brown, C. (2012). *Online counseling: Attitudes and potential utilization by college students*. [Doctoral dissertation, Humboldt State University].
- Colbow, A.J. (2013). Looking to the future: Integrating telemental health therapy into psychologist training. *Training and education in professional psychology*, 7(3), 155-165. <https://doi.org/10.1037/a0033454>
- Guay, C., Auger, C., Demers, L., Mortenson, W. B., Miller, W.C., Gélinas-Bronsard, D., & Ahmed, S. (2017). Components and outcomes of internet-based interventions for caregivers of older adults: systematic review. *Journal of medical Internet research*, 19(9), e313. <https://doi.org/10.2196/jmir.7896>
- Jiang, N., Yan-Li, S., Pamanee, K., & Sriyanto, J. (2021). Depression, anxiety, and stress during the COVID-19 pandemic: Comparison among higher education students in four countries in the Asia-Pacific Region. *Journal of Population and Social Studies [JPSS]*, 29, 370-383. <http://doi.org/10.25133/JPSSv292021.023>
- Liu, S.X. (2015). *Hypertension treatment using an internet-based lifestyle intervention*. Doctor of Philosophy. Institute of Medical Science University of Toronto (Canada). https://tspace.library.utoronto.ca/bitstream/1807/71045/1/Liu_Sam_201511_PhD_thesis.pdf
- Mathews, J. (2021, August 13). *A Brief history of online counseling*. <https://www.vacounseling.com/history-online-counseling/>
- Ornell, F., Schuch, J.B., Sordi, A.O., and Kessler, F.H.P. (2020). "Pandemic fear" and COVID-19: mental health burden and strategies. *Braz. J. Psychiatry* 42, 232-235. <https://doi:10.1590/1516-4446-2020-0008>
- Poh Li, L., Jaladin, R.A.M., & Abdullah, H.S. (2013). Understanding the two sides of online counseling and their ethical and legal ramifications. *Procedia-social and Behavioral sciences*, 103, 1243-1251. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.10.453>
- Richards, D., & Viganó, N. (2013). Online counseling: A narrative and critical review of the literature. *Journal of clinical psychology*, 69(9), 994-1011. <https://doi.org/10.1002/jclp.21974>
- Ritterband, L.M., Thorndike, F.P., Cox, D.J., Kovatchev, B.P., & Gonder-Frederick, L.A. (2009). A behavior change model for internet interventions. *Annals of Behavioral Medicine*, 38(1), 18-27. <https://doi.org/10.1007/s12160-009-9133-4>
- Rauch, J. (2017, July 24). *The History of Online Therapy*. <https://www.talkspace.com/blog/history-online-therapy/>
- Sari, R.O. (2021). Cyber counseling services in COVID-19 pandemic. *Al-Isyrof: Jurnal Bimbingan Konseling Islam*, 3(1), 8-21. <https://doi.org/10.51339/isyrof.v3i1.226>

- Seligman, M.E.P., Steen, T.A., Park, N., & Peterson, C. (2005). Positive psychology progress: Empirical validation of interventions. *American Psychologist*, *60*, 410-421. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.60.5.410>
- Stoll, J., Müller, J.A., & Trachsel, M. (2020). Ethical issues in online psychotherapy: A narrative review. *Frontiers in psychiatry*, *10*, 993. <https://doi.org/10.3389/fpsyt.2019.00993>
- Teh, L.A., Acosta, A.C., Hechanova, M.R.M., Garabiles, M.R., & Alianan Jr, A.S. (2014). Attitudes of psychology graduate students toward face-to-face and online counseling. *Philippine Journal of Psychology*, *47*(2), 65-97. Retrieved from <https://www.researchgate.net/publication/284247103>
- Tannous, A. (2017). Perceptions towards online counseling among University of Jordan students. *Modern Applied Science*, *11*(12), 1844-1852. <https://doi.org/10.5539/mas.v11n12p68>
- Teo, T., Shi, W., Huang, F., & Hoi, C.K.W. (2020). *Intergenerational differences in the intention to use psychological cybercounseling: A Chinese case study*. Patient Education and Counseling. <https://doi.org/10.1016/j.pec.2020.02.035>
- Yurayat & Seechaliao, T. (2021). Effectiveness of online positive psychology intervention on psychological well-being among undergraduate students. *Journal of Education and Learning*, *10*(4), 143-155. <http://www.ccsenet.org/journal/index.php/jel>
- Zandifar, A., Badrfam, R., Yazdani, S., Arzaghi, S. M., Rahimi, F., Ghasemi, S., Khamisabadi, S., Khonsari, N.M., & Qorban, M. (2020). Prevalence and severity of depression, anxiety, stress and perceived stress in hospitalized patients with COVID-19. *Journal of Diabetes & Metabolic Disorders*, *19*(2), 1431-1438. <https://doi.org/10.1007/s40200-020-00667-1>
- Zelvin, E., & Speyer, C.M. (2004). Online counseling skills, part 1: Treatment strategies and skills for conducting counseling online. In R. Kraus, J. S. Zack, & G. Stricker (Eds.), *Online counseling: A handbook for mental health professionals* (pp. 163-180). Elsevier Science.
- Zeren, S.G., Erus, S.M., Amanvermez, Y., Genc, A.B., Yilmaz, M.B., & Duy, B. (2020). The Effectiveness of online counseling for university students in Turkey: A non-randomized controlled trial. *European Journal of Educational Research*, *9*(2), 825-834. <https://doi.org/120.12973/eu-jer.9.2.825>.

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

The Development of Science Learning Activities on Inquiry-Based Learning (5E) with 5W1H Teaching Method of Grade 6 Students

กรรณิกา หนูน้ำคำ¹, สมาน เอกพิมพ์²
Kannika Noonamkam¹, Samarn Ekkapim²

Received: 2 May 2021

Revised: 8 July 2021

Accepted: 30 July 2021

บทคัดย่อ

บทความการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H และ (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามแบบ 5W1H กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 17 คน โรงเรียนชุมชนบ้านโคกทม (พิศิษฐ์พิทยาคาร) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test (Dependent Samples) ผลการวิจัยพบว่า (1) การพัฒนาการเรียนรู้อัตโนมัติแบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามแบบ 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง สมบัติของวัสดุใกล้ตัวเรา ได้จำนวน 7 แผน ซึ่งเป็นกิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น คือ 1) ขั้นสร้างความสนใจ 2) ขั้นสำรวจและค้นหา 3) ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป 4) ขั้นขยายความรู้ และ 5) ขั้นประเมินผล และสอดคล้องแทรกคำถามแบบ 5W1H ได้แก่ อะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ ทำไม ใคร และอย่างไรในกิจกรรม และกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 81.05/83.92 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่กำหนดไว้ (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

¹ Master Student, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University

² Assistant Professor, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University

.01 (3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5 W1H อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น, เทคนิคการใช้คำถาม 5 W1H, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Abstract

The purpose of this research article is to (1) develop science learning activities on inquiry-based learning (5E) with the 5W1H Teaching Method for Grade 6 students with an efficiency criterion of 75/75, (2) compare science learning achievement between, before and after using inquiry-based learning (5E) with the 5W1H Teaching Method for Grade 6 students, and (3) study the satisfaction of students who learned through inquiry-based learning (5E) with the 5W1H Teaching method. The sample consisted of 17 students in 6th grade in the 1st semester of academic year 2020 at Chumchon Ban Khok Thom (Phi Sit Pittayakhan) School, and the subjects were selected via Cluster Random Sampling. The instruments used in this research consisted of the learning plan, a scientific achievement test, and a questionnaire measuring student satisfaction. The statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation, and t-test (Dependent Samples). The findings of this research revealed that: (A) the learning activity based on Inquiry-based learning (5E) with the 5W1H Teaching Method on the properties of materials near us has 7 plans, through Inquiry-based learning 5E: 1) engagement, 2) exploration, 3) explanation, 4) elaboration, 5) evaluation and included 5W1H questions including what, where, when, why, who, how. It was found that the efficiency was 81.05/83.92, which was higher than the 75/75 criterion. (B) The average post-test score of the student after using inquiry-based learning (5E) with the 5W1H teaching method was higher than the pretest at the 0.01 level of statistical significance. (C) Students had satisfaction with learning activities based on inquiry-based learning (5E) with 5W1H teaching at the highest level.

Keywords: Learning activities on Scientific Inquiry (5E), 5W1H technique, Academic achievement

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการ

จัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ และความถนัดของผู้เรียน ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเป็นเครื่องมือที่จะนำตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อ

ให้สามารถเลือกใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ประสาท เนื่องเฉลิม, 2558, p. 149)

การจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์คือการมุ่งเน้นให้ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพ และครูผู้สอนต้องประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนควบคู่ไปกับการเรียนการสอนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียนเป็นหลัก (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2552, p. 29) ซึ่งสามารถจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ในห้องเรียนโดยจัดโอกาสให้ผู้เรียนได้สืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ตามที่หลักสูตรกำหนด ด้วยกระบวนการแบบเดียวกับที่นักวิทยาศาสตร์สืบเสาะ แต่อาจมีรูปแบบที่หลากหลายตามบริบทและความพร้อมของผู้สอนและผู้เรียน เช่น การสืบเสาะหาความรู้แบบปลายเปิด (Opened Inquiry) ที่ผู้เรียนเป็นผู้ควบคุมการสืบเสาะหาความรู้ของตนเองตั้งแต่การสร้างประเด็นคำถาม การสำรวจตรวจสอบ (Investigation) และอธิบายสิ่งที่ศึกษาโดยใช้ข้อมูล (Data) หรือหลักฐาน (Evidence) ที่ได้จากการสำรวจตรวจสอบ การประเมิน และเชื่อมโยงความเข้าใจที่เกี่ยวข้อ เพื่อปรับปรุงคำอธิบายของตนและนำเสนอต่อผู้อื่น นอกจากนี้อาจใช้การสืบเสาะหาความรู้ที่มีแนวทางการทำกิจกรรมที่กำหนดไว้ (Structured Inquiry) โดยผู้สอนสามารถแนะนำผู้เรียนได้ตามความเหมาะสม ในออกแบบการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์มีลักษณะสำคัญของการสืบเสาะ ดังนี้ 1) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในประเด็นคำถามที่นำไปสู่การสืบเสาะหรือค้นหา เพื่อให้ได้คำตอบนั้นๆ 2) ผู้เรียนให้ความสำคัญกับข้อมูลหลักฐาน 3) ผู้เรียนอธิบายแนวคิดทางวิทยาศาสตร์จากหลักฐานเชิงประจักษ์

โดยต้องอยู่บนพื้นฐานของเหตุผล 4) ผู้เรียนประเมินคำอธิบายของตนที่ค้นพบ และเชื่อมโยงกับคำอธิบายอื่นๆ ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเข้าใจแนวคิดทางวิทยาศาสตร์ 5) สื่อสารการค้นพบของตนให้ผู้อื่นเข้าใจ ให้เหตุผล วิจารณ์และรับคำวิจารณ์ และเพื่อให้ได้แนวคิดหรือมุมมองอื่นในการปรับปรุงการอธิบาย หรือวิธีการสืบเสาะค้นหาคำตอบ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2560, p. 11)

จากรายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เฉลี่ยร้อยละ 37.21 ซึ่งต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีค่าเฉลี่ย 38.83 และระดับชาติ ค่าเฉลี่ย 39.93 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2, 2562, p. 10) และรายงานคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนชุมชนบ้านโคกทม (พิศิษฐ์พิทยาคาร) ปีการศึกษา 2560-2562 พบว่านักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เฉลี่ยร้อยละ 72.89, 72.55 และ 63.85 ตามลำดับ (โรงเรียนชุมชนบ้านโคกทม (พิศิษฐ์พิทยาคาร), 2562, p. 7) แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนไม่บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ปัญหานักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาแนวทางแก้ปัญหาโดยศึกษาเอกสารและรายงานการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน และการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สรุปได้ว่าวิธีการสอนแบบสืบเสาะ 5 ขั้นตอน ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5 W1H เป็นวิธีการสอนหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

ขึ้นได้ เนื่องจากเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้รู้จักกระบวนการแสวงหาความรู้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนค้นพบความจริงต่างๆ ด้วยตนเอง อาศัยวิธีการแก้ปัญหา นอกจากนี้การใช้คำถามจะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทางความคิด ทำให้ผู้เรียนมีแง่มุมความคิดที่แปลกใหม่ นำไปสู่ความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้พัฒนาทางความคิด นำไปสู่ความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ และช่วยให้เรียงความชัดเจนในแต่ละเรื่องที่กำลังคิดได้เป็นอย่างดี ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ช่วยพัฒนากระบวนการคิด การตีความ การไตร่ตรอง การถ่ายทอดความคิดและความเข้าใจ โดยลักษณะของคำถามจะเป็นคำถามเกี่ยวกับความเข้าใจ การถามให้อธิบาย การถามให้วิเคราะห์ การถามให้คิดเชิงเหตุผล การถามเพื่อให้เกิดความคิดรวบยอด และการถามเพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งสามารถช่วยให้มีการพัฒนาทักษะการคิดได้เป็นอย่างดี โดยเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H ประกอบด้วย What (อะไร) Where (ที่ไหน) When (เมื่อไหร่) Why (ทำไม) Who (ใคร) How (อย่างไร)

จากสภาพปัญหาและหลักการที่กล่าวมาในข้างต้นนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนแสวงหาความรู้ด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ภายใต้สถานการณ์ที่ผู้เรียนเกิดความสนใจหรือสงสัย โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น และสอดแทรกเทคนิคการใช้คำถามแบบ 5W1H ในแต่ละขั้นตอนของกิจกรรม ซึ่งจะส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ การสำรวจ ค้นคว้าหาความรู้ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กระตุ้นการคิดวิเคราะห์ ด้วยคำถาม รวมถึงการขยายความรู้จากการเรียนรู้ไปสู่สถานการณ์ในชีวิตประจำวัน และพัฒนาผล

สัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีทักษะกระบวนการคิด และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H

วิธีการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา บัวแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 5 โรงเรียน ห้องเรียนจำนวน 6 ห้อง และนักเรียนจำนวน 122 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนชุมชนบ้านโคกทม (พิศิษฐ์พิทยาคาร) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 17 คน ได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้โรงเรียนและห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H เรื่อง สมบัติของวัสดุใกล้ตัวเรา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 7 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 14 ชั่วโมง โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ สืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H มาตรฐานการเรียนรู้ สาระสำคัญ และตัวชี้วัด ในรายวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อใช้เป็นกรอบในการวางเนื้อหา กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ และพัฒนากิจกรรมให้เหมาะสม หลังจากพัฒนากิจกรรมตามที่ได้วางแผนไว้แล้ว ผู้วิจัยได้เสนอแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านเนื้อหาและภาษา ด้านสถิติ การวิจัย และด้านการวัดผลประเมินผล เพื่อตรวจสอบคุณภาพและประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยผู้วิจัยศึกษา วิเคราะห์ หลักสูตรแกนกลาง พ.ศ. 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และหลักสูตรสถานศึกษา คู่มือวัดผลและประเมินผล หนังสือ และวิธีสร้างแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ เพื่อกำหนดกรอบเนื้อหาในเรื่อง สมบัติของวัสดุใกล้ตัวเรา กำหนดพฤติกรรมที่จะวัดตามจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ของบลูม (Forehand, M.

2010: 52) และสร้างแบบทดสอบให้สอดคล้องกับเนื้อหาและตัวชี้วัด จำนวน 45 ข้อ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้เสนอแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบแต่ละข้อกับตัวชี้วัดพบว่า มีค่าความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00 และคัดเลือกข้อสอบเพื่อนำไปใช้จำนวน 30 ข้อ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเมืองปทุมรัตน์ กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาบัวแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำนวน 35 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ พบว่า มีค่าความยาก (P) ระหว่าง 0.49 ถึง 0.87 ค่าอำนาจจำแนก (B) ระหว่าง 0.21 ถึง 0.76 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (r) เท่ากับ 0.82

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ ประกอบด้วย ความพึงพอใจด้านครูผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด หลักการ แนวทางการสร้างและหาคุณภาพแบบสอบถามความพึงพอใจ และวิเคราะห์ประเด็นเกี่ยวกับความพอใจของนักเรียน หลังจากนั้นผู้วิจัยได้เสนอแบบสอบถามความพึงพอใจต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามกับนิยามความพึงพอใจซึ่งมีค่าระหว่าง 0.60 ถึง 1.00

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ดังนี้

3.1 ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ

เรียนวิทยาศาสตร์ เป็นแบบทดสอบปรนัย จำนวน 30 ข้อ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นและวิเคราะห์หาคุณภาพแล้ว และบันทึกผลการสอบไว้เป็นคะแนนก่อนเรียน

3.2 ดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H เรื่อง สมบัติของวัสดุใกล้ตัวเรา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้จัดทำขึ้นกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 7 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 14 ชั่วโมง ในการจัดกิจกรรมแต่ละแผนจะมีการเก็บคะแนนจากใบงาน และการทดสอบย่อย

3.3 หลังการทดลองครบตามแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H ทั้ง 7 แผน จำนวน 14 ชั่วโมง ได้ทำการทดสอบหลังเรียน (post-test) กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมีระยะเวลาห่างกันพอสมควร จึงทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบฉบับเดิม

3.4 สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง สมบัติของวัสดุใกล้ตัวเรา จากคะแนนใบงาน การทดสอบย่อยระหว่างเรียน และการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ โดยใช้สูตร E/E^2 ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 75/75 ที่กำหนดไว้ ตามธรรมชาติของเนื้อหารายวิชาวิทยาศาสตร์ที่ค่อนข้างยาก

4.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยใช้ t-test (Dependent Samples) ซึ่งมีการทดสอบการแจกแจงข้อมูล (Test of Normality) พบว่าข้อมูลมีการแจกแจงปกติ และข้อมูลเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติทดสอบที่

4.3 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H เรื่อง สมบัติของวัสดุใกล้ตัวเรา โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, p. 121) ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง พึงพอใจมาก

2.51-3.50 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง พึงพอใจน้อย

1.00-1.50 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

ผลการศึกษา

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามแบบ 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง สมบัติของวัสดุใกล้ตัวเรา พบว่า ได้จำนวน 7 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 14 ชั่วโมง ซึ่งมีลักษณะสำคัญ คือ กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ภายใต้

สถานการณ์ที่สร้างขึ้นหรือเหตุการณ์ที่ผู้เรียนเกิดความสนใจหรือสงสัย โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นสร้างความสนใจ 2) ขั้นสำรวจและค้นหา 3) ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป 4) ขั้นขยายความรู้ และ 5) ขั้นประเมินผล และสอดแทรกเทคนิคการใช้คำถามแบบ 5W1H

ได้แก่ อะไร (What) ที่ไหน (Where) เมื่อไหร่ (When) ทำไม (Why) ใคร (Who) อย่างไร (How) ในแต่ละขั้นตอนของกิจกรรม และกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 81.05/83.92 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่กำหนดไว้ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

จำนวนนักเรียน	รายการ	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	ร้อยละ
17	ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	189	153.18	4.46	81.05
17	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	30	25.18	1.91	83.92
ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ (E_1/E_2) เท่ากับ 81.05/83.92					

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิค

การใช้คำถามแบบ 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 15.82 ($\bar{X}=15.82$, S.D.=1.91) และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 25.18 ($\bar{X}=25.18$, S.D.=2.7) และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การทดสอบที (Dependent Samples t-test) พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตาราง 2

ตาราง 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H

การทดสอบ	จำนวนนักเรียน	S.D.	\bar{X}	S_d	t	Sig. (2 tailed)
ก่อนเรียน	17	15.82	1.91	9.35	3.60	10.69
หลังเรียน	17	25.18	2.79			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, df=16

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่อกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.59$, S.D.=0.14) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ นักเรียนมีความพึงพอใจที่มีการทบทวนความรู้เดิม เพื่อเชื่อมโยงกับเนื้อหาใหม่ที่ครูสอนในการอธิบายและสรุปความคิดรวบ

ยอด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.86$, S.D.=0.36) รองลงมา คือ นักเรียนพึงพอใจที่ครูสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ มองเห็นคุณค่าของการสืบเสาะหาความรู้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.79$, S.D.=0.43) และนักเรียนพึงพอใจการให้คำแนะนำและเป็นพี่ปรึกษาของครู ขณะปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.71$, S.D.=0.61) ส่วนความพึงพอใจต่ำสุด คือ นักเรียนพึงพอใจบรรยากาศในชั้นเรียนที่ครูกระตุ้นให้นักเรียนทุกคนได้คิดและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.36$, S.D.=0.74) ดังตาราง 3

ตาราง 3 ความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. นักเรียนพึงพอใจที่ครูแจ้งจุดประสงค์และตัวชี้วัด หลักเกณฑ์ในการวัดผลประเมินผลให้นักเรียนทราบก่อนเรียน	4.50	0.52	มาก
2. นักเรียนพึงพอใจบรรยากาศในชั้นเรียนที่ครูกระตุ้นให้นักเรียนทุกคนได้คิด และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	4.36	0.74	มาก
3. นักเรียนพึงพอใจที่ครูสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ มองเห็นคุณค่าของการสืบเสาะหาความรู้	4.79	0.43	มากที่สุด
4. นักเรียนพึงพอใจที่มีการทบทวนความรู้เดิม เพื่อเชื่อมโยงกับเนื้อหาใหม่ที่ครูสอนในการอธิบายและสรุปความคิดรวบยอด	4.86	0.36	มากที่สุด
5. นักเรียนพึงพอใจกิจกรรมและสถานการณ์ที่ส่งเสริมการคิดและการแสดงออกอย่างหลากหลาย	4.57	0.65	มากที่สุด
6. นักเรียนพึงพอใจกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีความน่าสนใจ	4.50	0.65	มาก
7. นักเรียนพึงพอใจในปัญหาหรือสิ่งต่างๆ รอบตัวที่ครูให้สังเกตเพื่อสำรวจและค้นหาสาเหตุของปัญหา	4.57	0.65	มากที่สุด
8. นักเรียนพึงพอใจการให้คำแนะนำและเป็นพี่ปรึกษาของครูขณะปฏิบัติงาน	4.71	0.61	มากที่สุด
9. นักเรียนพึงพอใจการใช้คำถามของครูเกี่ยวกับสถานการณ์หรือปัญหาที่กำหนด เพื่อให้เกิดการคิดตามอย่างต่อเนื่อง	4.64	0.50	มากที่สุด
10. นักเรียนพึงพอใจการกระตุ้นให้ทุกคนในกลุ่มมีส่วนร่วมในการอภิปรายร่วมกัน เพื่อหาข้อสรุปของกลุ่มย่อย	4.43	0.51	มาก
เฉลี่ยรวม	4.59	0.14	มากที่สุด

อภิปรายผล

1. กิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามแบบ 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่พัฒนาขึ้น มีจำนวน 7 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 14 ชั่วโมง ซึ่งมีลักษณะสำคัญ คือ กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ภายใต้สถานการณ์ที่สร้างขึ้น หรือเหตุการณ์ที่ผู้เรียนเกิดความสนใจหรือสงสัย โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น คือ 1) ขั้นสร้างความสนใจ 2) ขั้นสำรวจและค้นหา 3) ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป 4) ขั้นขยายความรู้ และ 5) ขั้นประเมินผล และสอดแทรกเทคนิคการใช้คำถามแบบ 5W1H ได้แก่ อะไร (What) ที่ไหน (Where) เมื่อไหร่ (When) ทำไม (Why) ใคร (Who) อย่างไร (How) ในแต่ละขั้นตอนของกิจกรรม ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.05/83.92 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 75/75 หมายความว่า นักเรียนได้รับคะแนนเฉลี่ยจากการทำใบงาน และการทดสอบย่อยท้ายแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งหมดรวมกัน คิดเป็นร้อยละ 81.05 และคะแนนหลังเรียนจากการทดสอบด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 83.92 แสดงว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง สมบัติวัสดุใกล้ตัวเรา ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 และเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจาก การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ตาม

กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ภายใต้สถานการณ์ที่สร้างขึ้นหรือเหตุการณ์ที่ผู้เรียนเกิดความสนใจหรือสงสัย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามขั้นตอนการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ โดยสอดแทรกคำถาม 5W1H ได้แก่ อะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ ทำไม ใคร และอย่างไร ในแต่ละขั้นตอนการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมที่มีจุดเด่น คือ กิจกรรมมีลักษณะเป็นกิจกรรมที่ร่วมมือกันทดลอง ค้นหาคำตอบ จากคำถามหรือสมมติฐาน การใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาการคิด ส่งเสริมให้ทุกคนลงมือปฏิบัติค้นหาคำตอบ จากปัญหาที่กำหนดและทบทวนความรู้เดิมเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ ในการอธิบายสรุปความคิดรวบยอดของสาเหตุ และคำตอบของปัญหา ทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของบดินทร์ ปัดถาวโร. (2560, p. 101) พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 84.387/83.92 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เนื่องจากการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้มีลักษณะการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้วยการสืบเสาะหาความรู้ ลงมือปฏิบัติทดลองค้นหาคำตอบ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของบุญโรม ดอมไธสง (2559, p. 103) พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หินและการเปลี่ยนแปลง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ประดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 82.11/82.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เพราะการจัดกิจกรรมให้นักเรียนศึกษาหาความรู้ และลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง

2. นักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมแบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษา หลักการ แนวทาง ทฤษฎี เอกสาร ตำราเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ศึกษาหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดของเนื้อหาวิชาอย่างละเอียด จัดเตรียมเนื้อหาและกิจกรรมต่างๆ ให้สอดคล้องกับจัดประสงค์ และเหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้จากการสืบเสาะหาความรู้ การลงมือปฏิบัติร่วมกัน โดยระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น มีการสอดแทรกคำถาม 5W1H ในแต่ละขั้นตอน เช่น กิจกรรมสมบัติความแข็งของวัสดุ 1) ขั้นสร้างความสนใจโดยครูนำเทียนไขมาให้นักเรียนลองนำวัสดุที่มีอยู่กับตัวเองไปขีดขีดบนเทียนไข ครูถามนักเรียนว่าเกิดอะไรขึ้นบนเทียนไข (เกิดรอย) ระหว่างเทียนไขกับวัสดุที่นำมาขีดสิ่งใดมีความแข็งมากกว่ากัน (วัสดุที่นำมาขีด) 2) ขั้นสำรวจและค้นหาให้นักเรียนศึกษาสมบัติของวัสดุด้านความแข็ง และการตรวจสอบความแข็งของวัสดุจากแหล่งต่างๆ โดยครูช่วยเชื่อมโยงความรู้ใหม่จากบทเรียนกับความรู้เดิมที่เรารู้มาแล้วด้วยการใช้คำถามกระตุ้น ให้นักเรียนตอบจากความรู้อุปกรณ์ของนักเรียน และแบ่งกลุ่มนักเรียนปฏิบัติกิจกรรม สังเกตสมบัติด้านความแข็งของวัสดุ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่ม พัฒนาการคิด และลงมือปฏิบัติค้นหาคำตอบ 3) ขั้นอธิบายและลงข้อสรุปร่วมกันอภิปรายผลจากการปฏิบัติกิจกรรม โดยใช้แนวคำถาม เช่น ใช้สิ่งใดเล็บบนวัสดุแล้วสังเกตเห็นรอยขีดในวัสดุชนิดใดบ้าง (อะไร) เมื่อนักเรียนเปลี่ยนเป็นใช้วัสดุอื่นขีด ขีด จะเกิดรอยบนวัสดุชนิดนั้นเหมือนกันหรือไม่ (เมื่อไหร่) สังเกตวัสดุที่มีความแข็งมากที่สุด และมีความแข็งน้อยที่สุดตามลำดับได้แก่ชนิดใด (ทำไม้) ตัวอย่างของใช้ที่ทำมาจากวัสดุที่มีสมบัติด้านความแข็ง (อย่างไร) และใครสามารถอธิบายเหตุการณ์นี้ได้ (ใคร) 4) ขั้นขยาย

ความรู้ นักเรียนศึกษาดาราร่างกำหนดระดับความแข็งของวัสดุ แล้วลองสังเกตหรือทดสอบดูว่าวัสดุแต่ละชนิดที่อยู่รอบตัวเรา มีความแข็งอยู่ในระดับใด 5) ขั้นประเมินผล ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น การตรวจสอบความแข็งของวัสดุ ควรใช้วิธีการใดบ้าง ถ้านำพลอยไปขีดขีดแล้วจะเกิดรอยนักเรียนจะอธิบายเรื่องนี้ได้อย่างไร เป็นต้น ทั้งนี้จากการลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนของการสืบเสาะหาความรู้ จะทำให้ผู้เรียนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนาการคิดเพื่อให้ได้คำตอบของปัญหาตามแนวคำถาม 5W1H ส่งผลทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวรรณภา แดวกม, พัชรเบศวร์ เวชวิริยะสกุล, วิภาณี วิภาวิน. (2560, p. 720-724) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม เรื่อง พลังงานความร้อน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม ใช้หลักการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนการสอนแต่ละขั้นเน้นการใช้คำถาม เพื่อให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ที่ค้นพบได้ด้วยตนเอง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของมยุรี บิลหริ่ม (2554, p. 91-92) พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ใช้หลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H โดยรวม

อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจาก นักเรียนได้เรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H ที่มีขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความต่อเนื่องกันในแต่ละขั้นและมีความเชื่อมโยงกัน ขั้นตอนการจัดกิจกรรมพอเหมาะกับช่วงวัยของผู้เรียน เช่น ขั้นสร้างความสนใจจากเทียนไขซึ่งเป็นวัสดุใกล้ตัวเพื่อทดสอบสมบัติความแข็งของวัสดุ ทำให้นักเรียนพึงพอใจที่ครูสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ มองเห็นคุณค่าของการสืบเสาะหาความรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ขั้นสำรวจและค้นหามีการสำรวจจากวัสดุใกล้ตัว ที่นักเรียนคุ้นเคย และครูคอยให้คำแนะนำเป็นที่ปรึกษาให้แก่ผู้เรียน ในการปฏิบัติงาน และการแก้ไขปัญหาระหว่างทำกิจกรรม นักเรียนจึงมีความพึงพอใจการให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาของครู ขณะปฏิบัติงานในระดับมากที่สุด ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมได้แสดงความคิดเห็น พูดคุย ซักถาม หรือโต้แย้งเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ ทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจที่มีการทบทวนความรู้เดิม เพื่อเชื่อมโยงกับเนื้อหาใหม่ที่ครูสอนในการอธิบายและสรุปความคิดรวบยอด อยู่ในระดับมากที่สุด ขั้นขยายความรู้สังเกตทดสอบระดับความแข็งของวัสดุจริงในชีวิตประจำวัน และขั้นประเมินผลมีการสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่เป็นกันเอง ผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียดระหว่างผู้เรียนกับครู โดยครูคอยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้พูดคุย แสดงความคิดเห็นจากสถานการณ์ต่างๆ รอบตัวนักเรียนด้วยคำถามตามเทคนิค 5W1H รวมถึงการทำแบบทดสอบเพื่อทดสอบความเข้าใจของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยรวมในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของวรรณภา แดวากม, พัศรเบศรณัฏ เวชวิริยสกุล, วิภาฤดี วิภาวิน (2560, p. 720-

724) พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนมีขั้นตอนที่หลากหลายให้นักเรียนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ได้ปฏิบัติกิจกรรมการทดลอง และฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น และสอดคล้องกับผลการวิจัยของมยุรี บิลหริ่ม (2554, p. 87) พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม มีความพึงพอใจต่อวิธีการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัย พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามแบบ 5W1H เรื่อง สมบัติของวัสดุใกล้ตัวเรา เป็นการจัดกิจกรรมการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ภายใต้สถานการณ์ที่สร้างขึ้นหรือเหตุการณ์ที่ผู้เรียนเกิดความสนใจหรือสงสัย โดยสอดแทรกคำถาม 5W1H กระตุ้นการเรียนรู้ และร่วมมือกันทดลอง ค้นหาคำตอบจากคำถามหรือสมมติฐาน การนำกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้ ผู้สอนจะต้องจัดสถานการณ์ หรือกิจกรรมที่กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้อยากรู้ อยากเห็น โดยเฉพาะในขั้นสร้างความสนใจ และสถานการณ์หรือกิจกรรมจะต้องเชื่อมโยงกับความรู้ประสบการณ์เดิมของผู้เรียน เพื่อสร้างความมั่นใจในการปฏิบัติกิจกรรมในขั้นสำรวจและค้นหา รวมถึงครูผู้สอนจะต้องคอยเป็นที่ปรึกษาให้ข้อเสนอแนะ แหล่งศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่หลากหลายแก่นักเรียนระหว่างการปฏิบัติกิจกรรม และจะต้องกำหนดเวลาในการอภิปรายแต่ละครั้ง

ให้เหมาะสม สอดคล้องกับหัวข้อหรือประเด็นการอภิปราย และครูต้องร่วมอภิปราย อธิบายเพิ่มเติมในชั้นอธิบายและลงข้อสรุป เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับความรู้ที่ตรงประเด็นและชัดเจนมากขึ้น

1.2 ผลการวิจัย พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H มีกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้จากการสืบเสาะหาความรู้ มีการลงมือปฏิบัติร่วมกัน ใช้คำถามเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนาการคิดเพื่อให้ได้คำตอบของปัญหา ส่งผลให้นักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมแบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ก่อนเรียนสูงกว่าก่อนเรียน การนำกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กับนักเรียนครูจะต้องจัดกิจกรรมให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน มีการลงมือปฏิบัติ และใช้คำถามด้วยเทคนิค 5W1H หรือคำถามแบบอื่นๆ ตามความเหมาะสม เพื่อกระตุ้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนาการคิดแก้ไขปัญหาของนักเรียน

1.3 ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด นักเรียนมีความพึงพอใจที่มีการทบทวนความรู้เดิม เพื่อเชื่อมโยงกับเนื้อหาใหม่ที่ครูสอนในการอธิบายและสรุปความคิดรวบยอด ครูสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ และนักเรียนพึงพอใจการให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาของครู ขณะปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด ในการนำกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้ครูผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น พุดคุยซักถาม หรือโต้แย้ง โดยคำนึงความรู้ประสบการณ์เดิมเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ ใช้วัสดุหรือ

สถานการณ์ใกล้ตัวที่นักเรียนพบเจอได้ในชีวิตประจำวัน เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ และการสำรวจ ค้นหาคำตอบจากคำถามหรือสมมติฐาน ครูผู้สอนจะต้องคอยให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษาให้แก่นักเรียนในการปฏิบัติงานและการแก้ไขปัญหา ระหว่างทำกิจกรรม และจะต้องจัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่กระตุ้นให้นักเรียนทุกคนได้คิด และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ผลการวิจัย พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามแบบ 5W1H เรื่อง สมบัติของวัสดุใกล้ตัวเรา เป็นกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ภายใต้สถานการณ์ที่สร้างขึ้นหรือเหตุการณ์ที่ผู้เรียนเกิดความสนใจ โดยสอดแทรกคำถาม 5W1H กระตุ้นการเรียนรู้ และร่วมมือกันทดลอง ค้นหาคำตอบจากคำถามหรือสมมติฐาน ควรมีการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคอื่นๆ หรือการใช้รูปแบบการเรียนรู้อื่นร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามแบบ 5W1H เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้

2.2 ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมแบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ควรมีการศึกษาและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามแบบ 5W1H กับเนื้อหาอื่น หรือนักเรียนชั้นอื่น หรือกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ เพื่อเป็นการพัฒนาการเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- บดีนทร์ ปัดถาวโร. (2560). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ที่ส่งเสริมกระบวนการคิดเชิงวิทยาศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 9). สุวีริยาสาส์น.
- บุญโรม ดอมไธสง. (2559). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หินและการเปลี่ยนแปลง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้. [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ประสาธน์ เนื่องเฉลิม. (2558). การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มยุรี บิลหิรม. (2554). ผลการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- โรงเรียนชุมชนบ้านโคกทม (พิศิษฐ์พิทยาคาร). (2562). รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนชุมชนโคกทม (พิศิษฐ์พิทยาคาร). ร้อยเอ็ด: โรงเรียนชุมชนโคกทม (พิศิษฐ์พิทยาคาร).
- วรรณภา แดวากม, พิศเบศร์ เวชวิริยะสกุล และวิภาวดี วิภาวิน. (2560). การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามของบลูม ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลังงานความร้อน และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. การประชุมวิชาการระดับชาติมหาวิทยาลัยทักษิณ ครั้งที่ 27 ประจำปีการศึกษา 2560 และการประชุมวิชาการระดับชาติด้านบริหารธุรกิจและเศรษฐศาสตร์ ครั้งที่ 3 ; 3-6 พฤษภาคม 2560. มหาวิทยาลัยทักษิณ. 720-724.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2552). การจัดการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2560). คู่มือการใช้หลักสูตรรายวิชาพื้นฐานวิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษา. สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. (2562). รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2.
- Forehand, M. (2010). Bloom's taxonomy. *Emerging perspectives on learning, teaching, and technology*, 41(4), 47-56.

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโทหลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน

Factors Influencing the Decision-Making of Chinese Students for Master of Business Administration (Chinese Program) in Thailand

จิตติมา วงศ์ราชนันท์¹, จิรวุฒิ หลอมประโคน², แพรวา ถาวรสถิตย์³

Jittima Wongratchanan¹, Chirawut Lomprakhon², Praewa Thawornsati³

Received: 18 March 2021

Revised: 9 June 2021

Accepted: 28 June 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยทางด้านเหตุผลส่วนตัว ปัจจัยทางด้านภาพลักษณ์ และปัจจัยทางด้านหลักสูตรที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโทหลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน จากศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบันที่อยู่ในระดับปริญญาโทหลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ จำนวนตัวอย่าง 177 คน โดยใช้สูตรของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970:608-609) ที่ความคลาดเคลื่อนเท่ากับ .05 ซึ่งใช้แบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis-MRA)

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า 1) ปัจจัยทางด้านเหตุผลส่วนตัว ได้แก่ ความสนใจในสาขาวิชาที่มหาวิทยาลัยเปิดสอน มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโทหลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 2) ปัจจัยทางด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน ได้แก่ เป็นมหาวิทยาลัยที่มีโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษากับต่างประเทศ และเมื่อจบการศึกษาแล้ว จะได้รับการยอมรับจากตลาดแรงงาน มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโทหลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และ 3) ปัจจัยทางด้านหลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรที่เปิดสอนมีคุณภาพ และคณาจารย์ มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโทหลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

คำสำคัญ: ปัจจัย, การตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโท, นักศึกษาจีน

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจ การค้าสมัยใหม่ คณะบริหารธุรกิจ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

² อาจารย์ประจำ คณะบริหารธุรกิจ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

³ อาจารย์ประจำ สำนักการศึกษาทั่วไป สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

¹ Master of Business Administration (Modern Trade Business Management) Program in M.B.A (Modern Trade Business Management), Faculty of Business Administration, Panyapiwat Institute of Management

² Lecturer, Faculty of Business Administration, Panyapiwat Institute of Management

³ Lecturer, The Office of General Education, Panyapiwat Institute of Management

Abstract

This study aims to identify the personal reason factors, image factors, and curriculum factors affecting decision-making for studying a master's degree program in Business Administration (Chinese language course) in Thailand among Chinese students. The population studied comprised alumni and current students at the master's degree level Business Administration Program (Chinese Language Course) at Panyapiwat Institute of Management. The sample size was 177 people using Krejcie and Morgan's sample size calculation (Krejcie & Morgan, 1970:608-609) at a deviation of 0.05, which was used in a questionnaire to collect data. The statistics used for data analysis were mean, percentage, standard deviation, and multiple regression analysis (MRA). The result of this study showed that 1) the personal reasons factors such as the interest in curriculum affect the decision making for study at Master of Business Administration (Chinese Program) in Thailand at the significant level of 0.05. 2) The university's image factors, such as providing an exchange program with foreign countries and employment rate in the labor market after graduation, were at the significant level of 0.05. 3) The curriculum factors, such as the quality of the curriculum and the faculty teachers, were the reasons for choosing their particular university at a significant level of 0.05.

Keywords: Factors, Master's degree study decisions, Chinese Student

บทนำ

ปัจจุบันมีนักศึกษาจีนในประเทศไทยประมาณ 30,000 คน โดยทยอยเดินทางเข้ามาเรียนปีละ 8,000-9,000 คน ตามมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาที่เปิดรับ สาเหตุหลักที่เลือกมาเรียนต่างประเทศ เนื่องจาก 1) มหาวิทยาลัยรัฐในประเทศจีน ไม่เพียงพอรองรับนักศึกษาในประเทศไทย 2) ผู้ปกครองไม่ยอมให้บุตรหลานต้องเผชิญความกดดันในการสอบแข่งขันเข้ามหาวิทยาลัยในประเทศไทย 3) มองถึงการต่อยอดทางธุรกิจในอนาคต หลังเรียนจบในต่างประเทศ 4) สามารถรับรองวุฒิการศึกษาที่จบการศึกษาจากต่างประเทศนำไปใช้สำหรับสิทธิพิเศษต่างๆ ในประเทศจีน เช่น ที่ดิน รถยนต์ในราคาพิเศษ ซึ่งเป้าหมายหลักของนักศึกษาส่วนใหญ่ยังเป็นประเทศสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย อังกฤษ ขณะที่ประเทศไทยนั้นมีทิศทางและได้รับความ

สนใจมากขึ้นเรื่อยๆ “กลุ่มที่เลือกมาเมืองไทยส่วนใหญ่อาศัยอยู่ทางตอนใต้ของจีนอย่าง หนานหนิง คุณหมิง อาจเป็นเพราะอยู่ในพื้นที่ใกล้ชิดและมีความสัมพันธ์กับไทยในเรื่องธุรกิจการค้าระหว่างกันค่อนข้างมาก เช่น ผู้ปกครองของนักศึกษาอาจมีธุรกิจที่ทำร่วมกับไทย นอกจากนั้นคนจีนยังมองว่า การศึกษาไทยมีคุณภาพในระดับที่น่าพอใจและยอมรับได้ (Hip, Rujirada Nakrung, 2019) ซึ่งมหาวิทยาลัยทั้งในไทยและต่างประเทศต่างกำลังเผชิญหน้ากับปัญหาใหญ่ “ที่จำนวนนักศึกษาลดน้อยลงไปเรื่อยๆ” ทำให้มหาวิทยาลัยหลายแห่งต้องปรับตัวอย่างหนัก ทั้งเพื่อให้มีจำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้น บางสถาบันที่ปรับตัวไม่ได้ก็ต้องปิดบางภาควิชาลงไปอย่างน่าเสียดาย หรือบางแห่งถึงขั้นปิดมหาวิทยาลัย ในขณะที่นักศึกษาไทยมีจำนวนที่ลดลง กลับมีนักศึกษาต่างชาติที่ทยอยมาเรียนที่ประเทศไทยกลับมากขึ้นเรื่อยๆ

ในปัจจุบันมี “ชาวจีนจำนวนไม่น้อยที่สนใจในการมาเรียนต่อในไทยมากขึ้น” โดยเฉพาะในระดับปริญญาตรี เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในทุกปี สาเหตุที่ชาวจีนส่วนหนึ่งเลือกที่จะมาเรียนต่อในไทยนั้น เนื่องจากมหาวิทยาลัยรัฐในประเทศจีนมีอัตราการแข่งขันสูง ไม่เพียงพอต่อการรองรับนักศึกษาในประเทศ และราคาค่าครองชีพในไทยไม่แพง อีกทั้งได้โอกาสในการฝึกฝนภาษา และมองถึงความร่วมมือทางธุรกิจในอนาคต มหาวิทยาลัยเอกชนของไทย ต่างพากันปรับหลักสูตรการศึกษารองรับนักเรียนจีน แห่เข้ามาเรียนมากขึ้น หลังตลาดสอบเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐในจีนมหาวิทยาลัยเอกชนของไทย ต่างพากันปรับหลักสูตรการศึกษาเพื่อรองรับนักศึกษาจีนที่มีความต้องการเดินทางเข้ามาประเทศไทยเพื่อเข้ามาศึกษามากขึ้น หลังจากที่ผลการสอบแข่งขันเข้ามหาวิทยาลัยรัฐบาลของประเทศจีน นักศึกษาจีนที่จบการศึกษามีจำนวนประมาณ 80% เลือกทำงานที่ประเทศไทย แม้ว่าความนิยมของคนจีนที่เข้ามาเรียนต่อปริญญาตรีในประเทศไทย จะมีมานานเกือบ 10 ปีแล้วก็ตาม แต่ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา ถือว่าประเทศจีนเป็นตลาดเป้าหมายของนักศึกษาจีนที่ต้องการศึกษาในมหาวิทยาลัยต่างๆ และแม้ว่าในส่วนของรัฐบาลจีนยังไม่ได้เปิดกว้างในการสนับสนุนเรื่องนี้นัก ดังนั้นมหาวิทยาลัยเอกชนส่วนใหญ่จะใช้วิธีการเปิดรับนักศึกษาจีนในลักษณะของการเซ็น MOU ร่วมกันกับมหาวิทยาลัยต่างๆ ในจีน ซึ่งเป็นลักษณะโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษา หรืออีกลักษณะคือ จีนส่งนักศึกษามาเรียน และไทยส่งอาจารย์ไปเรียนภาษาจีน ซึ่งมีทั้งแบบหลักสูตรระยะสั้นและยาว (AdmissionPremium, 2559)

กระทรวงศึกษาธิการจีนเปิดเผยจำนวนชาวจีนที่ศึกษาเล่าเรียนอยู่ในต่างประเทศมีจำนวนประมาณ 662,100 คน ในปี 2018 เพิ่มขึ้น 53,700 คน จากปี 2017 พบว่าจำนวนนักศึกษาดังกล่าว

ประมาณ 65,800 คน เป็นนักศึกษาที่ได้รับทุนจากรัฐบาล ขณะอีก 596,300 คน เป็นนักศึกษาที่ใช้ทุนส่วนตัว นอกจากนี้จำนวนนักศึกษาจีนในต่างประเทศที่เดินทางกลับประเทศหลังจากจบการศึกษา มีจำนวน 519,400 คน ในปี 2018 ซึ่งเพิ่มขึ้น 38,500 คน จากปี 2017 นอกจากนี้นับตั้งแต่ปี 1978 จนถึงสิ้นปี 2018 ชาวจีนเดินทางไปศึกษาในต่างประเทศเกือบ 5.86 ล้านคน โดยกว่า 1.53 ล้านคน ยังคงอยู่ระหว่างการศึกษและการวิจัย ซึ่งยังมีจำนวนอีกประมาณ 4.32 ล้านคน สำเร็จการศึกษาเป็นที่เรียบร้อย และมากกว่า 3.65 ล้านคน เลือกล้อมกลับมาหางานทำในจีนหลังจากเรียนจบจากต่างประเทศ (Sanook, China Xinhua News, 2562)

ปัจจุบันสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ หรือ PIM เป็นสถาบันอุดมศึกษาซึ่งก่อตั้งและได้รับทุนสนับสนุนจากบริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 เปิดสอนระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก โดยได้รับการรับรองวิทยฐานะอย่างถูกต้องจากกระทรวงศึกษาธิการ PIM ดำเนินงานในลักษณะของ Corporate University ซึ่งมีระบบการเรียนการสอนแตกต่างจากมหาวิทยาลัยทั่วไป ปัจจุบันมี 10 คณะวิชา และ 2 วิทยาลัย มีจำนวนนักศึกษาทั้งหมดประมาณ 18,975 คน มีหลักสูตรระดับปริญญาตรี หลักสูตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรดุษฎีบัณฑิต สถาบันฯ จัดตั้งมาเป็นเวลาประมาณเกือบ 14 ปีแล้ว ด้วยการเน้นการเรียนแบบ Work-based Education นักศึกษาจะได้รับความรู้เชิงวิชาการจากอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ และได้รับประสบการณ์การทำงานโดยตรงจากบริษัทในเครือและพันธมิตรทางธุรกิจของ บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งถือเป็นองค์กรธุรกิจชั้นนำระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และจากการศึกษาข้อมูลจำนวนนักศึกษาระดับ

ปริญญาโทหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ที่เข้าศึกษาต่อโดยจำนวนนักศึกษา วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาจีน ระดับปริญญาโท สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2559-2563 ย้อนหลัง 5 ปี (สำนักส่งเสริมวิชาการ, สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์, 2563) ได้แก่

- 1) ปีการศึกษา 2559 มีจำนวนนักศึกษา 62 คน
- 2) ปีการศึกษา 2560 มีจำนวนนักศึกษา 66 คน
- 3) ปีการศึกษา 2561 มีจำนวนนักศึกษา 65 คน
- 4) ปีการศึกษา 2562 มีจำนวนนักศึกษา 84 คน และ
- 5) ปีการศึกษา 2563 มียอดจำนวนนักศึกษา 46 คน

ทั้งนี้ เปรียบเทียบจำนวนนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ย้อนหลัง 5 ปี จะพบว่า จำนวนนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาในวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาจีน สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ในแต่ละปีมีจำนวนมากน้อยแตกต่างกัน ซึ่งวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาจีนเป็นหน่วยงานที่รับสมัครนักศึกษาใหม่ทุกๆ ปี จึงทำให้เกิดความสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาจีน สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ และทราบถึงความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสถาบันการจัด

การปัญญาภิวัฒน์เพื่อเป็นข้อมูลให้กับสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ และเป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพของสถาบันฯ ในอนาคตต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโทหลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโทหลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานของการวิจัยไว้จำนวน 3 ข้อ ดังนี้

1. ปัจจัยทางด้านเหตุผลส่วนตัวมีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโทหลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน
2. ปัจจัยทางด้านภาพลักษณ์มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโทหลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน
3. ปัจจัยทางด้านหลักสูตรมีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโทหลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน

กรอบการวิจัย

ตัวแปรต้น

- ด้านเหตุผลส่วนตัว
1. ความสนใจในสาขาวิชาที่มหาวิทยาลัยเปิดสอน
 2. อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน
 3. อิทธิพลจากครอบครัว
 4. อิทธิพลจากอาจารย์หรือรุ่นพี่ศิษย์เก่า

- ด้านภาพลักษณ์
1. ภาพลักษณ์ของประเทศไทย
 2. ด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน

- ด้านหลักสูตร
1. เนื้อหาหลักสูตร
 2. หลักสูตรที่เปิดสอนมีคุณภาพ
 3. หลักสูตรที่เปิดสอนมีจำนวนหน่วยกิตที่เหมาะสม
 4. จำนวนเทอมต่อหนึ่งปีการศึกษา
 5. คณาจารย์
 6. กระบวนการจัดการศึกษา
 7. ค่าเล่าเรียน

ตัวแปรตาม

การตัดสินใจศึกษาต่อของนักศึกษาจีน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร: ประชากร ได้แก่ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาจีนที่สำเร็จการศึกษาและที่กำลังศึกษาอยู่ จำนวน 323 คน (สำนักส่งเสริมวิชาการ, สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์)

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 177คน โดยใช้สูตรของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: 608-609) ที่ความคลาดเคลื่อนเท่ากับ .05 เพราะฉะนั้น ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เท่ากับ 175 คน และสำรองไว้เพื่อป้องกันการสูญหาย 2 คน รวม จึงเพิ่มขนาดประชากรกลุ่มตัวอย่างเป็น 177 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย: สำหรับการวิจัยในครั้งนี้เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อเป็นการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโทหลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษา

จีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีนโดยได้แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมี ลักษณะคำถามปลายปิด ได้แก่ เพศ, อายุ, อาชีพ, ประสบการณ์ทำงาน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดย ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกคำตอบได้เพียงข้อเดียว จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโทหลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน ด้านเหตุผลส่วนตัว จำนวน 12 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโทหลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน ด้านภาพลักษณ์ของประเทศไทย ด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน จำนวน 21 ข้อ

ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโทหลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน ด้านหลักสูตรจำนวน 18 ข้อ

ส่วนที่ 5 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 6 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล: การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโทหลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีนครั้งนี้ จะนำข้อมูลจากแบบสอบถามมา ตรวจสอบความถูกต้อง และรวบรวมข้อมูลที่มีความสมบูรณ์มาประมวลผล โดยมีวิธีวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติเชิงพรรณนา(Descriptive Statistics) ซึ่งใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางด้านสถิติ เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ผลค่าสถิติต่างๆ แล้วแสดงผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบคำอธิบายเชิงพรรณนา โดยผู้ทำวิจัยได้กำหนดค่าสถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ดังนี้ คือ

1. สถิติเชิงพรรณนา ซึ่งใช้บรรยายเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปและคุณสมบัติของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอ้างอิง เป็นการวิเคราะห์การเปรียบเทียบและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของ

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษาที่คือ (1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (2) ด้านเหตุผลส่วนตัว (3) ด้านภาพลักษณ์ของประเทศไทย ด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน (4) ด้านหลักสูตร (5) ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโทหลักสูตรต่อปริญญาโทหลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน

2. การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics Analysis) ศาสตร์โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regressions Analysis) เป็นการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างตัวแปรตามและกลุ่มตัวแปรอิสระตั้งแต่ 2 ตัวแปรขึ้นไป เพื่ออธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามการใช้ตัวแปรอิสระเพียงตัวเดียวมาอธิบาย (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2551)

ผลการวิจัย

โดยจากข้อมูลทั่วไปผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 55.9 มีอายุ 24-29 ปี ร้อยละ 37.9 มีอาชีพอื่นๆ ร้อยละ 29.9 อายุงาน 5 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 52.0 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท ร้อยละ 49.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโทหลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน โดยภาพรวมทุกปัจจัยมีระดับความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด (ดังแสดงในตาราง 1)

ตาราง 1 แสดงจำนวน ร้อยละของลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักศึกษาจีนในประเทศไทย

ลักษณะทางประชากรศาสตร์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	78	44.1
หญิง	99	55.9
รวม	177	100.0
2. อายุ		
อายุ 18-23 ปี	9	5.0
อายุ 24-29 ปี	67	38.0
อายุ 30-35 ปี	48	27.0
อายุ 36-41 ปี	32	18.0
อายุ 42-47 ปี	15	9.0
อายุ 48-53 ปี	6	3.0
รวม	177	100.0
3. อาชีพ		
นิสิต/นักศึกษา	44	24.9
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	35	19.8
พนักงานบริษัทเอกชน	34	19.2
ธุรกิจส่วนตัว	11	6.2
อื่นๆ	53	29.9
รวม	177	100.0
4. ประสบการณ์ทำงาน		
น้อยกว่า 1 ปี	27	15.0
1-3 ปี	33	19.0
3-5 ปี	21	12.0
5 ปี ขึ้นไป	92	52.0
อื่นๆ โปรดระบุ	4	2.0
รวม	177	100.0
5. รายได้		
5,000-10,000 บาท	14	7.9
10,001-20,000 บาท	30	16.9
มากกว่า 30,000 บาท	87	49.2
รวม	100	100.00

1. ผลการวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโทหลักสูตรต่อปริญญาโทหลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน ด้านเหตุผลส่วนตัว

1.1 ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยด้านเหตุผลส่วนตัว เรื่องความสนใจในสาขาวิชาที่มหาวิทยาลัยเปิดสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าให้ความสำคัญมากที่สุดในเรื่องการต้องการเพิ่มพูนความรู้และความสามารถให้กับตนเอง ($\bar{X}=4.51$) รองลงมา ความสนใจในสาขาวิชาที่มหาวิทยาลัยเปิดสอน ($\bar{X}=4.42$) หลักสูตรและสาขาวิชาตรงตามความต้องการ ($\bar{X}=4.38$) สามารถใช้เป็นวุฒิการศึกษาในการปรับตำแหน่งงานที่ดี ($\bar{X}=4.32$) การใช้เวลาว่างให้มีประโยชน์ ($\bar{X}=4.11$) และได้รับการสนับสนุน หรือทุนการศึกษาจากหน่วยที่ทำงานอยู่ ($\bar{X}=3.66$) ตามลำดับ

1.2 ผลการวิจัยพบว่าด้านเหตุผลส่วนตัว เรื่องอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน โดยภาพรวมอยู่ใน

ระดับมาก ($\bar{X}=3.63$) เมื่อพิจารณาข้อคำถามเป็นรายข้อ พบว่าให้ความสำคัญมากในเรื่องอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน ($\bar{X}=3.66$) รองลงมา บุคคลที่ประทับใจ (Idol) ศึกษาที่สถาบันฯ แห่งนี้ ($\bar{X}=3.60$) ตามลำดับ

1.3 ผลการวิจัยพบว่าด้านเหตุผลส่วนตัว เรื่องอิทธิพลจากครอบครัว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.13$) เมื่อพิจารณาข้อคำถามเป็นรายข้อ พบว่าให้ความสำคัญมากในเรื่องการจบการศึกษาแล้วเงินเดือนเพิ่มขึ้น ($\bar{X}=4.46$) รองลงมา อิทธิพลจากครอบครัว ($\bar{X}=3.80$) ตามลำดับ

1.4 ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยด้านเหตุผลส่วนตัว เรื่องอิทธิพลจากอาจารย์หรือรุ่นพี่ศิษย์เก่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.66$) เมื่อพิจารณาข้อคำถามเป็นรายข้อ พบว่าให้ความสำคัญมากในเรื่องอิทธิพลจากอาจารย์จาก PIM หรือรุ่นพี่ศิษย์เก่า ($\bar{X}=3.75$) รองลงมา รู้จักศิษย์เก่าที่เคยศึกษาที่สถาบันฯ แห่งนี้ ($\bar{X}=3.56$) ตามลำดับ (ดังแสดงในตาราง 2)

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับปัจจัยด้านเหตุผลส่วนตัว

ด้านเหตุผลส่วนตัว	ระดับความเห็น		
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	แปลผล
1.1 เรื่องความสนใจในสาขาวิชาที่มหาวิทยาลัยเปิดสอน			
1. ความสนใจในสาขาวิชาที่มหาวิทยาลัยเปิดสอน	4.42	0.766	มากที่สุด
2. มีหลักสูตรและสาขาวิชาตรงตามความต้องการ	4.38	0.838	มากที่สุด
3. ใช้เป็นวุฒิการศึกษาในการปรับตำแหน่งงานที่ดีขึ้น	4.32	0.828	มากที่สุด
4. ต้องการเพิ่มพูนความรู้และความสามารถให้กับตนเอง	4.51	0.739	มากที่สุด
5. ใช้เวลาว่างให้มีประโยชน์	4.11	0.997	มาก
6. ได้รับการสนับสนุน หรือทุนการศึกษาจากหน่วยที่ทำงานอยู่	3.66	1.331	มาก
รวม	4.23	0.917	มากที่สุด

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับปัจจัยด้านเหตุผลส่วนตัว (ต่อ)

ด้านเหตุผลส่วนตัว	ระดับความเห็น		
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	แปลผล
1.2 เรื่องอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน			
1. อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน	3.66	1.091	มาก
2. บุคคลที่ประทับใจ (Idol) ศึกษาที่สถาบันฯ แห่งนี้	3.60	1.249	มาก
รวม	3.63	1.170	มาก
1.3 เรื่องอิทธิพลจากครอบครัว			
1. อิทธิพลจากครอบครัว	3.80	1.118	มาก
2. จบการศึกษาแล้วเงินเดือนเพิ่มขึ้น	4.46	0.769	มากที่สุด
รวม	4.13	0.944	มาก
1.4 เรื่องอิทธิพลจากอาจารย์หรือรุ่นพี่ศิษย์เก่า			
1. อิทธิพลจากอาจารย์จาก PIM หรือรุ่นพี่ศิษย์เก่า	3.75	1.137	มาก
2. รู้จักศิษย์เก่าที่เคยศึกษาที่สถาบันฯ แห่งนี้	3.56	1.309	มาก
รวม	3.66	1.223	มาก

2. ผลการวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโทหลักสูตรต่อปริญญาโทหลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน ด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน

2.1 ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยด้านภาพลักษณ์ เรื่องภาพลักษณ์ของประเทศไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.28$) เมื่อพิจารณาข้อคำถามเป็นรายชื่อ พบว่าให้ความสำคัญมากที่สุดในเรื่องเกี่ยวกับคนไทยมีน้ำใจ ยิ้มแย้ม ซอบช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ($\bar{X}=4.36$) รองลงมา คุณภาพการศึกษาไทยได้รับมาตรฐาน ($\bar{X}=4.31$) ประเทศไทยเป็นประเทศที่น่าอยู่ ($\bar{X}=4.25$) และการมีวัฒนธรรมและประเพณีเป็น

เอกลักษณ์ ($\bar{X}=4.20$) ตามลำดับ

2.2 ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยด้านภาพลักษณ์ เรื่องภาพลักษณ์ของสถาบัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.34$) เมื่อพิจารณาข้อคำถามเป็นรายชื่อ พบว่าให้ความสำคัญมากที่สุดในเรื่องเมื่อจบการศึกษาแล้วจะได้รับการยอมรับจากตลาดแรงงาน ($\bar{X}=4.59$) รองลงมา เป็นมหาวิทยาลัยที่มีโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษา กับต่างประเทศ ($\bar{X}=4.58$) มีความคาดหวังว่าเมื่อสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยแล้วทำให้มีความรู้ ความสามารถ ($\bar{X}=4.56$) การมีความน่าเชื่อถือและการยอมรับของสถานประกอบการเมื่อสำเร็จการศึกษา ($\bar{X}=4.53$) ด้าน

ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยที่เป็นองค์กรธุรกิจ ($\bar{X}=4.51$) เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วนักศึกษาที่มีความมั่นใจว่าจบแล้วมีงานทำ ($\bar{X}=4.51$) เป็นมหาวิทยาลัยที่มีความโดดเด่นด้านการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.41$) เป็นมหาวิทยาลัยที่ดูทันสมัย ($\bar{X}=4.37$) ภาพลักษณ์ด้านอาจารย์และบุคลากร ($\bar{X}=4.31$) สถาบันมีสภาพสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.29$) ประเทศไทยเป็นประเทศที่น่าอยู่ ($\bar{X}=4.25$) มหาวิทยาลัยได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง สนับสนุนให้นักศึกษา

เข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย การขอความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเป็นมหาวิทยาลัยที่มีห้องเรียนและห้องปฏิบัติการที่ทันสมัย ($\bar{X}=4.23$) เป็นมหาวิทยาลัยที่มีสภาพแวดล้อมร่มรื่น และสวยงาม ($\bar{X}=4.21$) มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตร/ข้อมูลข่าวสารอื่นๆ ของสถาบัน ($\bar{X}=4.19$) เป็นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง ($\bar{X}=4.14$) และเป็นสถาบันการศึกษาที่ใฝ่ฝัน ($\bar{X}=3.94$) ตามลำดับ (ดังแสดงในตาราง 3)

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับปัจจัยด้านภาพลักษณ์ เรื่องภาพลักษณ์ของประเทศไทย

ด้านภาพลักษณ์	ระดับความเห็น		
	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	แปลผล
2.1 เรื่องภาพลักษณ์ของประเทศไทย			
1. คุณภาพการศึกษาไทยได้รับมาตรฐาน	4.31	0.768	มากที่สุด
2. มีวัฒนธรรมและประเพณีเป็นเอกลักษณ์	4.20	0.784	มาก
3. ประเทศไทยเป็นประเทศที่น่าอยู่	4.25	0.850	มากที่สุด
4. คนไทยมีน้ำใจ ยิ้มแย้ม ซอบช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	4.36	0.822	มากที่สุด
รวม	4.28	0.806	มากที่สุด
2.2 เรื่องภาพลักษณ์ของสถาบัน			
1. ประเทศไทยเป็นประเทศที่น่าอยู่	4.25	0.850	มากที่สุด
2. ด้านภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยที่เป็นองค์กรธุรกิจ	4.51	0.724	มากที่สุด
3. เป็นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง	4.14	0.907	มาก
4. เป็นมหาวิทยาลัยที่มีโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษากับต่างประเทศ	4.58	0.719	มากที่สุด
5. เมื่อจบการศึกษาแล้วจะได้รับการยอมรับจากตลาดแรงงาน	4.59	0.661	มากที่สุด
6. การประชาสัมพันธ์หลักสูตร/ข้อมูลข่าวสารอื่นๆ ของสถาบัน	4.19	0.858	มาก
7. เป็นสถาบันการศึกษาที่ใฝ่ฝัน	3.94	0.940	มาก
8. สถาบันมีสภาพสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	4.29	0.807	มากที่สุด
9. ภาพลักษณ์ด้านอาจารย์และบุคลากร	4.31	0.753	มากที่สุด
10. เป็นมหาวิทยาลัยที่มีความโดดเด่นด้านการเรียนการสอน	4.41	0.756	มากที่สุด

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับปัจจัยด้านภาพลักษณ์ เรื่องภาพลักษณ์ของประเทศไทย (ต่อ)

ด้านภาพลักษณ์	ระดับความเห็น		
	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลผล
11. เป็นมหาวิทยาลัยที่ทันสมัย	4.37	0.765	มากที่สุด
12. ความน่าเชื่อถือและการยอมรับของสถานประกอบการเมื่อสำเร็จการศึกษา	4.53	0.769	มากที่สุด
13. มหาวิทยาลัยได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง สนับสนุนให้นักศึกษาเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย	4.23	0.876	มากที่สุด
14. มีความคาดหวังว่าเมื่อสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยแล้วทำให้มีความรู้ความสามารถ	4.56	0.647	มากที่สุด
15. เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วนักศึกษามีความมั่นใจว่าจะจบแล้วมีงานทำ	4.49	0.716	มากที่สุด
16. เป็นมหาวิทยาลัยที่มีห้องเรียนและห้องปฏิบัติการที่ทันสมัย	4.23	0.849	มากที่สุด
17. เป็นมหาวิทยาลัยที่มีสภาพแวดล้อมร่มรื่น และสวยงาม	4.21	0.839	มากที่สุด
รวม	4.34	0.790	มากที่สุด

3. ผลการวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโทหลักสูตรต่อปริญญาโทหลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน ด้านหลักสูตร

3.1 ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยด้านหลักสูตรเรื่องเนื้อหาหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.45$) เมื่อพิจารณาข้อคำถามเป็นรายข้อพบว่าให้ความสำคัญมากที่สุดในเรื่องรายวิชานักศึกษาเรียนมีความทันสมัย ($\bar{X}=4.51$) รองลงมา เนื้อหาหลักสูตร ($\bar{X}=4.45$) และสอดคล้องกับสาขาวิชาที่เรียนจบปริญญาตรี ($\bar{X}=4.40$) ตามลำดับ

3.2 ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยด้านหลักสูตรพบว่าเรื่องหลักสูตรที่เปิดสอนมีคุณภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.46$) เมื่อพิจารณาข้อคำถามเป็นรายข้อ พบว่าให้ความสำคัญมากที่สุดในเรื่อง หลักสูตรที่เปิดสอนมีคุณภาพ ($\bar{X}=4.55$) รองลงมา หลักสูตรที่เปิดสอนมีคุณภาพ

และมีจำนวนหน่วยกิตที่เหมาะสม ($\bar{X}=4.42$) และหลักสูตรที่เปิดสอนมีชื่อเสียง ($\bar{X}=4.40$) ตามลำดับ

3.3 ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยด้านหลักสูตรพบว่าเรื่องหลักสูตรที่เปิดสอนมีคุณภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.36$)

3.4 ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยด้านหลักสูตรเรื่องหลักสูตรที่เปิดสอนมีคุณภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.47$) เมื่อพิจารณาข้อคำถามเป็นรายข้อ พบว่าให้ความสำคัญมากที่สุดในเรื่องระยะเวลาในการศึกษาจนจบการศึกษา ($\bar{X}=4.51$) รองลงมา จำนวนเทอมต่อหนึ่งปีการศึกษา ($\bar{X}=4.42$) ตามลำดับ

3.5 ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยด้านหลักสูตรเรื่องคณาจารย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.56$) เมื่อพิจารณาข้อคำถามเป็นรายข้อพบว่าให้ความสำคัญมากที่สุดในเรื่องคณาจารย์มีความรู้ ความสามารถตรงกับสาขาวิชาที่สอน ($\bar{X}=4.60$) รองลงมา คณาจารย์มีชื่อเสียงกว้างขวาง

เป็นที่ยอมรับ ($\bar{X}=4.52$) ตามลำดับ

3.6 ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยด้านหลักสูตร เรื่องกระบวนการจัดการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.42$) เมื่อพิจารณาข้อคำถามเป็นรายข้อ พบว่าให้ความสำคัญมากที่สุดในเรื่องเทคโนโลยีและอุปกรณ์การเรียนการสอน ($\bar{X}=4.44$) รองลงมา ความพร้อมด้านสถานที่และอุปกรณ์การเรียนการสอน ($\bar{X}=4.43$) กระบวนการจัดการศึกษา ($\bar{X}=4.42$) และความพร้อมด้านสถานที่และอุปกรณ์สำหรับการทำวิจัย ($\bar{X}=4.37$) ตามลำดับ

3.7 ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยด้านหลักสูตร เรื่องกระบวนการจัดการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.36$) เมื่อ

พิจารณาข้อคำถามเป็นรายข้อ พบว่าให้ความสำคัญมากที่สุดในเรื่องค่าเทอมมีราคาที่เหมาะสม ($\bar{X}=4.40$) รองลงมา ค่าเล่าเรียน ($\bar{X}=4.40$) และค่าเทอมมีราคาที่ไม่แพง ($\bar{X}=4.27$) ตามลำดับ (ดังแสดงในตาราง 4)

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับปัจจัยด้านหลักสูตร

ด้านหลักสูตร	ระดับความเห็น		
	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลผล
3.1 เรื่องเนื้อหาหลักสูตร			
1. เนื้อหาหลักสูตร	4.45	0.722	มากที่สุด
2. สอดคล้องกับสาขาวิชาที่เรียนจบปริญญาตรี	4.40	0.778	มากที่สุด
3. รายวิชาที่นักศึกษาเรียนมีความทันสมัย	4.51	0.667	มากที่สุด
รวม	4.45	0.722	มากที่สุด
3.2 เรื่องหลักสูตรที่เปิดสอนมีคุณภาพ			
1. หลักสูตรที่เปิดสอนมีคุณภาพ	4.55	0.698	มากที่สุด
2. หลักสูตรที่เปิดสอนมีชื่อเสียง	4.40	0.762	มากที่สุด
3. หลักสูตรที่เปิดสอนมีคุณภาพและมีจำนวนหน่วยกิตที่เหมาะสม	4.42	0.719	มากที่สุด
รวม	4.46	0.726	มากที่สุด
3.3 เรื่องหลักสูตรที่เปิดสอนมีจำนวนหน่วยกิตที่เหมาะสม			
1. หลักสูตรที่เปิดสอนมีจำนวนหน่วยกิตที่เหมาะสม	4.36	0.749	มากที่สุด
รวม	4.36	0.749	มากที่สุด
3.4 เรื่องจำนวนเทอมต่อหนึ่งปีการศึกษา			
1. จำนวนเทอมต่อหนึ่งปีการศึกษา	4.42	0.695	มากที่สุด
2. ระยะเวลาในการศึกษาจนจบการศึกษา	4.51	0.684	มากที่สุด
รวม	4.47	0.690	มากที่สุด

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับปัจจัยด้านหลักสูตร (ต่อ)

ด้านหลักสูตร	ระดับความเห็น		
	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลผล
3.5 เรื่องคณาจารย์			
1. คณาจารย์มีชื่อเสียงกว้างขวาง เป็นที่ยอมรับ	4.52	0.675	มากที่สุด
2. คณาจารย์มีความรู้ ความสามารถตรงกับสาขาวิชาที่สอน	4.60	0.676	มากที่สุด
รวม	4.56	0.676	มากที่สุด
3.6 เรื่องกระบวนการจัดการศึกษา			
1. กระบวนการจัดการศึกษา	4.42	0.736	มากที่สุด
2. เทคโนโลยีและอุปกรณ์การเรียนการสอน	4.44	0.782	มากที่สุด
3. ความพร้อมด้านสถานที่และอุปกรณ์สำหรับการทำวิจัย	4.37	0.787	มากที่สุด
4. ความพร้อมด้านสถานที่และอุปกรณ์การเรียนการสอน	4.43	0.751	มากที่สุด
รวม	4.42	0.764	มากที่สุด
3.7 เรื่องค่าเล่าเรียน			
1. ค่าเล่าเรียน	4.40	0.834	มากที่สุด
2. ค่าเทอมมีราคาที่เหมาะสม	4.41	0.829	มากที่สุด
3. ค่าเทอมมีราคาที่ไม่แพง	4.27	0.937	มากที่สุด
รวม	4.36	0.867	มากที่สุด

4. ผลการวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโทหลักสูตรต่อปริญญาโทหลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน ผลการวิจัยพบว่า

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโทหลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.51$)

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโทหลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโทหลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน	ระดับความเห็น		
	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลผล
1. ต้องการพัฒนาตัวเอง	4.60	0.642	มากที่สุด
2. ต้องการพัฒนาอาชีพ	4.63	0.627	มากที่สุด
3. ต้องการสร้างเครือข่าย	4.25	0.838	มากที่สุด
4. คุณภาพชีวิต / สังคมดี	4.42	0.758	มากที่สุด
5. เพื่อนำไปใช้ต่อยอดในการทำงานในอนาคต	4.63	0.580	มากที่สุด
รวม	4.51	0.689	มากที่สุด

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

การศึกษาในครั้งนี้ ประกอบไปด้วย สมมติฐานงานวิจัย 3 สมมติฐาน ดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยทางด้านเหตุผลส่วนตัวมีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโทหลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า เรื่องความสนใจในสาขาวิชาที่มหาวิทยาลัยเปิดสอน มีผลต่อการตัดสินใจศึกษา

เมื่อพิจารณาข้อคำถามเป็นรายข้อ พบว่า ให้ความสำคัญมากที่สุดในเรื่องการต้องการพัฒนา

อาชีพ ($\bar{X}=4.63$) และเพื่อนำไปใช้ต่อยอดในการทำงานในอนาคต ($\bar{X}=4.63$) รองลงมา ต้องการพัฒนาตัวเอง ($\bar{X}=4.60$) คุณภาพชีวิต/สังคมดี เพื่อสุขภาพ ($\bar{X}=4.42$) และต้องการสร้างเครือข่าย ($\bar{X}=4.25$) ตามลำดับ (ดังแสดงในตาราง 5)

ต่อปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรในประเทศไทยของนักศึกษาจีน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (ดังแสดงในตาราง 6)

ตาราง 6 แสดงผลการวิเคราะห์ ปัจจัยทางด้านเหตุผลส่วนตัวมีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยไม่ปรับมาตรฐาน		ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยปรับมาตรฐาน()	ค่าสถิติทดสอบ (t)	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (p-value)
	B	Std. Error			
ค่าคงที่ (Constant)	2.317	.251		9.228	.000**
1. ความสนใจในสาขาวิชาที่มหาวิทยาลัยเปิดสอน	.447	.087	.487	5.171	.000**
2. อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน	.090	.055	.160	1.630	.105
3. อิทธิพลจากครอบครัว	.028	.061	.039	.459	.647
4. อิทธิพลจากอาจารย์หรือรุ่นพี่ศิษย์เก่า	-.039	.051	-.076	-.770	.443

R=0.569, R Square=0.324, Adjusted R Square=0.308, Durbin-watson=1.838, F=20.573, Sig. of F=0.000,

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01,

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยทางด้านภาพลักษณ์มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยทางด้านภาพลักษณ์ของสถาบันเรื่องเป็นมหาวิทยาลัยที่มีโครงการแลกเปลี่ยน

นักศึกษา กับต่างประเทศ และเรื่องเมื่อจบการศึกษาแล้วจะได้รับการยอมรับจากตลาดแรงงาน มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (ดังแสดงในตาราง 7)

ตาราง 7 แสดงผลการวิเคราะห์ ปัจจัยทางด้านภาพลักษณ์ส่วนตัวมีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยไม่ปรับมาตรฐาน		ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยปรับมาตรฐาน()	ค่าสถิติทดสอบ (t)	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (p-value)
	B	Std. Error			
ค่าคงที่ (Constant)	1.413	.248		5.700	.000**
ภาพลักษณ์ของประเทศไทย					
1. คุณภาพการศึกษาไทยได้รับมาตรฐาน	.042	.060	.057	.692	.490
2. มีวัฒนธรรมและประเพณีเป็นเอกลักษณ์	-.045	.058	-.063	-.776	.439
3. ประเทศไทยเป็นประเทศที่น่าอยู่	.047	.060	.071	.783	.435

ตาราง 7 แสดงผลการวิเคราะห์ ปัจจัยทางด้านภาพลักษณ์ส่วนตัวมีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน (ต่อ)

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยไม่ปรับมาตรฐาน		ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยปรับมาตรฐาน()	ค่าสถิติทดสอบ (t)	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (p-value)
	B	Std. Error			
4. คนไทยมีน้ำใจ ยิ้มแย้ม ซอซ่วยเหลือซึ่งกันและกัน	.113	.060	.165	1.869	.063
ด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน					
1. ด้านภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยที่เป็นองค์กรธุรกิจ	.060	.114	.069	.526	.599
2. เป็นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง	.020	.074	.025	.266	.791
3. เป็นมหาวิทยาลัยที่มีโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษา กับต่างประเทศ	.163	.066	.202	2.489	.014*
4. เมื่อจบการศึกษาแล้วจะได้รับการยอมรับจากตลาดแรงงาน	.307	.117	.321	2.631	.009*

R=0.707, R Square=0.500, Adjusted R Square=0.476, Durbin-watson=1.860, F=21.013, Sig. of F=0.000,

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01,

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยทางด้านหลักสูตรมีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโทหลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า เรื่องหลักสูตรที่เปิดสอนมีคุณภาพ และเรื่องคณาจารย์

มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (ดังแสดงในตาราง 8)

ตาราง 8 แสดงผลการวิเคราะห์ ปัจจัยทางด้านหลักสูตรมีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยไม่ปรับมาตรฐาน		ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยปรับมาตรฐาน()	ค่าสถิติทดสอบ (t)	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (p-value)
	B	Std. Error			
ค่าคงที่ (Constant)	1.555	.245		6.351	.000
1. เนื้อหาหลักสูตร	-.057	.112	-.065	-.509	.611
2. หลักสูตรที่เปิดสอนมีคุณภาพ	.261	.109	.294	2.391	.018*
3. หลักสูตรที่เปิดสอนมีจำนวนหน่วยกิตที่เหมาะสม	.033	.077	.044	.425	.671

ตาราง 8 แสดงผลการวิเคราะห์ ปัจจัยทางด้านหลักสูตรมีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน (ต่อ)

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยไม่ปรับมาตรฐาน		ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยปรับมาตรฐาน()	ค่าสถิติทดสอบ (t)	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (p-value)
	B	Std. Error			
4. จำนวนเทอมต่อหนึ่งปีการศึกษา	.209	.108	.239	1.943	.054
5. คณาจารย์	.229	.080	.259	2.871	.005*
6. กระบวนการจัดการศึกษา	.084	.096	.104	.879	.381
7. ค่าเล่าเรียน	-.104	.065	-.144	-1.590	.114

R=0.700, R Square=0.490 Adjusted R Square=0.469, Durbin-watson=1.818, F=23.168, Sig. of F=0.000,

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01,

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโทหลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน ผู้วิจัยขอสรุปการอภิปรายผล ดังนี้

1. ปัจจัยทางด้านเหตุผลส่วนตัวมีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน โดยผลการศึกษารูปร่างว่า เหตุผลส่วนตัวมีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า เรื่องความสนใจในสาขาวิชาที่มหาวิทยาลัยเปิดสอน มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน มากที่สุด ซึ่งผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ วารุณี รักรัตน์ (2558) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจ ที่มหาวิทยาลัยสยาม พบว่า ผลการ

วิเคราะห์พบว่าปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ด้านเหตุผลส่วนตัว มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกับการตัดสินใจเลือกเรียนระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสยาม โดยมีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นางสาวศศิวิมล แสนเมือง (2554) ศึกษางานวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อตั้งใจเลือกมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีของนักเรียนที่มีผลการเรียนดี ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง พบว่า ด้านความสนใจในสาขาวิชาต่างๆ ที่มหาวิทยาลัยได้เปิดสอน มีความสำคัญต่อการเลือกมหาวิทยาลัยระดับมากที่สุด

2. ปัจจัยทางด้านภาพลักษณ์ มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน โดยผลการศึกษารูปร่างว่า ภาพลักษณ์ของสถาบัน มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ

พบว่า มี 2 เรื่องที่นักศึกษาจีนในประเทศไทย ตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) คือ เรื่อง เป็นมหาวิทยาลัยที่มีโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษากับต่างประเทศ และเรื่อง เมื่อจบการศึกษาแล้วจะได้รับการยอมรับจากตลาดแรงงาน มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีนมากที่สุด ซึ่งผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของชนวรรณรักษ์ (2557) ศึกษางานวิจัย เรื่อง การตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ของนักศึกษาภาคปกติ ปีการศึกษา 2556 พบว่า ผลของการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีในภาพรวม พบว่า ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย มีความสัมพันธ์ในทางบวก ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ น้ำทิพย์ เนียมหอม (2560) ศึกษางานวิจัย เรื่อง ปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่ออาชีวศึกษา ในวิทยาลัยเทคโนโลยีวิบูลย์บริหารธุรกิจ รามอินทรา พบว่านักเรียนนักศึกษาให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่ออาชีวศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีวิบูลย์บริหารธุรกิจรามอินทรา อยู่ในระดับมาก อันดับแรก คือ ภาพลักษณ์ของวิทยาลัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชินโสณี วิสิฐนิจกิจ และอิงอร ต้นพันธ์ (2560) ศึกษางานวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิตของนักศึกษาจีน พบว่า มีบริการหอพักในมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยช่วยดำเนินการในการเข้ามาเรียน มหาวิทยาลัยมีการทำข้อตกลงกับทางมหาวิทยาลัยจีน มีระบบแลกเปลี่ยนนักศึกษา และบริเวณที่ตั้งอยู่ในสถานที่การคมนาคมสะดวก มีระดับความสำคัญอยู่ในระดับมาก

3. ปัจจัยทางด้านหลักสูตรมีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน โดยผลการศึกษาสรุปว่า หลักสูตรมีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า มี 2 เรื่องที่นักศึกษาจีนในประเทศไทยตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) เรื่อง หลักสูตรที่เปิดสอนมีคุณภาพ และเรื่อง คณาจารย์ มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีนมากที่สุด ซึ่งผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของอุทุมพร ไฉนลาด และจงดี โตอิม (2559) ศึกษางานวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดลพบว่า ผลของการวิเคราะห์ด้านหลักสูตรในปัจจัยแต่ละข้อมีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่ออยู่ในระดับสูงและระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุจิรา คงนุ้ย เอกชัย เนาวนิช ทักษิณา เครือหงส์ วินดาวงศ์บรรณาคม และกัญญลักษณ์ ทรัพย์กระจ่าง (2559) ศึกษางานวิจัย เรื่อง ปัจจัยในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ปีการศึกษา 2559 พบว่า นักศึกษาทุกคณะมีการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ โดยให้ความสำคัญมากที่สุดคือ ปัจจัยด้านบุคลากร

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโท หลักสูตร

บริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทย ของนักศึกษาจีน ที่มีปัจจัยทางด้านเหตุผลส่วนตัว ปัจจัยทางด้านภาพลักษณ์ และปัจจัยทางด้านหลักสูตร ที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในประเทศไทยของคนจีน สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ได้ดังนี้

1. ปัจจัยทางด้านเหตุผลส่วนตัวมีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโทหลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า เรื่องความสนใจในสาขาวิชาที่มหาวิทยาลัยเปิดสอน มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน ควรศึกษาหลักสูตรที่นักศึกษาจีนมีความต้องการศึกษาหรือสำรวจความต้องการ เพื่อเป็นการรองรับให้นักศึกษาจีนสามารถเลือกมาเรียนที่ประเทศไทยได้

2. ปัจจัยทางด้านภาพลักษณ์มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโทหลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยทางด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน เรื่องเป็นมหาวิทยาลัยที่มีโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษากับต่างประเทศ และเรื่องเมื่อจบการศึกษาแล้วจะได้รับการยอมรับจากตลาดแรงงาน มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน ควรกำหนดกลยุทธ์ด้านการตลาดศึกษาโดยการจัดทำ MOU กับมหาวิทยาลัยต่างๆ ในมณฑลต่างๆ ที่ประเทศจีนให้มากขึ้น เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้กับผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยที่ประเทศจีน ได้รู้จักสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์มากขึ้น

3. ปัจจัยทางด้านหลักสูตรมีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโทหลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า เรื่องหลักสูตรที่เปิดสอนมีคุณภาพ และเรื่องคณาจารย์ มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ในประเทศไทยของนักศึกษาจีน ควรทำการศึกษาในเชิงลึกระดับคณะหลักสูตร/สาขาวิชา เพื่อจะได้ข้อมูลที่ถูกต้องตรงตามความเป็นจริงในแต่ละกลุ่มเป้าหมายของคณะหลักสูตร/สาขาวิชา และเรื่องคณาจารย์ที่มีคุณสมบัติด้านวิชาชีพโดยตรงเพื่อรับการถ่ายทอดประสบการณ์แก่ผู้เรียนเพราะสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์มีหลักสูตรแบบ Work-based Education เพื่อให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าทางการศึกษามากที่สุดทั้งตัวผู้เรียนและสถาบันฯ เพื่อให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าทางการศึกษามากที่สุดทั้งตัวผู้เรียนและสถาบันฯ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาแบบเชิงลึก หรือเพิ่มเติมกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ โดยขยายกลุ่มตัวอย่างเป็นคนประเทศอื่นๆ เพื่อดูว่าผลการศึกษาที่ได้จะเหมือนหรือแตกต่างจากเดิมหรือไม่

2. ควรทำการศึกษาสถานที่อื่นๆ โดยขยายสถานที่ที่เป็นเพิ่มจำนวนมณฑลหรือประเทศอื่นๆ เพื่อดูว่าความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระอื่นๆ

3. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาไทยที่ตัดสินใจไปเรียนที่ประเทศจีนว่ามีผลการวิจัยสอดคล้องกับนักศึกษาจีนที่ตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในประเทศไทยหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2550). *การวิเคราะห์สถิติ: สถิติสำหรับบริหารและวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนวรรณ รักรู้. (2557). *การตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีของนักศึกษาภาคปกติ ปีการศึกษา 2556*. [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- วารุณี รักด้วง. (2558). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจที่มหาวิทยาลัยสยาม*. [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยสยาม.
- ชิตโสธร วิสิฐนิจกิจ และอิงอร ต้นพันธ์. (2560). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิตของนักศึกษาจีน*. [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- น้ำทิพย์ เนียมหอม. (2560). *ปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่ออาชีวศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีวิบูลย์บริหารธุรกิจ รามอินทรา*. [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต]. วิทยาลัยเทคโนโลยีวิบูลย์บริหารธุรกิจ.
- รุจิรา คงนุ้ย เอกชัย และคณะ. (2559). *ปัจจัยในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิปีการศึกษา 2559*. [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.
- อุทุมพร ไฉฉลาด และจงดี โตอิม. (2559). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล*. [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศศิวิมล แสนเมือง. (2554). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตั้งใจเลือกมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีของนักเรียนที่มีผลการเรียนดี ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง*. [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970). "Determining Sample Size for Research Activities," *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 608-609. Hip-th.me, by Rujirada Nakrung, 2019, สืบค้นจาก <https://hip-th.me/news-update-2/>

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษและความต้องการต่อแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา

A Study of English Learning Achievement and Need of Guidelines to Develop English Competency of First-Year Undergraduate Students of Rajamangala University of Technology Srivijaya, Songkhla

จिरายู สงเคราะห์¹, ทรรศनीย์ คีรีศรี²
Jirayu Songkhro¹, Tassanee Kirisri²

Received: 16 April 2021

Revised: 9 June 2021

Accepted: 28 June 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมในการพัฒนาสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 3) เพื่อสำรวจความต้องการต่อแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษในทัศนะของนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ทุกหลักสูตรสาขาวิชาที่ลงทะเบียนและมีผลการเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน จำนวน 570 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบบันทึกเกรตรายวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน และแบบสอบถามพฤติกรรมและความต้องการต่อแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษในทัศนะของนักศึกษา สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ ANOVA ผลการวิจัยพบว่า คณะศิลปศาสตร์มีค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษรายวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับคณะอื่นๆ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.25 ($\bar{X}=3.25$) โดยพฤติกรรมที่นักศึกษาคิดว่าสามารถช่วยพัฒนาสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษ คือ การเข้าเรียนวิชาภาษาอังกฤษบ่อยครั้ง ($\bar{X}=4.43$) เมื่อพิจารณาด้านความต้องการ

¹ อาจารย์ประจำ สาขาภาษาต่างประเทศ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000 jirayu.s@rmutsv.ac.th 080-7107532

² รองศาสตราจารย์ สาขาภาษาต่างประเทศ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000 tassanee.k@rmutsv.ac.th 086-9271159

¹ Lecturer, Department of Foreign Languages, Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Srivijaya, Boyang Sub-district, Muang District, Songkhla 90000, Thailand

² Associate professor, Department of Foreign Languages, Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Srivijaya, Boyang Sub-district, Muang District, Songkhla 90000, Thailand

ต่อแนวทางการพัฒนาสมรรถนะ นักศึกษามีความต้องการให้มหาวิทยาลัยหรือภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจัดกิจกรรมทางด้านภาษาให้มากขึ้นและมีความสม่ำเสมอ ($\bar{X}=4.15$).

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ, การพัฒนาสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษ

Abstract

The purposes of this research were threefold: 1) to study the learning achievement of the first-year students who registered in the English in Daily Use course ; 2) to examine the first-year students' behaviors in developing their English competency ; and 3) to examine the need for guidelines in developing English competency regarding students' points of view from the university's relevant sectors. Participants were 570 students who enrolled in the English in Daily Use course and possessed the grade. G.P.A in English in Daily Use course and a set of questionnaires asking for students' behaviors and the need for guideline in developing English competency were employed to collect data. Data were analyzed by using percentage (%), mean (\bar{X}), standard deviation (S.D.), and ANOVA. It was found that the mean of G.P.A. of students in the Faculty of Liberal Arts was at the highest score of 3.25 ($\bar{X}=3.25$) when compared with other faculties. Furthermore, the behavior that can help them improve their English language competency was 'Regular class attendance' ($\bar{X}=4.43$). Regarding the need of guidelines to develop their English competency, the students required more English activities which should be regularly held by the university or relevant sectors ($\bar{X}=4.15$).

Keywords: English Learning Achievement, English Language Competency Development

บทนำ

รายวิชาภาษาอังกฤษคือหนึ่งในหลายรายวิชาที่ระบบการศึกษาของไทยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและบทบาทที่จะเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนในอนาคตด้านการติดต่อสื่อสาร จึงได้มีการบรรจุวิชาภาษาอังกฤษเข้าในหลักสูตรการเรียนการสอนในทุกระดับชั้น และทุกสาขาวิชา โดยการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยจะเริ่มเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาจนกระทั่งถึงในระดับอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจึงกล่าวไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ว่า ด้วยความรู้ความสามารถของคนยุคใหม่ที่พึงมี

ที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ประกอบกับภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่ใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารระหว่างชนชาติ ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องเร่งพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อให้คนไทยมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษระดับมาตรฐาน และสามารถใช้อังกฤษติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวันได้อย่างไรก็ตาม ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตั้งแต่อดีตจนมาถึงปัจจุบันนั้นยังคงประสบปัญหาหลายประการ ปัญหาหนึ่งที่ผู้บริหารการศึกษา ครู ผู้ปกครอง ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้อง

กับการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทุกคน
ประสบอยู่ขณะนี้ คือ การที่เด็กไทยซึ่งเรียนภาษา
อังกฤษติดต่อกันเรื่อยมาจนถึงระดับอุดมศึกษา
แต่ยังไม่มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ
เพื่อการติดต่อสื่อสารได้ดี และมีผลการเรียน
ภาษาอังกฤษอยู่ในระดับปานกลางและค่อนข้าง
ต่ำ (กระทรวงศึกษาธิการ: 2544) ผลดังกล่าว
สอดคล้องกับผลงานวิจัยไม่น้อยที่พบว่าผลการ
เรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนไทยยังอยู่ในระดับ
ปานกลางและระดับต่ำ อาทิ กมลรัตน์ เทอเนอร์
ธัญญวลัย บุญประสิทธิ์ และสุนทรี ภิญโญมิตร
(2553) พบว่า สมรรถนะในการใช้ภาษาอังกฤษ
ของนักศึกษาในรายวิชาภาษาอังกฤษ 2 และ
การรับรู้ของนักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำ
นอกจากนี้ ธนวัฒน์ อรุณสุขสว่าง และ นรินทร์
สังข์รักษา (2558) พบว่า ระดับความสามารถ
ในการใช้ภาษาอังกฤษ ตามทักษะการเขียนรู้
ในศตวรรษที่ 21 ของกลุ่มตัวอย่างยังอยู่ในระดับ
ปานกลาง แม้ว่าจะมีประการณ์ในการเรียนภาษา
อังกฤษไม่ต่ำกว่า 10 ปี

จากผลที่พบดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงความน่า
เป็นห่วงถึงทักษะทางภาษาอังกฤษของผู้เรียนใน
ประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อใดก็ตามที่
ผู้เรียนมีการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น การเรียนภาษา
อังกฤษก็ยิ่งมีความสำคัญต่อการเรียนของผู้เรียน
มากขึ้นด้วยเช่นกัน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะ
ต้องให้ความสนใจต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ
เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี ดังนั้น
เพื่อเตรียมความพร้อมและเสริมสร้างทักษะทาง
ภาษาให้แก่นักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
ศรีวิชัยจึงกำหนดให้นักศึกษาลงทะเบียน
เรียนรายวิชากลุ่มภาษาอย่างน้อย จำนวน 12
หน่วยกิต ซึ่งรายวิชาที่นักศึกษาทุกคนต้องเรียน
เมื่อเข้ามาเป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งนี้
ในปีการศึกษา 2560 วิชาแรก ซึ่งเป็นหลักสูตร

ปรับปรุงใหม่ 2560 คือรายวิชาภาษาอังกฤษใน
ชีวิตประจำวัน เทียบกับวิชาภาษาอังกฤษ 1 เดิม
ซึ่งเป็นวิชาที่นักศึกษาทุกหลักสูตร และทุกคณะ
ต้องเรียนเพราะเป็นวิชาในกลุ่มศึกษาทั่วไป กลุ่ม
วิชาภาษา นอกจากนี้มหาวิทยาลัยได้กำหนด
ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายไว้ในแผนพัฒนา
มหาวิทยาลัย ในแผนที่ 4 แผนเตรียมความพร้อม
เข้าสู่ประชาคมอาเซียนกล่าวคือ นักศึกษาชั้นปี
สุดท้ายทุกคณะสอบผ่านสมรรถนะภาษาอังกฤษ
(RMUTSV TEST) อย่างน้อยร้อยละ 60 และ
ร้อยละ 20 ของนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายที่เข้าสอบ
TOEIC ได้คะแนนไม่ต่ำกว่า 300 และนักศึกษา
ทุกคนจะต้องผ่านเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด
และเกณฑ์ข้างต้นหลายมหาวิทยาลัยใน
ประเทศไทยเริ่มมีการปรับและประกาศใช้เป็นที่
เรียบร้อยแล้ว

คณะผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการ
สอนภาษาอังกฤษให้กับนักศึกษาทุกคณะ ได้
เล็งเห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษ และหา
แนวทางที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพที่สุดเพื่อ
ให้นักศึกษาทุกคนได้ผ่านเกณฑ์เกี่ยวกับการสอบ
สมรรถนะด้านภาษาอังกฤษและจบการศึกษาใน
เวลาที่กำหนด คณะผู้วิจัยจึงได้ทำวิจัยเรื่องการ
ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษและ
ความต้องการต่อแนวทางการพัฒนาสมรรถนะ
ด้านภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ระดับ
ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
ศรีวิชัย สงขลา โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลการวิจัย
เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความต้องการ
ในการพัฒนาสมรรถนะภาษาอังกฤษในครั้งนี้
จะเป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อม และ
พัฒนาวิธีการในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ
ให้ตรงกับความต้องการของนักศึกษา จะเป็น
ประโยชน์ต่อครูอาจารย์ที่มีหน้าที่สอนรายวิชา

ภาษาอังกฤษ ได้พัฒนาสื่อ หรือเพิ่มเทคนิคการสอนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสมรรถนะภาษาอังกฤษให้สูงขึ้น รวมทั้งเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพ และแก้ไขปัญหาได้ตรงจุดเพื่อไม่ให้นักศึกษาออกกลางคัน และเพื่อให้นักศึกษาสอบผ่านตามเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนดเมื่อนักศึกษาเหล่านี้เรียนในชั้นปีสุดท้าย และสำเร็จการศึกษาในเวลาที่กำหนด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมในการพัฒนาสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 1
3. เพื่อสำรวจความต้องการต่อแนวทางในการช่วยพัฒนาสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษในทัศนะของนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สมมติฐานการวิจัย

นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่เรียนคณะต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันแตกต่างกัน

วิธีการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ทุกหลักสูตรสาขาวิชาที่ลงทะเบียนเรียน รายวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน จำนวน 637 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ทุกหลักสูตรสาขาวิชาที่ลงทะเบียนเรียน รายวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน ที่คงอยู่และมีเกรด

ในรายวิชานี้ จำนวน 570 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เกรดรายวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน

2.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมและความต้องการต่อแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษในทัศนะของนักศึกษา ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ส่วน โดยมีลักษณะดังนี้

1. ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบไปด้วย เพศ อายุ หลักสูตร คณะ ความเข้าใจในนโยบายการสอบสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษและการทดสอบ RMUTSV Test รวมถึงทัศนคติต่อความสำคัญของภาษาอังกฤษและความต้องการในการพัฒนาความรู้ โดยผู้วิจัยกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมายในช่วงว่าง

2. ตอนที่ 2 พฤติกรรมและความต้องการต่อแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษของนักศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

ตอนที่ 2.1 แบบสอบถามพฤติกรรมการพัฒนาสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษของนักศึกษามีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (closed-ended) จำนวน 20 ข้อ โดยใช้มาตราส่วนการประเมินค่า 5 ระดับ (5-Likert scale) ดังนี้ 5=เป็นประจำ 4=บ่อยครั้ง 3=บางครั้ง 2=น้อยครั้ง และ 1=ไม่เคย

ตอนที่ 2.2 แบบสอบถามความต้องการต่อแนวทางในการช่วยพัฒนาสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (closed-ended) จำนวน 10 ข้อ โดยใช้มาตราส่วนการประเมินค่า 5 ระดับ (5-Likert scale) ดังนี้ 5=ความต้องการมากที่สุด 4=ความต้องการมาก 3=ความต้องการปานกลาง

2=ความต้องการน้อย 1=ความต้องการน้อยที่สุด ซึ่งข้อคำถามทุกตอน โดยเฉพาะตอนที่ 2.1 และ 2.2 ผ่านการประเมินค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม หรือค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ จากผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสอนภาษาอังกฤษจำนวน 3 ท่าน เพื่อหาค่า IOC (Index of item objective Congruence: IOC) ซึ่งข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.50-1.00 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 และ ค่าความเชื่อมั่น (\bar{X}) ของแบบสอบถามอยู่ระหว่าง 0.96-0.98

3. ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (open-ended) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความเห็นเพิ่มเติมตามทัศนะของตนเอง

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ และสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษ ทั้งในและต่างประเทศ

3.2 รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเกรดรายวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน โดยสืบค้นข้อมูลจากสำนักงานส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน (สวท.) ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

3.3 นำแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมและความต้องการต่อแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษในทัศนะของนักศึกษาที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิดำเนินการเก็บข้อมูลกับนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน จำนวน 250 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ (Systematic sampling) จากทุกคณะ ซึ่งนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 218 คน และเพศชาย จำนวน 32 คน โดยเป็นนักศึกษาจากคณะบริหารธุรกิจ จำนวน 150

คน รองลงมาคือ นักศึกษาจากคณะศิลปศาสตร์ จำนวน 45 คน รองลงมาคือนักศึกษาจากคณะวิศวกรรมศาสตร์ 40 คน และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มีจำนวนน้อยที่สุด คือ 15 คน นักศึกษาส่วนใหญ่ทราบว่าในที่สุดท้ายก่อนจบการศึกษาระดับปริญญาตรีจะต้องสอบสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษ และต้องทดสอบ RMUTSV ให้ผ่าน จำนวน 207 คน ในขณะที่จำนวน 43 คน ไม่ทราบเกณฑ์ดังกล่าว นอกจากนี้นักศึกษาทั้งหมดคิดว่าภาษาอังกฤษมีความสำคัญและต้องการพัฒนาความรู้ด้านการใช้ภาษาอังกฤษ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลมาดำเนินการดังต่อไปนี้

4.1 ตรวจสอบรายชื่อนักศึกษาที่พ้นสภาพหรือลาออก หรือออกกลางคัน ในรายวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน และตัดรายชื่อเหล่านี้ ออกจากการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ตรวจสอบเกรดเฉลี่ยของนักศึกษาที่คงอยู่แต่ละคณะ แจกแจงผลเกรดแต่ละคณะหาความถี่และค่าร้อยละของแต่ละเกรด

4.3 หาค่าเฉลี่ยของเกรดแต่ละคณะ

4.4 วิเคราะห์ความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษรายวิชา ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันระหว่างคณะ

4.5 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามด้านพฤติกรรมและความต้องการในแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษ

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สถิติดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผู้วิจัยใช้สถิติค่าความถี่ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ในการแจกแจงข้อมูลผลการเรียนของนักศึกษา (เกรด) และใช้สถิติ ANOVA ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของผล

สัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษรายวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันระหว่างคณะ

วัตถุประสงค์ที่ 2 และ 3 ผู้วิจัยใช้สถิติค่าความถี่ ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมและแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษของนักศึกษา และแปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของเบสท์ (Best. 1977: 204-208) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ระดับพฤติกรรมสม่ำเสมอ/ความต้องการมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ระดับ

พฤติกรรมบ่อยครั้ง/ความต้องการมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ระดับพฤติกรรมบางครั้ง/ความต้องการปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ระดับพฤติกรรมน้อยครั้ง/ความต้องการน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ระดับพฤติกรรมน้อยที่สุด/ความต้องการน้อยที่สุด

ผลการศึกษา

ตอนที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษรายวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน

ตาราง 1 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษรายวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันระหว่างคณะ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	34.61	3	11.53	8.06	*.00
ภายในกลุ่ม	955.25	668	1.43		
รวม	989.86	671			

* p<.05

จากตาราง 1 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษรายวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันระหว่างคณะ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 ซึ่งสอดคล้องกับ

สมมติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 2 พฤติกรรมและความต้องการต่อแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะภาษาอังกฤษ

ตาราง 2.1 พฤติกรรมการพัฒนาสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษของนักศึกษา

ข้อที่	พฤติกรรม	\bar{x}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1	ข้าพเจ้าเข้าเรียนวิชาภาษาอังกฤษ	4.43	.692	บ่อยครั้ง
2	ข้าพเจ้าตอบคำถามอาจารย์และมีส่วนร่วมในชั้นเรียน	3.54	.787	บ่อยครั้ง
3	ข้าพเจ้าทำการบ้านที่ได้รับมอบหมายด้วยตนเอง	3.95	.785	บ่อยครั้ง
4	ข้าพเจ้าฝึกทำแบบฝึกหัดออนไลน์เพิ่มเติมในบทเรียนที่อาจารย์แจ้งให้ทำ	3.90	1.044	บ่อยครั้ง

ตาราง 2.1 พฤติกรรมการพัฒนาสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษของนักศึกษา (ต่อ)

ข้อที่	พฤติกรรม	\bar{x}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
5	ข้าพเจ้าพยายามสนทนากับชาวต่างชาติเป็นภาษาอังกฤษ	2.78	1.051	บางครั้ง
6	ข้าพเจ้าพยายามฟังข่าวภาคภาษาอังกฤษ	2.65	1.054	บางครั้ง
7	ข้าพเจ้าชอบฟังเพลงภาษาอังกฤษ	3.72	1.008	บ่อยครั้ง
8	ข้าพเจ้าดูภาพยนตร์และวีดิทัศน์ภาคภาษาอังกฤษ	3.09	1.030	บางครั้ง
9	ข้าพเจ้าสนทนาทางไลน์หรือเฟซบุ๊กเป็นภาษาอังกฤษ	2.51	.995	บางครั้ง
10	ข้าพเจ้าเข้าร่วมโครงการเช่น การอบรม TOEIC / สมรรถนะด้านภาษาอังกฤษ ที่ศูนย์ภาษาจัดขึ้น	2.06	1.104	น้อยครั้ง
11	ข้าพเจ้าเขียนอีเมลถึงเพื่อนต่างชาติเป็นภาษาอังกฤษ	1.76	1.045	น้อยครั้ง
12	ข้าพเจ้าอ่านข่าว และบทความภาษาอังกฤษ	2.40	1.112	น้อยครั้ง
13	ข้าพเจ้าทบทวนบทเรียนหลังจากเรียนจบแต่ละ สัปดาห์	2.99	.959	บางครั้ง
14	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมและชมรมเกี่ยวกับภาษาอังกฤษ	2.52	1.038	บางครั้ง
15	เมื่อมีเวลาว่างนอกเหนือชั้นเรียน ข้าพเจ้าชอบเข้าไปนั่งฟังภาษาอังกฤษใน ห้องสมุดหรือห้องศูนย์ภาษาของมหาวิทยาลัย	2.25	1.028	น้อยครั้ง
16	ข้าพเจ้าฝึกภาษาอังกฤษด้วยตนเองจากเว็บไซต์ต่าง ๆ	2.94	1.008	บางครั้ง
17	เมื่อเจอคำศัพท์ใหม่ที่ไม่รู้ความหมายข้าพเจ้าจะเปิดดิกชันนารีเพื่อหาความ หมาย	3.40	1.080	บางครั้ง
18	ข้าพเจ้าทบทวนบทเรียนก่อนสอบอย่างเต็มที่	3.71	.952	บ่อยครั้ง
19	ข้าพเจ้าจะมีการทิวและทบทวนเนื้อหาก่อนสอบกับเพื่อนที่เก่งภาษาอังกฤษ กว่าข้าพเจ้า	3.60	.998	บ่อยครั้ง
20	ข้าพเจ้าเรียนพิเศษจากสถาบันต่าง ๆ เพื่อเพิ่มสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษ	2.35	1.145	น้อยครั้ง
รวม		3.02	.995	บางครั้ง

จากตาราง 2.1 ผลการศึกษาพบว่า ค่าเฉลี่ยในภาพรวมด้านพฤติกรรมการพัฒนาสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษของนักศึกษาอยู่ในระดับบางครั้ง ($\bar{X}=3.02$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่านักศึกษามีพฤติกรรมในการการพัฒนาสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษ คือการเข้าเรียนวิชาภาษาอังกฤษบ่อยครั้ง ($\bar{X}=4.43$) รองลงมา คือ

นักศึกษาทำการบ้านที่ได้รับมอบหมายด้วยตนเอง ($\bar{X}=3.95$) นักศึกษาฝึกทำแบบฝึกหัดออนไลน์เพิ่มเติมในบทเรียนที่อาจารย์แจ้งให้ทำ ($\bar{X}=3.90$) นักศึกษาชอบฟังเพลงภาษาอังกฤษ ($\bar{X}=3.72$) นักศึกษาทบทวนบทเรียนก่อนสอบอย่างเต็มที่ ($\bar{X}=3.71$) และ นักศึกษามีการทิวและทบทวนเนื้อหาก่อนสอบกับเพื่อนที่เก่งภาษาอังกฤษกว่า

($\bar{X}=3.60$) อย่างไรก็ตาม บางพฤติกรรมในการพัฒนาสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษของนักเรียนยังอยู่ในระดับน้อยครั้ง อาทิ นักเรียนอ่านข่าวและบทความภาษาอังกฤษ ($\bar{X}=2.40$) นักเรียนเรียนพิเศษจากสถาบันต่าง ๆ เพื่อเพิ่มสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษ ($\bar{X}=2.35$) เมื่อมีเวลาว่างนอก

เหนือชั้นเรียน นักเรียนเข้าไปนั่งฝึกภาษาอังกฤษในห้องสมุดหรือห้องศูนย์ภาษาของมหาวิทยาลัย ($\bar{X}=2.25$) นักเรียนเข้าร่วมโครงการเช่น การอบรม TOEIC / สมรรถนะด้านภาษาอังกฤษที่ศูนย์ภาษาจัดขึ้น ($\bar{X}=2.06$) และ นักเรียนเขียนอีเมลถึงเพื่อนต่างชาติเป็นภาษาอังกฤษ ($\bar{X}=1.76$)

ตาราง 2.2 ความต้องการต่อแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้อที่	ความต้องการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความต้องการ
1	ควรจัดการอบรมระยะสั้นเกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษอย่างสม่ำเสมอ	4.10	.672	มาก
2	ควรมีกิจกรรมเกี่ยวกับภาษาอังกฤษอย่างสม่ำเสมอ	4.15	.723	มาก
3	ข้าพเจ้าต้องการมีอาจารย์เจ้าของภาษามากขึ้นในมหาวิทยาลัย	3.98	.784	มาก
4	ข้าพเจ้าต้องการให้มีโครงการให้นักศึกษาไปอบรมภาษาอังกฤษในต่างประเทศ	4.09	.828	มาก
5	ข้าพเจ้าต้องการให้มี English Zone ในแต่ละคณะ	3.99	.833	มาก
6	ข้าพเจ้าต้องการให้สาขาภาษาต่างประเทศ จัดอาจารย์ชาวต่างชาติคอยให้คำปรึกษาด้านภาษาอังกฤษทุกสัปดาห์	3.85	.830	มาก
7	ข้าพเจ้าต้องการให้มีแผ่นข่าวหรือโปสเตอร์ภาษาอังกฤษติดภายในมหาวิทยาลัยเพื่อสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เป็นภาษาอังกฤษ	3.90	.850	มาก
8	ข้าพเจ้าต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกิจกรรมภาษาอังกฤษให้ทั่วถึงทุกคณะ	4.09	.731	มาก
9	ข้าพเจ้าต้องการให้มีการจัด English Camp โดยเจ้าของภาษา	4.05	.815	มาก
10	ข้าพเจ้าต้องการให้มี English Speaking Day สัปดาห์ละครั้ง	3.91	.807	มาก
	รวม	4.01	.787	มาก

จากตาราง 2.2 แสดงว่า ค่าเฉลี่ยในภาพรวมด้านความต้องการต่อแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของนักเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.01$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า นักเรียนคิดว่าควรมีกิจกรรมเกี่ยวกับภาษาอังกฤษอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X}=4.15$) รองลงมา นักเรียนคิดว่าควรจัดการอบรมระยะสั้นเกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษอย่างสม่ำเสมอ นักเรียนต้องการให้มี

การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกิจกรรมภาษาอังกฤษให้ทั่วถึงทุกคณะและต้องการให้มีโครงการให้นักศึกษาไปอบรมภาษาอังกฤษในต่างประเทศ ($\bar{X}=4.09$) นักเรียนต้องการให้มีการจัด English Camp โดยเจ้าของภาษา ($\bar{X}=4.05$) นักเรียนต้องการให้มี English Zone ในแต่ละคณะ ($\bar{X}=3.99$) นักเรียนต้องการมีอาจารย์เจ้าของภาษามากขึ้นในมหาวิทยาลัย ($\bar{X}=3.98$) นักเรียนต้องการให้มี English Speaking Day สัปดาห์ละ

ครั้ง ($\bar{X}=3.91$) นอกจากนี้ นักศึกษาต้องการให้มีแผ่นข่าวหรือโปสเตอร์ภาษาอังกฤษติดภายในมหาวิทยาลัยเพื่อสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เป็นภาษาอังกฤษ ($\bar{X}=3.90$) และนักศึกษาต้องการให้สาขาภาษาต่างประเทศ จัดอาจารย์ชาวต่างชาติคอยให้คำปรึกษาด้านภาษาอังกฤษทุกสัปดาห์ ($\bar{X}=3.85$)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

นักศึกษาเสนอให้มีการจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มทักษะแก่ผู้ที่มีผลการเรียนต่ำในวิชาภาษาอังกฤษ เพื่อจะได้ไม่เป็นปัญหาเมื่อสำเร็จการศึกษา โดยเฉพาะนักศึกษาที่ไม่สามารถเขียน อ่าน หรือสนทนาภาษาอังกฤษได้ รวมถึงการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษโดยฝึกจากเจ้าของภาษาหรือผู้เชี่ยวชาญโดยตรง นอกจากนี้นักศึกษาเสนอให้ทางมหาวิทยาลัย ฯ จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนนักศึกษาเพื่อให้มีโอกาสไปเรียนภาษา ทำงาน และเรียนรู้ประสบการณ์การใช้ภาษาอังกฤษในต่างประเทศ อีกทั้งยังเสนอให้กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับด้านภาษา เช่น English camp เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพทางด้านภาษาและช่วยให้นักศึกษากล้าพูดภาษาอังกฤษมากขึ้น

สรุปและอภิปรายผล

ตอนที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษรายวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน

ผลการเรียนจากเกรดรายวิชารายวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน ที่ปรากฏว่าในแต่ละคณะมีความหลากหลายของเกรด ทั้งนี้เนื่องจากรายวิชานี้เป็นรายวิชาบังคับที่นักศึกษาทุกคนต้องเรียน จึงมีนักศึกษาจำนวนมากและมีการเรียนหลายกลุ่ม มีอาจารย์ผู้สอนจำนวนหลายท่าน แต่อย่างไรก็ตามไม่ว่าอาจารย์ผู้สอน

ต่างกันในแต่ละกลุ่ม ผู้รับผิดชอบรายวิชามีเกณฑ์ในการเรียนรายวิชานี้ให้กับอาจารย์ผู้สอนทุกท่าน เพื่อให้มีมาตรฐานเดียวกัน ลดการเบี่ยงเบนของเกรด โดยแบ่งเป็นคะแนนเข้าชั้นเรียน 10 % การฟังในห้องปฏิบัติการทางภาษา 10% คะแนนจากงานที่ได้รับมอบหมาย 10% คะแนนทดสอบย่อยก่อนสอบกลางภาค 10% คะแนนทดสอบย่อยก่อนสอบปลายภาค 10% โดยกำหนดวันสอบในช่วงเดียวกันใช้ข้อสอบเดียวกัน การสอบกลางภาค 25% การสอบปลายภาค 25% โดยผู้สอนทุกท่านมีส่วนร่วมในการออกข้อสอบ ดังนั้นความไม่เที่ยงตรงของเกรดรายวิชานี้จะเกิดขึ้นน้อยมาก จากการวิเคราะห์ผลการเรียน พบว่าคณะศิลปศาสตร์ไม่มีนักศึกษาที่ไม่ผ่านเกณฑ์หรือได้เกรด F ในรายวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน ในขณะที่นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ คณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ พบนักศึกษาที่มีผลการเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ (หรือเกรด F) จากผลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าคณะวิชาศิลปศาสตร์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษรายวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับคณะอื่นๆ โดยผลที่พบนั้นอาจจะเนื่องมาจากนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มีโอกาสในการคุ้นเคยและเข้าถึง (Exposure) ภาษาอังกฤษจากรายวิชาอื่นๆ ในหลักสูตรมากกว่าทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน โดยผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพบูลย์ สุวิจิตร (2552) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษพื้นฐานของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยศรีปทุม ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่าคณะอื่น ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปว่านักศึกษาที่เรียนในคณะศิลปศาสตร์มีโอกาสเรียนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับภาษาต่างประเทศมากกว่าคณะอื่น ซึ่งอาจจะทำให้เกิดความชำนาญและเกิดทักษะทางภาษาที่มากกว่านักศึกษาจากคณะอื่นๆ ดังนั้น

คณะอื่นๆ ที่เปิดสอนในรายวิชาที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ หรือภาษาต่างประเทศ ควรเพิ่มโอกาสให้แก่ผู้เรียนได้ซึมซับภาษาอังกฤษมากยิ่งขึ้น แม้ว่าระยะเวลาของผลการวิจัยปัจจุบันมีช่วงเวลาที่ห่างจากผลงานวิจัยที่สอดคล้องเป็นระยะเวลาหลายปี แต่ผลการวิจัยยังคงชี้ให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาที่ดีเกิดจากความคุ้นเคยของผู้เรียนต่อการเรียนภาษาเป้าหมาย

ตอนที่ 2 พฤติกรรมต่อแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะภาษาอังกฤษ

2.1 พฤติกรรมการพัฒนาสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษของนักศึกษา

จากการสำรวจพฤติกรรมในการพัฒนาสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษของนักศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติบางครั้ง ($\bar{X}=3.02$) เมื่อพิจารณารายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 3 อันดับ พบว่า การเข้าเรียนวิชาภาษาอังกฤษบ่อยครั้ง ($\bar{X}=4.43$) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ นักศึกษาทำการบ้านที่ได้รับมอบหมายด้วยตนเอง ($\bar{X}=3.95$) นักศึกษาฝึกทำแบบฝึกหัดออนไลน์เพิ่มเติมในบทเรียนที่อาจารย์แจ้งให้ทำ ($\bar{X}=3.90$) ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณา พฤติกรรมในการการพัฒนาสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษของนักศึกษายังอยู่ในระดับน้อยครั้ง พบว่า 3 อันดับสุดท้ายที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ เมื่อมีเวลาว่างนอกเหนือชั้นเรียน นักศึกษาเข้าไปนั่งฝึกภาษาอังกฤษในห้องสมุดหรือห้องศูนย์ภาษาของมหาวิทยาลัย ($\bar{X}=2.25$) นักศึกษาเข้าร่วมโครงการเช่น การอบรม TOEIC / สมรรถนะด้านภาษาอังกฤษที่ศูนย์ภาษาจัดขึ้น ($\bar{X}=2.06$) และ นักศึกษาเขียนอีเมลถึงเพื่อนต่างชาติเป็นภาษาอังกฤษ ($\bar{X}=1.76$) ตามลำดับ จากผลพฤติกรรมในการพัฒนาสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษของนักศึกษาที่พบค่าเฉลี่ยสูงที่สุด

สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุภิกานิรัตติย์ (2561) ศึกษาเรื่อง ทศนคติ แรงจูงใจ และ

พฤติกรรมการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต จำนวน 473 คน ผลการวิจัยการใช้พฤติกรรมการเรียนภาษาอังกฤษในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งพฤติกรรมการเรียนที่มีการใช้ในระดับสูงที่สุดคือ ข้าพเจ้าเรียนวิชาภาษาอังกฤษทุกครั้ง นอกจากนี้ผลยังสอดคล้องกับ ดีเด่น เบ็ญฮาวัน (2556) ศึกษาเรื่องทัศนคติและพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักศึกษาที่มีความรู้ภาษาอังกฤษในระดับต่ำจำนวน 322 คน พบว่า พฤติกรรมการเรียนภาษาอังกฤษโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางหรือปฏิบัติการบางครั้ง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การเข้าเรียนทุกครั้ง การจัดบันทึก การส่งการบ้าน การนั่งใกล้เพื่อนๆ ที่ตั้งใจเรียน และการติดกับเพื่อนๆ เมื่อใกล้สอบ เป็นพฤติกรรมที่นักศึกษปฏิบัติมากที่สุด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยต่างประเทศของ Su (2005) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้พฤติกรรมการเรียนภาษากับการประเมินความสามารถด้านภาษาของตนเองของนักเรียนได้หวั่นที่เรียนภาษาต่างประเทศเป็นวิชาเอกในโรงเรียนอาชีวศึกษา จำนวน 430 คน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนภาษาอยู่ในระดับปานกลาง โดยพฤติกรรมการเรียนที่นักเรียนใช้บ่อยที่สุดคือ พฤติกรรมการช่วยเหลือกัน ในขณะที่พฤติกรรมที่ใช้น้อยที่สุดคือ กลยุทธ์ด้านการจำ นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนที่ประเมินความสามารถทางภาษาของตนเองสูงมีการใช้พฤติกรรมการเรียนภาษาบ่อยกว่านักเรียนที่ประเมินความสามารถทางภาษาของตนเองต่ำ

ผลการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ O'Mally and Chamot (1990) และ Wang (1997) ที่กล่าวไว้ว่า ผู้เรียนมักเลือกใช้พฤติกรรมที่เหมาะสมของตนเอง เพื่อช่วยให้ตนเองประสบความสำเร็จในการเรียน

รู้ภาษามากยิ่งขึ้น พฤติกรรมเหล่านั้นได้แก่ การเข้าชั้นเรียนและการเตรียมตัวก่อนเข้าเรียน การวางแผนการเรียน การนั่งเรียนแถวหน้า การช่วยเหลือกัน และการฝึกทำแบบฝึกหัด ฝึกฝน หรือท่องจำซ้ำๆ หลายๆ ครั้ง

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงพฤติกรรมในการการพัฒนาสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษของนักศึกษาซึ่งอยู่ในระดับน้อยครั้ง ผลที่พบในงานวิจัยปัจจุบันมีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Nguyen and Terry (2017) ศึกษากลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้เรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ (EFL) กรณีศึกษานักศึกษาชาวเวียดนาม พบผลพฤติกรรมที่อยู่ในระดับน้อย คล้ายคลึงกับผลของงานวิจัยชิ้นปัจจุบันคือ พฤติกรรมการเข้าไปนั่งห้องทางภาษา อาทิ ศูนย์ภาษา และการเข้าร่วมคลับภาษาอังกฤษ แม้จะทราบดีว่าการเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวจะเกิดประโยชน์ต่อตนเอง ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้บางส่วนเกิดมาจากอุปสรรคด้านเวลา และพฤติกรรม (Time Barrier and Circumstance) ทำให้ผู้เรียนขาดโอกาสเข้าใช้บริการเพื่อฝึกฝนทักษะทางภาษาของตนเอง

2.2 ความต้องการต่อแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษจากมหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ภาพรวมด้านความต้องการต่อแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษจากมหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของนักศึกษามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.01$) เมื่อพิจารณารายด้านใน 3 อันดับที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ นักศึกษาคิดว่าควรมีกิจกรรมเกี่ยวกับภาษาอังกฤษอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X}=4.15$) รองลงมา นักศึกษาคิดว่าควรจัดการอบรมระยะสั้นเกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษอย่างสม่ำเสมอ นักศึกษาต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยว

กับกิจกรรมภาษาอังกฤษให้ทั่วถึงทุกคณะและต้องการให้มีโครงการให้นักศึกษาไปอบรมภาษาอังกฤษในต่างประเทศ ($\bar{X}=4.09$) และ นักศึกษาต้องการให้มีการจัด English Camp โดยเจ้าของภาษา ($\bar{X}=4.05$) ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัสมา ทรรคนีย์มีลาภ, Tuna Girgin, นพวรรณ เมืองแก้ว และ ชาวาลิน เฟงบุญ (2560) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี พบว่า มหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมเสริมที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ใช้ภาษาอังกฤษมากขึ้น อาทิ การจัดการกิจกรรมแลกเปลี่ยนนักศึกษา ฝึกอบรมระยะสั้นในต่างประเทศ เนื่องจากกิจกรรมเหล่านี้จะเป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาคุ่นชินและสัมผัสกับภาษาอังกฤษมากยิ่งขึ้น (exposure) เด่นดีศักดิ์ดอกจันทร์ (2560) กล่าวว่า ผู้เรียนภาษาที่สองจะสามารถใช้ภาษาเป้าหมายได้อย่างคล่องแคล่วและมีประสิทธิภาพมักเกิดจากการสัมผัสภาษานั้นๆ เป็นประจำ จนกระทั่งเกิดความคุ้นเคย ซึ่งมีผลทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจและกล้าใช้ภาษาเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 จากผลงานวิจัยที่พบว่า ผลการเรียนจากเกรดรายวิชารายวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน ระหว่างคณะมีความแตกต่างกัน ซึ่งนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากที่สุดจากทุกคณะ เนื่องจากนักศึกษามีโอกาสลงเรียนรายวิชาภาษาต่างประเทศมากกว่าคณะอื่นๆ ทำให้มีความคุ้นเคยกับภาษาอังกฤษมากขึ้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเกิดความคุ้นเคยกับภาษาเป็นสิ่งสำคัญ ผู้จัดทำหลักสูตรความเพิ่ม

หลากหลายในรายวิชาทางด้านภาษาอังกฤษให้มากขึ้น นอกจากนี้อาจารย์ผู้สอนไม่เฉพาะอาจารย์ภาษาอังกฤษเท่านั้นที่จะมีบทบาทในส่วนนี้ แต่อาจารย์ทุกท่านต้องมีส่วนช่วยกัน เช่น มีการใช้ภาษาอังกฤษในสื่อการสอนในรายวิชาทฤษฎีวิชาให้มากขึ้น เพราะการอยู่ในบรรยากาศที่ได้คุ้นเคยกับภาษาอังกฤษ จะส่งผลให้นักศึกษาพัฒนาสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษได้ดีขึ้น

1.2 ผลงานวิจัยยังพบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมในการพัฒนาสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษอยู่ในระดับบางครั้ง ซึ่ง “การเข้าเรียนวิชาภาษาอังกฤษบ่อยครั้ง” มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของการเข้าชั้นเรียน ดังนั้นครูผู้สอนควรมีวิธีการสอนที่จูงใจผู้เรียนให้บทเรียนนั้นๆ เกิดความน่าสนใจ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนถาม-ตอบและสร้างบรรยากาศห้องเรียนทางภาษาที่ดี เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้โอกาสในห้องเรียนอย่างคุ้มค่าและเกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาสมรรถนะด้านภาษาของตนเอง

1.3 จากผลการวิจัยที่พบว่า นักศึกษามีความต้องการและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของอยู่ในระดับมาก โดยมีความเห็นว่ามหาวิทยาลัยควรมีกิจกรรมเกี่ยวกับภาษาอังกฤษอย่างสม่ำเสมอ มีโครงการให้นักศึกษาได้อบรมและ

แลกเปลี่ยนในต่างประเทศ และมีอาจารย์ที่เป็นเจ้าของภาษา (Native speaker) ในมหาวิทยาลัยมากยิ่งขึ้น ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมทางด้านภาษาให้มากขึ้นและมีความต่อเนื่อง รวมทั้งวางแผนเพิ่มจำนวนอาจารย์ชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะเจ้าของภาษาเพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้อยู่ในบรรยากาศต่างประเทศและได้ใช้ภาษาอังกฤษในสถานการณ์จริงมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนของอาจารย์กับพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี เพื่อนำผลที่ได้มาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์และพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ระดับปริญญาตรีที่ศึกษาในพื้นที่แตกต่างกัน เนื่องจากพื้นที่หรือบริบทที่ต่างกันอาจส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.3 ควรศึกษาทัศนคติของนักศึกษาในเชิงลึกเกี่ยวกับทัศนคติและข้อจำกัดในการเข้ากิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาษาอังกฤษ รวมถึงการเข้าใช้บริการสถาบัน/ศูนย์ภาษาเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ

เอกสารอ้างอิง

- กมลรัตน์ เทอเนอร์, รัชฎวลัย บุญประสิทธิ์, และสุนทรี ภิญญมิตร. (2553). ผลการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาพยาบาลโดยบูรณาการกับโครงการบริการวิชาการ. *วารสารการพยาบาลและการศึกษา*, 3(2), 28-43.
- กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ. (2544). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. ความหมายของสมรรถนะ. วัฒนาพานิช.

- ดีเด่น เบ็ญฮาวัน. (2556). *ทัศนคติและพฤติกรรมการเรียนรู้อังกฤษของนักศึกษาที่มีความรู้ภาษาอังกฤษในระดับต่ำ*. [วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต]. ปัตตานี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เด่นติศักดิ์ ดอกจันทร์. (2560). เราจะช่วยให้ผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยเป็นผู้อ่านอย่างตื่นตัวได้อย่างไร. *Panyapiwat Journal*, 9(2), 249-259.
- ธนวัฒน์ อรุณสุขสว่าง และ นรินทร์ สังข์รักษา. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษตามทักษะการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 8(2), 493-505.
- ไพบุลย์ สุวิจิตร. (2552). *การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษพื้นฐานของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยศรีปทุม*. งานวิจัยในชั้นเรียน, มหาวิทยาลัยศรีปทุม. กรุงเทพฯ.
- ศุภิกา นິรติศัย. (2561). ทัศนคติ แรงจูงใจ และพฤติกรรมการเรียนภาษาอังกฤษ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 9(2), 138-170.
- อัสมา ทรรศนีย์มีลาภ, Tuna Girgin, นพวรรณ เมืองแก้ว และ ชวาลิน เฟงบุญ. (2560). การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 36(2), 16-25.
- Best, J.W. (1977). *Research in Education*. (3rd ed). Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hill.
- Nguyen, H. & Terry, D. (2017). English learning strategies among EFL learners: A narrative approach IAFOR. *Journal of Language Learning*, 3(1), 4-19.
- O'Mally, J.M. & Chamot, A.U. (1990). *Learning Strategies in Second Language Acquisition*. Cambridge University Press.
- Su, M. (2005). A study of EFL technological and vocational students' language learning strategies and their self-perceived English proficiency. *Electronic Journal of Foreign Language Teaching*, 2(1), 44-56.
- Wang, S. (1997). A study of Chinese college English majors' beliefs about language learning and their learning strategies. *Dissertation Abstracts International*, 57(12), 5021-A.

การพัฒนาการบริหารต้นทุนด้วยการวิเคราะห์ต้นทุนฐานกิจกรรม กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปถั่วลิสง บ้านปาน ตำบลดงสิงห์ อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

The Development of Costing Management by Activity Base Cost Analysis of a Peanut Processing Community Enterprise Group, Bann Phan, Roi Et Province

ดวงเดือน เกตรา¹
Duangduan Phetra¹

Received: 31 May 2021

Revised: 14 July 2021

Accepted: 21 July 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนฐานกิจกรรมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปถั่วลิสง บ้านปาน ตำบลดงสิงห์ อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด และพัฒนาแนวทางการลดต้นทุนการผลิต ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประชากรคือสมาชิกวิสาหกิจชุมชนแปรรูปถั่วลิสง จำนวน 28 คน รวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตพฤติกรรมแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึกกึ่งโครงสร้าง และการบันทึกข้อมูลต้นทุนฐานกิจกรรม ผลการวิจัยพบว่า วิสาหกิจชุมชนแปรรูปถั่วลิสงบ้านปานมีโครงสร้างการบริหารงานแบบง่าย แบ่งส่วนงานเป็น 2 ส่วนงานหลักคือส่วนงานบริหารและ ส่วนงานผลิต การคำนวณต้นทุนแยกเป็นต้นทุนส่วนผลิตและต้นทุนค่าใช้จ่ายอื่นๆ ค่าต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วยด้วยวิธีเดิมได้หน่วยละ 12.73 บาท ค่าต้นทุนฐานกิจกรรมได้ต้นทุนเฉลี่ยหน่วยละ 11.43 บาท คิดเป็นต้นทุนที่ลดลงร้อยละ 10.21 ต่อหน่วย มีแนวทางในการลดต้นทุนคือทำประมาณการยอดขายสำหรับวางแผนการจัดซื้อวัตถุดิบเพื่อลดรอบการจัดซื้อ รวบรวมคำสั่งซื้อแล้วจัดส่งเป็นล็อตที่ใหญ่ขึ้นเพื่อลดรอบการจัดส่งสินค้า และคิดค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรตามชั่วโมงการใช้งานจริง

คำสำคัญ: การบริหารต้นทุน, ต้นทุนฐานกิจกรรม, วิสาหกิจชุมชนแปรรูปถั่วลิสง

Abstract

This research aims to analyze the activity-base cost of a peanut processing community enterprise group in Bann Phan Dongsing sub-district, Roi Et province, and to develop a cost reduction approach. A participatory action research process was used. The population were members of a peanut processing community enterprise group of 28 people. Data was collected

¹ อาจารย์ประจำ, คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

¹ Lecturer, Faculty of Business Administration and Accountancy, Roi Et Rajabhat University

by participatory behavior observation, semi-structured in-depth interviews, and activity-base cost data recording. The results of the research were as follows: The peanut processing community enterprise group had a simple management structure. It was divided into two main work segments: the management department and the production department. Costs are divided into production costs and other overhead costs. Calculate the average cost by the old method was 12.73 bath per unit. Calculation of the average cost by activity-base cost analysis was 11.43 bath per unit, 10.21 percent decrease. The approaches to reducing costs were estimated sales volume for raw material procurement planning to reduce the purchasing cycle ; collecting orders and shipping them in bigger lots to reduce the shipping cycle ; and machine depreciation based on actual hours of use.

Keywords: costing management, activity-base costing, peanut processing community enterprise

บทนำ

การพัฒนาประเทศภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (ปี 2560-2564) มุ่งเส้นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และการพัฒนานวัตกรรมเพื่อทำให้เกิดสิ่งใหม่ที่มีมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจทั้งในกระบวนการผลิตและรูปแบบผลิตภัณฑ์ ปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีรูปแบบการดำเนินธุรกิจและการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมโดยใช้นวัตกรรมพัฒนาสินค้าและบริการทั้งในระดับพื้นบ้าน เป็นการมุ่งเน้นการพัฒนาบนฐานภูมิปัญญาที่เกิดจากการใช้ความรู้ ทักษะ การใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมเพื่อสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน ขยายและสร้างฐานรายได้ใหม่ที่ครอบคลุมทั่วถึง ควบคู่ไปกับการต่อยอดฐานรายได้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564: 2-10) การดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ได้ถูกนำมาพัฒนาเศรษฐกิจระดับชุมชนอย่างต่อเนื่องภายใต้หลักพื้นฐาน 3 ประการ ได้แก่ 1) ภูมิปัญญาสู่ท้องถิ่นสากล (Local Yet Global: Think Globally, Act Loca) เป็นการคิดระดับโลก แต่ทำระดับท้องถิ่น เป็นการผลิตสินค้าที่คงไว้ซึ่ง

วัฒนธรรมท้องถิ่นและอัตลักษณ์ของชุมชน ไม่เพียงแต่ผลิตเพื่อสนองความต้องการของคนในชุมชนเท่านั้น แต่เป็นการผลิตที่สามารถเข้าถึงรสนิยมของผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ โดยพิจารณาความต้องการของตลาดเป็นสำคัญสินค้าที่ผลิตขึ้นต้องเป็นสินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ มีเอกลักษณ์เฉพาะสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มทำให้ผู้ผลิตมีรายได้เพิ่มขึ้นด้วย 2) การพึ่งพาตนเอง (Self-reliance and Creativity) ปลุกจิตสำนึกให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักพึ่งพาตนเอง พัฒนาท้องถิ่นของตนเอง การจัดกิจกรรมต่างๆ จากความต้องการของชุมชนโดยคนในชุมชนเป็นผู้ตัดสินใจ ร่วมพิจารณาว่าท้องถิ่นมีศักยภาพ และมีสิ่งใดที่มีเฉพาะในท้องถิ่น ชุมชนต้องร่วมกันใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ จากการนำทรัพยากรในท้องถิ่นผสมผสานกับเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น เพื่อสร้างความแตกต่าง และสร้างมูลค่าในเชิงเศรษฐกิจไม่ผลิตภัณฑ์เหมือนกับชุมชนอื่นอันจะทำให้เกิดการแข่งขันด้านราคา แต่ละชุมชนอาจมีผลิตภัณฑ์หลายประเภท หากคนในชุมชนเห็นชอบตกลงร่วมกันผลิต โดยจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการนำเสนอความเป็นตัวตนของท้องถิ่นเป็น

ความภาคภูมิใจรวมถึงการมีตลาดรองรับ ซึ่งภาครัฐจะมีบทบาทในการสนับสนุนให้ชุมชนประสบความสำเร็จด้วย และ 3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development) ส่งเสริมบุคลากรในท้องถิ่นให้สามารถเรียนรู้ ค้นคว้า พัฒนาได้ด้วยตนเอง กระตุ้นและส่งเสริมให้ทำสิ่งใหม่ๆ มีความคิดสร้างสรรค์เพราะบุคคลในชุมชนเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนให้ท้องถิ่นเกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน (กรมการพัฒนาชุมชน, 2564)

ผลิตภัณฑ์ชุมชนเป็นสินค้าที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการผลิต อีกทั้งเป็นงานหัตถกรรมพื้นบ้านที่ใช้วัสดุธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาพัฒนา โดยมากเป็นงานทำด้วยมือ (Hand made) และผู้ผลิตชุมชนมีความเชี่ยวชาญเฉพาะในการผลิตสินค้า นอกจากนั้นผลิตภัณฑ์ชุมชนยังมีความหลากหลายสามารถตอบสนองลูกค้าได้หลายระดับ แต่อย่างไรก็ตามผลิตภัณฑ์ชุมชนก็ยังคงขาดการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่สามารถควบคุมผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐาน อีกทั้งมีการจัดการด้านวัตถุดิบไม่ดีพอ ส่งผลให้สินค้ามีคุณภาพไม่สม่ำเสมอ จึงทำให้ไม่สามารถแข่งขันกับผู้ประกอบการโรงงานได้ (ฐิติมา หอมภู่วังศ์, 2552)

นอกจากการบริหารด้านผลิตภัณฑ์แล้ว วิสาหกิจชุมชนต้องให้ความสำคัญกับการบริหารต้นทุนซึ่งเป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานของกิจการดำเนินไปได้อย่างเข้มแข็งมีเสถียรภาพด้านการเงิน โดยการคำนวณต้นทุนแบบเดิมอาจไม่สามารถสะท้อนต้นทุนที่มีความแม่นยำเพียงพอ ซึ่งในปัจจุบันการบริหารกิจการมีการนำวิธีการคำนวณต้นทุนโดยการวิเคราะห์ต้นทุนฐานกิจกรรมมาใช้อย่างแพร่หลายมากขึ้น ซึ่งการคิดต้นทุนฐานกิจกรรม (Activity Base Costing: ABC) คือ การคิดต้นทุนแบ่งแยกตามกิจกรรม

กิจกรรมใด เป็นผู้ใช้ทรัพยากรในองค์กรกิจกรรมนั้นจะต้องเป็น ผู้รับภาระต้นทุนไป การคิดต้นทุน ABC นี้เป็นการจัดสรรหรือปันส่วนต้นทุนการใช้ทรัพยากรขององค์กรผ่านกิจกรรมแต่ละกิจกรรมในองค์กร ต้นทุนของผลิตภัณฑ์จะสูงหรือจะต่ำก็ขึ้นอยู่กับผลิตภัณฑ์นั้นมีกิจกรรมต่างๆ มากน้อยเพียงใด ระบบ ABC ทำให้ข้อมูลต้นทุนของผลิตภัณฑ์มีความถูกต้องมากกว่าการคิดต้นทุนแบบเดิมที่อิงกับปริมาณการผลิตเท่านั้น กิจกรรมที่มีระบบบัญชีที่ดีสามารถคิดต้นทุนแบบ ABC นี้ได้อย่างแม่นยำเพราะมีข้อมูลพร้อมว่าผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดมีกิจกรรมใดบ้างที่มาเกี่ยวข้องทำให้บริหารกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2564)

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปถั่วลิสง บ้านป่าน ตำบลดงสิงห์ อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นวิสาหกิจที่สนับสนุนให้เกษตรกรเพาะปลูกถั่วลิสงเพื่อนำมาแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่มเพื่อสร้างรายได้ ซึ่งจำนวนรายได้ของเกษตรกรที่จะได้รับนั้นจะแตกต่างกันเนื่องจากมีกระบวนการเพาะปลูกและกระบวนการบริหารต้นทุนที่แตกต่างกัน ผลตอบแทนหรือกำไรที่เกษตรกรได้รับในแต่ละครั้งขึ้นอยู่กับต้นทุนที่ใช้ในการผลิต หากสามารถบริหารต้นทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพเกษตรกรจะได้กำไรที่สูงขึ้น โดยกระบวนการผลิตแต่ละขั้นตอนของกลุ่มวิสาหกิจมีต้นทุนแฝงซึ่งเกษตรกรไม่สามารถจำแนกต้นทุนที่เกิดขึ้นจริงในแต่ละกระบวนการ ทำให้ไม่สามารถลดต้นทุนที่เกิดขึ้นในแต่ละกระบวนการได้อย่างเหมาะสม โดยมีกระบวนการผลิตบางช่วงก่อให้เกิดการสูญเปล่าและผลักดันให้มีต้นทุนที่สูงขึ้นโดยไม่จำเป็น ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะวิจัยเพื่อพัฒนาการบริหารต้นทุนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปถั่วลิสงบ้านป่าน ตำบลดงสิงห์ อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้กระบวนการวิเคราะห์ต้นทุนกิจกรรมเพื่อพิจารณา

องค์ประกอบของต้นทุนและสร้างแนวทางการพัฒนาการบริหารต้นทุนเพื่อให้ต้นทุนลดลงอันจะทำให้วิสาหกิจชุมชนมีกำไรเพิ่มขึ้น มีความเข้มแข็งทางการเงินสูงขึ้น เป็นแหล่งสร้างรายได้ให้กับชุมชนได้อย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนฐานกิจกรรมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปถั่วลิสง บ้านปาน ตำบลดงสิงห์ อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการลดต้นทุนการผลิตของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปถั่วลิสง บ้านปาน ตำบลดงสิงห์ อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีการศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเพื่อการพัฒนา (Research and Development) โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ประชากรคือสมาชิกวิสาหกิจชุมชนแปรรูปถั่วลิสง จำนวน 28 คน ในบ้านปาน ตำบลดงสิงห์ อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลประกอบไปด้วย แบบสังเกตพฤติกรรมแบบมีส่วนร่วม แบบสัมภาษณ์เชิงลึกกึ่งโครงสร้าง (semi structure in-depth interview) แบบบันทึกข้อมูลต้นทุนฐานกิจกรรม (Activity Base Costing: ABC)

ขั้นตอนการวิจัยมีดังนี้

1. การเก็บข้อมูลปฐมภูมิ ประกอบด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากพื้นที่จากการสังเกตพฤติกรรมแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยผู้วิจัยทำการศึกษาและทำความเข้าใจในแบบสัมภาษณ์ เพื่อนำไปเป็นตัวแบบในการสัมภาษณ์ ซึ่งต้องมีความเข้าใจในบทสัมภาษณ์อย่างถูกต้องก่อนที่จะทำการเก็บข้อมูล ซึ่งการดำเนินการเก็บข้อมูลจะดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการเข้าไป

ในพื้นที่ และนำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงคุณภาพซึ่งประกอบไปด้วยข้อมูล ดังต่อไปนี้

- 1.1 ข้อมูลทั่วไป และข้อมูลโครงสร้างองค์กร ได้จากการสัมภาษณ์ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปถั่วลิสง
- 1.2 ข้อมูลขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรม ได้จากการสัมภาษณ์พนักงานสังเกตการณ์การปฏิบัติงานจริง
- 1.3 ข้อมูลค่าใช้จ่ายในการประกอบธุรกิจ ได้จากเอกสารรายงานสถานภาพการเงินทางบัญชี
2. การเก็บข้อมูลทุติยภูมิ ประกอบด้วยข้อมูลจากทฤษฎีข้อมูลที่มีการบันทึกหรือเก็บรวบรวมไว้แล้วและข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ได้จากหนังสือ วารสาร และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) ทำการวิเคราะห์ต้นทุนที่ทำการแจกแจงค่าใช้จ่ายแต่ละกิจกรรมของแต่ละกลุ่มงาน เพื่อสรุปหาต้นทุนที่เกิดขึ้นต่อไปสั่งซื้อแต่ละไปสั่งซื้อ
- 2) คำนวณต้นทุนฐานกิจกรรม
- 3) กำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อลดต้นทุนฐานกิจกรรม

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไป

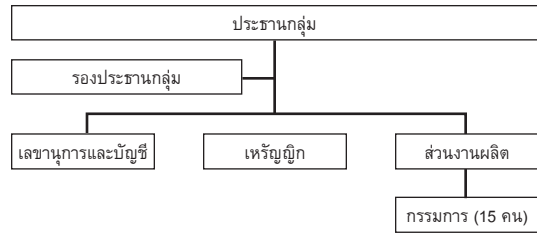
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปถั่วลิสงบ้านปาน ตั้งอยู่เลขที่ 45 หมู่ที่ 17 ตำบลดงสิงห์ อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นที่ผลิตและจำหน่ายถั่วปานทอง เป็นที่พบปะกันของสมาชิก และเป็นสถานที่แสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผู้ผลิตชุมชนเครือข่ายที่นำมาฝากขายเริ่มผลิตและจำหน่ายถั่วแปรรูป ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2525 มีสมาชิก

35 คน การระดมทุนครั้งแรกได้มาจากการให้สมาชิกลงหุ้น หุ้นละ 100 บาท เริ่มต้นจากชาวบ้านในตำบลดงสิงห์นิยมปลูกถั่วลิสงเป็นอาชีพเสริม รองจากการทำนา ก่อนหน้านั้นจะปลูกในระหว่างฤดูฝนต่อมาในปี พ.ศ. 2525 ได้มีโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า สำนักงานพลังงานแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน จึงได้มีการปลูกเป็นพืชหมุนเวียนหลังฤดูเก็บเกี่ยว ผลผลิตที่ได้ส่วนใหญ่จำหน่ายให้แก่พ่อค้าคนกลาง แต่ไม่ได้อาหารเท่าที่ควร ในปี พ.ศ. 2532 สำนักงานพลังงานแห่งชาติได้สนับสนุนวิทยากร มาให้คำแนะนำในการแปรรูปถนอมอาหาร จึงได้มีการรวมตัวกันจัดตั้งเป็นกลุ่ม และได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือในการผลิต จากสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอจังหาร ทดลองแปรรูปถั่วลิสงเป็นผลิตภัณฑ์อาหารประเภทขนมเคี้ยวหลายอย่าง เช่น ขนมถั่วตัด ถั่วกรอบแก้ว ถั่วคั่วทราย และถั่วคั่วเค็ม มีการลองผิดลองถูกอยู่หลายปี ปรากฏว่า “ถั่วคั่วเค็ม” เป็นผลิตภัณฑ์ที่ประสบความสำเร็จ เป็นที่ชื่นชอบของผู้บริโภค ปัจจุบันการผลิตถั่วคั่วเค็มบ้านป่าน กลายเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน กลุ่มจึงได้นำผลิตภัณฑ์ขึ้นทะเบียนเป็นผลิตภัณฑ์ OTOP ใช้ชื่อว่า “ถั่วป่านทอง” และกลายเป็นของฝากประจำจังหวัดร้อยเอ็ด

2. โครงสร้างการบริหารงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปถั่วลิสงบ้านป่านทองมีโครงสร้างการบริหารงานแบบง่ายโดยแบ่งส่วนงานเป็น 2 ส่วนงานหลักดังนี้

- ส่วนงานบริหารประกอบด้วยประธานกลุ่ม รองประธานกลุ่ม เลขานุการและบัญชี เภรัญญิก

- ส่วนงานผลิต ประกอบด้วย กรรมการ 15 คน ดังแสดงในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 แสดงโครงสร้างการบริหารกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปถั่วลิสง บ้านป่าน ตำบลดงสิงห์ อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

3. กระบวนการการผลิต

การแปรรูปถั่วจะดำเนินงานผลิตเดือนละ 2 ครั้ง โดยสมาชิกในกลุ่มเป็นผู้ผลิต มีขั้นตอนดังนี้

1) กระบวนการรับวัตถุดิบ (รับถั่วลิสง) มีการใช้แรงงานในการรับลิสง 3 คนต่อวัน

2) กระบวนการกระเทาะเปลือก นำถั่วลิสงฝักแห้งมาลอกเปลือกโดยใช้เครื่องกระเทาะเปลือกถั่วลิสง แล้วนำมาร่อนบนตะแกรง คัดขนาดเมล็ดถั่วลิสงและคัดเมล็ดที่ได้คุณภาพและขนาดตามที่ต้องการ

3) กระบวนการลวกถั่ว เมื่อได้เมล็ดถั่วลิสงตามปริมาณและคุณภาพตามที่ต้องการแล้ว ต้มน้ำให้เดือดจัด เทเมล็ดถั่วลงไปให้น้ำเดือดประมาณ 3-5 วินาที นำกลับขึ้นมาแช่ในน้ำเย็น

4) กระบวนการคัดแยกถั่วลิสงที่ไม่ได้คุณภาพ นำถั่วลิสงที่ผ่านการคัดเทใส่ภาชนะที่เตรียมไว้ แล้วนำถั่วที่ได้มาลอกเยื่อหุ้มเมล็ดถั่วออก

5) นำเมล็ดถั่วลิสงผึ่งให้แห้งพอดิบ โดยใช้พัดลมระบายอากาศเป่าให้แห้ง

6) ตักเมล็ดถั่วที่สุกพอดิบขึ้นพักในภาชนะที่เตรียมไว้ปล่อยให้เย็นสักพัก นำถั่วที่ปล่อยให้เย็นแล้วนำมาโรยเกลือและร่อนคลุกเคล้าให้เข้ากัน

7) ชับเมล็ดถั่วด้วยกระดาษชับ หรือกระดาษทิชชู จนแห้งดูใรรู้น้ำมัน

8) วิจารณ์เมล็ดถั่วเย็นแล้วนำมาบรรจุตามขนาดของถุงผลิตภัณฑ์

4. การวิเคราะห์ต้นทุนฐานกิจกรรมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปถั่วลิสงบ้านปาน

การวิเคราะห์ต้นทุนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปถั่วลิสงบ้านปาน ได้ดำเนินการวิเคราะห์ต้นทุนใน 2 ลักษณะคือ การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตแบบเดิม และการวิเคราะห์ต้นทุนฐานกิจกรรม เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นข้อแตกต่างของวิธีคิดต้นทุน ดังนี้

4.1 การคำนวณต้นทุนการผลิตแบบเดิม

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปถั่วลิสงบ้านปานทองส่วนใหญ่เป็นกลุ่มแม่บ้านที่ว่างจากการ

ทำนาไม่มีความเข้าใจในการรวบรวมข้อมูลต้นทุนตามหลักการบัญชี ในระยะแรกใช้วิธีรวมค่าใช้จ่ายในการผลิตทั้ง 5 ขั้นตอนรวมกัน นำมาหารจำนวนผลผลิตที่ได้ จะทำให้ได้ต้นทุนผลิตต่อหน่วย ต่อมาได้มีหน่วยงานต่างๆ ได้เข้าให้ความรู้เรื่องการบันทึกบัญชีและต้นทุนการผลิต จึงดำเนินการปรับปรุงการรวบรวมต้นทุนแยกประเภทเป็นต้นทุนส่วนวัตถุดิบ และค่าใช้จ่ายอื่น ได้แก่ ค่าถั่ว ค่าเกลือ ค่าน้ำมันพืช ค่าถุงบรรจุภัณฑ์ ค่าขนส่ง และกันค่าซ่อมแซมที่อาจเกิดขึ้น นำค่าใช้จ่ายทั้งหมดมารวมกันและหารด้วยจำนวนหน่วยผลผลิตที่ผลิตได้ ต้นทุนการผลิตแบบเดิมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปถั่วลิสงบ้านปานทอง ปรากฏดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงการคำนวณต้นทุนการผลิตถั่วปานทองแบบเดิม

รายการ	หน่วย(บาท)
<u>วัตถุดิบทางตรง</u>	
ถั่วลิสงดิบ 1 ตัน ราคาตันละ 54,000 บาท	54,000
<u>ค่าแรงงานทางตรง</u>	
สมาชิก 28 คน คนละ 330 บาท	9,240
<u>ค่าใช้จ่ายอื่น</u>	
ค่าขนส่ง	9,010
ค่าแก๊ส ถุง น้ำมัน เกลือ น้ำตาล	74,978
ค่าซ่อมบำรุง	4,000
สมทบทุน	1,500
รวมค่าใช้จ่ายในการผลิต	152,728
ถั่วลิสง 1 ตัน ผลิตสินค้าได้ 12,000 ถุง	
<u>คำนวณต้นทุนต่อหน่วย</u>	
ต้นทุนการผลิตรวม 152,728.00 บาท	
หาร หน่วยผลิตได้ 12,000.00 หน่วย	
ต้นทุนต่อหน่วย 12.73 บาท	

4.2 ผลการวิเคราะห์ต้นทุนฐานกิจกรรม
หลักการวิเคราะห์ต้นทุนฐานกิจกรรมตาม
ลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้
ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์เพื่อระบุ
กิจกรรม (Identify Activities) จากการวิเคราะห์

กิจกรรมโดยการพิจารณากิจกรรมตามศูนย์ความ
รับผิดชอบหรือส่วนงาน สามารถระบุกิจกรรมที่ใช้
ในระบบต้นทุนกิจกรรมนี้ได้ทั้งหมด 15 กิจกรรม
โดยมีกิจกรรมและคุณสมบัติของกิจกรรมดังนี้

ตาราง 2 แสดงกิจกรรมและคุณสมบัติของกิจกรรมที่ใช้ในระบบต้นทุนฐานกิจกรรม

ลำดับ	กิจกรรม	แผนก	หลัก/สนับสนุน
1	กระบวนการรับถั่ว	ส่วนงานบริหาร	กิจกรรมหลัก
2	กระบวนการคัดแยกของเสีย	ส่วนงานผลิต	กิจกรรมรอง
3	กระบวนการกระเทาะเปลือก	ส่วนงานผลิต	กิจกรรมหลัก
4	กระบวนการคัดแยกของเสีย	ส่วนงานผลิต	กิจกรรมรอง
5	กระบวนการลวกถั่ว	ส่วนงานผลิต	กิจกรรมหลัก
6	กระบวนการคัดแยกของเสีย	ส่วนงานผลิต	กิจกรรมรอง
7	กระบวนการนึ่งถั่ว	ส่วนงานผลิต	กิจกรรมรอง
8	กระบวนการคัดแยกของเสีย	ส่วนงานผลิต	กิจกรรมรอง
9	กระบวนการลอกเปลือกถั่ว	ส่วนงานผลิต	กิจกรรมหลัก
10	กระบวนการคัดแยกของเสีย	ส่วนงานผลิต	กิจกรรมรอง
11	กระบวนการทอดถั่ว	ส่วนงานผลิต	กิจกรรมหลัก
12	กระบวนการคัดแยกของเสีย	ส่วนงานผลิต	กิจกรรมรอง
13	กระบวนการชับน้ำมัน	ส่วนงานผลิต	กิจกรรมหลัก
14	กระบวนการคัดแยกของเสีย	ส่วนงานผลิต	กิจกรรมรอง
15	กระบวนการบรรจุภัณฑ์	ส่วนงานผลิต	กิจกรรมหลัก

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับกิจกรรม
(Activity Hierarchy) เป็นการวิเคราะห์กิจกรรมที่
เกิดขึ้น และแบ่งระดับของการเกิดกิจกรรม จากนั้น
พิจารณารูปแบบกิจกรรมว่าคล้ายคลึงกันหรือไม่
ถ้าใช่ก็รวมเข้าด้วยกัน ต่อจากนั้นทำการรวม

กิจกรรมเข้าด้วยกัน กิจกรรมย่อยๆ ที่ไม่สำคัญ
เข้าเป็นกลุ่มเดียวกัน โดยกำหนดรหัส A หมายถึง
ส่วนงานบริหาร และรหัส B หมายถึงส่วนงานผลิต
ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 3 แสดงการกำหนดกิจกรรมย่อยและรวมกิจกรรมเข้าด้วยกัน

รหัสกิจกรรม	กิจกรรม
A1 กระบวนการรับถั่ว	รับถั่วจากผู้ขาย/ คัดแยกถั่วที่ไม่ได้คุณภาพออก /ล้างน้ำสะอาด
B1 กระบวนการกระเทาะเปลือก	กระเทาะเปลือก/ คัดแยกถั่วที่ไม่ได้คุณภาพออก/ ล้างถั่วให้สะอาด
B2 กระบวนการลวกถั่ว	ล้างถั่วให้สะอาด/คัดแยกถั่วที่ไม่ได้คุณภาพออก/ ต้มน้ำเดือด/ เติมน้ำตาล/ นำถั่วลงลวก/คัดแยกถั่วที่ไม่ได้คุณภาพออก/ น็อกน้ำเย็น/ ลอกเยื่อถั่ว/ ผึ่งลม/ แช่เย็น
B3 กระบวนการทอดถั่ว	ตั้งน้ำมันให้ร้อน/ นำถั่วลงทอด/ คัดแยกถั่วที่ไม่ได้คุณภาพออก/ นำถั่วใส่ตะแกรง/ ผึ่งลม
B4 กระบวนการชับน้ำมัน	นำที่ชูชับน้ำมัน/ คัดแยกถั่วที่ไม่ได้คุณภาพออก/ คลุกเกลือ/ ผึ่งลม
B5 กระบวนการบรรจุภัณฑ์	ดวงถั่ว/ ชับน้ำมัน/ บรรจุถุง/ ปิดผนึกถุง

ดำเนินการวิเคราะห์กิจกรรมรอง ที่สนับสนุนกิจกรรมหลักดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงกิจกรรมหลักและกิจกรรมรองของการผลิตถั่วลิสงแปรรูป

กิจกรรม	กิจกรรมรอง
A1 กระบวนการรับถั่ว	การซื้อเมล็ดถั่วลิสง การคัดพันธุ์ถั่ว การคัดเมล็ดถั่ว การเตรียมถั่วให้พร้อมสำหรับการผลิต การจ่ายค่าแรงงานคนรับคัดพันธุ์ถั่ว
B1 กระบวนการกระเทาะเปลือก	การเตรียมถั่วให้พร้อมสำหรับการกระเทาะเปลือก ทำความสะอาดถั่ว นำเมล็ดถั่วเข้าคัดกระเทาะเปลือก คัดถั่วที่ไม่ได้มาตรฐานออก นำถั่วผึ่งลม จ่ายค่าไฟฟ้าเครื่องกระเทาะเปลือก และจ่ายค่าแรงงาน
B2 กระบวนการลวกถั่ว	ล้างทำความสะอาดถั่ว เตรียมน้ำสะอาดต้มให้เดือดผสมน้ำตาลเล็กน้อย นำถั่วที่เตรียมไว้ลงลวก นำถั่วขึ้นน็อกน้ำเย็น คัดถั่วที่ไม่ได้มาตรฐานออก และผึ่งลม จ่ายค่าไฟฟ้าเครื่องลวกถั่ว และจ่ายค่าแรงงาน
B3 กระบวนการทอดถั่ว	เตรียมถั่วให้พร้อมสำหรับการทอด ตั้งน้ำมันให้เดือด นำถั่วลงทอด นำถั่วขึ้น คัดถั่วที่ไม่ได้มาตรฐานออก และผึ่งลม จ่ายค่าไฟฟ้าเครื่องทอดถั่ว และจ่ายค่าแรงงาน
B4 กระบวนการชับน้ำมัน	นำถั่วที่ทอด ชับน้ำมันให้แห้ง คัดถั่วที่ไม่ได้มาตรฐานออก คลุกเกลือเล็กน้อย และผึ่งลม และจ่ายค่าแรงงาน
B5 กระบวนการบรรจุภัณฑ์	ดวงถั่วตามขนาดบรรจุภัณฑ์ คัดถั่วที่ไม่ได้มาตรฐานออก นำถั่วที่ผลิตเสร็จบรรจุถุง ซีลถุง จ่ายค่าไฟฟ้าเครื่องซีลถุง และจ่ายค่าแรงงาน

ขั้นตอนที่ 3 การรวบรวมต้นทุนการใช้ทรัพยากรและคิดเข้าศูนย์กิจกรรม สามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 การกำหนดศูนย์กิจกรรม

ผลการศึกษา พบว่า มีกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม ได้แก่ A1 กระบวนการรับถั่ว B1 กระบวนการกระเทาะเปลือก B2 กระบวนการ

ลวกถั่ว B3 กระบวนการทอดถั่ว B4 กระบวนการชับน้ำมัน และ B5 กระบวนการบรรจุภัณฑ์ โดยพบว่า มีกิจกรรมรองเป็นจำนวนมากที่อยู่ในแต่ละกิจกรรมหลักที่แบ่งได้ตามระบบต้นทุนฐานกิจกรรม โดยการจัดแสดงไว้ในการรวมต้นทุนเข้าศูนย์กิจกรรม ซึ่งกิจกรรมรองในแต่ละกิจกรรมหลักนั้นๆ ทำให้เกิดเป็นค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนที่

สามารถจัดแบ่งจำแนกตามประเภทต้นทุนตามพฤติกรรมได้ 3 ประเภท ได้แก่ ต้นทุนทางตรง ต้นทุนผันแปร และต้นทุนรวม

ส่วนที่ 2 การรวมต้นทุนเข้าสู่ศูนย์กิจกรรมคือต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่จะนำเข้าสู่ศูนย์กิจกรรมซึ่ง สามารถจำแนกตามประเภทต้นทุนตามพฤติกรรมได้ดังนี้

- ต้นทุนคงที่ คือ ค่าโทรศัพท์
- ต้นทุนผันแปร ประกอบด้วยต้นทุนด้านวัตถุดิบ คือ ค่าเมล็ดถั่วลิสง ค่าน้ำตาล เกลือ น้ำมันพืช ไข่ชู้ แก๊ส ค่าไฟฟ้า น้ำปะปา ค่าขนส่ง
- ต้นทุนรวม คือ ค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกิดขึ้นในทุกกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดตัวผลักดันกิจกรรม (Cost Driver)

ในขั้นตอนนี้จะแสดงให้เห็นปัจจัยหรือสาเหตุที่ทำให้เกิดต้นทุนในระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมและกระบวนการต่างๆ เช่น ต้นทุนคงที่จะมีตัว ผลักดันในการดำเนินงานส่วนของการโทรศัพท์ติดต่อผู้ขายถั่วลิสง ลูกค้า ผู้ขนส่งสินค้าพิจารณาเป็นจำนวนครั้ง ส่วนต้นทุนผันแปรด้านการแปรรูปถั่วลิสง ตัวผลักดันต้นทุนจำนวนปริมาณถั่วลิสงที่ต้องใช้ในการผลิตแต่ละรอบ ส่วนต้นทุนรวมนำกิจกรรมทั้งหมดที่เกิดขึ้นมาเป็นตัวผลักดันด้านต้นทุนการดำเนินงานทั้งหมด เมื่อทำการวิเคราะห์ตัวผลักดันต้นทุนและจำนวนของตัวผลักดันต้นทุนสามารถนำมาแสดงเป็นตารางได้ ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงผลการวิเคราะห์ตัวผลักดันต้นทุนและจำนวนของตัวผลักดันต้นทุน

กิจกรรม	ตัวผลักดัน	จำนวน	หน่วยนับ
A1 กระบวนการรับถั่ว	จำนวนครั้งที่รับ	2	ครั้ง
B1 กระบวนการกระเทาะเปลือก	ชั่วโมงแรงงาน	32	ชั่วโมง
B2 กระบวนการลวกถั่ว	ชั่วโมงแรงงาน	16	ชั่วโมง
B3 กระบวนการทอดถั่ว	ชั่วโมงแรงงาน	16	ชั่วโมง
B4 กระบวนการซับน้ำมัน	ชั่วโมงแรงงาน	16	ชั่วโมง
B5 กระบวนการบรรจุภัณฑ์	ชั่วโมงแรงงาน	32	ชั่วโมง

ขั้นตอนที่ 5 คำนวณต้นทุนฐานกิจกรรมเข้าในรายการที่ต้องการคิดต้นทุน

ผู้วิจัยนำระบบต้นทุนฐานกิจกรรมเข้ามาช่วยในการวางแผนบริหารจัดการต้นทุนในกิจกรรมให้มีระบบแล้วนั้น ทำให้เห็นถึงความชัดเจนของกิจกรรมรองรับในแต่ละกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ต้นทุนค่าใช้จ่ายที่

เกี่ยวข้องกับการผลิตถั่วลิสงแปรรูปของกิจการได้ดังนี้

- ค่าวัสดุสิ้นเปลือง
- ค่าแรงงาน
- ค่าบริการ
- ค่าเสื่อมราคา
- ค่าใช้จ่ายด้านอื่นๆ เช่น ภาระเข้าของขวัญ เงินสมทบหน่วยงานต่างๆ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในสมุดจดบันทึก
รายการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปถั่วลิสง
บ้านป่าน และนำมาคำนวณค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อ
เดือน เพื่อนำไปเป็นปัจจัยนำเข้าในการคำนวณ
ต้นทุนของแต่ละกิจกรรม สามารถสรุปค่าใช้จ่าย
และคิดสัดส่วนค่าใช้จ่ายได้ดังนี้

ค่าวัสดุสิ้นเปลือง รวมจำนวน 66,568
บาท คิดเป็นร้อยละ 41.05

ค่าแรงงาน รวมจำนวน 77,706 บาท
คิดเป็นร้อยละ 47.92

ค่าบริการ รวมจำนวน 8,170 บาท
คิดเป็นร้อยละ 5.04

ค่าเสื่อมราคา รวมจำนวน 8,500 บาท
คิดเป็นร้อยละ 5.24

ค่าใช้จ่ายด้านอื่นๆ รวมจำนวน 1,209
บาท คิดเป็นร้อยละ 0.75

2. การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตถั่วแปรรูป
การวิเคราะห์ต้นทุนฐานกิจกรรม (ABC)
ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 แสดงการคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรมในการผลิตถั่วป่านทอง

รายการ	หน่วย (บาท)
วัตถุดิบทางตรง	
ถั่วลิสงดิบ	54,000
เกลือ	156
น้ำตาลทรายขาว	576
น้ำมันพืช	7,360
ค่าแรงงานทางตรง	
ค่าแรงงานทางตรง	53,760
ค่าใช้จ่ายอื่น	
ค่าขนส่ง	1,733
ค่าไฟฟ้า	667
ค่าน้ำ	67
ค่าแก๊ส	735
ค่าโทรศัพท์	100
ค่าบรรจุถุง	18,000
รวมค่าใช้จ่ายในการผลิต	137,172
ถั่วลิสง 1 ตัน ผลิตสินค้าได้ 12,000 ถุง	
คำนวณต้นทุนต่อหน่วย	
ต้นทุนการผลิตรวม 137,172.00 บาท	
หาร หน่วยผลิตได้ 12,000.00 หน่วย	
ต้นทุนต่อหน่วย <u>11.43</u> บาท	

จากการเปรียบเทียบการคิดต้นทุนแบบเดิมต่อได้ต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วย 12.73 บาท เมื่อวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่แล้วคำนวณด้วยต้นทุนฐานกิจกรรม (ABC) พบว่ามีต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วย 11.43 บาท ซึ่งลดลงจากการคิดต้นทุนแบบเดิม หน่วยละ 1.30 บาท หรือคิดเป็นต้นทุนที่ลดลงร้อยละ 10.21

5. แนวทางการพัฒนาเพื่อลดต้นทุนโดยใช้การวิเคราะห์ต้นทุนฐานกิจกรรม กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปถั่วลิสงบ้านป่าน

จากกระบวนการวิจัยโดยการวิเคราะห์ต้นทุนฐานกิจกรรมสามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อลดต้นทุนให้กับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านป่านได้ดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลยอดขายในแต่ละเดือนแล้วประมาณการยอดขายเพื่อใช้ในการกำหนดแผนการสั่งซื้อวัตถุดิบที่เหมาะสมในการผลิตแต่ละครั้ง เพื่อลดความถี่ในการสั่งซื้อวัตถุดิบ ซึ่งจะลดต้นทุนการสั่งซื้อเนื่องจากการสั่งซื้อวัตถุดิบแต่ละครั้งจะมีค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ขณะเดียวกันการสั่งซื้อวัตถุดิบในปริมาณที่มากขึ้นจะทำให้ซื้อได้ในราคาที่ถูกลง

2) หาแหล่งวัตถุดิบ ที่หลากหลาย เพื่อลดความเสี่ยงในการขาดแคลนวัตถุดิบ กรณีที่สมาชิกกลุ่มเพาะปลูกได้ไม่เพียงพอ (ถั่ว) ทั้งยังจะช่วยในการเปรียบเทียบราคา ทำให้ได้แหล่งวัตถุดิบที่มีราคาถูกซึ่งจะช่วยเพิ่มอำนาจต่อรองในการซื้อวัตถุดิบและลดความผันผวนของต้นทุนวัตถุดิบ

3) กำหนดตารางส่งสินค้าให้กับลูกค้าประจำเพื่อลดรอบการส่งสินค้า ซึ่งจะทำให้ลดต้นทุนค่าจัดส่งสินค้า หรือบริหารการจัดส่งสินค้าที่สามารถส่งสินค้าให้กับลูกค้าหลายคน, หลายที่ ในคราวเดียว

4) การคิดค่าเสื่อมราคา ควรปรับจากการคำนวณค่าเสื่อมแบบเส้นตรงตามอายุการใช้งานของเครื่องจักร เป็นวิธีคิดค่าเสื่อมราคาตามชั่วโมงการใช้งานเครื่องจักรที่ดำเนินงานอยู่จริง เนื่องจากพบว่าการใช้เครื่องจักร/อุปกรณ์ ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปถั่วลิสงบ้านป่าน มีการใช้เครื่องจักรที่ต่อเนื่องบางประเภทเช่น เครื่องลวกเครื่องทอด ส่วนเครื่องจักรประเภทอื่นมีการใช้งานค่อนข้างน้อย จึงควรมีการคิดค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรจากชั่วโมงที่ใช้งานตามความจริง

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่กิจกรรมการผลิต วิเคราะห์ค่าใช้จ่ายแล้วคำนวณด้วยต้นทุนฐานกิจกรรม (ABC) พบว่ามีต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วยลดลงจากการคิดต้นทุนแบบเดิมร้อยละ 10.21 เนื่องจากการบัญชีต้นทุนฐานกิจกรรม (Activity based costing: ABC) เป็นแนวคิดของระบบการบริหารต้นทุนซึ่งมีจุดมุ่งหมายให้ผู้บริหารกิจการให้ความสำคัญกับการบริหารกิจกรรมและต้นทุนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นจึงมีการบริหารโดยแบ่งออกเป็นกิจกรรมต่างๆ และถือว่ากิจกรรมเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดต้นทุน ส่วนผลิตภัณฑ์นั้นเป็นสิ่งที่ใช้กิจกรรมดำเนินการกระทำที่เปลี่ยนทรัพยากรของกิจการออกมาเป็นผลผลิตได้ ดังนั้น การคำนวณต้นทุนกิจกรรม นอกจากเน้นการระบุกิจกรรมของกิจการแล้ว ยังพยายามระบุต้นทุนของกิจกรรม เพื่อใช้ในการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพในการดำเนินงาน โดยให้ความสำคัญกับการบริหารกิจกรรม เพื่อลดความสูญเปล่าให้เหลือน้อยที่สุดหรือให้หมดไป ซึ่งในกรณีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปถั่วลิสงบ้านป่านได้มีการตัดกิจกรรมที่ซ้ำซ้อนแล้วรวมกิจกรรมเป็นกิจกรรมหลัก ทำให้มีต้นทุนที่ลดลง

อย่างไรก็ตามการคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรมไม่ได้ให้ผลการคำนวณต้นทุนที่ลดลงเสมอไป เพราะในบางกรณีการคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรมจะปรากฏผลของต้นทุนที่สูงขึ้นเนื่องจากการคำนวณต้นทุนแบบเดิมมีการคำนวณต้นทุนที่ไม่แม่นยำจึงไม่สะท้อนต้นทุนกิจกรรมที่แท้จริงออกมาทำให้เมื่อวิเคราะห์ต้นทุนรายกิจกรรมจะมีกิจกรรมที่ต้นทุนสูงขึ้น และกิจกรรมที่มีต้นทุนลดลง แต่ประโยชน์ที่ได้จากการวิเคราะห์ต้นทุนกิจกรรมคือมีความแม่นยำในการระบุต้นทุนที่เกิดขึ้นแบ่งตามกิจกรรมขององค์กร ทำให้สามารถเห็นแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานให้มีแนวโน้มของต้นทุนที่ลดลง ขณะเดียวกันการคำนวณต้นทุนที่แม่นยำทำให้กิจการสามารถกำหนดราคาขายได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ สิทธิชัย แซ่ลิ้ม (2561) ได้ทำการวิเคราะห์ต้นทุนฐานกิจกรรม: กรณีศึกษาโรงงานผลิตบรรจุภัณฑ์พลาสติก พบว่าการคิดต้นทุนแบบฐานกิจกรรมจะมีผลิตภัณฑ์ในขวดโหลรหัส A1, A2 ได้ต้นทุนต่อหน่วยผลิตภัณฑ์ออกมาต่ำกว่าวิธีคิดต้นทุนแบบเดิมอยู่ 0.12 และ 0.13 ตามลำดับ ส่วน ผลิตภัณฑ์ขวดโหลรหัส A3, A4, A5 จะได้ต้นทุนที่คำนวณต่อหน่วยผลิตภัณฑ์ออกมาสูงกว่าวิธีคิดต้นทุนแบบเดิมอยู่ 0.06, 0.26 และ 0.27 ตามลำดับ ผลจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้ราคาขายที่บวกกำไรไว้ประมาณร้อยละ 40 โดยใช้ต้นทุนที่ได้จากการคิดต้นทุนแบบเดิม นำมากำหนดราคาขายเมื่อเทียบกับการคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรมจะทำให้ราคาขายนั้นไม่ได้กำไรร้อยละ 40 ดังที่ตั้งเป้าหมายไว้ เนื่องจากผลิตภัณฑ์ประเภทมีความแตกต่างกันทั้งในเรื่องขนาด เวลาที่ใช้ในการผลิตและค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิตก็มีความแตกต่างกัน การจะคำนวณต้นทุนของผลิตภัณฑ์จึงต้องคำนึงถึงกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ชนิดนั้นๆ เพื่อความแม่นยำในการคำนวณต้นทุนที่เกิดขึ้น

ได้อย่างชัดเจนและมีความถูกต้องมากที่สุด และสอดคล้องกับ บรรพชนม์ มีลี้อการ (2556) ศึกษาการคำนวณหาต้นทุนฐานกิจกรรม (ABC) กรณีศึกษาบริษัทศรีไทยซูเปอร์แวร์ จำกัด พบว่าแผนกที่ทำให้เกิดต้นทุนมากที่สุดคือ แผนกประสานงานขายและขนส่ง ซึ่งมีต้นทุนในการดำเนินงานสูงสุด เท่ากับร้อยละ 0.79ต่อ ราคาขาย โดยการวิจัยทำให้ทราบข้อมูลต้นทุนที่แท้จริงของแต่ละแผนก ว่าแต่ละแผนกมีต้นทุนเป็นอย่างไร โดยต้นทุนที่ได้นั้น สามารถแจกแจงเป็นกิจกรรมต่างๆ ภายในแผนกนั้นๆ โดยรู้ว่าแต่ละแผนกมีกิจกรรมอะไรบ้างที่ทำให้เกิดต้นทุน และตัวผลิตภัณฑ์ของกิจกรรมนั้นๆ ทำให้สามารถวิเคราะห์ส่วนต้นทุนของแต่ละกิจกรรมได้ชัดเจนมากขึ้น โดยมีแนวทางในการแก้ไขลดต้นทุนในแผนกประสานงานขายและขนส่ง ซึ่งทำให้เกิดต้นทุนสูงสุด คือ 1) ลดค่าใช้จ่ายเกษียณอายุของพนักงาน แล้วจ่ายเป็นรูปอื่นแทน เช่น หุ้นบริษัท เป็นต้น 2) ลดค่าใช้จ่ายยานยนต์-ค่าเช่า ควรเปลี่ยนจากเช่าเป็นซื้อเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าในการลงทุน และอีกทั้งควรลดต้นทุนการขนส่งต่อเที่ยวให้น้อยลง ลดจำนวนรถที่วิ่งในแต่ละวันหรือลดจำนวนรอบที่วิ่ง เช่น การจัดเรียงสินค้าให้เต็มคัน จัดเส้นทางขนส่งให้มีประสิทธิภาพ เป็นต้น ทั้งยังสอดคล้องกับ เบญจรัตน์ คู่กระสังข์ (2556: 103-106) ศึกษาการประยุกต์ใช้ระบบต้นทุนฐานกิจกรรมเพื่อวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์น้ำดื่มบรรจุขวด กรณีศึกษาโรงงานน้ำดื่มจตุเพชร พบว่าต้นทุนการผลิตน้ำดื่มทั้ง 5 ประเภทที่คำนวณโดยระบบต้นทุนฐานกิจกรรมจะมีต้นทุนที่สูงกว่าต้นทุนที่คำนวณจากระบบต้นทุนแบบเดิม และเมื่อเปรียบเทียบต้นทุนฐานกิจกรรมกับราคาขายหน้าโรงงานพบว่า มี 4 ผลิตภัณฑ์ที่ต้นทุนต่ำกว่าราคาขายหน้าโรงงาน ส่วนอีก 1 ผลิตภัณฑ์มีต้นทุนสูงกว่าคือ ถึงพลาสติกขาวขุ่นขนาด 20 ลิตร ซึ่งต้นทุนที่เกิดขึ้น เกิดจากการปฏิบัติงานบางขั้นตอนซ้ำซ้อนและใช้เครื่องจักร

ไม่เต็มประสิทธิภาพ มีแนวทางลดต้นทุนคือลดการปฏิบัติงานที่ซ้ำซ้อน ปรับราคาขายให้เหมาะสม และกำหนดกลยุทธ์เพื่อเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาดเพื่อเพิ่มปริมาณการผลิต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ผลการวิจัยพบว่า การคิดต้นทุนฐานกิจกรรม (ABC) สามารถจัดหมวดหมู่กิจกรรมหลัก ลดความซ้ำซ้อนของกิจกรรมย่อย และปรับกิจกรรมย่อยให้มีความสอดคล้องกับกระบวนการผลิตได้มากขึ้น จึงควรนำแนวทางการคิดต้นทุนฐานกิจกรรมไปใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการต้นทุนกับวิสาหกิจชุมชนประเภทอื่นๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและสร้างความเข้มแข็งในการบริหารต้นทุนต่อไป

2. การวิเคราะห์ต้นทุนฐานกิจกรรมทำให้เกิดความแม่นยำในการคำนวณต้นทุนการผลิต และกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในกิจการ ซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดราคาขายที่เหมาะสมมากยิ่งขึ้น ทั้งยังสามารถวิเคราะห์รายการต้นทุนเพื่อการ

กำหนดแนวทางลดต้นทุนแต่ละประเภทอย่างชัดเจน จึงควรส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในการใช้การวิเคราะห์ต้นทุนฐานกิจกรรมมาเป็นแนวทางคำนวณต้นทุน โดยมีการให้ความรู้แก่วิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับการคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรมอย่างจริงจังต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรวิจัยต่อยอดจากแนวทางการพัฒนาการบริหารต้นทุนที่ค้นพบคือ การวิเคราะห์ประมาณการยอดขาย การวิเคราะห์จุดสั่งซื้อที่ประหยัดที่สุดเพื่อใช้ในการวางแผนการสั่งซื้อวัตถุดิบ การลดรอบการสั่งซื้อ และการวิเคราะห์แนวทางการกำหนดค่าเสื่อมราคาที่เหมาะสมกับกิจการ

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณประธานกรรมการ กรรมการ และสมาชิก กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปถั่วลิสงบ้านป่าน ตำบลดงสิงห์ อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมการวิจัยอย่างเข้มแข็งตลอดระยะเวลาของการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2564). *หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP)*. <https://www.cdd.go.th/our-services/otop-one-tambon-one-product>
- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. (2564). *ระบบต้นทุนฐานกิจกรรม ABC*. <https://bsc.dip.go.th/th/category/account2/fs-activitybasedcosting>
- จิตติมา หอมมูณิวงศ์. (2552). *ปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนของผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดพะเยา*. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บรรพชนม์ มีสีอการ. (2556). *การคำนวณหาต้นทุนฐานกิจกรรม (ABC) กรณีศึกษาบริษัทศรีไทยซูเปอร์แวร์ จำกัด*. การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการโลจิสติกส์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- เบญจรัตน์ คู่กระสังข์. (2556). *การประยุกต์ใช้ระบบต้นทุนฐานกิจกรรมเพื่อวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์น้ำตาลมบรรจุขวด กรณีศึกษาโรงงานน้ำตาลมจตุเพชร*. [งานนิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยบูรพา.

สิทธิชัย แซ่ลิ้ม (2561). การวิเคราะห์ต้นทุนฐานกิจกรรม: กรณีศึกษาโรงงานผลิตบรรจุภัณฑ์พลาสติก.
[สารนิพนธ์ วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต]. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม.
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564). สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ.

การศึกษาแบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดออนไลน์เพื่อพัฒนาซีพจรจังหวะสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

A study of Power-chord Exercises on Steady Beat Controlling for Primary School Students

น้ำเพชร ชื่นแพ¹, ชิตพงษ์ ตรีมาศ², สยา ทันตะเวช³

Nahmphet Cheunpae¹, Chitapong Treemas², Saya Thuntawech³

Received: 3 June 2021

Revised: 28 July 2021

Accepted: 4 August 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดออนไลน์เพื่อพัฒนาการควบคุมซีพจรจังหวะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย และศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการใช้แบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดออนไลน์ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบกึ่งทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1. แบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดออนไลน์ 2. แบบทดสอบทางด้านซีพจรจังหวะสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย 3. แบบประเมินความพึงพอใจในการใช้แบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดออนไลน์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยในครั้งนี้คือนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายที่มีพื้นฐานการเรียนกีตาร์มาเป็นเวลา 3 เดือน จำนวน 5 คน และผู้เชี่ยวชาญทางด้านกีตาร์ไฟฟ้า จำนวน 7 คน การดำเนินการวิจัยประกอบด้วยการศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง พัฒนาเป็นแบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดออนไลน์เพื่อพัฒนาซีพจรจังหวะสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย จากนั้นนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและสถิติเชิงบรรยาย คือ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยผลการวิจัยมีดังนี้ 1) แบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดออนไลน์เพื่อพัฒนาการควบคุมซีพจรจังหวะสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย 2) ผลของการทดลองใช้แบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดออนไลน์พบว่าผู้เรียนมีคะแนนจากแบบทดสอบหลังการใช้แบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดออนไลน์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < .05$ 3) ผลความพึงพอใจของนักเรียนหลังการใช้แบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดออนไลน์พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อแบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดออนไลน์อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย (M) เท่ากับ 4.2 และคะแนนค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.46

คำสำคัญ: พาวเวอร์คอร์ด, ซีพจรจังหวะ, ประถมศึกษาตอนปลาย

¹ นิสิตปริญญาโท คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย E-mail: xsettonxpang@gmail.com

² อาจารย์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย E-mail: goodnote01@gmail.com

³ อาจารย์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย E-mail: Saya.T@chula.com

¹ M. Ed. Faculty of Education, Chulalongkorn University, E-mail: xsettonxpang@gmail.com

² Lecturer, Faculty of Education, Chulalongkorn University, E-mail: goodnote01@gmail.com

³ Lecturer, Faculty of Education, Chulalongkorn University, E-mail: Saya.T@chula.com

Abstract

The purpose of this research was as follows. 1) to develop power chord exercises on steady beat control for primary school students, and 2) to study the effects of those exercises. Quasi-Experimental Research was the primary methodology used, along with the following research tools: 1) power chord exercises on steady beat controlling ; 2) steady beat controlling test 3) a survey of satisfaction filled by participants. The participants consisted of five primary school students (who had been learning the electric guitar for three months) and seven electric guitar experts. The process of research included reviewing literature, developing exercises, conducting experiments, collecting data, and analyzing data through content analysis, percentage, mean score, and standard deviation. The findings were as follows: 1) power chord exercises were successfully developed. 2) the post-test result for students knowledge was higher than pre-test result statistically at $p < .05$. 3) the students were satisfied after using power chord exercises. ($M=4.2$ and $S.D.=0.46$).

Keywords: Power-Chord, Steady Beat, Primary School Students

บทนำ

กีตาร์เป็นเครื่องดนตรีที่ได้รับความนิยมในกลุ่มเด็กนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายไปจนถึงนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาเป็นอย่างมาก ด้วยคุณลักษณะการเล่นกีตาร์ที่มีหลากหลายรูปแบบมีทั้งในแนวเพลงป๊อป เพลงร็อก เพลงคลาสสิก เป็นต้น (กมลธรรม เกือบบุตร, 2554) ทั้งนี้จากการสอบถามครูผู้สอนกีตาร์ในโรงเรียนสอนดนตรีเอกชนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 คน จากทั้งหมด 7 คน ได้ข้อมูลในทิศทางเดียวกันว่าปัญหาส่วนหนึ่งของการเรียนดนตรีคือนักเรียนมีการเร่งจังหวะ และเล่นไม่ตรงจังหวะ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐนิต นิติอาภรณ์ และ วิบุรณ ตระกูลฮุ่น (2559) ที่พบว่าหนึ่งในปัญหาการเรียนกีตาร์คือผู้เรียนไม่สามารถควบคุมจังหวะได้ โดยที่นักเรียนจะเล่นเร็วในส่วนที่เล่นได้คล่อง และจะเล่นช้าในส่วนที่เล่นไม่คล่อง ซึ่งการฝึกทักษะดนตรีที่ถูกต้อง ควรจะต้องเล่นอย่างช้าด้วยจังหวะที่สม่ำเสมอ (Hallam, 1988) ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากลักษณะนิสัยที่มี

การเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์อย่างรวดเร็วของเด็กนักเรียนในระดับนี้ (พรพรรณทิพย์ ศิริวรรณบุญชัย, 2549) รวมไปถึงการจับคอร์ดที่มีความซับซ้อนก็อาจเป็นปัญหาหนึ่งที่ทำให้นักเรียนไม่สามารถเล่นได้ตรงตามจังหวะ จึงส่งผลให้การบรรเลงเพลงไม่มีความต่อเนื่อง อีกทั้งผู้ปกครองหรือครูผู้สอนบางท่านอาจจะมองข้ามพื้นฐานที่สำคัญเหล่านี้โดยหวังเพียงให้บุตรหลานแสดงผลงานออกมาให้จบเพลงได้เท่านั้น ทำให้ขาดเรื่องคุณภาพในการบรรเลงไป ซึ่งพื้นฐานการเรียนซึฟเจอร์จังหวะ (Steady Beat) เป็นองค์ประกอบสำคัญด้านหนึ่งของสาระดนตรีด้านจังหวะที่จะช่วยพัฒนาทักษะด้านต่างๆ ทางด้านดนตรี เช่น การฟัง การร้อง การเล่นเครื่องดนตรีและการแต่งเพลง ดังนั้นผู้สอนจึงควรจะให้ความสำคัญกับพื้นฐานที่ดีกับนักเรียนโดยคำนึงถึงความยากง่ายหรือความสลับซับซ้อนของสาระดนตรีเป็นหลัก และปรับปรุงรายละเอียดตามที่ผู้สอนเห็นสมควรให้เหมาะกับ ผู้เรียน (ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์, 2541)

พาวเวอร์คอร์ด (Power Chord) เป็นการสร้างเสียงประสานรูปแบบหนึ่งที่ใช้ในการควบคุมจังหวะให้หนักแน่นยิ่งขึ้น โดยมักนิยมเล่นควบคู่ไปกับจังหวะกลองและเบสในลักษณะของ Percussive Harmony โดยมีส่วนประกอบหลักเป็นโน้ต 2 ตัว คือ โน้ตตัวที่ 1 (Root) และโน้ตตัวที่ 5 (Fifth) ของคอร์ด ซึ่งเป็นคู่เสียงในลักษณะคู่ 5 เพอร์เฟกต์ (Perfect Fifth) (Lilja, 2005) เมื่อสังเกตดีๆ พาวเวอร์คอร์ดจะมีลักษณะแตกต่างจากคอร์ดพื้นฐานทั่วไป โดยคอร์ดนั้นเกิดขึ้นจากเสียงของโน้ต 3 ตัว เล่นพร้อมกันตามแนวตั้ง (Harmonic Intervals) ซึ่งประกอบด้วยโน้ตตัวที่ 1 (Root) โน้ตตัวที่ 3 (Third) และโน้ตตัวที่ 5 (Fifth) ของคอร์ด (ณัชชา โสคติยา-นุรักษ์, 2545) ในขณะที่พาวเวอร์คอร์ดจะใช้เฉพาะโน้ตตัวที่ 1 และโน้ตตัวที่ 5 ของคอร์ดเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับ Mann (2013) ที่ได้กล่าวไว้ว่าพาวเวอร์คอร์ดมีความลึบอยู่ในตัวของมัน เพราะคอร์ดประกอบไปด้วยโน้ต 3 ตัวขึ้นไป แต่พาวเวอร์คอร์ดคือการเกิดเสียงเพียงครั้งเดียวจากโน้ต 2 ตัว ไม่มีขั้นคู่ 3 มีแต่ขั้นคู่ 5 เพอร์เฟกต์ ที่ใช้ได้ทั้งในกุญแจเสียงเมเจอร์ (Major) และไมเนอร์ (Minor) ดังจะยกตัวอย่างในคอร์ด C ประกอบด้วยโน้ต C, E และ G โน้ตตัวที่ 1 คือ C โน้ตตัวที่ 3 คือ E และโน้ตตัวที่ 5 คือ G เมื่อจัดลำดับตามโครงสร้างของพาวเวอร์คอร์ดจะเหลือแค่โน้ตตัวที่ 1 และ 5 คือ C และ G และโน้ตตัวที่ 3 E จะถูกตัดออกไป ทำให้เกิดระยะห่างกันเป็นขั้นคู่ 5 เพอร์เฟกต์ ซึ่งโน้ตขั้นคู่ 5 เพอร์เฟกต์ดังกล่าวจึงกลายมาเป็นเอกลักษณ์ในการเขียนชื่อพาวเวอร์คอร์ดกำกับด้านท้ายโดยการใส่เลข 5 เข้าไป เช่น C5, E5, A5 เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นพาวเวอร์คอร์ดจึงมีวิธีการจับคอร์ดในรูปแบบพื้นฐานคือนิวซิกด์โน้ตที่ตัว 1 (Root) และนิวนางกด์โน้ตที่ตัว 5 (Fifth) นิยมเล่นบนสายที่ 6, 5 และสายที่ 4 ซึ่งเป็นสาย

ที่มีลักษณะโทนเสียงต่ำ และมีวิธีการเปลี่ยนคอร์ดแบบเคลื่อนไหวไปข้างหน้า ข้างหลัง ขึ้นหรือลงเท่านั้น (Cavalier, 2012) ส่วนมือขวาจะมีการดีดที่เน้นในลักษณะควบคุมจังหวะของดนตรีด้วยการประสานเสียงจากขั้นคู่ 5 เพอร์เฟกต์ของคอร์ดนั้นๆ จึงกล่าวได้ว่าคุณสมบัติพื้นฐานที่สำคัญของพาวเวอร์คอร์ดคือการบรรเลงในรูปแบบการควบคุมจังหวะที่หนักแน่นควบคู่ไปกับจังหวะกลองและเบส คือทำหน้าที่ทั้งเน้นชีพจรจังหวะและรูปแบบการควบคุมจังหวะ (Rhythmic Pattern) โดยผู้วิจัยได้สังเกตเห็นว่าคุณสมบัติที่สำคัญของพาวเวอร์คอร์ดเหมาะสมในการนำมาช่วยแก้ไขปัญหาในเรื่องของทักษะการปฏิบัติชีพจรจังหวะของนักเรียนที่ไม่สามารถควบคุมจังหวะให้คงที่และสม่ำเสมอได้ อันเนื่องมาจากความซับซ้อนในการจับคอร์ดและจังหวะในการบรรเลงเพลง

ในปัจจุบันได้เข้าสู่ยุคการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ด้วยพลังขับเคลื่อนของเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ศาสตร์การสอนจึงจำเป็นต้องสะท้อนให้เห็นถึงวิธีการเรียนรู้ที่เข้าจะเข้าไปสู่โลกอนาคต คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตจึงเป็นส่วนหนึ่งของสภาพแวดล้อมที่เยาวชนใช้เป็นสื่อทางการเรียนรู้และการใช้ชีวิต (Lazarov, 2018) ดังนั้นการใช้สื่อต่างๆ ทางด้านทัศนูปกรณ์มาเสริมในการสอนจะช่วยทำให้ลักษณะนามธรรมของดนตรีเป็นรูปธรรมมากขึ้น และช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจหลักการของดนตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะระบบอินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์และเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์เข้ามามีบทบาทในวงการศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะเป็นแหล่งข้อมูลที่ผู้เรียนเข้าถึงได้สะดวก รวดเร็ว (ณรุทธิ์ สุขจิตต์, 2560) และยังเปิดโอกาสให้ผู้ที่อยู่ไกลและไม่สามารถเดินทางมาเรียนได้ ได้มีโอกาสเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญต่างๆ ได้อีกด้วย ดังนั้นการ

สอนดนตรีผ่านสื่อออนไลน์ก็ถือว่าเป็นช่องทางหนึ่งที่นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายสามารถค้นคว้าเรียนรู้ได้อย่างง่ายดายจากการสืบค้นข้อมูลผ่านสื่อออนไลน์ต่างๆ ด้วยตนเอง และถ้าหากสื่อหรือตัวแบบสามารถสร้างแรงจูงใจได้ในระดับสูงก็จะช่วยให้นักเรียนสังเกตเห็น จดจำ และพัฒนาให้เกิดการเลียนแบบพฤติกรรม เกิดการฝึกฝนทำซ้ำอย่างต่อเนื่อง ไปจนถึงเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับหลักทฤษฎีปัญญาสังคมของ Bandura (2016) ที่กล่าวว่านักเรียนเลียนแบบพฤติกรรมได้ถ้าตัวแบบมีแรงจูงใจมากพอ จนเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองจากการสังเกต ฝึมอง รับรู้ ของพฤติกรรมคนใกล้ชิด พ่อ แม่ พี่น้อง ครู รวมไปถึงสิ่งแวดล้อมรอบตัว เช่น สื่อ ทีวี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนกีตาร์ที่ผู้วิจัยค้นพบ ส่วนใหญ่จะพบในมุมมองของการจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติกีตาร์ การพัฒนาชุดการเรียนการสอนกีตาร์ การศึกษาการแสดงเดี่ยว กระบวนการสอน การฝึกซ้อม (องอาจ อินทนิเวศ, 2563 ; พงศ์วุฒิ มหิทธิธรรมธร, 2562 ; Juchniewicz & Silverman, 2011 ; Herbst, 2018) รวมไปถึงการศึกษาด้านพาวเวอร์คอร์ดที่มีความสำคัญแต่ยังไม่มีในมิติของมุมมองการใช้พาวเวอร์คอร์ดในการเรียนการสอนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการนำมาพัฒนาเป็นการเรียนการสอนออนไลน์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรจะนำพาวเวอร์คอร์ดมาพัฒนาใช้ให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนในลักษณะรูปแบบออนไลน์

จากปัญหาและบริบทที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำเทคนิคการบรรเลงกีตาร์แบบพาวเวอร์คอร์ดมาพัฒนาให้เหมาะสมกับผู้เรียนโดยคำนึงถึงสรีระร่างกายของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายเป็นสำคัญ ทั้งกำลังแขนและนิ้วที่ต้องใช้น้ำหนักในการกดคอร์ด

และความสามารถในการควบคุมแยกสัดส่วนการเล่นดนตรีที่ซับซ้อนมากขึ้นกว่าเดิม โดยที่ไม่สร้างความลำบากในการกดคอร์ดมากเกินไป รวมไปถึงทิศทางการเปลี่ยนคอร์ดจำเป็นที่จะต้องมีลักษณะใกล้เคียงกัน เพื่อรักษาความคงที่ของจังหวะจากการเปลี่ยนคอร์ด โดยผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคการปฏิบัติพาวเวอร์คอร์ดทั้งมือซ้ายและมือขวา มาพัฒนาเป็นแบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดออนไลน์เพื่อแก้ปัญหาทักษะปฏิบัติการควบคุมซีพอร์จจังหวะสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดออนไลน์
2. เพื่อพัฒนาการควบคุมซีพอร์จจังหวะสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย
3. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางทักษะการปฏิบัติซีพอร์จจังหวะสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายหลังการใช้แบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดออนไลน์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นลักษณะวิธีวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) โดยใช้แบบแผนการวิจัยกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง One Group Pretest-Posttest โดยแบ่งขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเป็น 5 ขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย

นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย จำนวน 5 คน ซึ่งมีพื้นฐานการเรียนกีตาร์มาแล้วเป็นระยะเวลา 3 เดือน โดยวิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ผู้เชี่ยวชาญทางด้านกีตาร์ไฟฟ้า จำนวน 7 คน

2. การพัฒนาแบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดออนไลน์

2.1 ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเอกสาร หนังสือ งานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพาวเวอร์คอร์ด สื่อการสอนออนไลน์ และพัฒนาการสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย เพื่อกำหนดขอบเขตในการสร้างแบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดในรูปแบบออนไลน์ให้มีเนื้อหาสอดคล้องกับทักษะปฏิบัติชีวิตจริงสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

2.2 นำข้อมูลที่ได้มากำหนดขอบเขตและผลิตแบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดออนไลน์เพื่อพัฒนาชีพ-จริงจรรยาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย โดยแบ่งเป็น 5 ขั้นตอนตามกระบวนการ ADDIE Model (Stavredes & Herder, 2014) ดังนี้

การวิเคราะห์ (Analysis)

เป็นขั้นตอนเพื่อการเรียนรู้ ศึกษาคุณสมบัติลักษณะนิสัย ความต้องการของผู้เรียน กำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ให้ชัดเจน

วัตถุประสงค์: ชุดแบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดออนไลน์ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะด้านการปฏิบัติชีวิตจริง โดยสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ใช้เนื้อหาและวิธีการสอนที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียน

กลุ่มเป้าหมาย: ผู้เรียนที่มีพื้นฐานกีตาร์ไม่ต่ำกว่า 3 เดือน และอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ที่มีความประสงค์จะพัฒนาทักษะทางด้านชีวิตจริง

การออกแบบ (Design)

กำหนดเนื้อหา รูปแบบ รวมถึงการจัดแนวทางการประเมินและกลยุทธ์ในการเรียนการสอนให้เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลสำเร็จโดยคำนึงถึงเนื้อหาที่จำเป็นจะต้องสอดคล้องกับทักษะ

ความสามารถ ประสบการณ์ ระดับชั้น ทักษะของผู้เรียน

เนื้อหาสาระ: ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของเนื้อหาสาระในการสร้างแบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดออนไลน์ ซึ่งประกอบไปด้วย 6 หัวข้อได้แก่ 1. วิธีการจับพาวเวอร์คอร์ด 2. เทคนิคการบรรเลงมือขวา 3. ตำแหน่งของโน้ตบนคอกีตาร์ในสายที่หกและสายที่ห้า 4. สัดส่วนโน้ต ตัวกลม ตัวขาว ตัวดำและตัวเข็บบิตหนึ่งชั้น 5. วิธีการจับพาวเวอร์คอร์ดบนบันไดเสียง A 6. ตัวอย่างวิธีการบรรเลงบทเพลงที่มีการนำพาวเวอร์คอร์ดไปใช้

รูปแบบ: แบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดออนไลน์เป็นชุดการสอนที่อยู่ในลักษณะของสื่อออนไลน์ที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยจะประกอบไปด้วย ภาพเคลื่อนไหว ภาพนิ่ง ตัวอักษร กราฟิก เสียง ทำให้สามารถนำเสนอวิธีการสอนดนตรีได้ในหลากหลายรูปแบบ โดยผู้วิจัยเริ่มทำบท (Script) การอธิบายและสาธิตเกี่ยวกับเนื้อหาสาระโครงสร้าง วิธีบรรเลงของพาวเวอร์คอร์ดไปตามลำดับ และจัดทำชุดแบบฝึกหัดในลำดับโน้ตจากง่ายไปสู่ยาก และเริ่มจากความเร็วในระดับช้าๆ ก่อนเสมอ โดยมีเมโทรโนมกำกับในคลิปวิดีโอ จากนั้นจึงเข้าสู่แบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดที่มีอยู่ในบทเพลงจริง

การพัฒนา (Develop)

สำหรับการผลิตชุดแบบฝึก ผู้วิจัยได้ใช้กล้อง DSLR จำนวน 1 ตัว กล้อง Canon EOS 6D และใช้เลนส์ EF85mm f/1.2L II USM เป็นอุปกรณ์หลักในการถ่ายทำภาพเคลื่อนไหว และใช้โทรศัพท์มือถือ I Phone 11 Pro Max เป็นอุปกรณ์หลักในการถ่ายทำภาพนิ่ง

การนำไปใช้ (Implement)

นำสื่อการเรียนการสอนที่ผลิตขึ้นมาไปใช้โดยมีการนำไปทดลองใช้ในกลุ่มตัวอย่าง 5 คน

เป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 20 นาที ในช่วงเดือนมกราคม พ.ศ. 2564

การประเมินผล (Evaluation)

ในขั้นตอนนี้สุดท้ายเป็นการวัดและประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสื่อการเรียนการสอน โดยพิจารณาจากผลลัพธ์ของผู้เรียนว่าผู้เรียนสามารถบรรลุได้ตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ตั้งไว้หรือไม่ โดยวัดจากแบบทดสอบก่อนและหลังใช้แบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดออนไลน์ จากนั้นประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึก และประเมินผลแบบฝึกจากการทำแบบประเมินและการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างโดยผู้เชี่ยวชาญทางกีตาร์ 7 คน

2.5 นำสื่อการเรียนที่ออกแบบไว้ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดออนไลน์ โดยพิจารณา 2 ด้านได้แก่ (1) ด้านเนื้อหา (2) ด้านคุณภาพของสื่อ จำนวน 13 ข้อ โดยผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดออนไลน์พบว่าข้อคำถามจำนวนทั้งหมดมีค่า IOC เท่ากับ 1 ยกเว้นข้อ 1.5 (IOC=0.33) และข้อ 2.3, 2.4 (IOC=0.66) ผู้วิจัยจึงได้ทำการปรับปรุงแก้ไขในข้อคำถามที่ 1.5

2.6 นำข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อเตรียมนำไปใช้ในการเก็บข้อมูล

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือสำหรับวัดประเมินผลประกอบไปด้วย 3 เครื่องมือได้แก่ 1) แบบประเมินแบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดออนไลน์ 2) แบบทดสอบทักษะการปฏิบัติวิชาชีพครู 3) แบบสำรวจความพึงพอใจของนักเรียน

3.1 แบบประเมินแบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดใช้ประเมินหลังการพัฒนาแบบฝึก

พาวเวอร์-คอร์ดเสร็จสิ้น มีลักษณะเป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า ทั้งหมด 5 ระดับ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบประเมินแบบฝึกพาวเวอร์-คอร์ดตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.1.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับวิธีการสร้างแบบประเมินเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1.2 พิจารณาถึงประเด็นปัญหาและจุดมุ่งหมาย

3.1.3 สร้างแบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา โดยใช้แบบประเมินที่มีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า ทั้งหมด 5 ระดับ

3.1.4 นำแบบประเมินที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญด้านกีตาร์ไฟฟ้า การสอนดนตรี และการพัฒนาสื่อ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพของแบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดออนไลน์ พบว่าข้อคำถามจำนวนทั้งหมดมีค่า IOC เท่ากับ 1 สามารถคัดเลือกไว้ใช้ได้

3.2 แบบทดสอบทักษะการปฏิบัติวิชาชีพครู

เป็นแบบทดสอบทักษะด้านการปฏิบัติวิชาชีพครูแบบชุดเดียว จำนวน 15 ข้อ โดยผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือตามขั้นตอนดังนี้

3.2.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสารเนื้อหาข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติวิชาชีพครู และการปฏิบัติพาวเวอร์คอร์ดเพื่อกำหนดขอบเขตและเนื้อหาในการออกแบบแบบทดสอบ เรื่อง การประเมินทักษะด้านการปฏิบัติวิชาชีพครู

3.2.2 นำข้อมูลที่ศึกษาไว้มาออกแบบแบบทดสอบ เรื่องการประเมินทักษะด้านการปฏิบัติวิชาชีพครู โดยมียอดประกอบคือ แบบทดสอบปฏิบัติจำนวน 15 ข้อ

3.2.3 นำแบบทดสอบที่ออกแบบไว้ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบ

ทดสอบ เพื่อหาความเที่ยงตรง และเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีของความสอดคล้อง (IOC) ที่มีค่ามากกว่า 0.6 นำมาใช้เป็นแบบทดสอบเรื่องการประเมินทักษะด้านการปฏิบัติชีพจรจังหวะ จากข้อคำถามจำนวน 15 ข้อ พบว่า ทุกข้อคำถามมีค่า IOC เท่ากับ 1 สามารถคัดเลือกไว้ใช้ได้

3.2.4 ได้แบบทดสอบฉบับสมบูรณ์ที่จะนำไปใช้ในการเก็บข้อมูล

3.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน

ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับดังนี้

3.3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีผลต่อการใช้แบบฝึกพาวเวอร์คอร์ตออนไลน์ เพื่อนำมากำหนดขอบเขตและเนื้อหาของแบบสอบถาม

3.3.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกพาวเวอร์คอร์ตออนไลน์ โดยสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบ 3 ด้านคือ ด้านเนื้อหา ด้านสื่อ และด้านประโยชน์ จำนวน 12 ข้อ เป็นแบบลิเกิตสเกล ชนิด 5 ตัวเลือก

3.3.3 นำแบบสอบถามวัดความพึงพอใจปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบลักษณะของข้อความ ความสอดคล้องกับพฤติกรรม จากข้อคำถาม 12 ข้อ พบว่าข้อคำถามจำนวนทั้งหมดมีค่า IOC เท่ากับ 1 สามารถคัดเลือกไว้ใช้ได้

3.3.4 ได้แบบพึงพอใจฉบับสมบูรณ์ที่จะนำไปใช้ในการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 5

ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนที่ 1 ก่อนการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบการประเมินทักษะด้านการปฏิบัติชีพจรจังหวะ (Pretest) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง และเก็บรวบรวมผลการทดสอบก่อนการใช้แบบฝึกพาวเวอร์คอร์ตออนไลน์เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลและเปรียบเทียบต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 ระหว่างการทดลอง

1. ผู้วิจัยดำเนินการใช้แบบฝึกพาวเวอร์คอร์ตออนไลน์ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น เป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 20 นาที ในช่วงตอนท้ายของชั่วโมงเรียน

2. ระหว่างการใช้แบบฝึกพาวเวอร์คอร์ตออนไลน์ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการใช้แบบฝึกด้วยการสัมภาษณ์และบันทึกการเรียนรู้นักเรียน

ขั้นตอนที่ 3 หลังการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบหลังการใช้แบบฝึกพาวเวอร์คอร์ตออนไลน์ด้วยแบบทดสอบการประเมินทักษะด้านการปฏิบัติชีพจรจังหวะฉบับเดิม (Posttest) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเดิมอีกครั้ง

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินความพึงพอใจ

ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกพาวเวอร์คอร์ตออนไลน์ โดยใช้แบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อแบบฝึกพาวเวอร์คอร์ตออนไลน์

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินแบบฝึกพาวเวอร์คอร์ตออนไลน์

ประเมินแบบฝึกพาวเวอร์คอร์ตออนไลน์โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 7 ท่าน ด้วยแบบประเมินคุณภาพแบบฝึกพาวเวอร์คอร์ตออนไลน์

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเขียนอธิบายสรุปผลและอภิปรายผล

วิเคราะห์ข้อมูลทางด้านผลสัมฤทธิ์ของทักษะการปฏิบัติชีพจรจังหวะ โดยผู้วิจัยนำคำตอบมาเทียบแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จากนั้นใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การคำนวณค่าทดสอบทางสถิติ t-test

เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างก่อนและหลังการทดลองใช้แบบฝึกพาวเวอร์คอร์ด จากนั้นนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบและความเรียง

ผลการทดลอง

หลังจากการรวบรวมคะแนนการทดสอบก่อนและหลังใช้แบบฝึกแล้ว จึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS สถิติที่ใช้ได้แก่ t-test

ตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการปฏิบัติชีพจรจังหวะก่อนและหลังเรียน

คะแนน	N	M	S.D.	t	p
คะแนนก่อนเรียน	5	2.53	0.31	5.839*	0.002
คะแนนหลังเรียน	5	4.28	0.27		

*p<.05

จากตารางผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนรวมของนักเรียนในการวัดผลก่อนใช้แบบฝึกอยู่ที่ 2.53 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.31 (M=2.53, S.D.=0.13) ค่าเฉลี่ยคะแนนรวมในการวัดผลหลังใช้แบบฝึกอยู่ที่ 4.28 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.27 (M=4.28, S.D.=0.27) การวัดผลจากแบบทดสอบหลังใช้แบบฝึกมีคะแนนสูงกว่าก่อนใช้แบบฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ p<.05

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

งานวิจัยชิ้นนี้มีผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดออนไลน์เพื่อพัฒนาชีพจรจังหวะสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย

คลิปวีดีโอแบบฝึกพาวเวอร์คอร์ด

ออนไลน์มีจำนวนทั้งหมด 4 คลิป โดยมีรายละเอียดดังนี้

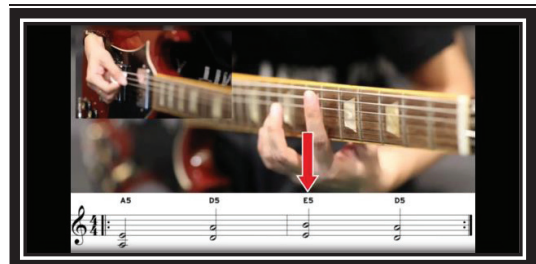
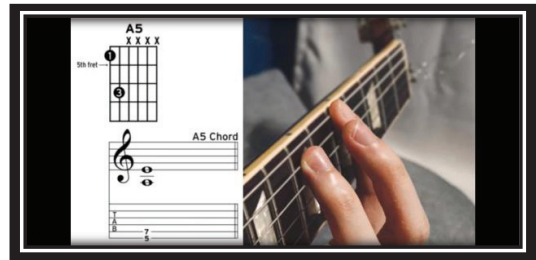
คลิปที่ 1 มีความยาว 7.58 นาที โดยคลิปนี้จะแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างถึงปัญหาการเล่นตรงจังหวะและไม่ตรงจังหวะที่มาจากความยากของการเดินคอร์ด จากนั้นอธิบายถึงโครงสร้างของพาวเวอร์คอร์ด วิธีการกดพาวเวอร์คอร์ด สาธิตการเล่นพาวเวอร์คอร์ดบนสาย 5 และสาย 6 และเริ่มเข้าสู่แบบฝึกหัดที่ 1 โดยเริ่มจากการจับปิ๊กและเทคนิคการอุดสาย (Palm Muting) ซึ่งเป็นเทคนิคที่นิยมใช้ในการเล่นพาวเวอร์คอร์ด

คลิปที่ 2 มีความยาว 3.41 นาที โดยคลิปนี้จะเริ่มต้นด้วยการสอนคอร์ด A5, D5 และ E5 โดยแต่ละคอร์ดจะแทรกแบบฝึกหัดที่มีสัดส่วนโน้ตตัวกลมเท่านั้น พร้อมเสียงเมโทรโนมบนความเร็ว 60BPM (Beats Per Minute)

คลิปที่ 3 มีความยาว 1.12 นาที โดยคลิปนี้เป็นแบบฝึกหัดที่เน้นการเปลี่ยนคอร์ด A5, D5 และ E5 ในสัดส่วนโน้ตตัวขาว พร้อมเสียงเมโทรนอมบนความเร็ว 60BPM

คลิปที่ 4 เป็นคลิปสุดท้ายมีความยาว 3 นาที โดยคลิปนี้เป็นแบบฝึกหัดที่เน้นการเปลี่ยนคอร์ด ซึ่งมีความยากและซับซ้อนมากขึ้น พร้อมทั้งตัวอย่างเพลงที่ใช้พาวเวอร์คอร์ดจำนวน 4 เพลง

ตัวอย่างรายละเอียดของแบบฝึกพาวเวอร์-คอร์ดมีดังนี้

ตอนที่ 2 ผลจากการทดลองใช้แบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดออนไลน์เพื่อพัฒนาชี้พจรจังหวะสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย

2.1 ผลจากการทดลองใช้แบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดออนไลน์เพื่อพัฒนาชี้พจรจังหวะสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ผลจากการทดลองพบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนรวมของนักเรียนในการวัดผลก่อนใช้แบบฝึกอยู่ที่ 2.53 ค่า

เบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.31 ($M=2.53$, $S.D.=0.13$) ค่าเฉลี่ยคะแนนรวมในการวัดผลหลังใช้แบบฝึกอยู่ที่ 4.28 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.27 ($M=4.28$, $S.D.=0.27$) การวัดผลจากแบบทดสอบหลังใช้แบบฝึกมีคะแนนสูงกว่าก่อนใช้แบบฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $p<.05$

นอกเหนือจากผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการปฏิบัติในลักษณะของคะแนนแล้ว ผู้วิจัยยังพบว่านักเรียนที่ไม่เคยมีความรู้ทางด้านการใช้เมโทรโนมมาก่อนจะรู้สึกประหม่าในการปฏิบัติกีตาร์พร้อมเมโทรโนมในช่วงแรกก่อนได้รับการใช้แบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดออนไลน์ และในเวลาต่อมานักเรียนจะเริ่มรู้สึกสนุกสนานและเกิดความท้าทายในการเล่นให้ตรงชีพจังหวะและตรงตามเมโทรโนมมากขึ้น

2.2 ผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้แบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดออนไลน์

ผลความพึงพอใจของนักเรียนหลังได้รับการใช้แบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดออนไลน์พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อแบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดออนไลน์อยู่ในระดับมาก ($M=4.2$, $S.D.=0.46$)

จากการสัมภาษณ์ความพึงพอใจของนักเรียน ผู้วิจัยยังพบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความสนุกกับการใช้แบบฝึกเนื่องจากนักเรียนมีอิสระทางการเรียนรู้ สามารถนั่งดูเป็นระยะเวลาานตรงไหนที่ไม่เข้าใจก็สามารถทำให้คลิปวิดีโอหยุดเล่นชั่วคราวได้ และไม่รู้สึกกดดันจากผู้สอนโดยตรง แต่สำหรับนักเรียนที่ไม่มีพื้นฐานทางด้านจังหวะมาก่อนเลย จะรู้สึกว่าการเล่นให้ตรงจังหวะเป็นเรื่องที่ยากมาก ดังนั้นผู้วิจัยจำเป็นต้องอธิบายควบคู่ไปตลอดการใช้แบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดออนไลน์

2.3 ผลการประเมินคุณภาพแบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านกีตาร์ไฟฟ้า

ผลการประเมินคุณภาพแบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านกีตาร์ไฟฟ้าทั้งหมด 7 ท่าน พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นต่อแบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.58$, $S.D.=0.62$)

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นต่อแบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดออนไลน์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้

ด้านแบบฝึก

ควรพัฒนาให้สามารถบรรเลงประกอบเพลงได้จริง อาจจะเริ่มจากความเร็วของจังหวะเพลงในระดับช้าก่อนจนไปถึงความเร็วตามต้นฉบับจริงเพื่อสร้างความท้าทายและเพิ่มแรงบันดาลใจให้นักเรียนมากยิ่งขึ้น ไม่ใช่แค่การพัฒนาแบบฝึกตามตัวโน้ตเพียงอย่างเดียวเพราะจะสร้างความเบื่อหน่ายและไม่มีเป้าหมายที่ชัดเจนให้กับผู้เรียน

ด้านสื่อออนไลน์

สื่อการสอนออนไลน์เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา เพิ่มความสะดวกสบาย แต่อาจมีข้อจำกัดเนื่องจากการสอนทักษะปฏิบัติกีตาร์ไฟฟ้ามีเนื้อหาที่ซับซ้อน เมื่อผู้เรียนเกิดข้อสงสัย ผู้เรียนจะไม่สามารถสอบถามผู้สอนได้ทันที ดังนั้นควรเพิ่มในเรื่องของการตอบกลับจากผู้เรียน ในรูปแบบกล่องข้อความ เพื่อให้ผู้สอนสามารถตอบปัญหาได้ทันที หรือเพิ่มการประเมินตนเองหลังจากได้เรียนรู้ในแต่ละแบบฝึกหัด เพื่อจดบันทึกข้อผิดพลาดของผู้เรียนเอง รวมไปถึงการบันทึกปัญหาที่พบในแต่ละแบบฝึกด้วย

การพัฒนาสื่อออนไลน์

ในการพัฒนาสื่อออนไลน์จำเป็นต้องสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียน ควรคำนึงถึงความชอบ รสนิยม สังคม ของแต่ละบุคคลเป็น

สำคัญ ดังนั้นการสร้างแบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดออนไลน์ควรมีคุณสมบัติที่จะต้องชักจูงผู้เรียนให้อยากเล่นพาวเวอร์คอร์ดมากขึ้นกว่านี้ ทั้งนี้อาจจะสอดแทรกนักกีตาร์ที่มีชื่อเสียงและเพลงของพวกเขาเหล่านั้นที่บรรเลงโดยใช้พาวเวอร์คอร์ดเพื่อเพิ่มแรงจูงใจให้กับผู้เรียนและทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าคุณแบบมีลักษณะดึงดูดใจในการเลียนแบบพฤติกรรมมากกว่าการใช้ผู้สอนเป็นตัวต้นแบบเพียงอย่างเดียว

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาแบบฝึก

1.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยเพิ่มเติมที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้เรียนในการเลือกชมแบบฝึกกีตาร์ออนไลน์ทั้งนี้เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการเลียนแบบพฤติกรรมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.2 การพัฒนาแบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดในครั้งต่อไปควรมีเนื้อหาเกี่ยวกับการอดสายกีตาร์ และการควบคุมเสียงรบกวนเวลาใช้เอฟเฟคเสียงแตก

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

2.1 ในการนำชุดแบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดออนไลน์ไปใช้เป็นการเรียนรู้ออนไลน์ ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของชุดการสอนนั้นๆ ด้วยว่าตรงตามความต้องการของผู้เรียนหรือไม่

2.2 ในการนำกระบวนการผลิตชุดการสอนไปประยุกต์ สามารถปรับเปลี่ยนขั้นตอนให้เหมาะสมกับปัจจัยการผลิตได้

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรมีการทดลองการผลิตชุดแบบฝึกกีตาร์ออนไลน์ด้วยการสอนวิธีอื่นๆ แล้วนำไปทดลองใช้กับผู้เรียนเพื่อหาประสิทธิภาพของชุดแบบฝึก

3.2 ควรทำการวิจัยเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่เรียนดนตรีโดยไม่ได้ใช้แบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดออนไลน์กับกลุ่มที่เรียนดนตรีคู่กับการใช้แบบฝึกพาวเวอร์คอร์ดออนไลน์ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางด้านชีพจรจังหวะว่าแตกต่างกันหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

- กมลธรรม เกือบบุตร. (2554). กระบวนการสอนกีตาร์คลาสสิกของกีรตินันท์ สดประเสริฐ. *วารสารศิลปกรรมศาสตร์*, 3(1), 165-183.
- ณัชชา โสคติยานุรักษ์. (2543). *พจนานุกรมศัพท์ดุริยางคศิลป์*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2541). *จิตวิทยาการสอนดนตรี*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2560). *วิธีวิทยาการสอนดนตรี*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). พรรณิพันธ์ติ้งเซนเตอร์.
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุญชัย. (2549). *ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พงศ์วุฒิ มหิทธิธรรมธร. (2562). การศึกษาชุดการสอนกีตาร์ไฟฟ้าออนไลน์ที่สอนด้วยวิธีการสาธิต. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*, 14(2), 1-10.
- รัฐนิต นิติอาภรณ์ และ วิบูลย์ ตรีเกตุอัน. (2559). ศึกษากระบวนการสอนกีตาร์คลาสสิกของครูต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่. *วารสารดนตรีรังสิต*, 11(1), 108-122.
- วิภา อุดมฉันทน์. (2544). *การผลิตสื่อโทรทัศน์และสื่อคอมพิวเตอร์*. บัณฑิตวิทยาลัย.
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุญชัย. (2549). *ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- องอาจ อินทนิเวศ. (2563). วิวัฒนาการของกีตาร์คลาสสิกและแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติกีตาร์คลาสสิกในระดับอุดมศึกษา. *วารสารศิลปกรรมศาสตร์วิชาการวิจัยและงานสร้างสรรค์*, 7(1), 107-121.
- Bandura, A. (2016). *Moral Disengagement*. Worth publishers.
- Cavalier, D. (2012). *Learn & Play Rock Guitar*. First Act Inc.
- Hallam, S. (1988). *Instrumental Teaching: A Practical Guide to Better Teaching and Learning*. Heinemann Education Publishers.
- Herbst: J. (2018). Distortion and rock guitar harmony: The influence of distortion level and structural complexity On acoustic features and perceived pleasantness of guitar chords. *Music Perception*, 36(4), 335-352.
- Juchniewicz, J., & Silverman, J.M. (2011). The influences of progression type and distortion on the perception of Terminal power chords. *Psychology of music*, 41(1), 119-130.
- Lilja, E. (2005). *Characteristics of heave metal chord structures*. Their acoustic and modal Construction, and relation to modal and tonal context. [Licentiate Thesis]. Univ. Helsinki.
- Lazarov, L. (2018). Education in the 21st century-pedagogical approaches in digital environment. 'E-Teacher' Information System. *Eastern Academic Journal*, 2(2), 13-25.
- Mann, K. (2013). *The Big book of Power Chords*. Guitar Alliance Inc.
- Sravredes, T., & Herder, T. (2014). *A Guide To Online Course Design: Strategies For Student Success*. CA: Jossey-Bass A Wiley Brand.

รูปแบบการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับเทคโนโลยีเปลี่ยนโลกในประเทศไทย: มหาวิทยาลัยเอกชน

The Education Model According to Technology Disruption in Thailand: Private University

ปัญญาพล เกตราพูนสินไชย¹
Panjaphon Petrapoonsinchai¹

Received: 28 April 2021

Revised: 9 June 2021

Accepted: 28 June 2021

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบ ความสำคัญ ผลกระทบ และผลลัพธ์ของเทคโนโลยีเปลี่ยนโลกในระบบอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย เพื่อนำไปเป็นแนวทางการออกแบบแนวทางการศึกษาที่ใช้เทคโนโลยีต่างๆ ในระบบอุดมศึกษาเอกชนไทย ดำเนินการวิจัยด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก อาจารย์ผู้สอน และเจ้าหน้าที่ทางการศึกษารวม 26 คน การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการอภิปรายกลุ่มกับนักศึกษาจำนวน 38 คน พบว่ารูปแบบการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาไทยมีการใช้เทคโนโลยีมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินการเรียนการสอน ใช้ฝึกปฏิบัติตลอดจนใช้เป็นช่องทางการเรียนการสอนออนไลน์ในช่วงวิกฤต COVID-19 แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของเทคโนโลยีที่ทำให้ลดข้อจำกัดในการเข้าถึง และช่วยขับเคลื่อนการเรียนการสอนได้อย่างต่อเนื่องซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ทั้งเรื่องนโยบายภาครัฐ ระบบและรูปแบบการเรียนการสอนในภาคการศึกษา และการปรับตัวของผู้เรียน ทำให้ได้ผลลัพธ์การเปลี่ยนแปลงบทบาทครูผู้สอนคุณสมบัติของผู้เรียนที่เกื้อหนุนกับระบบ กระบวนการเรียนการสอน เนื้อหา และการประเมินผลที่จะต้องมีการปรับปรุงครั้งใหญ่ ทั้งหมดนี้จะนำไปสู่แนวทางการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาในอนาคตของประเทศไทยในยุคเทคโนโลยีเปลี่ยนโลก เช่น รูปแบบการเรียนการสอนและหลักสูตรต้องมีความยืดหยุ่นสูง และสามารถปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนได้เป็นรายบุคคล การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ใหม่ที่มีพื้นฐานจากทัศนคติแบบเติบโต และระบบปัญญาประดิษฐ์จะกลายเป็นครูประจำตัว

คำสำคัญ: เทคโนโลยีเปลี่ยนโลก, ความยืดหยุ่น, รายบุคคล, ทัศนคติแบบเติบโต, ปัญญาประดิษฐ์

¹ นักศึกษาระดับปริญญาเอก วิทยาลัยนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต
วิทยาลัยนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต 52/347 ถ.พหลโยธิน อ.เมือง จ.ปทุมธานี 12000 ประเทศไทย
โทรฯ : 082-887-8789 email : panjaball@hotmail.com

¹ Ph.D. (Leadership in Society, Business and Politics) College of Social Innovation, Rangsit University
College of Social Innovation Rangsit University, 52/347, Paholyothin Road, Mueang Pathum Thani District,
Pathum Thani 12000 Thailand Tel : 082-887-8789 email : panjaball@hotmail.com

Abstract

The objectives of this study are to find the patterns, significances, effects, and results of technology disruption in the Thailand higher education system. The results will be used as guidelines for designing an educational approach which uses various technologies in the Thai higher education system. The research methodologies were in-depth interviews with the instructors and educational staff, totalling 26 people, participant observation and group discussion with 38 students. It was found that the teaching and learning model in Thailand's higher education has continued to use technology as a tool for teaching and learning, practicing, as well as an online teaching channel during the COVID-19 crisis. This was the importance of technology that reduces the gap in education access and drives teaching and learning continuously, which has resulted in major changes in education policy, learning and teaching style, and the adaptation of learners. The results of the change in the teacher's role, the qualification of learners, the teaching process, content, and assessment will require major improvements. All of these will influence the future of higher education teaching in Thailand, such as developing a highly flexible curriculum which can be adjusted to meet the needs of individual learners, a new learning culture based on a growth mindset, and the artificial intelligence system will become a personal teacher.

Keywords: Disruption Technology, Flexible, Individual, Growth Mindset, Artificial Intelligence

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมในโลกปัจจุบันนี้มีประเด็นที่น่าสนใจที่สุดเรื่องหนึ่งคือ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็วและครอบคลุมไปทั่วโลก ทุกวงการ ไม่ว่าจะ เป็นภาคอุตสาหกรรม การเงินการธนาคาร ภาคสื่อมวลชน เป็นต้น โดยประเด็นการพัฒนาทางเทคโนโลยีนี้ผู้ที่สามารถรับมือได้ก็จะนำเทคโนโลยีนั้นไปสร้างเป็นโอกาสเพื่อการก้าวกระโดดทางธุรกิจ ส่วนผู้ที่ไม่เห็นความสำคัญก็จะกลายเป็นผู้พ่ายแพ้และหายสาบสูญไปในที่สุด ประเด็นการพัฒนาทางเทคโนโลยีที่วันนี้ถูกเรียกว่าเกิด Technology Disruption ในภาคธุรกิจและสังคม โดยเราจะเห็นว่ามีการใช้คำว่า Technology Disruption หรือ Disruptive Technologies แทบจะทุกแวดวงในสังคมไทย

เทคโนโลยีเปลี่ยนโลก (Technology Disruption) คือการที่เทคโนโลยีมีความก้าวหน้า และสามารถเข้ามาเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินชีวิต การประกอบธุรกิจ และเศรษฐกิจโลก (เศรษฐกิจ วงศ์ มະลิสสุวรรณ, 2559) Disruption เป็นลักษณะธรรมชาติของวงจรทางเศรษฐกิจ โดย Disruption จะแฝงอยู่ในวงจรเศรษฐกิจและเป็นกลไกหลักที่ผลักดันระบบเศรษฐกิจโลก ให้เกิดความเปลี่ยนแปลง ซึ่งอาจส่งผลในวงแคบหรือวงกว้างไปยังมิติด้านการเมืองในประเทศ การเมืองระหว่างประเทศ ความมั่นคงระหว่างประเทศ และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (กิรัตน มุ่งถิ่น, 2561)

ประเด็นข้างต้นมีความสอดคล้องกับแนวคิดเรื่อง ทฤษฎีวิวัฒนาการ (Theory of Evolution) และกระบวนการเลือกสรรโดยธรรมชาติ

หรือที่เรียกว่ากฎของดาร์วิน (Darwinism) ที่กล่าวว่า คนที่อยู่รอดไม่ใช่คนที่แข็งแรงหรือคนที่ฉลาดที่สุด แต่คือคนที่ปรับตัวได้กับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้ดีที่สุด โดยมีกรณีศึกษาที่แสดงให้เห็นถึงความเป็จริงจากคำกล่าวนี้ที่เป็นกรณีศึกษาที่เป็นแม่แบบของ Technology Disruption นั่นก็คือกรณีของ Kodak หรือ บริษัท Eastman Kodak ผู้ผลิตฟิล์มและกล้องถ่ายรูป ที่มีส่วนแบ่งทางการตลาดในประเทศสหรัฐอเมริกามากกว่า 90% ทำยอดขายได้เกิน 1 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ ในช่วงปี ค.ศ. 1970-1990 (อ้างถึงใน เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว, 2560) นำไปสู่การประกาศล้มละลายเมื่อเดือนมกราคม ค.ศ. 2012 และจาก Darwinism สู่แนวคิด การอยู่รอดตามกฎของดาร์วินในยุคดิจิทัล หรือที่เรียกกันว่า Digital Darwinism ที่ว่า เป็นยุคที่เทคโนโลยีและสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเกินกว่าที่ธรรมชาติของธุรกิจจะปรับตัวได้ทัน ดังนั้นธุรกิจที่จะสามารถอยู่รอดได้ จะต้องสามารถปรับตัวและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยต้องเลือกเอาว่าจะปรับตัวเพื่ออยู่รอด หรือจะรอวันตาย (Solis, 2014)

ในวงการการศึกษาก็มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนมาอย่างต่อเนื่องยาวนานโดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ดำเนินการโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษา ตัวอย่างมหาวิทยาลัยเอกชนอันดับต้นๆ ของโลกที่มีการนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นตัวสนับสนุนหลักในการดำเนินการเรียนการสอน คือ สถาบัน MIT (Massachusetts Institute of Technology) ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีหลักสูตร MITx คือหลักสูตรออนไลน์จากหลักสูตรที่เปิดสอนใน 5 โรงเรียน 33 สาขาวิชาใน MIT โดยที่สามารถเข้าถึงเนื้อหาวิชา และทรัพยากรการเรียน (Course Materials) ได้โดยไม่มีค่าใช้จ่าย หรือสามารถเลือกที่จะรับประกาศนียบัตรได้โดยจะ

ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม MITx เป็นหลักสูตรที่เรียนผ่านระบบ MOOC (Massive Open Online Courses) ที่เปิดให้ใครก็ได้ที่สนใจ สามารถเข้ามาเรียนได้จากทุกที่ทั่วโลก โดยใน MITx มีเนื้อหาวิชามากกว่า 2,400 หลักสูตรของทาง MIT หรือหลักสูตร MIT OpenCourseWare (OCW) ที่เป็นสื่อดิจิทัล ที่สามารถเข้าถึงได้โดยไม่มีค่าใช้จ่าย โดยเป็นสื่อดิจิทัลที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน สามารถเข้าถึงได้ง่ายและสามารถ Download ได้ โดยสื่อการเรียนการสอนนี้ได้รับการพัฒนาจากหลักสูตรการเรียนการสอนของ MIT ซึ่งมีมากกว่า 2,500 หลักสูตร ที่มีการเรียนการสอนในชั้นเรียน เป็นต้น (ข้อมูลจาก www.mit.edu) ตัวอย่างดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการนำเทคโนโลยีมาใช้ในระบบการจัดการการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นการพัฒนากระบวนการศึกษา และการดำเนินการที่สอดคล้องกับลักษณะการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบันที่มีการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือหลักในการดำเนินการ และยังส่งผลให้สถาบันการศึกษาที่ใช้งานเทคโนโลยีนั้นสามารถแข่งขัน อยู่รอด และสามารถขึ้นเป็นผู้นำได้ในวงการอุดมศึกษา

ประเด็นดังกล่าวนำไปสู่การย้อนกลับมาคิดถึงกระบวนการปรับตัวเพื่อความอยู่รอดในวงการการศึกษาระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทยที่การนำเทคโนโลยีมาช่วยสนับสนุนทางการศึกษานั้นยังไม่มีความชัดเจนและหลากหลาย ซึ่งแตกต่างกับสถาบันทางการศึกษาเอกชนระดับอุดมศึกษาจากทางยุโรป หรือในอเมริกาที่มีการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นตัวสนับสนุนหลักในกระบวนการทางการศึกษา ดังตัวอย่างที่กล่าวมา ถึงแม้ว่าที่ผ่านมามีผลกระทบจากเทคโนโลยีเปลี่ยนโลกจะยังไม่ส่งผลอย่างชัดเจนกับสถาบันทางอุดมศึกษาในประเทศไทย แต่ในอนาคตถ้า

สถาบันทางการศึกษาใดที่ไม่ปรับเปลี่ยน หรือเปลี่ยนแปลงตัวเองให้เข้ากับยุคเทคโนโลยีเปลี่ยนโลก หรือไม่ตระหนักถึงความจำเป็นและความสำคัญของการใช้งานเทคโนโลยีในการขับเคลื่อนระบบการศึกษาแล้ว โอกาสทางการอยู่รอดของสถาบันการศึกษานั้นก็จะลดต่ำลงเรื่อยๆ พิจารณาจากปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นสถานการณ์ที่จำนวนนักศึกษาลดน้อยลงทุกปี มหาวิทยาลัยมีการปิดหลักสูตรบางหลักสูตร หรือถึงขั้นปิดตัวลง และในสถานการณ์ที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนที่สุดถึงความสำคัญของเทคโนโลยีในระบบการศึกษาระดับอุดมศึกษา ก็คือสถานการณ์วิกฤต COVID-19 ที่ทำให้สถานศึกษาต้องปิดให้บริการที่สถานศึกษา แล้วหันมาดำเนินการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ ซึ่งจะต้องพึ่งพาเทคโนโลยีเป็นหลักในการดำเนินการ ทำให้เกิดความติดขัดในระบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์ในช่วงสถานการณ์วิกฤตนี้ ซึ่งแตกต่างจากมหาวิทยาลัยในต่างประเทศที่มีการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือหลักในการสนับสนุนการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์ปกติ ทำให้ไม่ได้รับผลกระทบในเรื่องการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์ COVID-19 ที่ผ่านมา จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ทำให้ทุกภาคส่วนของระบบการอุดมศึกษาไทยเริ่มต้นตัวอย่างจริงจังในการพิจารณาใช้เทคโนโลยีมีส่วนร่วมในระบบการเรียนการสอนทั้งในปัจจุบันและในอนาคตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ดังที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ปัญหาหลักของการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทยนั้นคือ ยังไม่มีความชัดเจนทั้งในเรื่องของแนวทางการนำเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนหลักในการเรียนการสอน การออกแบบหลักสูตรที่จะต้องมีความสอดคล้องการรูปแบบการเรียนการสอนที่ดำเนินการอยู่บนเทคโนโลยี รวมถึง

การเรียนแบบออนไลน์ ตลอดจนในเรื่องของผู้เรียนที่มีความเปลี่ยนแปลงในแนวคิดในเรื่องของความต้องการจากระบบการศึกษา และแนวทางการดำเนินชีวิตที่ผูกติดอยู่กับเทคโนโลยี เป็นต้น ดังนั้นสถาบันทางการศึกษาจะต้องทำความเข้าใจตั้งคำถามและหาคำตอบให้ได้ว่า ทิศทางของระบบการเรียนการสอนในโลกปัจจุบันที่จำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีมาช่วยดำเนินการนั้นต้องไปในทิศทางใด หลักสูตรที่มีสอดคล้องกับรูปแบบการเรียนการสอนผ่านเทคโนโลยีต่างๆ หรือไม่ ผู้เรียนคือใคร ต้องการอะไรจากการเรียน หลักสูตรสามารถตอบโจทย์ผู้เรียนได้หรือไม่ และผู้สอนเองจะต้องปรับตัวอย่างไร ทั้งหมดนี้จะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการใช้เทคโนโลยีในการขับเคลื่อนเพื่อความอยู่รอดของสถาบันทางการศึกษาท่ามกลางเทคโนโลยีเปลี่ยนโลกทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษารูปแบบ ความสำคัญ และผลกระทบของเทคโนโลยีเปลี่ยนโลกในระบบอุดมศึกษาไทย
2. วิเคราะห์ผลลัพธ์ของการเปลี่ยนแปลงในการใช้เทคโนโลยีเปลี่ยนโลกกับระบบอุดมศึกษาไทย
3. เพื่อศึกษาแนวทางการศึกษาที่ใช้เทคโนโลยีเปลี่ยนโลกในระบบอุดมศึกษาไทย

วิธีการศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) มีการดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร หรือการวิจัยเอกสาร (Documentary research) โดยอาศัยการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารสิ่งพิมพ์ รวมทั้งข้อมูลในรูปแบบต่างๆ ที่มีการบันทึกหรือตีพิมพ์เผยแพร่ไว้ ทั้งในรูปแบบที่เป็นรูปเล่ม และรูปแบบข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์

และการศึกษาภาคสนาม (Field study) โดยแบ่งเป็นวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interviews) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และการอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion)

วิธีการเลือกตัวอย่างโดยใช้วิธีแบบผสมผสานระหว่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) และโดยกำหนดคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่าง และการเลือกตัวอย่างตามความสะดวก (Convenient) โดยคุณสมบัติของตัวอย่างมีดังนี้ 1) เป็นอาจารย์ผู้สอน เจ้าหน้าที่ทางการศึกษา และนักศึกษาในระดับปริญญาตรี ไม่จำกัดสาขาวิชา และอายุ 2) ต้องเคยเป็นผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนแบบออนไลน์ โดยผู้วิจัยจะเป็นผู้เลือกอาจารย์ผู้สอน เจ้าหน้าที่ทางการศึกษาและนักศึกษาที่มีคุณสมบัติข้างต้นที่ผู้วิจัยสามารถติดต่อเพื่อขอสัมภาษณ์เป็นการส่วนตัว และสามารถเดินทางเข้าถึงบุคคลเหล่านั้นได้สะดวก โดยเลือกจากวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก และมหาวิทยาลัยรังสิต

การแบ่งกลุ่มเพื่อสัมภาษณ์ แบ่งเป็นวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interviews) อาจารย์ผู้สอน และเจ้าหน้าที่ทางการศึกษา จำนวนรวม 26 คน ไม่จำกัดสาขาวิชาเพื่อให้ได้มุมมองที่หลากหลาย โดยมีอาจารย์สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ 6 คน เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ 3 คน คอมพิวเตอร์ธุรกิจ 8 คน เทคโนโลยีมัลติมีเดีย 2 คน การจัดการอุตสาหกรรม 3 คน การตลาด 2 คน เศรษฐศาสตร์ 2 คน เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์คอมพิวเตอร์ 2 คน และเจ้าหน้าที่ประจำคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ 1 คน เข้าร่วมในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยมีการตั้งคำถามแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured) เน้นการพูดคุยเพื่อรวบรวมข้อมูลโดยวางโครงสร้างคำถามแบ่งเป็น 4 ส่วนคือ

1. การเรียนการสอนแบบในชั้นเรียน 2. การเรียนการสอนแบบออนไลน์ 3. การเปรียบเทียบและเสนอแนะรูปแบบการเรียนการสอนในปัจจุบัน 4. มุมมองในอนาคตเกี่ยวกับการเรียนการสอน

การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) ร่วมกับการอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion) กับกลุ่มของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 38 คน จากสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ 6 คน การจัดการอุตสาหกรรม 15 คน เทคโนโลยีมัลติมีเดีย 5 คน และสาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ 12 คน โดยคำถามที่ใช้ในการสนทนาแบบกลุ่ม จะแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคำถามคือ 1. ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ 2. ข้อเปรียบเทียบระหว่างการเรียนการสอนแบบออนไลน์กับการเรียนในชั้นเรียน 3. ข้อเสนอแนะในระบบการเรียนการสอนในอนาคต โดยการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการในช่วงเดือน มิถุนายน 2563-เดือน กันยายน 2563

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interviews) และการอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion) ซึ่งในวิธีการเหล่านี้ ผู้วิจัยให้ความสำคัญกับการสัมภาษณ์เชิงลึก และการอภิปรายกลุ่มมากที่สุด เนื่องจากการให้ข้อเท็จจริงจากผู้ให้ข้อมูลหลักได้ดีกว่ารูปแบบอื่น โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ สังเกต ค้นคว้าเอกสาร และอภิปรายกลุ่ม รวมถึงข้อมูลจากแหล่งข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องมาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งเป็นการศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทั้งหมดที่ได้เก็บรวบรวม และนำเสนอโดยใช้วิธีการเขียนบรรยายเชิงพรรณนา (Descriptive Approach)

ผลการศึกษา

1. ด้านรูปแบบ ความสำคัญ และผลกระทบของเทคโนโลยีเปลี่ยนโลกในระบบอุดมศึกษาไทย โดยแต่เดิมรูปแบบการใช้เทคโนโลยีในระบบอุดมศึกษาไทยยังเป็นการนำเทคโนโลยีมาใช้งานเฉพาะด้าน เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ในการนำเสนอเนื้อหา การใช้โปรแกรมประยุกต์สำหรับบางสาขาวิชา และใช้เป็นช่องทางการติดต่อสื่อสาร รูปแบบการใช้งานยังไม่มีบูรณาการระบบต่างๆ ร่วมกันอย่างชัดเจน รวมถึงรูปแบบการเรียนการสอนยังเกิดการเปลี่ยนแปลง คือ ต้องเข้าเรียนในชั้นเรียนตามเวลาที่กำหนด แต่จุดเปลี่ยนที่สำคัญคือสถานการณ์ COVID-19 ที่ทำให้รูปแบบการเรียนการสอนเปลี่ยนไปอย่างชัดเจนจากการเรียนในชั้นเรียนเปลี่ยนมาเรียนแบบออนไลน์ ทำให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องนั้นมองเห็นถึงความสำคัญของเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้ในระบบการเรียนการสอนเพื่อไม่ให้เกิดการหยุดชะงักระหว่างสถานการณ์การแพร่เชื้อ COVID-19 โดยผลกระทบที่เกิดขึ้นหลังจากที่มีการเรียนการสอนแบบออนไลน์ก็จะมีตั้งแต่ระดับกำหนดนโยบายระดับชาติ คือในภาครัฐ ที่รับผิดชอบด้านการศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อที่จะออกเป็นคำสั่ง หรือนโยบายการเรียนการสอนโดยอาศัยเทคโนโลยีในการขับเคลื่อนการศึกษา รวมถึงสถาบันทางการศึกษาก็จะต้องหาเครื่องมือและวิธีการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่ต้องดำเนินการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ดังตัวอย่างการให้สัมภาษณ์

“การใช้เวลาในการเรียนออนไลน์เท่ากับการเรียนในชั้น ทำให้การตั้งใจเรียนลดน้อยลง เพราะมีสิ่งเข้ายวนใจรอบข้างเยอะ และเกิดความน่าเบื่อหน่ายในการเรียน อยากให้ปรับเวลาเรียนให้สั้นลง และให้อาจารย์สรุปประเด็นสำคัญ หรือวิธีการสอนใหม่ๆ และมอบหมายงานให้ทำเป็น

ครั้งๆ ไปเพื่อทดสอบความเข้าใจของนักศึกษา”

ในการดำเนินการเรียนการสอนแบบออนไลน์ที่ผ่านมา นั้น ถึงแม้จะสามารถดำเนินการเรียนการสอนได้ แต่เทคโนโลยีที่ถูกนำมาใช้งานนั้นบางอย่างไม่ได้ถูกออกแบบมาสำหรับการเรียนการสอน บางฟังก์ชันอาจจะไม่มีตามความต้องการของผู้ใช้งาน ดังนั้นการนำเทคโนโลยีมาใช้ในระบบการเรียนการสอนควรจะเป็นเทคโนโลยีสำหรับการเรียนการสอนโดยเฉพาะ และควรจะถูกออกแบบหรือปรับแต่งได้ตามความต้องการของผู้ใช้งานแต่ละบุคคลได้ ดังตัวอย่างการให้สัมภาษณ์

“การทำรายงานกลุ่ม มีบางโปรแกรมที่สามารถกำหนดการแบ่งกลุ่มให้นักศึกษารวมกลุ่มกันเพื่อพูดคุย ทำงานกลุ่มตามที่อาจารย์กำหนด โดยอาจารย์สามารถควบคุมการแบ่งกลุ่ม ตามกำหนดระยะเวลาผ่านโปรแกรมนั้นๆ ได้เลย แต่สำหรับอาจารย์บางท่านในใช้งานโปรแกรมที่ไม่สามารถทำได้ อาจารย์ก็จะกำหนดงานและกำหนดกลุ่ม (หรือเลือกกันเอง) ตามแต่ที่อาจารย์จะตกลงกับนักศึกษา แล้วก็ให้นักศึกษาไปใช้งานโปรแกรมอื่นๆ ตามแต่ที่นักศึกษาถนัด หรือโปรแกรมที่อาจารย์แนะนำ”

2. ผลลัพธ์ของการเปลี่ยนแปลงในการใช้เทคโนโลยีเปลี่ยนโลกกับระบบอุดมศึกษาไทย การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้จะส่งผลลัพธ์ไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องกับระบบการอุดมศึกษาเริ่มตั้งแต่ครู อาจารย์ ย่อมเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งกระบวนการสอน และการทำหน้าที่ของผู้สอน การหาเทคนิคการสอนแบบต่างๆ ที่ใช้เทคโนโลยีมาเป็นเครื่องมือ รูปแบบและวิธีการสอนจะต้องมีความแตกต่างจากที่เคยดำเนินมาอย่างชัดเจน ลดวิธีการสอนแบบอาจารย์ผู้สอนเป็นคนถ่ายทอดความรู้ เปลี่ยนแปลงไปสู่การเรียนรู้ร่วมกัน เนื้อหาหรือหลักสูตรต้องสามารถเปลี่ยนแปลงและ

ยืดหยุ่นได้ตามความต้องการของสังคมหรือตัวผู้เรียน รวมถึงวิธีการประเมินผลจะต้องปรับปรุงเพื่อความสอดคล้องกับหลักสูตรหรือวิธีการเรียนการสอนที่หลากหลายขึ้น ผู้เรียนก็ต้องมีวินัยและความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น

แต่ขณะเดียวกับผู้ใช้งานเทคโนโลยีในการเรียนการสอนบางคนอาจจะต้องปรับตัวอย่างมาก ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ไม่คุ้นเคยกับเทคโนโลยีและยังมองว่าการเรียนการสอนแบบออนไลน์นั้นยังไม่มีประสิทธิภาพเท่ากับการเรียนการสอนในชั้นเรียน แต่ในอีกฟากหนึ่งผู้ที่เข้าใจในเรื่องเทคโนโลยีเป็นอย่างดีก็มักจะมองว่า เทคโนโลยีที่นำมาใช้เรียนแบบออนไลน์นั้นเป็นแค่เทคโนโลยีหนึ่งในหลายๆ เทคโนโลยีสำหรับใช้ในการเรียนการสอน ถ้ามีการนำเทคโนโลยีที่ใช้ในการเรียนการสอนมาดำเนินการอย่างแท้จริงแล้ว ประสิทธิภาพการเรียนการสอนจะเพิ่มมากขึ้นจากการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีต่างๆ ที่มี ดังตัวอย่างการให้สัมภาษณ์

“นอกจากระบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์แล้ว ควรจะต้องมีระบบ Support อื่นๆ สำหรับการเรียนด้วย เช่น การเตรียมการสอนของอาจารย์ ตารางการนัดหมายต่างๆ การตั้งกระทู้ให้นักศึกษามาตอบ การถามตอบ การส่งงาน การกระจาย การ Share เอกสารและ Resources Multimedia หรือสิ่งอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอน รวมถึงระบบ Tracking การดำเนินงานของนักศึกษาที่เข้ามา Participate กับระบบว่าแต่ละคนมีสถิติการเข้ามาใช้งานมากน้อยแค่ไหน ใช้งานส่วนไหนบ้าง การติดตามการส่งงาน ซึ่งสามารถให้นักศึกษาติดตามความก้าวหน้าของตัวเองได้ และยังสามารถโปร่งใสในการให้คะแนนสำหรับวัดผลได้อีกด้วย”

“การเรียนแบบ Offline สามารถ Interaction กับนักศึกษาได้ดีกว่าแบบออนไลน์

สามารถ Direct นักศึกษาได้ดีกว่า เราสามารถเห็นและรับรู้ได้ทันทีว่าเด็ก Focus ในเนื้อหาใดแล้วเราก็จะเสริมเนื้อหาตรงนั้นได้ตรงตามที่ได้เด็กสนใจ การเรียนในห้องเรียนเราดูเด็กออกว่าสนใจ เบื่อ ง่วง หรือป่าว เราก็สามารถเปลี่ยนแปลงอารมณ์เด็กได้ Follow ได้ตลอด”

3. แนวทางการศึกษาที่ใช้เทคโนโลยีเปลี่ยนโลกในระบบอุดมศึกษาไทย แนวทางการศึกษาท่ามกลางเทคโนโลยีเปลี่ยนโลกในอนาคตนั้นจะถูกเปลี่ยนไปอย่างสิ้นเชิง ทุกอย่างจะถูกกำหนดโดยความต้องการของผู้เรียนและสังคม โดยมีการใช้เทคโนโลยีที่หลากหลายมาเป็นเครื่องมือหลักในการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการออกแบบหลักสูตร รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อลดช่องว่างทางการเข้าถึงระบบการอุดมศึกษา ทั้งนี้ทั้งนั้นจะต้องเริ่มขับเคลื่อนจากภาคส่วนที่มีอำนาจในการออกกฎระเบียบหรือข้อบังคับต่างๆ เช่น การให้การสนับสนุนอย่างเต็มรูปแบบในการใช้งานเทคโนโลยีสำหรับการศึกษา จากกระทรวงอุดมศึกษาฯ หรือการที่แต่ละสถาบันการศึกษาที่จะดำเนินการออกแบบหลักสูตร วิธีการเรียนการสอน หรือการดำเนินการอื่นๆ ที่สอดคล้องกับการใช้เทคโนโลยีในการขับเคลื่อนระบบการศึกษา ตัวอย่างการให้สัมภาษณ์ในกรณีนี้

“รูปแบบการเรียนในอนาคตต้อง Move ไปออนไลน์แน่นอน ไม่มากก็น้อย ไม่เรียนออนไลน์ 100% ก็ต้องมีใช้สำหรับเป็นแนวทางเลือกที่จะเรียนที่ไหน เรียนยังไง โดยเฉพาะหลักสูตร หรือวิชาที่สามารถเลือกเรียนแบบออนไลน์ได้ ขอบไม่ขอบก็ต้องเจอ เพราะถ้าที่ไหนไม่ทำก็คงไม่รอด”

“ระบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์ในประเทศไทยควรมีระบบกลาง หรือมี Platform เป็นของตัวเอง ที่พัฒนาขึ้นเองให้เหมาะกับบริบทของคนไทย”

“ระบบออนไลน์จะต้องมีตัวช่วยในการ Engage เด็กให้อยู่กับเนื้อหาหรือบทเรียน หรือการเรียนออนไลน์ให้ได้ เหมือน การดูหนัง การเล่นเกมส์ ที่เด็กสามารถอยู่กับสิ่งนั้นๆ ได้เป็นชั่วโมง”

“การเรียนออนไลน์ควรมี Technology ที่มาช่วยตรวจ Focus เด็กว่าใครกำลัง Focus หรือ Lost Focus เพื่อที่จะได้รู้การตอบสนองของเด็กมากขึ้น”

“การเรียนระบบออนไลน์จะต้องเรียนกับหลักสูตรออนไลน์จริงๆ คือ ต้องเป็นหลักสูตรเฉพาะ ที่ออกแบบสำหรับการเรียนออนไลน์ มีรูปแบบการเรียนการสอน เนื้อหา ที่สอดคล้องกับระบบและรูปแบบการเรียนแบบออนไลน์”

“สื่อการสอนออนไลน์ ต้องให้ได้มากกว่า สื่อการสอนแบบออฟไลน์ ไม่ใช่การนำสื่อการสอนแบบออฟไลน์ไปขึ้นออนไลน์เท่านั้น สื่อจะต้องมีรูปแบบที่สอดคล้องกับระบบการเรียนออนไลน์”

“การใช้เทคโนโลยีร่วมกับเทคนิคการสอนแบบใหม่ๆ เช่น การใช้ AR VR มาช่วยนำเสนอบทเรียน ที่สามารถจับต้องได้มากขึ้น”

จากการให้สัมภาษณ์ต่างๆ นำมาพิจารณาได้ส่วนประกอบต่างๆ ที่จะทำให้ประสบความสำเร็จของระบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคโนโลยีเป็นพื้นฐานหลัก คือ

1) เรื่องประสิทธิภาพของระบบ ระบบจะต้องมีการออกแบบและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ต้องสามารถทำงานได้ตามสภาพแวดล้อมที่แท้จริง ยืดหยุ่นในด้านการใช้งาน และการเข้าถึงสามารถดำเนินการได้หลาย Platform เช่น การใช้งานผ่านอุปกรณ์ Smart Phone, Tablet, Phablet, Laptop, IoT (Internet of Thing) เป็นต้น หรือใช้งานผ่านระบบ การประมวลผลระบบคลาวด์ (Cloud) บริการบทเรียนออนไลน์แบบเปิด (MOOC), Mobile Internet, หรือการรองรับการ

ให้บริการอินเทอร์เน็ตจากดาวเทียม (Starlink) เพื่อลดข้อจำกัดในการใช้งาน Internet ในพื้นที่ที่ไม่มีโครงสร้างพื้นฐานสำหรับ Internet และจะต้องรองรับการดำเนินงานตามความต้องการและเทคนิคการสอนของผู้สอน ทั้งภาคทฤษฎี และปฏิบัติ และรองรับจำนวนผู้เรียนได้ตามที่ต้องการ

2) เรื่องระบบปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้ ระบบจะต้องสามารถดำเนินการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับระบบได้ การรองรับรูปแบบการปฏิสัมพันธ์ต่างๆ กับระบบ เช่น การปฏิสัมพันธ์ด้วยเสียง ระบบเซ็นเซอร์ ลักษณะอาการและพฤติกรรมของผู้เข้าใช้ระบบผ่านระบบปัญญาประดิษฐ์ (AI: Artificial Intelligence) เป็นต้น และที่สำคัญคือระบบติดตามตรวจสอบ (Tracking System) ผู้ใช้งาน เช่น ระบบจดจำใบหน้า (Face Recognition) ระบบเซ็นเซอร์ต่างๆ (Sensor Technology) ระบบตรวจจับการมอง (Eye Tracking) เป็นต้น เพื่อเก็บไว้เป็นข้อมูลการใช้งาน ความสนใจในเนื้อหา ความเบื่อหน่าย ฯลฯ สำหรับวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และการประเมินผล รวมถึงระบบจะต้องสร้างประสบการณ์ที่ดีให้กับผู้ใช้ระบบ (User Experience) สามารถใช้งานง่าย เรียนรู้ง่าย ทำให้ผู้ใช้งานรู้สึกที่ไม่ต้องใช้ความพยายามในการปรับตัวตามวิธีการเรียนออนไลน์ และทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่า การเรียนออนไลน์ได้ผลสัมฤทธิ์ไม่แตกต่าง หรือดีกว่าการเรียนแบบห้องเรียน

3) หลักสูตร ต้องไม่มีหลักสูตรเฉพาะ ไม่เน้นสาขาใดสาขาหนึ่ง แต่จะเน้นความต้องการหลังจากจบการศึกษาของผู้เรียน และผู้เรียนสามารถออกแบบหลักสูตรเนื้อหาวิชาที่สอดคล้องกันตลอดหลักสูตรเองได้ โดยจะต้องยึดตามสภาพชีวิตจริงทางสังคม และการทำงาน รวมถึงความต้องการของตลาดงานเป็นหลัก

4) ผู้สอน เป็นผู้ที่มีองค์ความรู้ ให้แบบฝึกหัดสำหรับกระบวนการฝึกการเรียนรู้ วินัย และความรับผิดชอบ รวมถึงจะต้องสามารถโน้มน้าวใจ ผลักดัน สร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ออกมาให้คำแนะนำต่างๆ และสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ทั้งแบบในชั้นเรียนและแบบออนไลน์

5) ผู้เรียน จะต้องเรียนรู้สิ่งต่างๆ เพื่อตอบรับสถานการณ์ในปัจจุบัน และพร้อมจะเปลี่ยนแปลงสำหรับอนาคต และจะต้องสืบทอดกระบวนการทางความคิดไว้เป็นข้อมูล Support คนรุ่นต่อไป ไม่ได้ถ่ายทอดให้คนรุ่นหลังยึดถือปฏิบัติ สิ่งที่เราเรียนรู้มาทั้งใหม่และเก่าจะต้องตั้งคำถามเสมอ ไม่จำเป็นต้องเชื่อผู้สอนแต่จำเป็นต้องฟัง ไม่จำเป็นต้องจำแต่จำเป็นต้องเข้าใจ เรียนรู้กรอบเพื่อขยายหรือลบกรอบเดิม การเชื่อมโยงในสิ่งต่างๆ

6) แหล่งการเรียนรู้ ต้องมีการปรับให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัล และต้องไม่มีข้อจำกัดในการเข้าถึง ต้องสามารถเข้าถึงเนื้อหาได้สมบูรณ์และเสมอภาคกัน สามารถเข้าถึงได้อย่างยืดหยุ่น และเหมาะสมกับผู้เข้าถึงที่มีความแตกต่างกัน เป็นทั้งรูปแบบต้องเจอหน้ากัน (Face-to-Face) หรือผ่านระบบออนไลน์ โดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวก

7) กระบวนการเรียนการสอน วิธีการกระบวนการ ช่องทางการเรียนรู้จะขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของผู้เรียนและผู้สอน ตกผลงร่วมกัน กระบวนการเรียนการสอนจะมีทั้งการ ฟัง พูด อ่าน เขียน ผ่านช่องทางทั้งในชั้นเรียน ออนไลน์ หรือในชั้นเรียนและออนไลน์พร้อมกัน โดยไม่มีข้อจำกัดการเรียนรู้ มีกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นที่ถูกรับโดยผู้สอน ผู้เรียน และระบบ มีเทคโนโลยีต่างๆ เช่น AR VR เป็นต้น เข้ามาช่วยในการทำกิจกรรม และการประเมินผล รูปแบบการเข้าถึงเนื้อหาและกระบวนการเรียนการสอนจะสามารถแบ่งระดับ

ตามความเหมาะสมของผู้เรียนได้

สรุปผลการวิจัย

1. ด้านรูปแบบ ความสำคัญ และผลกระทบของเทคโนโลยีเปลี่ยนโลกในระบบอุดมศึกษาไทย

1.1 จากรูปแบบการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยนั้นได้มีการนำเทคโนโลยีมาช่วยดำเนินกิจกรรมในการเรียนการสอนอยู่บ้าง เช่น การนำเสนอบทเรียน การทำสื่อการเรียนการสอน การทำรายงาน การนำเสนอรายงาน และใช้เป็นช่องทางการติดต่อ และส่งงาน แต่เมื่อเกิดสถานการณ์ COVID-19 ที่ต้องสอนแบบออนไลน์นั้นทำให้เกิดการตื่นตัวในการใช้เทคโนโลยีมาเป็นเครื่องมือสำหรับการเรียนการสอนผ่านช่องทางออนไลน์ โดยการใช้งานแอปพลิเคชันต่างๆ

1.2 จากการดำเนินการเรียนการสอนผ่านเทคโนโลยี หรือการเรียนแบบออนไลน์ ทำให้ทุกฝ่ายตระหนักถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีในกระบวนการเรียนการสอน โดยเฉพาะการเรียนการสอนแบบออนไลน์ เพราะทำให้เห็นถึงความยืดหยุ่นของทางเลือกสำหรับช่องทางการศึกษา และสามารถขับเคลื่อนระบบการศึกษาได้ต่อเนื่องไม่ว่าจะเกิดสถานการณ์ที่ไม่คาดคิดที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาในรูปแบบปกติ

1.3 ผลกระทบที่เกิดขึ้นหลังจากที่มีการเรียนการสอนผ่านเทคโนโลยี หรือการเรียนแบบออนไลน์นั้นจะส่งผลกระทบต่อ 3 ภาคส่วนใหญ่ๆ คือ

1) ผลกระทบภาครัฐ ที่หน่วยงานที่รับผิดชอบทางด้านการศึกษา ระดับอุดมศึกษาจะต้องเข้ามามีบทบาทมากขึ้น ทั้งในเรื่องนโยบาย ภายใต้สถานการณ์วิกฤต การสนับสนุนด้านอุปกรณ์การใช้งานที่รองรับเทคโนโลยีทางการ

ศึกษาและการเรียนออนไลน์สำหรับผู้เรียนที่มีความจำเป็น ตลอดจนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพเพียงพอ

2) ผลกระทบต่อภาคการศึกษา ในเรื่องกระบวนการการเรียนการสอน มีความจำเป็นจะต้องมีระบบออนไลน์ หรือการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาต่างๆ ที่นำมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนคู่ขนานไปกับการเรียนในชั้นเรียนปกติ และเมื่อเกิดสถานการณ์ที่ไม่คาดคิดเกิดขึ้น ก็สามารถย้ายไปทำการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ได้ทันที ทำให้กระบวนการเรียนการสอนเกิดความต่อเนื่อง

3) ผลกระทบต่อผู้เรียน ทั้งตัวผู้เรียนทั้งในปัจจุบันและอย่างยิ่งในตัวผู้เรียนในอนาคต รูปแบบการเรียนการสอนจะเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการตัดสินใจเลือกเรียนในระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอนาคต การพิจารณาต้นทุนและค่าเสียเวลา โอกาส และความคุ้มค่าในการเรียน จะถูกนำมาพิจารณาเพื่อเป็นปัจจัยในการตัดสินใจจะเข้าสู่ระบบการศึกษาหรือไม่ การพิจารณาต้นทุนในการเรียน (ค่าเล่าเรียน) ระยะเวลาในการเรียน กับค่าเสียโอกาสในการทำงาน เกิดการเปรียบเทียบความคุ้มค่าระหว่างการเข้าสู่ระบบการศึกษากับการเรียนหลักสูตรระยะสั้น และการเลือกเรียนตามสิ่งที่ต้องการจริงๆ

2. ผลลัพธ์ของการเปลี่ยนแปลงจากการใช้เทคโนโลยีเปลี่ยนโลกในระบบอุดมศึกษาไทย จะเกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ดังนี้

2.1 ด้านบทบาทของครู หน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้สอนท่ามกลางระบบการเรียนการสอนผ่านเทคโนโลยีเปลี่ยนโลกทางการศึกษา จะทำให้บทบาทความรับผิดชอบของครูเปลี่ยนไปโดยบทบาทครู อาจารย์ ผู้สอนจะมีลักษณะที่เป็น โค้ช (Coach) และที่ปรึกษา (Consultant) โดยใช้ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ต่างๆ ใน

การชี้แนะ และสนับสนุนการเรียนรู้ และเป็นผู้ร่วมสร้างแรงบันดาลใจ โดยผู้เรียนจะต้องดำเนินการหาคำตอบ และฝึกฝนทักษะด้วยตัวเอง

2.2 ด้านคุณสมบัติของผู้เรียน จะถูกปรับเปลี่ยนไปโดยเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในระบบการเรียนการสอน โดยคุณสมบัติที่ผู้เรียนจะต้องมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนการสอนในยุคเทคโนโลยีเปลี่ยนโลก คือ ต้องรู้เป้าหมายของการเรียน (Target-Based) การมีวินัยในตนเอง (Self-Discipline) มีความรับผิดชอบ (Responsibility) การสร้างแรงจูงใจด้วยตัวเอง (Self-Motivation)

2.3 ด้านกระบวนการเรียน และเนื้อหา จะต้องมีความแตกต่างจากอดีตที่ผ่านมา ไม่เน้นการท่องจำ ไม่เรียนเพื่อสอบเพียงอย่างเดียว เนื้อหาที่นำมาสอนจะต้องสะท้อนความเป็นจริง ทันสมัย เข้ากับยุคสมัย เนื้อหาการเรียนต้องสอดคล้องและเคลื่อนที่เข้าหากันกับการทำงาน และจะต้องนำไปใช้งานต่อได้เลยทันที

2.4 ด้านการประเมินผล ควรสามารถประเมินผลที่สะท้อนการพัฒนาในเรื่องต่างๆ ของผู้เรียน เช่น สามารถสะท้อนความรับผิดชอบในตัวเอง ความรับผิดชอบแก่ส่วนรวม ความรู้ที่ได้ ความจำ ทักษะที่จำเป็น เช่น การคิดวิเคราะห์ การนำเสนอ และการประเมินผลการเรียนการสอนแบบเรียนในชั้นเรียน กับการเรียนแบบออนไลน์จะต้องมีการออกแบบการวัดผลที่แตกต่างกัน เพื่อให้เป็นที่ยอมรับถึงคุณภาพการเรียนการสอนในลักษณะต่างๆ

3. แนวทางการศึกษาที่ใช้เทคโนโลยีเปลี่ยนโลกในระบบอุดมศึกษาไทย จากการคาดการณ์รูปแบบการเรียนการสอนในอนาคตหลังจากการเริ่มต้นของเทคโนโลยีเปลี่ยนโลกทางการศึกษา ที่มีใช้งานในประเทศไทยอย่างชัดเจน ที่มาจากจุดเริ่มต้นในวิกฤต COVID-19 และจะต้อง

ดำเนินต่อไปในอนาคต ผู้วิจัยคาดการณ์รูปแบบและแนวทางการเรียนการสอนที่จะเกิดในอนาคต บนพื้นฐานของเทคโนโลยีที่มีการใช้งานและพัฒนาอยู่ในปัจจุบัน รวมถึงด้านลักษณะพฤติกรรม และการดำเนินชีวิตของเด็กในยุคนี้ซึ่งจะส่งผลต่อรูปแบบการเรียนในอนาคตเช่นกันซึ่งมีดังต่อไปนี้

3.1 ความต้องการการเรียนแบบรายบุคคล (Individualize) ความต้องการทางด้านการศึกษาของผู้เรียนในอนาคต นอกจากจะต้องการหลักสูตรที่สามารถใช้งานได้จริง แล้วลักษณะหลักสูตรจะต้องตอบสนองต่อความต้องการ ความสามารถและศักยภาพที่แตกต่างกันได้ของแต่ละบุคคลได้

3.2 การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ โดยตัวเอง รูปแบบการเรียนรู้ในอนาคตจะเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่สนับสนุนให้เกิดการพัฒนากระบวนการทางความคิด และการสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยกระบวนการที่สำคัญในการเรียนคือ กระบวนการการคัดกรองความรู้ และข้อมูลที่มี การวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพราะอนาคตข้อมูลที่มีให้ใช้จะมีลักษณะเป็น Big Data คือมีจำนวนมาก มีความหลากหลาย

3.3 การพัฒนา Meta Skills กระบวนการทางการศึกษานอกจะพัฒนาในเรื่องของ Hard Skill หรือ ทักษะความรู้ที่จำเป็นต้องใช้ในการทำงาน หรือทางด้านเทคนิคต่างๆ รวมถึง Soft Skill หรือความสามารถทางด้านอารมณ์ การอยู่ร่วมกับผู้อื่น หรือความสามารถทางสังคมแล้ว จะต้องมีการพัฒนาทักษะอีกตัวหนึ่งคือ Meta Skill หรือการพัฒนาทางด้านทัศนคติ (Mind set) ที่ดีที่พร้อมจะพัฒนา เรียนรู้ แก้ปัญหา ในสิ่งท้าทายใหม่ๆ รวมถึงการมีความคิดสร้างสรรค์ และมีความยืดหยุ่นทางความคิด

3.4 รูปแบบหลักสูตรแบบโมดูล (Modular) หลักสูตรจะเปลี่ยนไปเป็นหลักสูตรที่เป็นลักษณะประกอบสร้าง สอนเป็น Package สามารถนำแต่ละเรื่องที่เรียนแต่ละวิชามาต่อเนื่องกัน หรือต่อยอดกันได้ สอนตามความต้องการเป็นฐาน เช่น เราจะไม่มีวิชาการเขียนโปรแกรม แต่เราจะมีวิชาการเขียนโปรแกรมบังคับหุ่นยนต์ ซึ่งเมื่อเรียนจบแล้วอาจจะมีความที่เราเลือกเรียนต่อเนื่อง เป็นวิชา AI for Robot ที่เป็นการสอนเรื่องการนำ AI มาใช้กับหุ่นยนต์ ที่สามารถต่อยอดจากวิชาเดิมได้

3.5 AI as a Teacher ครู อาจารย์ ผู้ที่ทำการสอนเนื้อหาจะกลายเป็น AI ที่สามารถตอบคำถาม และหาข้อมูลที่เราต้องการได้ตลอดเวลา โดยมีการเชื่อมโยง AI นี้กับ Big Data จะกลายเป็นคลังข้อมูลขนาดใหญ่ที่สามารถสอบถามได้ทุกเรื่อง ทุกศาสตร์ ทุกที่และทุกเวลา

อภิปรายผล

1. ด้านรูปแบบ ความสำคัญ และผลกระทบของเทคโนโลยีเปลี่ยนโลกในระบบอุดมศึกษาไทย

1.1 จากรูปแบบการเรียนผ่านระบบออนไลน์ที่มีการใช้เทคโนโลยีต่างๆ เข้ามาช่วยในกระบวนการเรียนการสอนที่มีการดำเนินการในช่วง COVID-19 นั้นกระทำด้วยความจำเป็นเฉพาะหน้า กล่าวได้ว่ายังไม่ถือเป็นการใช้งานเทคโนโลยีในระบบการเรียนการสอนอย่างเต็มรูปแบบ หรือกล่าวได้ว่าไม่ใช่แนวทางการเรียนการสอนแบบออนไลน์อย่างแท้จริง เป็นเพียงการนำ Content แบบ Analog แปลงเป็น Digital แล้วแจกจ่ายกับผู้เรียน ไม่ว่าจะป็นเอกสารการสอนต่างๆ ใช้เป็นช่องทางสื่อสาร หรือแม้แต่การถ่ายวิดีโอการสอนออนไลน์ ซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์หรือการใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการเรียนการสอนที่แท้จริงแล้วจะต้องใช้เทคโนโลยีสนับสนุนทั่วทุกกระบวนการในการเรียนการสอน

ซึ่งจะต้องเป็นหลักสูตรที่มีรูปแบบที่สอดคล้องกับวิธีการและเครื่องมือ

1.2 ทางด้านความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการเรียนการสอนออนไลน์ที่ทำให้เกิดความยืดหยุ่นของช่องทางเข้าถึงระบบการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์วิกฤตที่เกิดขึ้นนับว่าเป็นแค่จุดเริ่มต้นเล็กๆ ในการใช้งานเทคโนโลยีในการเรียนการสอนเท่านั้น แท้ที่จริงแล้วรูปแบบการเรียนการสอนที่สามารถยืดหยุ่นได้นั้นจะต้องมีการออกแบบหลักสูตรที่สอดคล้องตรงกันกับวิธีการดังกล่าวด้วย ทั้งในเรื่องวิธีการเรียน เนื้อหา เวลา ทั้งนี้ยังสามารถผลิตหลักสูตรที่มีความหลากหลายสำหรับผู้เรียนที่มีข้อจำกัดในการเข้าถึงระบบการศึกษา และการใช้เทคโนโลยีอื่นๆ เป็นเครื่องมือช่วยสนับสนุนให้เกิดประสิทธิภาพการเรียนการสอนที่ดียิ่งขึ้น ตลอดจนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการดำเนินการบริหารจัดการ ของสถานศึกษาที่กระชับและมีประสิทธิภาพและคุณภาพสูงขึ้นในอนาคต

1.3 จากผลกระทบที่เกิดขึ้นภาครัฐ ภาคการศึกษา และตัวผู้เรียนนั้น ทางภาครัฐนอกจากจะมีนโยบายให้เรียนออนไลน์ การสนับสนุนให้ใช้เทคโนโลยีมาดำเนินการ และแนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านอินเทอร์เน็ตเพื่อรองรับการใช้งาน และการช่วยเหลือด้านอุปกรณ์สำหรับใช้ในการเรียน เท่านั้นจะเพียงแต่ทำให้การเรียนการสอนสามารถดำเนินการได้ต่อเนื่อง แต่จะไม่ได้เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือช่วยเหลืออย่างแท้จริง ทั้งนี้ทางภาครัฐจำเป็นต้องให้การสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีที่ใช้สำหรับระบบการเรียนการสอนสำหรับประเทศไทยโดยเฉพาะ ที่เป็นลักษณะ Single Platform เป็นศูนย์กลางสำหรับการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับบริบทของการอุดมศึกษาในประเทศไทย และถึงแม้ว่า COVID-19 จะหาย

ไปแล้วก็ตาม การออกแบบหลักสูตร โดยจะต้องออกแบบหลักสูตรใหม่ให้มีความเหมาะสมกับรูปแบบการใช้เทคโนโลยีมาช่วยขับเคลื่อนโดยเฉพาะ ซึ่งจะต้องมีความแตกต่างจากหลักสูตรที่เรียนทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นเนื้อหา ระยะเวลาการเรียน รูปแบบการเรียนการสอน ส่วนด้านผู้เรียนนั้นจะมีทางเลือกทางการศึกษามากขึ้นทั้งในเรื่องช่องทางการเรียน และหลักสูตรที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนแต่ละคน ตลอดจนเป็นการลดช่องว่างและความเหลื่อมล้ำทางการเข้าถึงการศึกษา

ดังที่กล่าวมาในรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์หรือการใช้เทคโนโลยีต่างๆ เข้ามาช่วยในระบบการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันที่จะต้องใช้เทคโนโลยีช่วยขับเคลื่อนองค์กรอย่างต่อเนื่องเพื่อความอยู่รอดท่ามกลางสถานการณ์ที่ไม่สามารถคาดเดาได้ถึงแม้การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจะส่งผลกระทบต่อภาคส่วนก็ตาม จากแนวทางการศึกษาที่ใช้เทคโนโลยีเปลี่ยนโลกในระบบอุดมศึกษาไทยดังที่กล่าวมาสอดคล้องกับแนวคิดเรื่อง เทคโนโลยีเปลี่ยนโลก (Technology Disruption) ของ Clayton Christensen (1997) ที่กล่าวว่าปัญหาหลัก คือ องค์กรธุรกิจชั้นนำ จะมีการใช้แนวคิดของการบริหารจัดการที่ดีเยี่ยมและมีความต่อเนื่องสม่ำเสมอ แต่กลายมาเป็นปัจจัยในความล้มเหลวขององค์กร เพราะเป็นสิ่งที่องค์กรทั้งหลาย “ยึดติด” เป็นแนวทางหลักในการดำเนินกิจการ การคิดค้นสินค้าและบริการที่มีนวัตกรรมแปลกใหม่ ที่เรียกว่า “Disruptive Innovation” เข้าแข่งขันกับผู้นำตลาดได้ Disruptive Innovation เป็น กระบวนการที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงอันสร้างความเติบโตให้กับองค์กรธุรกิจ อย่างยั่งยืน โดยอาศัยการใช้นวัตกรรมและการสร้างความแตกต่างจากผู้นำตลาดไม่ว่าจะเป็น เรื่องเทคโนโลยี หรือ การตลาด และสอดคล้องกับ โซติมาพร

ไชยสิทธิ์ (2560) ที่กล่าวว่า ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีตามยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้วงการการศึกษาในประเทศไทยจำเป็นต้องตอบสนองต่อความท้าทายที่ต้องเผชิญอยู่นี้ เราต้องการรูปแบบการทำงานที่สามารถพัฒนากรอบความคิดเพื่อการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 เพื่อที่สามารถจัดการศึกษาตอบสนองต่อความต้องการที่กำลังเปลี่ยนแปลงของสังคม

2. ผลลัพธ์ของการเปลี่ยนแปลงจากการใช้เทคโนโลยีเปลี่ยนโลกในระบบอุดมศึกษาไทย

จากผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเป็นการยกระดับคุณภาพ และมาตรฐานของระบบการศึกษาทั้งในส่วนตัวของผู้สอน และตัวผู้เรียนเอง ผ่านการปรับเปลี่ยนบทบาทที่สำคัญขึ้น ผู้สอนจากเคยนำข้อมูลและความรู้มาถ่ายทอดจะต้องเปลี่ยนไปเป็นคำแนะนำ ข้อเสนอแนะที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและยังจะต้องเข้าใจผู้เรียนให้ลึกซึ้งเพื่อที่จะคอยกระตุ้นและสร้างแรงบันดาลใจ ส่วนผู้เรียนเองจากที่เป็นผู้รับจะกลายมาเป็นผู้ตั้งโจทย์ตามความต้องการและเป้าหมายของตัวเองทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงกระบวนการวิธีการ และลักษณะการสอนต้องทำให้เกิดการลูกกลมทางกระบวนการเรียนรู้ในตัวผู้เรียนเอง เน้นการตั้งโจทย์โดยให้ผู้เรียนดำเนินการหาคำตอบ วิธีการ เน้นสอนกระบวนการเรียนรู้ การเชื่อมโยง วิธีคิด ที่มีการผสมผสานศาสตร์แบบสหวิทยาการ และใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสนับสนุนการเรียน สอดคล้องกับแนวทาง Active Learning ของ Bonwell and Eison (1991) ที่กล่าวว่า เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำและได้ใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เขาได้กระทำลงไป สอดคล้องกับ Meyers and Jones (1993) ที่กล่าวว่า Active Learning

คือกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำและได้ใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เขาได้กระทำลงไป เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายใต้สมมติฐานพื้นฐาน 2 ประการคือ 1) การเรียนรู้เป็นความพยายามโดยธรรมชาติของมนุษย์ และ 2) แต่ละบุคคลมีแนวทางในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน และมีความเชื่อมโยงกับ ขวัญชัย ชำนา, ชารทิพย์ ชำนา และเลเกีย เขียวดี (2561) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ยังเป็นเรื่องใหม่และมีความท้าทาย ในการเตรียมตัวของ อาจารย์ ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน ให้พร้อมกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญของการปรับเปลี่ยนทางสังคม ผู้สอนจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนมีทักษะสำหรับการดำรงชีวิตในโลกในศตวรรษที่ 21 ที่เปลี่ยนไปจากเดิม

3. แนวทางการศึกษาที่ใช้เทคโนโลยีเปลี่ยนโลกในระบบอุดมศึกษาไทย

หลักสูตรเนื้อหาวิชาจะมุ่งเน้นที่ตัวผู้เรียนเป็นหลัก คือหลักสูตรจะต้องมีความยืดหยุ่นสูงเพื่อรองรับความต้องการของผู้เรียนหรือของตลาดแรงงานได้ สามารถปรับเปลี่ยนได้รวดเร็วทันสมัย และมีประสิทธิภาพจากการเรียน สะท้อนความเป็นจริงและความต้องการในสังคม และในเนื้อหาวิชาจะต้องมีลักษณะเป็นแบบรวมศาสตร์ หรือสหวิทยา เช่น วิชาการเขียนโปรแกรมบังคับหุ่นยนต์ จะต้องมีการใส่ความรู้หลัก คือการเขียนโปรแกรมและเทคโนโลยีหุ่นยนต์ แต่ก็จะต้องผนวกความรู้ศาสตร์อื่นๆ เข้าไปด้วย เช่น การเงิน การตลาด การจัดการ เป็นต้น ทำให้เกิดความคิดบูรณาการรอบด้าน เช่น ทำแล้วคุ้มทุนไหม จะขายโอเดียบ้างไร การระดมทุนในการพัฒนา แนวทางการหารายได้ยังไง ทำการตลาดแบบไหน เป็นต้น รวมถึงรูปแบบการเรียนการสอนและการบริหารจัดการการศึกษาจะต้องสามารถปรับเปลี่ยน

ได้ตลอด ทั้งนี้จะสามารถดำเนินการได้อย่างที่กล่าวมาก็จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้เทคโนโลยีมาเป็นตัวหลักในการขับเคลื่อน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคใหม่ในลักษณะที่เป็น Growth Mindset ที่ผู้เรียนไม่ได้รับความรู้เป็นหลัก แต่จะเป็นผู้ที่ตั้งเจตจำนงตามเป้าหมายที่ต้องการ และค้นหาคำตอบร่วมกับผู้สอนที่เป็นผู้แนะนำ ชี้แนะและสร้างแรงขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ สอดคล้องกับแนวคิด Growth Mindset ของ Carol S. Dweck (2006) ที่กล่าวว่า ความสามารถ สติปัญญาของคนเรา สามารถพัฒนาได้จากการทุ่มเทและการทำงานหนัก สมองและพรสวรรค์เป็นเพียงจุดเริ่มต้น กระตุ้นให้บุคคลนั้นเกิดความพยายาม ขวนขวายและแสวงหาความรู้อยู่เสมอ มีความยืดหยุ่นเพื่อรับมือกับอุปสรรค (Resilience) เพราะมองว่าสิ่งเหล่านั้นเป็นเพียงส่วนหนึ่งในเส้นทางไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้

นอกจากนี้ครู อาจารย์ผู้สอน ไม่ได้ อยู่เพียงแคในชั้นเรียนเพียงอย่างเดียว แต่จะติดตามตัวผู้เรียนไปทุกที่ โดยการใช้ AI เป็นเสมือนครูประจำตัว กล่าวคือ AI ทำหน้าที่เป็นครู อาจารย์แบบพกพาติดตัวไปได้ทุกที่ พุดคุย สอบถามได้ตลอดเวลา รวมถึงการเรียนการสอนในระบบการศึกษา อาจารย์ที่เป็น AI สามารถเพิ่มกระบวนการการเรียนรู้จากผู้เรียนได้ เหมือนกับเป็นมนุษย์ เช่น การใส่ Sensor ต่างๆ ให้กับ AI ในการ Sensor ผู้เรียนเพื่อรับรู้อารมณ์ ความรู้สึก การตรวจจับความสนใจเป็นต้น ทำให้รูปแบบการเรียนการสอนเปลี่ยนไป ทุกกระบวนการจะมีเทคโนโลยีมาเป็นเครื่องมือดำเนินการ และจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางสังคม และวัฒนธรรมของการศึกษาระดับอุดมศึกษาอย่างมีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ลักษณะที่เกิดขึ้นนี้ตรงกับแนวคิดเรื่อง Technology Determinism D. McQuail (1994) ที่ว่าเทคโนโลยีสารสนเทศ

และการสื่อสาร สังคม และวัฒนธรรมต่างล้วนมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดและไม่สามารถที่จะหลีกเลี่ยงซึ่งกันและกัน เป็นทั้งปรากฏการณ์และการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวม ไม่ว่าจะเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของผู้คน อันรวมไปถึงวัฒนธรรมโดยสอดคล้องกับ จตุพร พงศ์พีระ (2560) ที่ว่าความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การเสนอแนวคิดเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ส่งผลให้กระบวนการทางการศึกษาเปลี่ยนแปลงไป การจัดการศึกษาทุกระดับเน้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง เช่น การคิดสร้างสรรค์ การคิดแก้ปัญหา คิดแบบมีวิจารณญาณ รวมทั้งการพัฒนาทักษะด้านการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ แนวโน้มการจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องบูรณาการทั้งด้านศาสตร์ต่างๆ และบูรณาการการเรียนในห้องเรียนและชีวิตจริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้
จากผลการวิจัยการใช้เทคโนโลยีมาช่วยในกระบวนการทางการศึกษาได้ส่งผลกระทบต่อสำคัญกับทั้งภาครัฐ ภาคการศึกษา และตัวผู้เรียนนั้นสามารถนำมาใช้ในการวางแผน ปรับเปลี่ยนและเตรียมตัวรับมือการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อพัฒนาระบบการศึกษาและการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยในอนาคต โดยภาครัฐเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลัก และจะต้องมีแนวทางการดำเนินการ ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดนโยบายเพื่อให้การสนับสนุนการพัฒนาระบบซึ่งควรจะเป็นระบบกลางการทำ Single Platform เพื่อใช้งานร่วมกันของแต่ละมหาวิทยาลัย โดยให้มหาวิทยาลัยที่มีความเป็นเลิศทางด้านเทคโนโลยีและวิชาการต่างๆ เป็นผู้สร้างและพัฒนาระบบย่อย (Module) สำหรับการศึกษาล้วนนำมา

ประกอบรวมกับ Platform กลางเพื่อการใช้งานร่วมกัน รวมถึงนโยบายให้การสนับสนุนการพัฒนา รูปแบบและเทคนิคการเรียนการสอนผ่านการพัฒนา Content การให้การสนับสนุนเพื่อพัฒนา เช่น การให้ Incentive จากผลงานที่พัฒนาขึ้นมา เช่น การพิจารณาจากจำนวน View ที่เข้าชม Content เพื่อสามารถกระจายงบประมาณสำหรับการพัฒนา Content ที่มีคุณภาพ ที่สามารถพิสูจน์ได้อย่างเป็นรูปธรรม เช่น จำนวนผู้เข้าชม เป็นต้น และผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า การขับเคลื่อน การศึกษาและการยกระดับคุณภาพการศึกษา ไม่ใช่เรื่องของบุคลากรทางการศึกษาเท่านั้น ภาครัฐ องค์กรทางธุรกิจ ผู้ใช้บัณฑิต สังคมชุมชน และทัศนคติของผู้ที่เกี่ยวข้อง จะเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของการศึกษา ดังนั้นทุกฝ่ายจะต้องหาแนวทางทำความเข้าใจและร่วมมือกัน ขับเคลื่อนระบบการอุดมศึกษาที่มีการใช้เทคโนโลยีเปลี่ยนโลกเข้ามาเป็นเครื่องมือหลักในการขับเคลื่อน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กิริณ มุ่งถิ่น. (2561). รายงานการศึกษาส่วนบุคคล เรื่อง การชุต กับ Disruptive Innovation: กรณีศึกษาโปรตุเกสในยุคศตวรรษที่ 15 กับแนวทางการชุตไทยในยุค Thailand 4.0. สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศัวโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ.
- เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว. (2550). โกดักพลาดทำเพราะแพ้ไม่ได้. <https://www.smethailandclub.com/trick-414-id.html>
- ขวัญชัย ช้วนา, ธาธิภย์ ช้วนา และเลเกีย เขียวดี. (2561). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 37(2), 77-93.
- จตุพร พงศ์พิระ. (2560). สารวิชาหลักและทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 สู่ (ร่าง) โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับใหม่. *บทความทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 นิสิตปริญญาเอก สาขาหลักสูตรและการสอน รุ่น 5*. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

2.1 การศึกษาในเรื่องพัฒนาระบบการศึกษาและการเรียนรู้ร่วมกันในทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายราชการภาครัฐที่ควบคุมดูแลฝ่ายสถาบันการศึกษาที่ขับเคลื่อน และฝ่ายภาคธุรกิจที่เป็นเสียงสะท้อนกลับ ควรศึกษาหาจุดสมดุลย์ในทุกภาคส่วนที่สามารถดำเนินการร่วมกันได้ โดยดำเนินการหาข้อจำกัดในแง่มุมต่างๆ เพื่อนำไปวิจัยหาแนวทางการดำเนินการร่วมกันที่สามารถเป็นไปได้มากที่สุด

2.2 กรณีความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยร่วมมือกับภาคธุรกิจในการออกแบบจัดทำหลักสูตรที่หลากหลายและสอดคล้องกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ควรจะศึกษารูปแบบที่ทั้งสองส่วนเห็นพ้องต้องกันว่าสามารถดำเนินการร่วมกันได้ รวมถึงการศึกษาแนวคิดที่กรณีมหาวิทยาลัยไม่สามารถดำเนินการตามหลักสูตรที่ภาคธุรกิจต้องการจริงๆ ภาคธุรกิจมีความเห็นอย่างไรถ้าต้องมาดำเนินการพัฒนาหลักสูตร การสอน และการรับรองด้วยตัวเอง

- โชติมาพร ไชยสิทธิ์. (2560). สอนอย่างไรในศตวรรษที่ 21 และการประเมินทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ใน มิติด้านการจัดการเรียนการสอน. *บทความทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 นิสิตปริญญาเอก สาขา หลักสูตรและการสอน รุ่น 5*. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธวัชชัย อนุพงศ์อินันต์. (2552). *Technological Determinism*. <http://info.gotomanager.com/news/details.aspx?id=83767>
- นวลจันทร์ จุฑาภักดี. (2558). *เด็กยุคดิจิทัล*. สารานุกรมศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2563. <http://ejournals.swu.ac.th/index.php/ENEDU/article/view/6704/6315>
- พนายุทธ เขยบาล. (2560). *เอกสารประกอบการสอน หลักการและปรัชญาการศึกษา*. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- วัฒนาพร ระจับทุกข์. (2541). *การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. เลิฟแอนด์เพรส.
- เศรษฐพงศ์ มะลิสุวรรณ. (2559). *เทคโนโลยีเปลี่ยนโลก (Disruptive technologies)*. <https://www.it24hrs.com/2016/disruptive-technologies-technology/>
- สงบ ลักษณะ. (2552). *แนวคิดเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีช่วยการเรียนรู้*. <https://www.moe.go.th/>
- สถาพร พฤษภูมิกุล. (2558). *เอกสารประกอบการฝึกอบรม “คุณภาพผู้เรียนเกิดจากกระบวนการเรียนรู้”*. คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสระแก้ว.
- Bonwell, C.C., & Eison, J.A. (1991). *Active Learning: Creating Excitement in the Classroom*. ASHE-ERIC Higher Education Report, Washington DC: School of Education and Human Development, George Washington University.
- Christensen, C. (1997). *The Innovator 's Dilemma*. Harvard Business School Press.
- Dweck, C.S. (2006). *Mindset: The New Psychology of Success: How We Can Learn to Fulfill our Potential*. Ballantine.
- Solis, B. (2014). *Digital Darwinism: How Disruptive Technology Is Changing Business for Good*. <https://www.wired.com/insights/2014/04/digital-darwinism-disruptive-technology-changing-business-good/>
- Marx, L., & Smith, M. (1994). *Does Technology Drive History?: The Dilemma of Technological Determinism*. The MIT Press.
- McQuail, D. (1994). *Mass communication theory: an introduction*. Sage
- Meyers, C., & Jones, T.B. (1993). *Promoting Active Learning: Strategies for the College Classroom*. Jossey-Bass Inc.
- Prensky, M. (2001). Digital Natives, Digital Immigrants. *MCB University Press*, 9(5). <https://www.marcprensky.com/writing/Prensky%20-%20Digital%20Natives,%20Digital%20Immigrants%20-%20Part1.pdf>

การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการทำสวนไผ่ในจังหวัดสระแก้ว

An Analysis of Costs and Returns on Bamboo Production in Sakaeo Province

ผานิตย์ ธิรพลงาม¹, จงจิต ลีอ่อนรัมย์², ศุภววรรณ มาลีหวล², ประสาน สุขสุทธิ³

Panit Tiraponengam¹, Jongjit Lionram², Supawan Maleehual², Prasan Suksut³

Received: 23 November 2020

Revised: 25 May 2021

Accepted: 7 June 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกไผ่ 2) เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการทำสวนไผ่ 3) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการปลูกไผ่ โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกไผ่ในจังหวัดสระแก้ว จำนวนตัวอย่าง 46 คน ผลการศึกษาลักษณะทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกไผ่ พบว่า ส่วนมากเป็นเพศหญิง อายุ 46-60 ปี มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา ปลูกไผ่พันธุ์ตงเขียว ใช้ที่ดินและเงินทุนในการลงทุนปลูกไผ่ได้จากที่ดินและทุนส่วนตัวของเกษตรกร ผลการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน ณ อัตราคิดลดร้อยละ 6.45 พบว่า มูลค่าปัจจุบันสุทธิเท่ากับ 35,668.42 บาท อัตราส่วนรายได้ต่อค่าใช้จ่ายเท่ากับ 1.26 และอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนเท่ากับร้อยละ 18.67 ระยะเวลาการคืนทุนเท่ากับ 5 ปี 6 เดือน ผลการวิเคราะห์ความอ่อนไหว ในกรณีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นร้อยละ 15 และรายได้ลดลงร้อยละ 15 พบว่า การทำสวนไผ่ยังมีความเป็นไปได้ในการลงทุน ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการปลูกไผ่ ได้แก่ ช่วยเหลือการหาแหล่งน้ำ สร้างเครือข่ายการรับซื้อชีวมวลไผ่และการให้ความรู้เกี่ยวกับพลังงานชีวมวลที่ตลาดต้องการ พัฒนาการแปรรูปหน่อไม้และการบรรจุภัณฑ์ เพื่อลดปริมาณหน่อไม้ที่ออกสู่ตลาดและลดความผันผวนของราคาหน่อไม้ ควรพัฒนาคุณภาพหน่อไม้สู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์

คำสำคัญ: ต้นทุนและผลตอบแทน, ไผ่, จังหวัดสระแก้ว

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

² อาจารย์ประจำ, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

³ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้ว

¹ Assistant Professor, Faculty of Humanities and Social Sciences, Rajamangala University of Technology Tawan-ok

² Lecturer, Faculty of Humanities and Social Sciences, Rajamangala University of Technology Tawan-ok

³ Agricultural Extensionist, Senior Professional Level, Sakaeo Provincial Agricultural Extension Office

Abstract

The aims of this study were to 1) examine general information about bamboo farmers, 2) analyze costs and returns of bamboo production, and 3) study the guidelines for development of bamboo plantations. Data was collected by means of a questionnaire answered by 46 bamboo farmers from the Sakaeo province of Thailand. The results of the study of general characteristics of bamboo farmers found that most of them were female, aged between 46-60, their educational levels were primary, and they also farmed sweet green bamboo. Use the land and investment capital to grow bamboo from the farmer's land and private capital. The result of the cost and return analysis at a discount rate of 6.45 % demonstrated that the present value is 35,668.42 baht ; the capitalization rate is 1.26 ; and the rate of return is 18.67% with a payback period of 5 years and 4 months. A sensitivity analysis, on the condition that the cost increases by 15% and the income decreases by 15 %, returned a result indicating that bamboo plantations are still a potential investment. Recommended development areas for bamboo plantations cover myriad components. These include water source provision aid, bamboo-based biomass handling network building, and educating people about biomass energy with high demands. It is also helpful to improve bamboo shoots' processing and packaging in order to reduce the volume of bamboo shoots entering the market, which can consequently ameliorate fluctuations in the price of bamboo shoots. The quality of bamboo shoots should be enhanced to meet organic agricultural standards.

Keywords: Costs and Returns, Bamboo, Sakaeo Province

บทนำ

ไผ่มีบทบาทสำคัญทั้งเพื่อการอุปโภคและบริโภค อิทธิพลของไผ่ต่อมนุษย์เรานั้นได้ฝังรากลึกลงในวิถีชีวิต ความเชื่อ ความเป็นอยู่ โดยเฉพาะทวีปเอเชีย จนปรากฏเป็นตำนานเรื่องเล่าของชาวเอเชีย (สรวุฑูร์ สังข์แก้ว และคณะ, 2554) ไผ่เป็นพืชที่อยู่คู่กับคนไทยมาช้านาน ทั้งการนำมาประกอบอาหารและการใช้ทำที่อยู่อาศัย ส่งผลให้ชีวิตประจำวันของเราล้วนมีไผ่เข้ามาเกี่ยวข้องด้วยเสมอ ทั้งเฟอร์นิเจอร์ไม้จิ้มฟันที่ทำจากไม้ไผ่ อาหารที่ทำจากหน่อไม้ หรือใบไผ่บางชนิดที่นำมาห่อขนม ต้นไผ่เพียงต้นเดียวสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า ทั้งใบ ลำต้น หน่อ ราก และกิ่ง ซึ่งในพืชหลาย ๆ ชนิดไม่สามารถทำได้ นอกจากนี้

จะให้ผลผลิตตลอดชีวิตแล้ว ต้นไผ่ยังปล่อยก๊าซออกซิเจนออกมาจำนวนมาก ส่งผลให้บริเวณที่ปลูกนั้นมีอากาศเย็นสบาย ร่มรื่น (ถาวรียี แจ็งกิจ, 2558)

ประเทศไทยมีนโยบายพัฒนาและส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนจากพืชแทนการใช้พลังงานจากเชื้อเพลิงฟอสซิลมากขึ้น และทำให้ความต้องการพืชที่สามารถนำไปผลิตพลังงานเพิ่มขึ้น แนวทางการพัฒนา โดยการสนับสนุนการผลิตพืชพลังงานทดแทนที่ไม่ใช่อาหาร ที่มีความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นให้มีศักยภาพในการผลิตพลังงานทดแทน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาพลังงานทดแทนอย่างมั่นคงและยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่ง

ชาติ, 2557) การส่งเสริมการผลิตชีวมวลจากไม้โตเร็ว ซึ่งจะทำให้การจัดการชีวมวลอย่างยั่งยืนกว่าการจัดการชีวมวลที่เป็นชีวมวลที่เหลือทิ้งในไร่นาเพียงอย่างเดียว (มะลิวัลย์ หฤทัยธนาสันต์, 2554) ไม้เป็นพืชตระกูลหญ้าที่มีขนาดลำต้นใหญ่โต ให้นำหนักชีวมวลต่อไร่ในระยะเวลาที่เท่ากันสูงกว่าพืชชนิดอื่น มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว นำไปใช้เป็นชีวมวลผลิตเชื้อเพลิงพลังงานทดแทนได้หลากหลาย ไม้จึงเป็นทางเลือกหนึ่งในการปลูกเป็นพืชพลังงานงานทดแทนต่อไปในอนาคต (ชัยพิสิษฐ์ พวงจิก, 2557)

จากยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตรด้านพืชของสำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้วมีวิสัยทัศน์ มุ่งมั่นพัฒนาการผลิตพืชเศรษฐกิจ พืชพลังงานทดแทนอย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานปลอดภัย สถาบันเกษตรกรเข้มแข็ง ครอบคลุมเกษตรกรอยู่ดีมีสุข มีวัตถุประสงค์เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชเศรษฐกิจและพืชพลังงานทดแทนให้มีทั้งคุณภาพและปริมาณ ซึ่งจังหวัดสระแก้วเป็นแหล่งปลูกไม้ที่สำคัญของประเทศไทย ดังนั้นสำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้วจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตรด้านพืช ที่มุ่งมั่นพัฒนาการผลิตพืชพลังงานทดแทนอย่างมีคุณภาพ เป็นแหล่งสร้างรายได้ให้จังหวัดสระแก้ว ผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญในการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนและแนวทางในการส่งเสริมการลงทุนปลูกไม้ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกไม้
2. เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในการปลูกไม้
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการปลูกไม้ในจังหวัดสระแก้ว

วิธีการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล ประชากรคือเกษตรกรผู้ปลูกไม้ ในการเลือกพื้นที่ในการศึกษาใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในเขตจังหวัดสระแก้ว และการสุ่มตัวอย่างแบบ Quota Sampling จากเกษตรกรผู้ปลูกไม้แบ่งตามอำเภอต่างๆ ของจังหวัดสระแก้ว ในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้จำนวนตามที่กำหนดในตาราง Krejcie และ Morgan ได้จำนวนตัวอย่าง 46 ราย จากแต่ละอำเภอในจังหวัดสระแก้ว ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2560 ถึง เดือนมีนาคม พ.ศ. 2561

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว พันธุ์ไม้ที่ปลูก ที่ดิน และแหล่งเงินทุนที่ใช้ในการปลูกไม้

ตอนที่ 2 รายได้จากการลงทุนปลูกไม้ ได้แก่ หน่อไม้สด หน่อไม้บับ หน่อไม้ดอง ลำไม้ไผ่ กิ่งแขนง พันธุ์ไม้ ไร่ไม้ และอื่นๆ

ตอนที่ 3 ค่าใช้จ่ายในการลงทุนปลูกไม้ แบ่งออกเป็น เครื่องมือและอุปกรณ์ ได้แก่ เครื่องสูบน้ำ รถไถ ท่อน้ำ/สายยาง ระบบให้น้ำ เสียม หน่อไม้ จอบ มีด เข่ง รถซาเล้งพวงข้างที่และอื่นๆ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ได้แก่ ค่ากิ่งพันธุ์ไม้ ค่าปุ๋ยคอก ค่าปุ๋ยเคมี สารเคมี ค่าไฟฟ้า น้ำมัน เชื้อเพลิง ฟางกลบโคน ถูดำครอบโคน ค่าขนส่งและอื่นๆ ค่าแรงงาน ได้แก่ แรงงานในการเตรียมดินปลูก กำจัดวัชพืช ตัดแต่งกิ่ง ใส่ปุ๋ย กลบโคน ตัดหน่อไม้ หมกหน่อไม้หรือครอบถู ให้น้ำ และอื่นๆ

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะ เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการปลูกไม้

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ในงานวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณดังนี้

1. เชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาข้อมูลเชิงพรรณนาในการวิจัยเชิงคุณภาพในการวิเคราะห์ศึกษาสภาพทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกไม้และศึกษาแนวทางในการพัฒนาการปลูกไม้ในจังหวัดสระแก้ว

2. เชิงปริมาณ โดยในการวิเคราะห์ด้านการเงิน ใช้หลักเกณฑ์คือ มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present value: NPV) อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน (Benefit-cost ratio: B/C) และอัตราผลตอบแทนของโครงการ (Internal rate of return: IRR) ซึ่งทุกหลักเกณฑ์ดังกล่าวต้องคิดลดให้กระแสเงินสด (cash flow) เหล่านั้นเป็นมูลค่าปัจจุบันเสียก่อน ซึ่งเป็นการพิจารณาถึงมูลค่าของเงินตามกาลเวลา ระยะเวลาการคืนทุน (Payback Period) และการวิเคราะห์ความอ่อนไหว (Sensitivity Analysis)

ผลการศึกษา

3.1 ลักษณะทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกไม้ในจังหวัดสระแก้ว

เกษตรกรผู้ปลูกไม้ในจังหวัดสระแก้วส่วนมากเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 72.5 มีอายุ 46-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.5 มีระดับการศึกษาชั้นประถม คิดเป็นร้อยละ 70.0 ส่วนมากปลูกไม้พันธุ์

ตงเขี้ยว คิดเป็นร้อยละ 33.9 รองลงมาปลูกไม้พันธุ์กิมซุง พันธุ์เลียง พันธุ์ตงหวาน พันธุ์ลอก พันธุ์ตงไต้หวัน และพันธุ์อื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 16.1, 14.3, 10.7, 10.7, 10.7 และ 3.6 ตามลำดับ การใช้ปัจจัยการผลิตด้านที่ดินที่เกษตรกรใช้ในการปลูกไม้ พบว่าที่ดินที่เกษตรกรใช้ในการปลูกไม้ส่วนมากใช้ที่ดินของเกษตรกรเอง คิดเป็นร้อยละ 87.5 รองลงมาใช้ที่ดินของเกษตรกรเองบางส่วนร่วมกับการเช่าที่ดินและเช่าที่ดิน คิดเป็นร้อยละ 10.0 และ 2.5 ตามลำดับ ส่วนมากใช้เงินทุนในการลงทุนปลูกไม้ได้จากทุนส่วนตัวของเกษตรกรเอง คิดเป็นร้อยละ 70.0 รองลงมาได้จากทุนส่วนตัวของเกษตรกรเองบางส่วนร่วมกับการกู้ยืม และจากการกู้ยืม คิดเป็นร้อยละ 20.0 และ 10.0 ตามลำดับ โดยมีอัตราดอกเบี้ยในการกู้ยืม เฉลี่ยร้อยละ 6.45 ต่อปี

3.2 ผลวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน

3.2.1 รายได้จากการปลูกไม้

รายได้ของเกษตรกรเป็นผลตอบแทนที่ได้จากการทำสวนไม้ ประกอบด้วยรายได้จากการขาย รายได้จากการขายหน่อไม้รวมทั้งหน่อหมกและหน่อธรรมดา รายได้จากการขายลำไม้ ซึ่งรายได้จากการขายลำไม้จะเริ่มตัดลำไม้ขายได้ตั้งแต่ปีที่ 3 เป็นต้นไป เนื่องจากลำไม้ที่มีอายุ 3 ปี จะไม่ปรุงอาหารส่งไปเลี้ยงหน่อไม้ต่อไปแล้ว และรายได้อื่นๆ ได้แก่ รายได้จากการขายกิ่งแขนงหรือพันธุ์ไม้ รายได้จากการขายหน้าดินหรือปุ๋ยจากสวนไม้ มูลค่าซากของเครื่องมือ ประกอบด้วย เครื่องสูบน้ำ รถสาดเล้ง และอุปกรณ์ต่างๆ แสดงในตาราง 1

ตาราง 1 รายได้รวมจากการปลูกไม้เฉลี่ยต่อไร่ (บาท)

ปีที่	รายได้จาก หน่อไม้	รายได้จาก ลำไม้	รายได้จาก อื่นๆ	รวมรายได้ทั้งหมด
1	-	-	-	-
2	10,495.91	-	830.43	11,326.34
3	13,665.99	659.57	4,590.64	18,916.20
4	22,602.05	1,136.11	5307.82	29,045.98
5	25428.57	1,007.14	9,068.57	35,504.28
6	25,507.79	880.36	8,891.43	35,279.58
7	25,507.79	880.36	8,891.43	35,279.58
8	25,507.79	880.36	8,891.43	35,279.58
9	25,587.01	753.57	8,714.29	35,054.87
10	24,745.45	735.24	7,164.76	32,645.45

3.2.2 ค่าใช้จ่ายในการปลูกไม้

จากการศึกษาต้นทุนในการปลูกไม้
แบ่งออกได้ดังต่อไปนี้

ค่าใช้จ่ายในการลงทุน (Investment cost) เป็นค่าใช้จ่ายในการปลูกไม้ในปีแรก ได้แก่ ค่าที่ดิน ค่าเตรียมดิน ค่าแรงงานปลูกและค่า กิ่งพันธุ์ เป็นต้น และค่าใช้จ่ายในการซื้อเครื่องมือ อุปกรณ์ ได้แก่ เครื่องสูบน้ำ รถไถ รถซาเล้ง ท่อน้ำ และสายยาง มีด เสียมสับหน่อไม้ จอบ เข่ง เป็นต้น

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (Operating cost) และค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา ได้แก่ ค่าปุ๋ยคอก ค่าปุ๋ยเคมี น้ำมันเชื้อเพลิง ค่าไฟฟ้า ค่าขนส่ง ถุงและวัสดุครอบหน่อไม้ ค่าซ่อมแซมและบำรุงเครื่องมืออุปกรณ์ ค่าซ่อมแซมเครื่องมืออุปกรณ์ และค่าแรงงานต่างๆ ได้แก่ ค่าแรงงานในการปลูก กำจัดวัชพืช ตัดแต่งกิ่ง ใส่ปุ๋ย กลบโคน เก็บเกี่ยวตัดหน่อ หมกหน่อครอบ ถุง และให้น้ำ เป็นต้น แสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ค่าใช้จ่ายในการลงทุนปลูกไม้เฉลี่ยต่อไร่ (บาท)

ปีที่	ค่าใช้จ่ายในการลงทุน	ค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน	รวมค่าใช้จ่ายทั้งหมด
1	32,158.07	3,061.11	35,219.78
2	2,250.00	9,248.82	11,498.82
3	2,250.00	10,086.99	12,336.99
4	2,250.00	9,388.68	11,638.68
5	2,250.00	15,013.02	17,263.02
6	2,277.58	11,445.00	13,722.58
7	2,250.00	10,034.50	12,284.50
8	2,282.00	10,034.50	12,316.50
9	2,250.00	10,034.50	12,284.50
10	2,250.00	8,624.00	10,874.00

3.2.3 ผลวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุน

เป็นการวิเคราะห์ด้านการเงินของโครงการลงทุนปลูกไผ่ โดยกำหนดอัตราคิดลดร้อยละ 6.45 จากข้อมูลต้นทุนดังแสดงในตาราง 1 และผลตอบแทนดังแสดงในตาราง 2 ได้ผลการ

วิเคราะห์มูลค่าปัจจุบันของค่าใช้จ่าย เท่ากับ 139,176.96 บาท มูลค่าปัจจุบันของรายได้ เท่ากับ 174,845.38 บาท ดังนั้นมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เท่ากับ 35,668.42 บาท อัตราส่วนรายได้ต่อค่าใช้จ่าย (B/C) เท่ากับ 1.26 และอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (IRR) เท่ากับร้อยละ 18.67 ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ผลวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุน ณ อัตราคิดลดร้อยละ 6.45

รายการ	ผลการวิเคราะห์
มูลค่าปัจจุบันของค่าใช้จ่าย	139,176.96
มูลค่าปัจจุบันของรายได้	174,845.38
มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV)	35,668.42
อัตราส่วนรายได้ต่อค่าใช้จ่าย (B/C)	1.26
อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (IRR)	18.67 %

จากผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการลงทุนปลูกไผ่ ดังได้กล่าวมาแล้วนั้น เห็นได้ว่า การลงทุนปลูกไผ่มีความเป็นไปได้ในการลงทุน เนื่องจากผลการวิเคราะห์ได้มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) ที่มีค่าเป็นบวก หมายความว่า เมื่อลงทุนปลูกไผ่แล้วสามารถให้รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่าย

เมื่อคิดให้อยู่ในรูปมูลค่าปัจจุบันแล้ว จึงทำให้มีกำไรจากการลงทุน ผลการวิเคราะห์ได้ค่าอัตราส่วนรายได้ต่อค่าใช้จ่าย (B/C) มากกว่า 1 หมายความว่า เมื่อลงทุนไปจำนวน 1 บาท จะได้รับผลตอบแทน เท่ากับ 1.26 บาท หรือได้กำไรเท่ากับ 0.26 บาท และผลการวิเคราะห์ได้อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (IRR) สูงกว่าอัตราคิดลดร้อยละ 18.67 แสดงว่า การลงทุนปลูกไผ่มีความเป็นไปได้ในการลงทุน จึงควรสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการลงทุนปลูกไผ่ในจังหวัดสระแก้วเพิ่มขึ้นต่อไป

3.2.4 ผลการวิเคราะห์ระยะเวลาการคืนทุน (Payback Period) พบว่า ระยะเวลาคืนทุนเท่ากับ 5 ปี 6 เดือน เป็นหาระยะเวลาที่ผลตอบแทนสุทธิจากการดำเนินงาน มีค่าเท่ากับค่าลงทุนของโครงการ (Investment Cost) หรือเป็นหาระยะเวลาที่ได้รับผลตอบแทนคุ้มกับเงินลงทุน

3.2.5 ผลการวิเคราะห์ความอ่อนไหว (Sensitivity Analysis) จุดประสงค์ของการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบว่า ถ้าหากรายได้และค่าใช้จ่ายในการทำสวนไผ่ที่ใช้ในการวิเคราะห์เปลี่ยนแปลงไปแล้ว จะทำให้ระดับค่าของมูลค่าปัจจุบัน (NPV) อัตราส่วนรายได้ต่อค่าใช้จ่าย (B/C) และอัตราผลตอบแทนการลงทุน (IRR) เปลี่ยนแปลงไปมากน้อยเพียงไร การลงทุนอาจจะเผชิญกับความเสี่ยงและความไม่แน่นอนซึ่งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของรายได้ อาจจะเกิดจากผลผลิตหรือราคาผลผลิตลดลงก็ตาม หรือ

ค่าใช้จ่ายในการลงทุนเปลี่ยนแปลงอาจจะเกิดจากราคาดันทุนเพิ่มขึ้น ในกรณีที่เกิดภาวะเงินเฟ้อซึ่งจะมีผลต่อการเป็นหาระยะเวลาตัดสินใจเลือกโครงการนั้นๆ เพื่อการลงทุน ดังนั้น เพื่อที่จะเป็นการป้องกันความเสี่ยงหรือความไม่แน่นอนของการทำสวนไม้ โดยการวิเคราะห์ความอ่อนไหวของโครงการภายใต้ข้อสมมติให้รายได้หรือค่าใช้จ่ายเปลี่ยนแปลงไปดังนี้

ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นร้อยละ 5, 10 และ 15 โดยกำหนดให้รายได้คงที่

รายได้ลดลงร้อยละ 5, 10 และ 15 โดยกำหนดให้ค่าใช้จ่ายคงที่

โดยใช้อัตราคิดลดเท่าเดิม คือร้อยละ 6.45 ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 การวิเคราะห์ความอ่อนไหวในการปลูกไม้

รายการ	PB	PC	NPV	B/C	IRR
ก่อนการเปลี่ยนแปลง	174,845.38	139,176.96	35,668.42	1.26	18.67
หลังการเปลี่ยนแปลง					
ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น 5 %	174,854.38	146,135.81	28,079.57	1.20	16.07
10 %	174,854.38	153,750.72	21,750.72	1.14	13.60
15 %	174,854.38	160,053.51	14,791.88	1.09	11.23
รายได้ลดลง 5 %	166,103.11	139,176.96	26,926.15	1.19	15.94
10 %	157,360.85	139,176.96	18,183.88	1.13	13.07
15 %	148,618.56	139,176.96	9,441.61	1.07	10.01

ในกรณีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ถ้าสมมติให้ค่าใช้จ่ายในการทำสวนไม้เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 5, 10 และ 15 โดยกำหนดให้รายได้คงที่ พบว่าได้มูลค่ามูลค่ายุติปัจจุบัน (NPV) เท่ากับ 28,079.57, 21,750.72, 14,791.88 บาท ได้อัตราส่วนรายได้ต่อค่าใช้จ่าย (B/C) เท่ากับ 1.20, 1.14, 1.09 และได้อัตราผลตอบแทนการลงทุน (IRR) เท่ากับ 16.07, 13.60, 11.23 ตามลำดับ

ในกรณีรายได้ลดลง ถ้าสมมติให้รายได้ในการทำสวนไม้ลดลงในอัตราร้อยละ 5, 10 และ 15 โดยกำหนดให้ค่าใช้จ่ายคงที่ พบว่ามูลค่ามูลค่ายุติปัจจุบัน (NPV) เท่ากับ 26,926.15, 18,183.88, 9,441.61 บาท ได้อัตราส่วนรายได้ต่อค่าใช้จ่าย (B/C) เท่ากับ 1.19, 1.13, 1.07 และได้อัตราผลตอบแทนการลงทุน (IRR) เท่ากับ 15.94, 13.07, 10.01 ตามลำดับ

จากผลการวิเคราะห์ความอ่อนไหวของโครงการ ผลตอบแทนของการทำสวนไม้จะลดลงทั้งสองกรณี เห็นได้ว่า กรณีการเปลี่ยนแปลงของรายได้ลดลง ให้ผลตอบแทนของการทำสวนไม้เปลี่ยนแปลงมากกว่ากรณีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม การที่ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นและรายได้ลดลงในอัตราร้อยละ 5, 10 และ 15 ยังทำให้การลงทุนมีความเป็นไปได้ในการลงทุน

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนพบว่า อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน เท่ากับร้อยละ 18.67 ผลการวิเคราะห์ระยะเวลาการคืนทุน พบว่า ระยะเวลาคืนทุนเท่ากับ 5 ปี 4 เดือน แสดงว่า การลงทุนปลูกไม้มีความเป็นไปได้ในการลงทุน จึงควรสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการลงทุนปลูกไม้ในจังหวัดสระแก้วเพิ่มขึ้นต่อไป สอดคล้อง

กับการศึกษาของนิรุตดี ชัยโชค (2560) ศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนในการปลูกไผ่กวนอิมของเกษตรกรตำบลโป่งผา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย พบว่า ใช้ระยะเวลาทุนคืน 7 ปี 24 วัน และอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนเท่ากับร้อยละ 13.81 จึงสรุปได้ว่าการลงทุนทำสวนไผ่กวนอิมได้รับผลตอบแทนคุ้มค่ากับการลงทุน

ผลการวิเคราะห์ความอ่อนไหว (Sensitivity Analysis) ในกรณีรายได้ลดลงในอัตราร้อยละ 5, 10 และ 15 โดยกำหนดให้ค่าใช้จ่ายคงที่ พบว่า ยังมีความเป็นไปได้ในการลงทุนสอดคล้องกับการศึกษาของรักษ์ ผิวนิมและสิทธิพร พิมพัสกุล (2554) ศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการจัดตั้งโรงงานผลิตถ่านกะลามะพร้าวอัดแท่งในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงของปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลกระทบคือ ราคาขายลดลง ร้อยละ 5, 10 และ 15 พบว่าผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทั้ง 3 กรณี ยังทำให้โครงการมีความเหมาะสมต่อการลงทุน

ผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาการปลูกไผ่ พบว่า ข้อดีเป็นสิ่งสนับสนุนส่งเสริมการปลูกไผ่ คือ ไผ่นำไปใช้ประโยชน์ได้หลากหลายและขายเป็นรายได้ให้เกษตรกรได้ เช่น หน่อไม้เป็นอาหาร ลำไผ่ใช้ไม้ค้ำกิ่งลำไย หลักเลี้ยงหอยเชื้อเพลิงชีวมวลและใช้ทำเครื่องใช้ในครัวเรือนสอดคล้องกับการศึกษาของสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (2554) พบว่า ปริมาณและราคาของวัตถุดิบ ซึ่งต้องแข่งขันกับการใช้เป็นอาหารคนและอาหารสัตว์ นอกจากนี้การผลิตเอทานอล ค่าวัตถุดิบที่มีความแปรปรวนอยู่เสมอ เนื่องจากวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หลายทางและราคาขึ้นอยู่กับตลาดโลก

สรุป

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกไผ่ การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในการปลูกไผ่และเพื่อศึกษาศึกษาแนวทางในการพัฒนาการปลูกไผ่ โดยการแจกแบบสอบถามเกษตรกรผู้ปลูกไผ่ จำนวนตัวอย่าง 46 ราย ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในเขตจังหวัดสระแก้ว และการสุ่มตัวอย่างแบบ Quota Sampling จากเกษตรกรผู้ปลูกแบ่งตามอำเภอต่างๆ ในจังหวัดสระแก้ว และจัดเก็บข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม การสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์เชิงลึก

ผลการศึกษาลักษณะทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกไผ่ในจังหวัดสระแก้ว พบว่า ส่วนมากเป็นเพศหญิง มีอายุ 46-60 ปี มีระดับการศึกษาชั้นประถม เกษตรกรผู้ปลูกไผ่ส่วนมากมีประสบการณ์ในการปลูกไผ่ ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 2 ปี ส่วนมากปลูกไผ่พันธุ์ตงเขียว การใช้ปัจจัยการผลิต พบว่าที่ดินที่เกษตรกรใช้ในการปลูกไผ่ส่วนมากใช้ที่ดินของเกษตรกรเอง ใช้เงินทุนส่วนตัวของเกษตรกรเอง

ผลการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในการลงทุนปลูกไผ่ พบว่า มูลค่าปัจจุบันของค่าใช้จ่าย เท่ากับ 139,176.96 บาท มูลค่าปัจจุบันของรายได้ เท่ากับ 174,845.38 บาท ดังนั้นมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เท่ากับ 35,668.42 บาท อัตราส่วนรายได้ต่อค่าใช้จ่าย (B/C) เท่ากับ 1.26 และอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (IRR) เท่ากับร้อยละ 18.67 เห็นได้ว่าการลงทุนปลูกไผ่มีความเป็นไปได้ในการลงทุน เนื่องจากผลการวิเคราะห์ได้มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) ที่มีค่าเป็นบวก หมายความว่า เมื่อลงทุนปลูกไผ่แล้วสามารถให้รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่าย เมื่อคิดให้อยู่ในรูปมูลค่าปัจจุบันแล้ว จึงทำให้มีกำไรจากการลงทุน ผลการวิเคราะห์ได้ค่าอัตราส่วนรายได้ต่อค่าใช้จ่าย (B/C) มากกว่า 1 หมายความว่า เมื่อลงทุนไปจำนวน 1

บาท จะได้รับผลตอบแทน เท่ากับ 1.26 บาท หรือได้กำไรเท่ากับ 0.26 บาท และผลการวิเคราะห์ได้อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (IRR) สูงกว่าอัตราคิดลดร้อยละ 18.67

แสดงว่า การลงทุนปลูกไผ่มีความเป็นไปได้ในการลงทุน จึงควรสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการลงทุนปลูกไผ่ในจังหวัดสระแก้วเพิ่มขึ้นต่อไป

ผลการวิเคราะห์ระยะเวลาการคืนทุน (Payback Period) พบว่า ระยะเวลาคืนทุนเท่ากับ 5 ปี 6 เดือน เป็นหาระยะเวลาที่ผลตอบแทนสุทธิจากการดำเนินงาน มีค่าเท่ากับ ค่าลงทุนของโครงการ (Investment Cost) หรือเป็นหาระยะเวลาที่ได้รับผลตอบแทนคุ้มกับเงินลงทุน

ผลการวิเคราะห์ความอ่อนไหว (Sensitivity Analysis) เพื่อที่จะเป็นการป้องกันความเสี่ยงหรือความไม่แน่นอนของการทำสวนไผ่ โดยการวิเคราะห์ความอ่อนไหวของโครงการ พบว่า ในกรณีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ถ้าสมมติให้ค่าใช้จ่ายในการทำสวนไผ่เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 5, 10 และ 15 โดยกำหนดให้รายได้คงที่ พบว่า ได้มูลค่ามูลค่าปัจจุบัน (NPV) เท่ากับ 28,079.57, 21,750.72, 14,791.88 บาท ได้อัตราส่วนรายได้ต่อค่าใช้จ่าย (B/C) เท่ากับ 1.20, 1.14, 1.09 และได้อัตราผลตอบแทนการลงทุน (IRR) เท่ากับ 16.07, 13.60, 11.23 ตามลำดับ ในกรณีรายได้ลดลง ถ้าสมมติให้รายได้ในการทำสวนไผ่ลดลงในอัตราร้อยละ 5, 10 และ 15 โดยกำหนดให้ค่าใช้จ่ายคงที่ พบว่า มูลค่ามูลค่าปัจจุบัน (NPV) เท่ากับ 26,926.15, 18,183.88, 9,441.61 บาท ได้อัตราส่วนรายได้ต่อค่าใช้จ่าย (B/C) เท่ากับ 1.19, 1.13, 1.07 และอัตราผลตอบแทนการลงทุน (IRR) เท่ากับ 15.94, 13.07, 10.01 ตามลำดับ เห็นได้ว่า กรณีการเปลี่ยนแปลงของรายได้ลดลง ให้ผลตอบแทนของการทำสวนไผ่เปลี่ยนแปลงมากกว่ากรณีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม การที่ค่าใช้จ่าย

เพิ่มขึ้นและรายได้ลดลงในอัตราร้อยละ 5, 10 และ 15 ยังทำให้การลงทุนมีความเป็นไปได้ในการลงทุน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาข้อเสนอแนะสำหรับเป็นแนวทางที่หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของเกษตรกร ในการพัฒนาการปลูกไผ่ดังนี้

การให้ความรู้และความช่วยเหลือเกี่ยวกับการหาแหล่งน้ำให้เกษตรกรมีแหล่งน้ำของตนเอง เพื่อให้มีน้ำใช้เพียงพอในการปลูกไผ่

สร้างเครือข่ายการรับซื้อชีวมวลไผ่จากเกษตรกร และการให้ความรู้เกี่ยวกับพลังงานชีวมวลที่ตลาดต้องการ เพื่อให้เกษตรกรได้นำความรู้ไปใช้ในการดูแลการผลิตชีวมวลในสวนไผ่ของตนเอง

พัฒนาการแปรรูปหน่อไม้และการบรรจุภัณฑ์ เพื่อเพิ่มมูลค่า ความสะดวกในการซื้อขาย ทำให้มีหน่อไม้จำหน่ายตลอดปี ลดปริมาณหน่อไม้ที่ออกสู่ตลาดในฤดูกาลตัดหน่อไม้ และมีผลในการลดความผันผวนของราคาหน่อไม้

ควรพัฒนาคุณภาพหน่อไม้สู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เพื่อผลิตหน่อไม้ที่ปลอดภัย สร้างแตกต่างด้านคุณภาพและราคา เป็นการสร้างจุดเด่นให้สามารถแข่งขันในตลาดได้

การศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การถ่ายทอดเทคโนโลยีการปลูกไผ่ เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง รู้ทันการเปลี่ยนแปลงของตลาดไผ่ และมีส่วนร่วมในการนำความรู้มากำหนดแนวทางในการพัฒนาการปลูกไผ่ด้วยตนเอง ตรงกับความต้องการและสามารถพึ่งพาตนเองได้ เช่น การพัฒนาลำไผ่ให้ตรงกับความต้องการลำไผ่ไม่ฝืนในธุรกิจต่างๆ เพื่อเพิ่มช่องทางการตลาดให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป การวิจัยเพื่อประเมินสถานการณ์การผลิต การตลาดและประมวลความรู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสร้างรูปแบบในการบริหารจัดการในการเชื่อมโยงกับระบบการผลิตของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกไผ่ผ่านโซ่อุปทานสู่ตลาดเป้าหมาย

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ที่สนับสนุนงบประมาณในการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบสำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้ว กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกไผ่และนายประพิศวรรณสังข์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาและความช่วยเหลืองานวิจัยนี้

เอกสารอ้างอิง

- ฐาปนา ฉิ้นไพศาล และอัจฉรา ชีวะตระกูลกิจ. (2549). *การบริหารโครงการและการศึกษาความเป็นไปได้*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). บริษัท วีระฟิล์ม และไซเท็กซ์ จำกัด.
- ณัฐกิตติ์ ธรรมเจริญ. (2543). *ไผ่ตงเงินล้าน*. บริษัท นาคา อินเทอร์เน็ต จำกัด.
- ณัฐพล พิมลเศรษฐ์. (2553). *การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของเกษตรกรผู้ปลูกพืชสปีดต่ำและมะเขือหินเพื่อการผลิตไบโอดีเซล*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต]. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- ถาวรีย์ แจ้งกิจ. (2558). *ปลูกไผ่ ปลูกง่าย ดูแลง่าย ขายได้ทุกส่วน*. สำนักพิมพ์เอ็มไอเอส.
- นิรุทธิ์ ชัยโชค. (2560). *ต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนในการปลูกไผ่กวนอิมของเกษตรกรตำบลโป่งผา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย*. *วารสารบัญชีปริทัศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*, 2(1), 51-161.
- ธัญพิสิษฐ์ พวงจิก. (2557). *ไผ่: พืชพลังงานแห่งอนาคต*. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*, 22(1), 130-136.
- ภาวินีย์ ธนาอนวัช. (2550). *การวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจของไผ่ปลูกในชุมชน ตำบลท่าเสา อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี*. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- มะลิวัลย์ หฤทัยธนาสันดี. (2554). *ไม่โตเร็ว: พลังงานชีวมวลสร้าง (ราย) ได้ของคนไทย*. สถาบันค้นคว้าและพัฒนาผลิตผลทางการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- มลฤดี ลาภลือชัย. (2545). *การศึกษาความเป็นไปได้ในการทำธุรกิจเพาะพรรณไม้น้ำเพื่อการส่งออกในจังหวัดนครปฐม*. http://www.econ.tu.ac.th/oldweb/doc/content/509/%E0%B8%AB%E0%B8%A1%E0%B8%A7%E0%B8%94_01.pdf
- รักษ์ ผิวนิ่ม และสิทธิพร พิมพ์สกุล. (2554). *การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการจัดตั้งโรงงานผลิตถ่านกะลามะพร้าวอัดแห้งในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- วิศาล บุญประกอบ. (2555). *ศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนปลูกพืชแก่นตะวัน ในอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์*. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- สรารุข สังข์แก้ว อัจฉรา ตีระวัฒนานนท์ และกิตติศักดิ์ จิตาวงศ์. (2554). *ไผ่ในเมืองไทย*. บริษัท อัมรินทร์บุ๊คเซ็นเตอร์ จำกัด.

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2557). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559*. สำนักนายกรัฐมนตรี
- วัฒนพงษ์ ทองสร้อย. (2558). *การดำเนินการด้านธุรกิจพลังงานทดแทน: การผลิตชีวมวลอัดแท่งระดับชุมชน*. สถาบันพลังงานเพื่ออุตสาหกรรม. กลุ่มอุตสาหกรรมพลังงานทดแทน. สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย.
- สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา. (2554). *ความมั่นคงทางอาหารและพลังงานของไทย*. กลุ่มอุตสาหกรรมพลังงานทดแทน สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้ว. (2562). *ยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตร*. [http://www.sakaeo.doae.go.th /download/กลุ่มยุทธศาสตร์/ยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตร.pdf](http://www.sakaeo.doae.go.th/download/กลุ่มยุทธศาสตร์/ยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตร.pdf)
- อัมพร คำวงษา. (2550). *ไม้เศรษฐกิจ คู่มือปลูกไม้เศรษฐกิจอย่างมืออาชีพ*. บริษัท พรชัยเกษตร 1 ชีวภาพ พี.ซี. จำกัด.

การใช้ภาษาสื่อจินตภาพความรักในบทเพลงลูกกรุงที่ขับร้องโดยสวลี ผกาพันธุ์ Language Uses for Love Imagery in Luk Krung Song by Sawalee Phakaphan*

พรรณวดี พลายอินทร์¹, ยุทธิชัย อุปการดี², ปริญญากรณ์ ชูแก้ว³, อลิสา คุ่มเคี่ยม⁴
Pannawadee Phlay-in¹, Yutthichai Uppakandee²,
Pariyakorn Chookaew³, Alisa Khumkhaim⁴

Received: 26 April 2021

Revised: 25 May 2021

Accepted: 7 June 2021

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ภาษาสร้างจินตภาพที่ปรากฏในบทเพลงลูกกรุงที่ขับร้องโดยสวลี ผกาพันธุ์ ขอบเขตทางด้านข้อมูลผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแอปพลิเคชันจูกซ์ (Joox) จำนวน 4 อัลบั้ม รวม 59 เพลง ผลการวิจัยพบว่า การใช้ภาษาเพื่อสร้างจินตภาพในบทเพลงลูกกรุงที่ขับร้องโดยสวลี ผกาพันธุ์ สามารถสร้างได้ 3 ลักษณะ ได้แก่ การสร้างจินตภาพโดยการเล่นเสียงสัมผัส มี 2 ลักษณะ ประกอบด้วยการเล่นเสียงสัมผัสสระ และการเล่นเสียงสัมผัสอักษร การสร้างจินตภาพโดยการใช้คำ มี 6 ลักษณะ ประกอบด้วย การซ้ำคำเพื่อเน้นย้ำอารมณ์ความรู้สึก การใช้คำซ้อนความหมายเพื่อเน้นย้ำอารมณ์ความรู้สึก การใช้คำวิเศษณ์บอกแสง การใช้คำวิเศษณ์ขยายคำบอกสี การใช้คำวิเศษณ์บอกเสียง และการใช้คำแสดงกิริยาอาการ และการสร้างจินตภาพโดยการใช้ภาพพจน์ มี 5 ลักษณะ ได้แก่ อุปมา อุปลักษณะ อติพจน์ บุคคลวัต และสัทพจน์

คำสำคัญ: จินตภาพ, เพลงลูกกรุง, สวลี, ผกาพันธุ์

Abstract

This study aims to explore the use of language for imagery in the Luk Krung Song by Sawalee Phakaphan. The scope of this research was to collect information from the Joox application for 4 albums by Sawalee Phakaphan, which contained 59 songs. The results found

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชาสัมมนาภาษาไทย ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

¹ นิสิตปริญญาตรี หลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา 90000

² นิสิตปริญญาตรี หลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา 90000

³ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา 90000

⁴ ดร., อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา 90000

¹ Undergraduate students, Bachelor of Education Program in Thai, Thaksin University, Songkhla 90000

² Undergraduate students, Bachelor of Education Program in Thai, Thaksin University, Songkhla 90000

Corresponding author: E-mail address: yutthichai_1999@outlook.com

³ Lecturer of Faculty of Humanities and Social Sciences, Thai major, Thaksin University, Songkhla 90000

⁴ Lecturer Doctor of Faculty of Humanities and Social Sciences, Thai major, Thaksin University, Songkhla 90000

that the use of imagery in the songs can be separated into 3 categories. (1) The use of imagery by rhyme which could be separated further into 2 sub-categories, the consonant rhyme, and the vowel rhyme. (2) The use of imagery by words can be separated into 6 categories: repetition, stacking, light dictation, color dictation, sound dictation, and use of verbs. (3) the use of figure of image can be separated into 5 categories: Simile, Metaphor, Hyperbole, Personification and Onomatopoeia.

Keywords: Imagery, Luk Krung Song, Sawalee Phakaphan

บทนำ

ลูกกรุงเป็นเพลงไทยสากลประเภทหนึ่ง ที่บอกเล่าความรู้สึกของสังคมและคนเมืองหลวง ดังที่ ราชบัณฑิตยสถาน (2554: ออนไลน์) ได้ให้ความหมายว่า ลูกกรุง คือ “คำที่ใช้เรียกเพลงชนิดที่คน ในกรุงหรือในเมืองนิยมว่า เพลงลูกกรุง” เพลงลูกกรุงถือเป็นสื่อที่มีทั้งศาสตร์ และศิลป์ที่กลั่นกรองถ้อยคำออกมา เล่าเรื่องราวที่ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกผ่านการขับร้อง น้ำเสียงของกลุ่มนักร้อง นักแต่งเพลง และนักดนตรี ดังที่ วรุณญา อัจฉริยะดีและศิริรัตน์ รางวรรณ (2562) ได้กล่าวถึงเพลงลูกกรุงไว้ว่า “เป็นบทเพลงที่มีความหมายคล้ายกับเพลงไทยสากล แต่แตกต่างกันในรายละเอียดบางประการไม่ว่าจะเป็นเนื้อร้อง เรื่องราว การถ่ายทอดบทเพลง ตลอดจนบุคลิกของนักร้องจะมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว รวมทั้งน้ำเสียงเพื่อจะทำให้เข้าถึงผู้ฟังได้”

ภาษาในบทเพลงลูกกรุงมักจะมีรายละเอียด ประณีต นุ่มนวล ส่วนเนื้อร้องจะมีทั้งลักษณะที่เป็นทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง ภาษาที่มีความประณีตเหล่านี้จะเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ผู้ฟังสามารถเข้าถึงจุดหมายหรือสิ่งที่เพลงต้องการจะสื่อสารได้เป็นอย่างดี ไพบุลย์ สาราณญ์ (2550: 42-57) ได้กล่าวว่า “บทขับร้องลูกกรุงหรือคำประพันธ์ที่ใช้แต่งเพลงยังช่วยเสริมให้บทเพลงมีความไพเราะและ มีความหมายสามารถสื่ออารมณ์ได้มากกว่าเพลงบรรเลง

ธรรมดาๆ เพราะบทเพลงมีทั้งการเล่นเสียงสัมผัส การใช้ถ้อยคำ รวมถึงการใช้โวหารต่างๆ อันเป็นลักษณะสำคัญของบทกวีของไทย “บทเพลง” หรือ “เนื้อร้อง” จึงเป็นภาษาที่คัดสรรให้สอดคล้องกับท่วงทำนองและจังหวะของเพลงเพื่อสร้างอารมณ์ความรู้สึก” โดยภาษาหรือเนื้อเพลงเหล่านี้คือสื่อสำคัญที่ทำให้ผู้ฟังสามารถรับฟังบทเพลงแล้วเกิดอารมณ์ความรู้สึก เกิดภาพ แสง สี เสียง หรือจินตนาการขึ้นภายในจิตใจได้ สิ่งนี้เรียกว่า จินตภาพ

คำว่า “จินตภาพ” เป็นคำศัพท์ทางวรรณกรรม ซึ่งเป็นการสร้างงานเขียนที่สำคัญรูปแบบหนึ่ง ดังที่ ราชบัณฑิตยสถาน (2554) อธิบายว่า “จินตภาพ เป็นกลวิธีสร้างสรรค์งานวรรณกรรมรูปแบบหนึ่งด้วยการใช้ถ้อยคำที่มีการเลือกสรร โดดเด่นเป็นพิเศษเพื่อแทนความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และประสบการณ์” อีกทั้ง กุหลาบ มัลลิกะมาส (2517) ได้กล่าวถึงการสร้างจินตภาพในงานวรรณกรรมไว้ว่า “การสร้างจินตภาพในงานวรรณกรรมสามารถกระทำได้ 2 วิธี ได้แก่ การกล่าวแบบตรงไปตรงมาและการกล่าวแบบภาพพจน์ ซึ่งการกล่าวแบบภาพพจน์เป็นการใช้คำบรรยายเปรียบเทียบเชิงอุปมาอุปไมย” นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ ความสนใจการศึกษาภาษาจินตภาพจากบทเพลงไว้ พรอนันต์ ยอดจันทร์ (2557) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์การใช้ภาพพจน์ ที่ปรากฏในวรรณกรรมเพลงไทย

สากลที่ขับร้องโดยชรินทร์ นันทนาคร และอิสราพร อนันตสุข (2561) ศึกษาเรื่องกลวิธีการใช้คำ และการใช้ภาพพจน์ในเพลงของศิลปิน นิวจิ๋ว ปรากฏว่ามีการใช้ภาษาเพื่อสร้างจินตภาพ ได้แก่ การสรรคำ การเล่นคำ การซ้ำคำ และการใช้ภาพพจน์ ฉะนั้นกลวิธีต่างๆ ที่กล่าวมานี้ล้วนแล้วแต่จะสามารถทำให้เกิดจินตภาพแก่ผู้รับสารได้ทั้งสิ้น

สวลี ผกาพันธุ์ (เซอร์รี เสวตนันท์) เป็นนักร้องลูกกรุงที่มีชื่อเสียงของเมืองไทย และร้องเพลงมานานกว่า 60 ปี สวลี ผกาผลงานเพลงไว้หลายร้อยบทเพลงจากงานของครูเพลงชื่อดัง เช่น สง่า อาร์มกริ์, ชาลี อินทรวิจิตร, สุรพล โทณะวณิก สวลีได้รับรางวัลแผ่นเสียงทองคำพระราชทานจากเพลงฆ่าฉันให้ตายดีกว่าใครหนอ หนีรัก และเดือนดารา ทั้งในปี พ.ศ. 2532 ได้รับการยกย่องให้เป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ดนตรีสากล-ขับร้อง) เนื้อเพลงมีการใช้ถ้อยคำภาษาที่แสดงถึงจินตภาพของเพลงประกอบกับความสามารถทางด้านน้ำเสียงและการถ่ายทอดอารมณ์เพลงทำให้ผู้ฟังสามารถเข้าถึงอารมณ์ของเพลงและเกิดจินตภาพขึ้นได้ ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาการใช้ภาษาเพื่อสร้างจินตภาพที่ปรากฏในบทเพลงลูกกรุงที่ขับร้องโดย สวลี ผกาพันธุ์ ในประเด็นการใช้เสียง คำ และภาพพจน์

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการใช้ภาษาเพื่อสร้างจินตภาพในบทเพลงลูกกรุงที่ขับร้องโดย สวลี ผกาพันธุ์

วิธีการศึกษา

การศึกษาคำการใช้ภาษาเพื่อสร้างจินตภาพที่ปรากฏในบทเพลงลูกกรุง ที่ขับร้อง โดย สวลี ผกาพันธุ์ เป็นการศึกษาข้อมูลเอกสาร ซึ่งผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. ใช้ข้อมูลจากสื่อออนไลน์ คือ แอปพลิเคชันจูกซ์ (Joox) ผู้วิจัยเข้าใช้งานและค้นหาข้อมูลในช่วงระยะเวลาวันที่ 5-15 สิงหาคม พ.ศ. 2563 แอปพลิเคชัน ได้ทำการประมวลผลงานเพลงของศิลปิน คือสวลี ผกาพันธุ์ ขึ้นมาทั้งหมด ตั้งแต่รายการเพลงที่เรียงไว้โดยไม่ได้ระบุอัลบั้มจำนวน 123 เพลง อัลบั้มเพลงฮิต 1 อัลบั้มจำนวน 30 เพลง และเพลงที่จัดแยกไว้เป็นอัลบั้มจำนวน 4 อัลบั้ม รวม 59 เพลง หลังจากนั้นผู้วิจัยเลือกพิจารณาความเหมาะสมของบทเพลง จากเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ คัดเลือกบทเพลงที่มีการจัดอัลบั้มไว้อย่างเป็นระบบ จึงพิจารณาเลือกรายการเพลงจาก 4 อัลบั้มที่มีทั้งหมด 59 เพลง

2. วิเคราะห์ข้อมูลตามขอบเขตเนื้อหาที่กำหนด ได้แก่ การวิเคราะห์การใช้ภาษาเพื่อสร้างจินตภาพในบทเพลงลูกกรุงที่ขับร้องโดย สวลี ผกาพันธุ์ ประกอบด้วยการวิเคราะห์การสร้างจินตภาพโดยการเล่นเสียงสัมผัส การใช้คำ และการใช้ภาพพจน์

ผลการศึกษา

จินตภาพเป็นการถ่ายทอดภาษาไปยังผู้รับสารแล้วทำให้ผู้รับสารเกิดอารมณ์ความรู้สึกและมโนภาพตามที่มีผู้ส่งสารต้องการจะสื่อได้ ซึ่งบทเพลงที่ขับร้องโดยสวลี ผกาพันธุ์ มีความโดดเด่นทางด้านการใช้ภาษาที่ทำให้ผู้ฟังเกิดจินตภาพ ผู้วิจัยสามารถจำแนกการใช้ภาษาสื่อจินตภาพความรักในบทเพลงได้ 3 ลักษณะ ได้แก่ การเล่นเสียงสัมผัส การใช้คำ และภาพพจน์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การสร้างจินตภาพด้วยการเล่นเสียงสัมผัส

ผู้วิจัยจำแนกออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ การสร้างจินตภาพด้วยการเล่นเสียงสัมผัสสระและการสร้างจินตภาพด้วยการเล่นเสียงสัมผัสอักษร ดังนี้

1.1 การสร้างจินตภาพด้วยการเล่นเสียงสัมผัสสระ เป็นการใช้คำในการเล่นเสียงสัมผัสสระที่อยู่ชิดติดกันหรือมีคำคั่น เพื่อให้ผู้รับสารสามารถเข้าถึงความไพเราะ และเห็นภาพได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น การใช้คำที่มีการเล่นเสียงสัมผัสสระที่แสดงถึงความเจ็บปวดจากความรัก ตัวอย่างเช่น เพลงแสบทรวง (บ้านาญรัก: ออนไลน์) กล่าวถึงคนที่โดนหลอกให้รักว่ารู้สึกเจ็บแปลบแสบในทรวงอกเพราะ ถูกหลอกให้รักให้หลงอัตอันตันใจสับสนวุ่นวายไปหมด ซึ่งในเพลงมีการเล่นเสียงสัมผัสสระว่า แสนแสบแปลบ จะเห็นว่า มีการเล่นเสียงสัมผัสสระแอ /E:/ มีการเลือกสรรคำที่มีความหมายคล้ายกันมาซ้อนติดกันจนทำให้สัมผัสได้ถึงอารมณ์ความรู้สึกเจ็บปวดเข้าไปในกายอย่างแสนสาหัสและซึ่มซัปได้ถึงเสียงอันไพเราะ ทั้งยังสัมผัสเสียงสระอัว /u:a/ และโอะ /o/ ว่า “ทรวง ลวง” และ “หลง งง ปลง” ซึ่งเป็นการเล่นเสียงสัมผัสสระแบบมีสัมผัสคั่น ดังว่า “แสนแสบแปลบทรวง ถูกลวงให้หลง อัตอันงุนงงนั่งปลงนิจจา” ที่ทำให้ผู้รับสารเห็นความเจ็บปวดรวดร้าวจากการโดนคนที่รักลวงหลอก อีกทั้งการเล่นเสียงสัมผัสสระทำให้ผู้รับสารเข้าถึงเสียงภาษาที่มีความไพเราะเสนาะหูมากยิ่งขึ้น และแสดงให้เห็นว่าคำที่ใช้เล่นเสียงสัมผัสสระ ยังมีความหมายทางความรู้สึกและสื่ออารมณ์ได้อีกด้วย

1.2 การสร้างจินตภาพด้วยการเล่นเสียงสัมผัสอักษร เป็นการใช้คำในการเล่นเสียงสัมผัสพยัญชนะที่มีเสียงพยัญชนะเหมือนกันและคำที่เลือกมาเป็น คำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน จึงทำให้ผู้รับสารเกิดอารมณ์ความรู้สึกที่สามารถเห็นภาพได้อย่างกระฉ่างชัดมากยิ่งขึ้น เช่น การใช้คำเล่นเสียงสัมผัสอักษร ที่มีความหมายใกล้เคียงกันเพื่อเน้นย้ำภาพอารมณ์ความรู้สึกซาบซ่านในความรัก เช่น เพลงหน้าต่างหัวใจ (ไครหนอ: ออนไลน์) กล่าวถึงผู้หญิงที่แอบรักผู้ชายแล้ว

ไม่กล้า ที่จะบอกรัก แต่ใช้สายตาในการเผยความรู้สึกแทน ซึ่งในเพลงมีการเลือกคำ ที่เล่นเสียงสัมผัสอักษรและมีความหมายใกล้เคียงกันมาซ้อนกันทำให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกของคนตกหลุมรักชัดเจนยิ่งขึ้น คือมีการเล่นเสียง /s/ “ซ่านสาตซึ่งทรวงสะท้านสัน” คือทำให้เห็นภาพอาการของผู้หญิงที่ตกหลุมรักผู้ชายว่าเมื่อมองหน้าชายคนนั้นแล้วทำให้รู้สึกเหมือนว่าความรักนั้นเข้ามาเอบอบหัวใจให้รู้สึกสั่นสะท้านซาบซ่านเย็นเยือกไปสู่หัวใจและแล่นกระจายไปทั่วทั้งตัว และเล่นเสียง /s/ อีกว่า “สดใสสะอาด” ทำให้เห็นภาพของความรักที่มีให้แก่ชายคนนี้ว่ามีความผ่องใสไม่ขุ่นมัว เป็นความรักที่บริสุทธิ์ และสัมผัสเสียงอักษร /r/ “รักرارมย์” ทำให้เห็นถึงการพูดคำว่ารักซ้ำๆ ด้วยความสุขใจ เมื่อนำเสียงสัมผัสอักษรที่มีความหมายใกล้เคียงกันมาร้อยเรียงในบทเพลงก็ยังสามารถเน้นย้ำให้ ผู้รับสารเห็นภาพอาการตกหลุมรักได้อย่างชัดเจน

2. การสร้างจินตภาพโดยการใช้คำ

ผู้วิจัยจำแนกออกเป็น 6 ลักษณะ ได้แก่ การซ้ำคำเพื่อเน้นย้ำอารมณ์ความรู้สึก การใช้คำซ้อนความหมาย เพื่อเน้นย้ำอารมณ์ความรู้สึก การใช้คำวิเศษณ์บอกแสง การใช้คำวิเศษณ์ขยายคำบอกสี การใช้คำวิเศษณ์บอกเสียง และการใช้คำแสดงกิริยาอาการ ดังนี้

2.1 การซ้ำคำเพื่อเน้นย้ำอารมณ์ความรู้สึก การใช้คำที่เขียนเหมือนกันซ้ำในบทประพันธ์หรืองานเขียน อาจจะซ้ำติดกันอย่างคำซ้ำ หรือซ้ำคนละที่กัน แต่อยู่ภายในบริบทเดียวกัน ซึ่งเป็นการใช้คำเพื่อเน้นย้ำอารมณ์และความรู้สึกให้เด่นชัดยิ่งขึ้นและแยกแยะความให้ละเอียดชัดเจน เป็นการแยกส่วนให้เห็นอย่างเด่นชัดโดยมุ่งสื่อให้ผู้ฟังเกิดจินตภาพความรัก ที่สอดประสานและมีสัมพันธ์ภาพกับสารสำคัญของเพลง เช่น การซ้ำคำเพื่อเน้นอาการประชดประชันที่

เกิดจากความรัก ตัวอย่างเช่น เพลงสัญญาของ
ใคร (ใครหนอ: ออนไลน์) ได้กล่าวถึงการทวงถาม
สัญญารักที่หญิงคนหนึ่งเคยได้มาจากชายที่ตน
รัก แต่ชายคนนั้นกลับผิดสัญญา และอารมณ์ของ
การถามเป็นการถามเชิงประชดประชัน โดยซ้ำ
คำว่า “พูด” เพื่อแสดงให้เห็นถึงการเน้นย้ำถึง
คำพูดต่างๆ ที่เคยให้ไว้ว่าคำพูดเหล่านั้นได้กลับ
ออกมาจากใจ แต่กลับลืมและทำไม่ได้อย่างที่พูด
เพราะคำพูดของเธอเองที่ทำให้ฉันต้องเจ็บระทม
ขมขื่นใจ ดังว่า “พูดไว้อย่างไรทำไมไม่จำ พูดแล้ว
กลับคำมาทำให้ตรม คำพูดคารม ไหนว่าจากใจ”
และมีการซ้ำคำว่า “จะรัก, รักเธอ, รักเดียว” ในการ
ทวงถามสัญญารักอีกครั้ง ก็ยิ่งทำให้เห็นถึงอารมณ์
ประชดประชันอย่างชัดเจนยิ่งขึ้นว่า “จะรักจวบจน
ชีวาอดวาย จะรักจวบตายมลายสิ้นไป จำได้บ้าง
ใหม่คำพูดใครหนอ รักเธอรักเธอ รักเธอคนเดียว
รักเดียว รักเดียวแล้ว ไยไม่พอ” จะรัก เป็นการซ้ำ
คำเพื่อบ่งบอกให้เห็นถึงคำพูดของอีกฝ่ายที่พูด
เพื่อต้องการเอาอกเอาใจว่าจะรักไปจน วันตาย
รักเธอ และ รักเดียว เป็นการ ซ้ำคำเพื่อให้เห็น
ว่าผู้พูดนั้นพูดเพราะต้องการให้อีกฝ่ายไว้ใจและ
ให้เห็นถึงการกระทำที่จะทำให้รู้ว่าเขารักเธอมาก
แต่กลับหลังก็กลับลืมคำพูดที่เคยให้ไว้ ซึ่งการซ้ำคำ
นอกจากจะทำให้เห็นถึงคำพูดที่ชายคนนั้นพูดแล้ว
ยังทำให้เห็นภาพการถามที่ประชดประชันอย่างชัดเจน
ยิ่งขึ้น อีกด้วย นอกจากนี้ยังมีการซ้ำคำว่า “ลืม”
ว่า “ลับหลังเป็นอื่น ลืมชิต ลืมชืน ลืมคำพะนอ”
จะเห็นถึงอารมณ์ประชดประชันแจ่มชัดขึ้นว่า
พอลับหลังก็ลืมความใกล้ชิดสนิทสนมของเรา
ลืมความสุขชืนเมื่ออยู่ด้วยกัน และลืมคำพูด
ที่คอยบอกรักอย่างเอาอกเอาใจ สิ่งที่พูดออกมา
นี้ กลับมี แต่ความลวงหลอกไม่จริงใจก็ยังสะท้อน
ให้เห็นถึงนิสัยของเธอว่า “ที่แท้ก็คนใจต่ำเยี่ยงกา
ที่แท้พูดจาความจริงไม่มี ลีนอย่างเธอนี้ ฉันกลัว
แล้วเออ” ซ้ำคำว่า “ที่แท้” เพื่อ ตอกย้ำให้เห็นนิสัย
อันแท้จริง ว่ามีจิตใจที่ต่ำเยี่ยงกาคำพูดเชื่อไม่ได้

และลีนของคนแบบเขม้นช่างน่ากลัวเสียจริง ๆ

2.2 การใช้คำซ้อนความหมายเพื่อเน้นย้ำ
อารมณ์ความรู้สึก เป็นการ นำคำที่มีความหมาย
ใกล้เคียงกันหรือเป็นไปในทิศทางเดียวกันมาซ้อน
กัน เพื่อเน้นย้ำให้ความหมายชัดเจนและเพื่อให้
ผู้รับสารได้สัมผัสกับอารมณ์ความรู้สึกที่ลึกซึ้ง
ยิ่งขึ้น เช่น การนำคำที่มีความหมายเหงาม้างว่าง
มาใช้ซ้อนกัน ตัวอย่างเช่น เพลงสิ้นหัวใจ (ใคร
หนอ: ออนไลน์) กล่าวถึงผู้หญิงคนหนึ่งผิดหวัง
เจ็บช้ำ จากความรักจึงทำให้หัวใจของเธอ ไม่
ต้องการความรักอีกต่อไป ขอใช้ชีวิตอยู่คนเดียว
อย่างโดดเดี่ยวดีกว่า เพลงนี้มี การซ้อนคำว่า
เปล่าเปลี่ยว และ เดี่ยวดาย เพื่อเน้นย้ำให้เห็น
ถึงอารมณ์ของการอยู่ คนเดียวว่าจะต้องพบเจอ
กับความเหงาม้างว่างว่า “ฉันยอมเหงาเปล่า
เปลี่ยวเดี่ยวดาย” คำว่า เปล่าเปลี่ยว ก็ยิ่งทำให้
สัมผัสได้ถึงอารมณ์ของความว่าเหวอย่างชัดเจน
อยู่แล้วและเมื่อซ้อนคำว่า เดี่ยวดาย เข้าไปเป็น
คำว่า เปล่าเปลี่ยวเดี่ยวดาย ก็ยิ่งทำให้สัมผัสได้
ถึงอารมณ์และเห็นภาพความเหงาเปล่าเปลี่ยว
อ้างว้างของผู้หญิงคนนี้จะต้องอยู่คนเดียวอย่าง
ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.3 การใช้คำวิเศษณ์บอกแสง เป็นการ
ใช้คำวิเศษณ์บอกแสงเพื่อเน้นย้ำรายละเอียดของ
แสงให้ผู้รับสารเกิดจินตนาการตามแสงที่ชัดเจน
ยิ่งขึ้น เช่น การใช้คำบอกแสงให้เห็นภาพแสง
ของจันทร์อย่างชัดเจน ตัวอย่างเช่น เพลงแสง
เดือน (รักเธอรักข้า: ออนไลน์) เป็นกล่าวชมแสง
ของพระจันทร์ในยามค่ำคืนว่ามีความสวยงามเป็น
อย่างมาก ยิ่งแสงจันทร์ในคืนวันเพ็ญก็ยิ่งสว่างงาม
เกินกว่าใครเทียบและสุดท้ายก็ได้กล่าวชมความ
งามของแสงจันทร์นี้ว่าสวยเหมือนกับหญิงคนรัก
ของตน ซึ่งในเพลงได้มีคำวิเศษณ์บอกแสงเพื่อ
เน้นย้ำให้เห็นถึงภาพของแสงจันทร์ว่า “นวลแสง
นวลผ่องงามตา” คำว่า “นวล” มีลักษณะสีขาวปน

เหลือเล็กน้อย เมื่อนำมาใช้ในเพลงก็ยิ่งแสดงให้เห็นถึงภาพแสงของดวงจันทร์ที่มีแสงขาว ปนเหลือมอมแล้วเพลิดตา ทั้งแสงของดวงจันทร์ก็ยิ่งส่อง “เรื่องฟากฟ้าไกล” คำว่า “เรื่อง” เป็นลักษณะของแสงน้อยๆ ที่ส่องไปทั่วๆ บริเวณเมื่อนำเข้ามาใช้ในบทเพลงก็ยิ่งทำให้เห็นภาพแสงของดวงจันทร์เป็นแสงเล็กแสงน้อยที่สาดส่องผ่านเมฆในยามค่ำคืนไปทั่วฟากฟ้าทั้งใกล้ไกล นอกจากนี้ยังกล่าวชมแสงจันทร์ว่า “แสงงามผ่องอำไพ” คำว่า “ผ่องอำไพ” คือมีความสุขใสสว่าง เมื่อนำมาใช้ก็ยิ่งทำให้เห็นภาพดวงจันทร์ดวงนี้ว่าแสงสว่างสุกสว่างสวยงามเป็นอย่างมาก ทำให้ผู้ชมมองนั้นต้องคลั่งไคล้เพราะความงามของแสงจันทร์ การใช้คำวิเศษณ์บอกแสงที่กล่าวมานี้ยิ่งทำให้ผู้รับสารสามารถจินตนาการภาพของแสงจันทร์ในยามค่ำคืนได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

2.4 การใช้คำวิเศษณ์ขยายคำบอกสี เป็นการใช้คำวิเศษณ์เพื่อต้องการช่วยขยายรายละเอียดของสีให้ชัดเจน ช่วยให้ผู้รับสารสามารถมองเห็นภาพของสีต่างๆ ได้แจ่มชัดยิ่งขึ้น เช่น การกล่าวถึง สีของรองเท้า ตัวอย่างเช่น เพลงนัดไว้ไม่มา (บ้านาญรัก: ออนไลน์) กล่าวถึงการแอบรักข้างเดียวของผู้หญิงคนหนึ่ง โดยผู้ชายคนที่เธอแอบรักนัดเธอให้ไปเจอกันที่ภัตตาคาร เธอแต่งกายอย่างสวยหรู แต่เขาก็กลับไม่มา ในเพลงมีคำบอกสีเพื่อบอกให้เห็นสีของรองเท้าที่เธอสวมใส่ ดังว่า “เดี๋ยวชายรักก็คงจะมา สวมแมกชีสีพราวตา เขาจะพาไปเริงราตรี” คำว่า “พราวตา” เป็นคำวิเศษณ์ที่ขยายคำว่า “สี” ซึ่งแสดงให้เห็นถึงสี ของรองเท้าที่เธอสวมใส่ว่ามีสีงามพราวตาเป็นอย่างมาก คือ สีแวววาว วิบวับ มากกระทบตาจนทำให้มีอาการที่ทำให้เห็นพร่าไปหมด ถึงแม้ว่าจะไม่มีคำวิเศษณ์ที่บอกลักษณะของสีโดยตรง เช่น แดง ดำ ขาว แต่การใช้คำขยายเช่นนี้ก็ทำให้เห็นลักษณะโทนสีของรองเท้าได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

2.5 การใช้คำวิเศษณ์บอกเสียง เป็นการใช้คำวิเศษณ์เพื่อต้องการช่วยขยายรายละเอียดของเสียงให้เข้าถึงอารมณ์ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น การใช้คำวิเศษณ์ บอกเสียงของจิ้งหรีดที่ร้องพร้อมกันจำนวนมาก ตัวอย่างเช่น เพลงรักลอยลม (ใครหนอ: ออนไลน์) กล่าวถึงการพรั่าเพื่อถึงความรักโดยเชื่อมโยงกับธรรมชาติ ในเพลงมีการใช้คำบอกเสียงของจิ้งหรีดที่ร้องพร้อมกันเป็นจำนวนมาก ดังว่า “หรีดหรีดระงมฉัตรมดวงใจหรีดหรีดเรไรเหมือนใครเรียกมา” ซึ่งคำว่า “ระงม” ถือเป็นลักษณะเสียง ที่ประสานขึ้นมาพร้อมๆ กัน เมื่อนำมาใช้ในบทเพลงก็ทำให้สัมผัสได้ถึงเสียงร้องของจิ้งหรีดจำนวนมากที่ร้องพร้อมกัน นอกจากจะสัมผัสได้ถึงเสียงแล้วผู้รับสารสามารถจินตนาการภาพของจิ้งหรีดเรไรได้ด้วยว่ามีจำนวนมากเพียงใดจากเสียงร้องนี้ และเสียงร้องของจิ้งหรีดเรไรที่ร้องอย่างระงมนี้ให้อารมณ์ความโศกเศร้าเสียใจ อีกทั้งเสียงร้องนี้ก็เปรียบเหมือนกับเป็นเสียงของใครสักคนที่คอยเรียกทวงสัญญารักคืน

2.6 การใช้คำบอกกิริยาอาการ เป็นการใช้คำเพื่อแสดงกิริยาอาการของคนและสิ่งต่างๆ เพื่อให้เห็นการเคลื่อนไหวหรือการกระทำที่ชัดเจนขึ้น เช่น การใช้คำบอกกิริยาอาการของตนไม้ เช่น เพลง รักลอยลม (ใครหนอ: ออนไลน์) กล่าวถึงการพรั่าเพื่อถึงความรัก โดยเชื่อมโยง กับธรรมชาติ ซึ่งเพลงนี้ก็ได้ออกไปแล้ว ในประเด็นการใช้คำวิเศษณ์บอกเสียงและ ที่นำมากล่าวในประเด็นนี้อีกครั้งเพราะเนื้อเพลงมีความโดดเด่นทางด้าน การใช้คำบอกกิริยาอาการเช่นกัน ซึ่งเพลงรักลอยลมได้ใช้คำบอกกิริยาอาการให้เห็นภาพของต้นสน ที่กำลังโอนเอนไปมาว่า “สนโอนเอนไวกิ่งใบลู่ลม” มีการใช้คำว่า โอนเอน ซึ่งหมายความว่า โอนเอนไปมา และคำว่า ไกว หมายความว่า แกว่งไปมา เมื่อนำมาใช้ในบทเพลงก็จะทำให้เห็นภาพ

กิริยาอาการของต้นสนเมื่อลมพัดผ่านมาแล้ว โอนเอนลำต้นไปมาตามแรงลมและให้ภาพกิริยาอาการของใบสนที่แกว่งไปมาตามแรงลมอย่างชัดเจน นอกจากนี้จะให้ภาพกิริยาอาการของต้นสนแล้ว ข้อความดังกล่าวยังแสดงนัยยะของเสียงที่เกิดจากการโอนเอนของต้นสนและเสียงของใบสนที่เคลื่อนไหวไปตามแรงลม ซึ่งต้องการสื่อให้เห็นว่าลักษณะเหล่านี้เปรียบเสมือนเสียงของความรักในอดีตที่คอยเพรียกหา

3. การสร้างจินตภาพโดยการใช้ภาพพจน์

ผู้วิจัยจำแนกภาพพจน์ที่ปรากฏ ในการสร้างจินตภาพได้ออกเป็น 5 ลักษณะ ได้แก่ อุปมา อุปลักษณ์ อดิพจน์ บุคคลวัต และสัทพจน์ ดังนี้

3.1 อุปมา เป็นการเปรียบเทียบ สิ่งหนึ่งเหมือนอีกสิ่งหนึ่ง โดยมักจะมีคำว่า เหมือน ดุจดัง เป็นต้น ซึ่งในบทเพลงลูกกรุงที่ศึกษาก็มีการใช้อุปมาเพื่อเน้นย้ำ ขยายความ หรือทำให้เห็นสิ่งที่เปรียบอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น การเปรียบเทียบความเจ็บปวดจากความรักกับอาการเจ็บปวดจากการโดนมีดกรีดร่างกาย ในเพลงเสียสละรัก (บ้านาญรัก: ออนไลน์) เพลงนี้กล่าวถึงผู้หญิงคนหนึ่งที่ยอมเสียสละความรักของตนเองคือการยอมปล่อย ให้ผู้ชายที่ตนรักไปรักกับผู้หญิงอื่น เพราะเป็นความสุขของชายที่รักจึงยอมทุกอย่างแม้ตนเองจะเจ็บปวดรวดร้าวเพียงใดก็ยอม ซึ่งมีการใช้อุปมาเปรียบเทียบความเจ็บปวดนี้ว่า “ใครจะเหมือนเราเหงาและเศร้าซึม ชมหน้าตา เจ็บปวดเหมือนว่ามีดกรีดชีวิตยับเยิน” จะเห็นว่ามี การเปรียบเทียบความเจ็บปวดที่ผู้หญิงคนนี้ต้องเจอเหมือนกับอาการเจ็บปวดของคนที่โดนมีดกรีดร่างกายอย่างยับเยิน เมื่อนำมาเปรียบเช่นนี้ก็ยิ่งทำให้สามารถสัมผัสได้ถึงอารมณ์และเห็นถึงภาพของความเจ็บปวดอย่างลึกซึ้ง

3.2 อุปลักษณ์ การเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง โดยมักมีคำว่า คือ, เป็น ปรากฏในการเปรียบ แต่บางครั้ง ไม่จำเป็นต้องมีคำสองคำนี้ก็ใช่อุปลักษณ์ได้เช่นกัน ต้องดูตามบริบทของเนื้อหาด้วย ซึ่งในบทเพลงลูกกรุงที่ศึกษานั้นมีการใช้อุปลักษณ์เพื่อเปรียบเทียบหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่งทำให้ผู้รับสารสามารถเข้าถึงจินตภาพได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น การเปรียบความรักเป็นบทละคร และการเปรียบตัวเองเป็นหุ่นตัวอย่างเช่น เพลงใครจะร้องเพื่อฉัน (บ้านาญรัก: ออนไลน์) เพลงนี้เป็นการกล่าวถึงความรักของคนต่างๆ ไปว่าเป็น บทละครเพียงฉากหนึ่งเท่านั้นและกล่าวถึงความรักที่ไม่สมหวังของผู้หญิงคนหนึ่ง ซึ่งในเพลงนี้มีการใช้อุปลักษณ์ในการเปรียบเทียบให้เห็นถึงอารมณ์ความรู้สึกเห็นถึงภาพ ของความรักที่ต้องการจะสื่อว่า “ไอ้รักคือบทละครฉากหนึ่ง เมื่อถึงตอนสุขเราซึ่งใจกัน ฉากรักเธอคู่เคียงฉัน ปิดฉากนั้นเราต่างหันหลังให้” เปรียบความรักว่าเป็นบทละครฉากหนึ่งเมื่อมีความสุขเราก็สุขซึ่งใจ เมื่อถึงฉากรักก็อยู่เคียงคู่กัน แต่เมื่อปิดฉากของละครก็ต่างหันหลังให้กัน เมื่อมีการเปรียบเช่นนี้ก็ทำให้ผู้ฟังเห็นได้ถึงภาพของฉากต่างๆ ในชีวิตว่ามีลักษณะเป็นฉากเป็นตอนยิ่งทำให้เกิดมโนภาพแจ่มชัดขึ้น อีกทั้งนำมาเปรียบถึงความรักของคนทั่วไปก็ยิ่งทำให้เห็นถึงภาพความรักของคนทั่วไปมากยิ่งขึ้นว่าในขณะที่รักกันก็แนบชิดเคียงกัน แต่เมื่อหมดรักต่างคนก็ต่างหันหลังให้กัน นอกจากนี้ยังมีการใช้อุปลักษณ์เปรียบผู้หญิงว่า “เธอเปรียบฉันเป็นเช่นหุ่นละออง” จะเห็นว่าผู้ชายเปรียบผู้หญิงเป็นเพียงหุ่นละอองคือยิ่งทำให้เห็นภาพ ว่าผู้หญิงคน นี้ไม่ได้อยู่ในสายตาของเขาเลย เป็นเพียงสิ่งไม่มีค่าไร้ซึ่งตัวตนและไม่มีความสำคัญใดๆ กับชีวิตเขา ทำให้ความรักของเธอจบลงอย่างไม่สมหวัง

3.3 อติพจน์ เป็นการกล่าวเกินจริง เช่น การกล่าวว่าร้องให้ออกมาจากหน้าต่างมฟ้าท่วมดิน เช่น เพลงรักเอ๋ยรักข้า (รักเอ๋ยรักข้า: ออนไลน์) เพลงนี้กล่าวถึงความรักของคนๆ หนึ่งที่ไม่สมหวัง ในความรัก ตอนที่ยังมีความรักก็สดชื่นสุขสมไปหมด แต่สุดท้ายก็ต้องจากลากันไปทำให้ต้องเสียใจร้องไห้คร่ำครวญเพราะรักมาก จึงเจ็บมาก และมีการใช้อติพจน์ในการเปรียบให้เห็นถึงอาการเสียใจเป็นอันมาก ว่า “รักเอ๋ยรักจงอย่าเฉยแรมไกล รักเจ้าโปรดเห็นดวงใจ หวนให้ถวิล น้าตา ร่วงริน ท่วมฟ้าท่วมดิน ไม่อยากจะกินจะนอน” จะเห็นว่าน้าตาท่วมฟ้าท่วมดินเป็นการกล่าวเกินจริง เนื่องจากคนเราไม่สามารถร้องไห้จนน้าตา ร่วงรินออกมาได้มากเพียงนั้น แต่การนำมาใช้เช่นนี้ยังเน้นย้ำให้เห็นถึงภาพอารมณ์ความรู้สึกที่เสียใจเป็น อันมากเพราะคนที่รักจากไป

3.4 บุคคลวัต เป็นการสมมติให้สิ่งต่างๆ ที่ไม่มีชีวิต มีกิริยาท่าทาง อารมณ์ความรู้สึกเหมือนกับมนุษย์ ซึ่งในบทเพลงลูกกรุงที่ศึกษามีการใช้บุคคลวัตเพื่อสร้างจินตภาพ เช่น การสมมติธรรมชาติให้ มีกิริยาอาการเหมือนกันมนุษย์ ตัวอย่างเช่น เพลงลมหนาว (รักเอ๋ยรักข้า: ออนไลน์) เพลงนี้เป็นการกล่าวถึงธรรมชาติเชื่อมโยงอารมณ์ความรู้สึกคิดถึงความรัก บรรยายธรรมชาติในฤดูหนาวว่ามีความริ่มรรมย์ เปรียบชีวิตเมื่อยามมีรักว่าช่างสุขสมเหมือนธรรมชาติในยามนี้ และมีการใช้บุคคลวัต ในการบรรยายธรรมชาติในเพลงว่า “ยามลมหนาวพัดโบกโบย โขยขึ้นเหล่าสกุณาร้องรินรมย์ หมุดดอกไม้ชวนภมรร่อนชม ช่างสุขสมเพลินตาน่าดูขูใจ” จะเห็นว่าเมื่อยามลมหนาวพัดมาเหล่านกต่างๆ ก็ส่งเสียงร้องอย่างรื่นรมย์ ดอกไม้ ก็ชวนหมู่ผึ้งมาดมดม ช่างดูสุขสมเพลินตาเพลินใจอย่างมาก อาการที่ดอกไม้ชวนหมู่ผึ้งมาดมดมนั้นเป็นอาการที่ใช้บุคคลวัต ในการเปรียบให้เหมือนอาการของ

มนุษย์ที่กำลังชักชวนเชื้อเชิญมาชมสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แต่ดอกไม้ไม่สามารถมีอาการเหล่านี้ได้และเมื่อนำมาใช้ในการบรรยายก็ยิ่งทำให้เห็นภาพของดอกไม้ที่ไหวโอนไปตามลมที่พัดมาเหมือนกับกำลังชักชวนหมู่ผึ้งมาดมดมชื่นชมดอกไม้ อย่างชัดเจน

3.5 สัพพจน์ เป็นการเปรียบเทียบโดยใช้คำเลียนเสียง เช่น การเปรียบเทียบเสียงคลื่นในทะเลเหมือนกับเสียงร้องเรียกหาของคน เช่น เพลงมนต์รักปักษีใต้ (รักเอ๋ยรักข้า: ออนไลน์) เพลงนี้กล่าวถึงการชมทะเลในยามค่ำคืนที่เชื่อมโยงอารมณ์ความรู้สึกทำให้หวนคิดถึงความรักในครั้งเก่า มีการกล่าวเปรียบเทียบโดยการ เลียนเสียงว่า “คลื่นกระซิบทรายซ่าซันดังเสียงรำพัน สัญญาเตือนใจรักวอน” จะเห็นว่ามีการเปรียบเทียบเสียงคลื่นของทะเลที่กระทบทรายดังซ่าซันว่าเหมือน เป็นเสียงสัญญารักที่กลับมาเตือนใจให้หวนคะนึงอีกครั้งหนึ่ง เมื่อนำมาใช้ในบทเพลงก็ยิ่งทำให้สามารถสัมผัสได้ถึงเสียงและภาพของคลื่นทะเลที่กระทบทรายอย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น และจากการศึกษาพบว่าการใช้สัพพจน์ในการสร้างจินตภาพปรากฏเพียงหนึ่งเพลงเท่านั้นคือ เพลงมนต์รักปักษีใต้

สรุปและการอภิปรายผล

การใช้ภาษาสื่อจินตภาพความรักในบทเพลงลูกกรุงที่ขับร้องโดยสวลี ผกาพันธุ์ สามารถสร้างได้ 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) การเล่นเสียงสัมผัส มี 2 ลักษณะ ประกอบด้วยการเล่นเสียงสัมผัสสระ และการเล่นเสียงสัมผัสอักษร โดยการเล่นเสียงสัมผัสสระจะใช้สื่อจินตภาพของความรักที่ไม่สมหวัง ส่วนการเล่นเสียงสัมผัสอักษรจะใช้สื่อจินตภาพที่เกี่ยวข้องกับการพรรณนาธรรมชาติ เชื่อมโยงกับ ความรัก 2) การใช้คำ มี 6 ลักษณะ ประกอบด้วยคำซ้ำคำเพื่อเน้นย้ำอารมณ์ความรู้สึก การใช้คำซ่อนความหมาย เพื่อเน้นย้ำ

อารมณ์ความรู้สึก การใช้คำวิเศษณ์บอกแสง การ
ใช้คำวิเศษณ์ขยายคำบอกสี การใช้คำวิเศษณ์
บอกเสียง และการใช้คำแสดงกิริยาอาการ ซึ่งการ
ซ้ำคำเพื่อเน้นย้ำอารมณ์ความรู้สึกจะใช้สื่อ
จินตภาพความรัก ทั้งรักที่สมหวังและไม่สมหวัง
การใช้คำซ้อนความหมาย เพื่อเน้นย้ำอารมณ์
ความรู้สึกจะใช้สื่อ จินตภาพความรักที่ไม่สมหวัง
และอารมณ์อาลัยอาวรณ์ในความรัก การใช้คำ
วิเศษณ์บอกแสง การใช้คำวิเศษณ์บอกเสียง และ
การใช้คำแสดงกิริยาอาการจะใช้สื่อ จินตภาพ
ความรักเกี่ยวกับการพรรณนาธรรมชาติเชื่อมโยง
กับอารมณ์ความรู้สึกคิดถึงและอาลัยอาวรณ์ใน
ความรัก ส่วนการใช้คำวิเศษณ์ขยายคำบอกสี
จะใช้สื่อ จินตภาพความรักที่ไม่สมหวัง แต่เน้น
อารมณ์สนุกสนาน และ 3) การใช้ภาพพจน์ มี 5
ลักษณะ ได้แก่ อุปมา อุปลักษณ์ อติพจน์ บุคคล
วัต และสัทพจน์ ซึ่งอุปมา ใช้สื่อจินตภาพความรัก
ทั้งรักที่สมหวังและไม่สมหวัง รวมถึงอาการคิดถึง
และอาลัยอาวรณ์ในความรัก อุปลักษณ์และ
อติพจน์ใช้สื่อจินตภาพความรักที่ไม่สมหวัง เพื่อ
เน้นให้เห็นถึงความเจ็บปวดที่เกิด จากความรัก
อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น บุคคลวัตและสัทพจน์ใช้สื่อ
จินตภาพความรัก ที่พรรณนาธรรมชาติเชื่อมโยง
กับอารมณ์ความรู้สึกคิดถึงและอาลัยอาวรณ์ต่อ
ความความรัก จากการศึกษายังพบว่า กลวิธี
การใช้ภาษาเพื่อสร้างจินตภาพ สื่อความรักใน
ประเด็นการใช้เสียงสัมผัส จะใช้การเลือกสรร
คำที่สัมผัสอักษรสื่อ จินตภาพความรักมากที่สุด
ใช้สื่อจินตภาพความรักที่เกี่ยวกับการพรรณนา
ธรรมชาติเชื่อมโยงกับความรัก ประเด็นการใช้คำ
จะใช้การซ้ำคำเพื่อเน้นย้ำอารมณ์ความรู้สึกเพื่อ
สื่อจินตภาพความรักมากที่สุดทั้งรัก ที่สมหวังและ
ผิดหวัง และประเด็นการใช้ภาพพจน์จะใช้อุปมา
สื่อจินตภาพความรักมากที่สุดทั้งรักที่สมหวังและ
ไม่สมหวัง รวมถึงอาการคิดถึงและอาลัยอาวรณ์
ในความรัก

การสร้างจินตภาพโดยการใช้เสียงสัมผัส
การใช้คำ และการใช้ภาพพจน์ มีความสอดคล้อง
กับการศึกษาของอิสราพร อนันตสุข (2561)
ศึกษาเรื่อง กลวิธีการใช้คำและการใช้ภาพพจน์ใน
เพลงของศิลปินนิวจิ๋ว ปรากฏว่ามีการใช้ภาษา
เพื่อสร้างจินตภาพ ได้แก่ การสรรคำ การเล่นคำ
การซ้ำคำ ซึ่งการใช้คำนี้เพื่อเน้นย้ำให้ผู้รับสาร
เกิดอารมณ์คล้อยตามและเกิดอารมณ์สะเทือนใจ
และการใช้ภาพพจน์ ก็มีการเน้นย้ำให้เห็นถึงความ
รักที่ไม่สมหวัง และอาลัยอาวรณ์ต่อคนรัก และทำให้
เห็นภาพอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดจากความรัก
อีกทั้งการใช้ภาพพจน์ก็ยังมีผลสอดคล้องกับ
การศึกษาของพรอนันต์ ยอดจันทร์ (2557) ศึกษา
เรื่องการวิเคราะห์การใช้ภาพพจน์ที่ปรากฏใน
วรรณกรรมเพลงไทยสากลที่ขับร้องโดยชรินทร์
นันทนาคร ซึ่งผลการศึกษาปรากฏว่ามีการใช้
ภาพพจน์ในการสื่ออารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ
ออกมาเน้นย้ำให้เห็นภาพของความรักที่สมหวัง
ผิดหวัง และความเจ็บปวดได้อย่างกระจ่างชัด
ทั้งยังสอดคล้องกับทฤษฎีชาติที่เชื่อมโยงอารมณ์
ความรู้สึกและทำให้เห็นภาพธรรมชาติที่นำมา
เปรียบผ่านการใช้ภาพพจน์ได้อย่างชัดเจน

การศึกษาการใช้ภาษาสื่อจินตภาพ
ความรักในบทเพลงลูกกรุงที่ขับร้องโดย สวลี
ผกาพันธุ์ ในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า เมื่อนำอารมณ์
ความรู้สึกต่าง ๆ มาร้อยเรียงเป็นบทเพลงผ่าน
กระบวนการใช้ภาษา เพื่อสร้างจินตภาพความรัก
ดังที่กล่าวมาแล้วนั้น ก็จะทำให้เพลงที่ขับร้อง
สามารถถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกได้อย่าง
ซาบซึ้งกินใจมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังสะท้อน
ให้เห็นถึงพลังของภาษาที่สามารถทำให้คน
ที่รับสารเกิดอารมณ์ความรู้สึกคล้อยตาม เกิด
มโนภาพตามได้อย่างแจ่มชัดแม้จะไม่มองเห็น
ภาพที่เป็นรูปธรรมก็ตาม ภาษาจึงเป็นสิ่งที่มีความ
สามารถในการขับเคลื่อนสิ่งต่าง ๆ และมีความสัมพันธ์
เกี่ยวเนื่องกับมนุษย์อย่างไม่สามารถแยกจากกัน
ได้

เอกสารอ้างอิง

- กุหลาบ มัลลิกะมาส. (2517). *วรรณกรรมไทย*. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เทนเซ็นต์. (2559). *สวลี ผกาพันธุ์: อัลบั้มต้นฉบับเต็ม ชุด 2 บำนาญรัก*. <https://www.joox.com>.
- เทนเซ็นต์. (2559). *สวลี ผกาพันธุ์: อัลบั้มแม่ไม้เพลงไทย ชุดใครหนอ*. <https://www.joox.com>.
- เทนเซ็นต์. (2559). *สวลี ผกาพันธุ์: อัลบั้มแม่ไม้เพลงไทย ชุดรักเอ๋ยรักข้า*. <https://www.joox.com>.
- เทนเซ็นต์. (2559). *สวลี ผกาพันธุ์: อัลบั้มसानตานานสุนทราภรณ์ 13 ชุดจันทร์กะพ้อรวง*. <https://www.joox.com>.
- พรอนันต์ ยอดจันทร์. (2557). *การวิเคราะห์การใช้ภาพพจน์ที่ปรากฏในวรรณกรรมเพลงไทยสากลที่ ขับร้องโดยชรินทร์ นันทนาคร*. [ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ไพบูลย์ สำราญภูติ. (2550). *เพลงลูกกรุง*. สารคดี.
- ราชบัณฑิตยสภา. (2554). *จินตภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา*. <https://dictionary.apps.royin.go.th>.
- ราชบัณฑิตยสภา. (2554). *ลูกกรุง. กรุงเทพฯ: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา*. <https://dictionary.apps.royin.go.th>.
- วรุณญา อัจฉริยบดี และ ศิริรัตน์ รางวรรณ. (2562). การศึกษาแนวคิดที่ปรากฏในเพลง ลูกกรุงของ สุเทพ วงศ์กำแหง. *การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาชั้น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2*. (169-181). 12 มกราคม 2562, คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- อิสราพร อนันตสุข. (2561). กลวิธีการใช้คำและการใช้ภาพพจน์ในเพลงของศิลปินนิวจิ๋ว. *การประชุม วิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา ชั้นมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1* (210-220). ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

ระบำนกยูงร่วมสมัยของ หยาง ลี้ ผิง ศิลปินแห่งชาติมณฑลยูนนาน Contemporary Peacock Dance by Yang Liping National Artist of Yunnan Montalon

หวัง เต๋า¹, ปัทมาวดี ชาญสุวรรณ²
Wang Tao¹, Pattamawadee Chansuwan²

Received: 18 March 2021

Revised: 10 June 2021

Accepted: 1 July 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องระบำนกยูงร่วมสมัยของ หยาง ลี้ ผิง ศิลปินแห่งชาติมณฑลยูนนาน มีความมุ่งหมาย 1. เพื่อศึกษาต้นกำเนิดของระบำนกยูง 2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและนาฏยประดิษฐ์การแสดงระบำนกยูงของ หยาง ลี้ ผิง เป็นการศึกษาจากเอกสารและภาคสนาม โดยใช้แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ ผู้รู้จำนวน 3 คน ผู้ปฏิบัติจำนวน 5 คน ผู้ให้ข้อมูลทั่วไปจำนวน 20 คน แล้วนำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า ระบำนกยูง เป็นศิลปะการรำรำที่มีชื่อเสียงของชาวยูนนาน ที่ใช้ร่างกายเลียนแบบท่าทางการเคลื่อนไหว การรำแพนของนกยูงสะท้อนวัฒนธรรมของชาวยูนนาน ได้อย่างชัดเจนและงดงามเนื่องจากในมณฑลยูนนานมีนกยูงเป็นจำนวนมาก มีทั้งนกยูงป่าและนกยูงเลี้ยง ชาวบ้านนับถือนกยูงว่าเป็นนางพญาแห่งนกและเป็นสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ประจำชนเผ่า จนกลายมาเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งจนได้รับการขนานนามว่า “ดินแดนแห่งนกยูง” การเต้นรำหรือระบำนกยูงเกิดขึ้นมานานและสืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น จนมาถึง หยาง ลี้ ผิง ศิลปิน นักแสดง และนักออกแบบท่าเต้นของมณฑลยูนนาน ได้นำระบำนกยูงมาประดิษฐ์สร้างขึ้นใหม่ ทั้งรูปแบบการแสดง กระบวนท่าเต้น เครื่องแต่งกาย และดนตรีประกอบ หยาง ลี้ ผิง เป็นศิลปินแห่งชาติจีนที่มีชื่อเสียงมายาวนาน และมีลีลาการเต้นระบำนกยูงที่ออกแบบผสมผสานความเป็นนกยูงในแบบดั้งเดิมกับการเต้นรำแบบจีนสมัยใหม่อย่างงดงามและเป็นที่ยอมรับจากผู้ชมทั่วโลก ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งเน้นที่จะศึกษาการเต้นระบำนกยูงที่มีความงดงามจากการผสมผสานของเดิมและการเต้นสมัยใหม่ จัดแสดงเป็นระบำโชว์เดี่ยว ที่สร้างชื่อเสียงให้กับชาวยูนนานและประเทศจีน

คำสำคัญ: ระบำนกยูง, ร่วมสมัย

¹ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต คณะศิลปกรรมศาสตร์และวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² รองศาสตราจารย์ คณะศิลปกรรมศาสตร์และวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Masters Degree Student, Department of Fine-Applied Arts and Cultural Science, Mahasarakham University

² Associate Professor, Faculty of Fine-Applied Arts and Cultural Science, Mahasarakham University

Abstract

This research study of Yang Liping, a national level dancer from Yunnan Province, China, had two objectives. 1) to study the origin of the peacock dance. 2) to study the composition of the peacock dance and critically analyze Yang Liping's dance performance. Research methods used for data collection include fieldwork and researcher experience. In this study, data were collected by participant observation, non-participant observation, interviewing three local people, five practitioners and twenty general informants. The results are presented as a descriptive analysis and show that the peacock dance is considered a famous dance art. The Peacock Dance involves using the body to imitate the daily life of a peacock. The Peacock Dance shows the Yunnan culture clearly and beautifully, and there are many peacocks in Yunnan Province, both wild and homebred. The peacock is considered the "king of birds" and the most "sacred bird" in the hearts of the Yunnan people and is "one of the symbols" of Yunnan province. The peacock is also called "the bird of the holy spirit." The Peacock Dance has existed for a long time and has been passed down from generation to generation.

Notably, the involvement of Yang Liping, a famous artist from Yunnan Province, helped redesign the Peacock Dance. After spending a considerable amount of time on choreography and research, he redesigned the music, costumes, and dance moves. He also modified the traditional peacock dance into a new type of dance. The Peacock Dance (traditional peacock dance) designed by Yang Liping blends perfectly with modern Chinese dance and is widely recognized by people around the world. Yang Liping has created this new version of peacock dance performance with his unique performance form, dance aesthetics, and fusion of modern dance, and has earned the reputation of being a well-known performing artist in Yunnan province and China.

Keywords: Contemporary, Peacock Dance

บทนำ

การเต้นรำของชาวยี่ในยูนนานประเทศจีน เป็นการเต้นรำที่มีเอกลักษณ์ลักษณะเฉพาะของชาวยี่ที่แสดงความรู้สึกของพวกเขา การเต้นรำจะแบ่งออกเป็น การเต้นรำที่ให้ความบันเทิงของตนเอง การเต้นรำใน การแสดง การเต้นรำแบบอิสระ และการเต้นรำแบบศิลปะการต่อสู้ ซึ่งการเต้นรำหรือระบำนั้นจะเป็นการเต้นที่สวยงาม ในอดีตคนยี่มีภาษาของตัวเองในรูปแบบที่แตกต่าง

กันโดยพัฒนามาจากตัวอักษรสันสกฤต ในเมืองสิบสองปันนาและเมืองที่ชาวยี่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่พวกเขาอาศัยอยู่นั้นเชื่อในพระพุทธศาสนาและมีอิทธิพลแพร่หลายไปทั่วประเทศ

เทศกาลสำคัญทางศาสนาได้แก่ เทศกาลปีใหม่, เทศกาลสดน้ำในเดือนมิถุนายน จะเป็นช่วงเทศกาลที่จัดระหว่างสามถึงห้าวัน กิจกรรมต่างๆ รวมถึงการเก็บดอกไม้อันหอมระรวย, สรงน้ำพระพุทธรูป, สาดน้ำ, ล่องเรือมังกร, ร้องเพลง

รวมไปถึงการเต้นรำ และในช่วงฤดูฝนตั้งแต่เดือนกรกฎาคมถึงกันยายน ทั้งสามเดือนนั้นอยู่ในฤดูฝนผู้คนจะไปวัดเพื่อบูชาพระพุทธรเจ้า ห้ามจัดกิจกรรมการแต่งงาน เมื่อสิ้นสุดฤดูฝนจะถึงการเก็บเกี่ยว และเทศกาลก็จะเริ่มจัดขึ้นในเวลานั้น ชายหนุ่มและหญิงสาวจะสวมเสื้อผ้าชุดใหม่รวมตัวกันตีกลองเดินรอบหมู่บ้าน และไปที่วัดเพื่อประกอบพิธีทางศาสนาโดยจะเตรียมอาหารเพื่อบูชาพระ มีการตีฉาบเล็ก ฉาบใหญ่ การตีกลองเต้นรำ ตีมสุรามีการสวดมนต์ในตอนกลางวัน และร้องเพลง-เต้นรำในตอนกลางคืน (จิตรกร ชนชาติ, 2552: 11)

ชาวยี่เป็นคนขยันกล้าหาญอ่อนโยนและใจดีเป็นที่ยอมรับของทุกคน เนื่องด้วยพวกเขา มีความอ่อนน้อมและสุขภาพมีจิตใจอ่อนโยน มีอารมณ์ขัน และเยือกเย็นดังเช่นแม่น้ำที่บางครั้งก็เหมือนจะไหลเรื่อย บางครั้งก็ไหลกระโชกแรง นอกจากนั้นการเต้นรำบูชาของชาวยี่ยังสะท้อนให้เห็นถึงบุคลิกที่กระฉับกระเฉงมีชีวิตชีวาของชาวยี่ได้อย่างเต็มที่ การเต้นรำของชาวยี่มีมานาน มีประวัติกล่าวว่าบรรพบุรุษผู้นำของชาวยี่ครั้งหนึ่งเคยมอบเพลงและจัดการเต้นรำที่ยิ่งใหญ่ให้กับจักรพรรดิอันตะวันออก แสดงให้เห็นว่ามีการร้องเพลงและเต้นรำมาแล้วกว่า 1000 ปี การแสดงเต้นรำที่เกี่ยวกับสัตว์ เช่น Peacock Dance, Elephant Dance, Fish Dance, Butterfly Dance เป็นต้น การแสดงเหล่านี้มีเพียง Peacock Dance หรือระบำนกยูงเป็นการแสดงที่มีความสำคัญและเป็นสัญลักษณ์ของชาวยี่ (ZHANG SHASHA, 2550: 15-19) ชาวยี่เชื่อว่านกยูง เป็นหนึ่งในตัวแทนศิลปะการต่อสู้ ความบันเทิง ความเชื่อในการบูชาธรรมชาติและศาสนาพุทธ อีกทั้งยังเชื่อว่านกยูง เป็นสัญลักษณ์ของความโชคดีเป็นเทพเจ้าที่ปกป้องรักษา ให้ความอุดมสมบูรณ์ (WANG YANG, 2001: 98)

ระบำนกยูงเป็นการเต้นรำที่มีเอกลักษณ์เฉพาะมากที่สุดของชาวจีน มีการเผยแพร่ระบำนกยูงไปยังมณฑลต่างๆ การแสดงนกยูงในสมัยก่อนผู้แสดงจะสวมมงกุฎสีทองและหน้ากากรูปเจดีย์ เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง เช่น กลอง และ ฉาบ มีการแสดงทั้งเต้นเดี่ยว เต้นคู่ และการเต้นหมู่ วิธีการแสดง ระบำนกยูงนั้นแตกต่างกันไปในแต่ละสถานที่และรูปแบบที่แตกต่างนั้นเกิดขึ้นจากทักษะทางเทคนิคที่แตกต่างกันของนักแสดง การเต้นระบำนกยูงสองตัวเป็นการเต้นที่แสดงให้เห็นการบินของนกยูงตัวผู้และนกยูงตัวเมีย ต่อมาได้พัฒนาเป็นการเต้นเดี่ยวมีการจัดฉากประกอบการแสดงที่สวยงามและดึงดูดผู้ชมได้มากเพราะการเต้นเดี่ยวสามารถโชว์ลีลาท่าเต้นที่สง่างามประดุจนกยูงล่าแพนได้อย่างชัดเจน ด้วยคุณค่าของระบำนกยูงที่มีมาแต่โบราณจึงเป็นการแสดงที่มีเอกลักษณ์สำคัญที่สืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นและเป็นที่ยกย่องของจีนตลอดมา เกิดเป็นวัฒนธรรมการแสดงที่สำคัญชุดหนึ่ง (ศุนย์วัฒนธรรมอาเซียน, 2558: 1)

เมื่อการแสดงระบำนกยูงวัฒนธรรมการเต้นรำที่มีชื่อเสียงมายาวนาน จึงเป็นเหตุให้หยาง ลี้ ผิง ศิลปินชาวยู่นานที่มีความรักในการเต้นรำได้นำเอาระบำนกยูงดั้งเดิมมาผสมผสานกับการแสดงแบบจีนสมัยใหม่สร้างเป็นระบำนกยูงในรูปแบบการแสดงเดี่ยวและนำเสนอสู่ทั่วโลกจนเป็นที่กล่าวขวัญและสร้างชื่อเสียงให้ หยาง ลี้ ผิง จนได้รับการยกย่องเป็นศิลปินแห่งชาติจีน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาต้นกำเนิดของระบำนกยูง
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและนาฏย-ประดิษฐ์การแสดงนกยูงของ หยาง ลี้ ผิง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ศึกษาระบบงานของร่วมสมัยของ หยาง ลี่ ผิง ศิลปินแห่งชาติ มณฑลยูนนาน โดยนำทฤษฎีนาฏยประดิษฐ์ ของ Richardson เพื่อนำมาศึกษาต้นกำเนิดของระบบงานและศึกษาองค์ประกอบรวมไปถึงนาฏยประดิษฐ์การแสดงระบบงานของ หยาง ลี่ ผิง

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการศึกษา 4 วิธี คือ

1. ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องด้านนาฏยประดิษฐ์(Choreographic) ศิลปะการแสดงของชนชาติยูนนานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของการแสดงระบบงานร่วมสมัยของ หยาง ลี่ ผิง ศิลปินแห่งชาติมณฑลยูนนาน

2. ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์จากประชากร

3 กลุ่ม เพื่อเข้าถึงข้อมูล ได้แก่

- ผู้รู้ด้านระบบงานร่วมสมัย ได้แก่

MissYang Liping, Mr. Su Shenglin

- ผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะการแสดง ได้แก่ รศ.ดร.ศิริมงคล นาฏยกุล, ผศ.ดร.พีระ พันธุ์ท้าว

- ผู้ปฏิบัติทางด้านศิลปะการแสดง ได้แก่ อาจารย์คชาวุธ มาป้อง, Miss.Xiaofeng Xu, Miss. Nong Yanya

3. การสังเกต ผู้วิจัยใช้วิธีสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม โดยสังเกตรูปแบบการเต้น และกระบวนการระบบงาน เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลหลักและตรวจสอบ เพื่อนำมาวิเคราะห์การแสดงระบบงานร่วมสมัย ของหยาง ลี่ ผิง

4. เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลและตรวจสอบเนื้อหาวิเคราะห์ด้วยภาพประกอบโดยมีขอบเขตดังนี้

4.1 เพื่อให้ทราบถึงต้นกำเนิดของระบบงาน

4.2 เพื่อให้ทราบถึงองค์ประกอบและนาฏยประดิษฐ์การแสดงของ หยาง ลี่ ผิง

5. วิเคราะห์ข้อมูลผ่านการใช้ทฤษฎีนาฏยประดิษฐ์ (Choreographic) เพื่อนำมาวิเคราะห์และนำเสนอในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษา

จากการศึกษาระบบงานร่วมสมัยของ หยาง ลี่ ผิง ศิลปินแห่งชาติ มณฑลยูนนาน พบว่า

1. ถิ่นกำเนิดของระบบงาน

ชาวยี่เป็นชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่ทางตะวันตกเฉียงใต้ของมณฑลยูนนาน มีการปลูกข้าวเป็นหลัก เพราะภูมิประเทศอุดมสมบูรณ์ ชาวยี่เป็นคนขยัน กล้าหาญ อ่อนโยน และใจดี เป็นที่ยอมรับของทุกคนว่า มีลักษณะอ่อนน้อม สุภาพ จิตใจอ่อนโยน มีอารมณ์ขัน และเยือกเย็น เช่นแม่น้ำ ชอบการเดินรำบูชา ตามเทศกาลและประเพณี เช่น เทศกาลขึ้นปีใหม่ เทศกาลไหว้พระจันทร์ เทศกาลสาตน้ำ (สงกรานต์) เทศกาลเกี่ยวข้าว และเทศกาลในวันพิธีทางศาสนา จะมีการตีกลอง ตีฉาบ ร้องเพลง-เต้นรำ และตีมโหรี การเต้นที่มีมานาน และเป็นที่ยอมรับเพื่อใช้บูชาศาสนาจนถึงปัจจุบันนี้คือ การเต้นระบบงาน เพราะนอกจากจะมีทั้งนกกิ่งเลี้ยง และนกกิ่งป่า และนกกิ่งยังเป็นสัญลักษณ์ของความสง่างาม ความเป็นเจ้าหญิง ซึ่งเปรียบนกกิ่งเหมือนเจ้าหญิงผู้สูงศักดิ์ที่ทุกคนนับถือสืบกันมา

ระบบงานในยุคแรกๆ จะเป็นการเต้นเลียนแบบปฏิกิริยาของนกกิ่งที่บินอยู่บนท้องฟ้า การรำแพนหางของนกกิ่ง การเดินคู้ของนกกิ่งตัวผู้ และนกกิ่งตัวเมีย และการเดินนกกิ่งเดี่ยวของนกกิ่งตัวเมีย ในการเต้นดั้งเดิมนั้นจะแสดงเพื่อรับใช้ศาสนา นักแสดงจะแต่งกายด้วยสีขาว สวมมงกุฏ

และสวมหน้ากากที่ทำลักษณะคล้ายกับทรวงเจดีย์ เพื่อประกอบการบูชา ต่อมาการเต้นระบำนกยูงได้เผยแพร่ไปในที่ต่างๆ จากการเต้นเพื่อศาสนาตามประเพณี เป็นการเต้นเพื่อความบันเทิง มีการสร้างเวที สร้างฉากให้การเต้นระบำนกยูงมีความอลังการและผู้ชมสนใจมากขึ้น

การเต้นระบำนกยูง มีรูปแบบการเต้นที่แตกต่างกันออกไป เนื่องจากนักเต้นนำเอาสไตล์การเต้นของตนเองเข้าไปกำกับท่าเต้น ทำให้เกิดระบำนกยูงในรูปแบบต่างๆ การแสดงระบำนกยูงแบบฉบับของคณยูนานที่ได้รับชอบสูงสุดเป็นการแสดงของ YANG LI PING (หยาง ลี ผิง)

หยาง ลี ผิง เกิดในครอบครัวที่อาศัยอยู่ในสิบสองปันนาที่คนยี่อาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก หยาง ลี ผิง เป็นนักเต้นชาวจีน และนักออกแบบท่าเต้นที่มีชื่อเสียงในด้านการออกแบบท่าเต้นและการแสดง “The spirit of Peacock” ในปี 1986 เธอเป็นนักเต้นคนแรกจากจีนแผ่นดินใหญ่เดินทางไปได้หวันเพื่อแสดง ในปี 1992 เธอเป็นที่รู้จักไปทั่วประเทศจีนในเรื่องความคิดสร้างสรรค์ และการแสดงระบำนกยูง DAI หยาง ลี ผิง ได้รับการขนานนามว่าเป็น “เจ้าหญิงนกยูงแห่งประเทศจีน” เธอได้แสดงโชว์มากกว่า 1,000 รายการ และเดินทางไปแสดงกว่า 30 ประเทศ และภูมิภาค เช่น ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ รัสเซีย สหรัฐอเมริกา แคนาดา ไต้หวัน ญี่ปุ่น และออสเตรเลีย

ภาพประกอบ 1 หยาง ลี ผิง
ที่มา: www.Liekr.com

การเต้นรำระบำนกยูงของ หยาง ลี ผิง ได้รับแรงบันดาลใจจากชีวิตประจำวัน ศาสนา และการเต้นรำแบบดั้งเดิมของยูนนาน ท่าเต้นของมีส่วนใหญ่มาจากการสวดมนต์ หยาง ลี ผิง เชื่อว่าการที่จะเข้าถึง และสื่อสารกับผู้ชมทั้งชาวจีน และชาวต่างชาติ ต้องมีความรู้สึกสะท้อนให้เห็นเสมือนจริง โดยใช้จิตวิญญาณสมมุติเป็นตัวแสดงนั้นๆ จึงจะได้รับความนิยมและเป็นที่ยกย่องตลอดไป (จิตรกร ชนชาติ, 2552: 9)

ภาพประกอบ 2 ระบำนกยูงร่วมสมัยของ หยาง ลี ผิง
ที่มา: สมาคมผู้สื่อข่าว ไทย-จีน

2. องค์ประกอบและนาฏยประดิษฐ์การแสดงระบำนกยูงร่วมสมัยของ หยาง ลี ผิง

ระบำนกยูงร่วมสมัยของ หยาง ลี ผิง ศิลปินแห่งชาติมณฑลยูนนานมีองค์ประกอบที่

สำคัญและนาฏยประดิษฐ์การแสดงระบำนกยูงร่วมสมัย

2.1 องค์ประกอบการแสดงระบำนกยูงร่วมสมัย

1. กรอบแนวคิด

เป็นการสร้างสรรค์งานในรูปแบบผสมผสานระหว่าง การเลียนแบบกิริยาของนกยูงกับการเต้นแบบจีนสมัยใหม่

2. กำหนดรูปแบบ

เป็นรูปแบบการแสดงเดี่ยวเพื่อโชว์ความสวยงามของนกยูง

3. การออกแบบนาฏยประดิษฐ์

เป็นการออกแบบดนตรี รูปแบบการเคลื่อนไหว การออกแบบเครื่องแต่งกาย และการใช้ท่าเต้นบนเวทีแสดง

2.2 นาฏยประดิษฐ์การแสดงระบำนกยูงร่วมสมัย

1. ดนตรี

ดนตรีที่ใช้ในการแสดงเป็นดนตรีแนวคลาสสิกสื่อให้เห็นถึงความสง่างามของนกยูงเริ่มตั้งแต่การกิน การออกหาอาหาร การอาบน้ำในแม่น้ำ และการโฉบบิน

2. ผู้แสดง

เป็นการแสดงเดี่ยวซึ่งนักแสดงจะต้องใช้ทักษะการแสดงในการเลียนแบบกิริยาของนกยูง ให้มากที่สุดสื่อการแสดงให้ผู้ชมเห็นเป็นนกยูงกำลังโฉบบินอย่างสง่างาม

3. เครื่องแต่งกาย

เป็นชุดที่ตกแต่งด้วยความสวยงามกระปรINGLEียนแบบหางของนกยูง มีการนำเอาหางของนกยูงมาเป็นเครื่องประดับบนชุดนักแสดงให้เกิดความสวยงามเวลาเคลื่อนไหวอยู่บนเวที สีที่ใช้

ในชุดประกอบการแสดงจะมีสีขาว สีเขียว และสีทอง

4. กระบวนท่าระบำนกยูงร่วมสมัย

ท่าเต้นของระบำนกยูง จะเลียนแบบกิริยาของนกยูงมีการสร้างร่างกายให้สง่างาม การใช้ลำตัวเคลื่อนไหว การใช้มือสื่อสัญลักษณ์ ท่าที่ใช้ในการแสดงเลียนแบบท่าของนกยูง เช่น ท่านกยูงล่าแพน ท่านกยูงชูกอ ท่าเดิน ท่ามอง ท่าบิน ส่วนการเคลื่อนไหวบนเวทีจะใช้การเดิน กระโดด การวิ่ง การใช้เท้า แบบการเต้นระบำของจีน

ภาพประกอบ 4 ท่ารำนกยูงล่าแพนของ หยาง ลี ผิง
ที่มา: กรมวัฒนธรรมมณฑลเหอหนานประเทศจีน

ภาพประกอบ 5 ระบำนกยูงร่วมสมัยของ หยาง ลี ผิง
ที่มา: สมาคมผู้สื่อข่าว ไทย-จีน

ภาพประกอบ 6 ระบำนกยูงแต่งกายสีเขียว
ที่มา: กรมวัฒนธรรมมณฑลเหอหนานประเทศจีน

ภาพประกอบ 7 ระบำเจ้าหญิงมยุราสีขา
ของ หยาง ลี ผิง
ที่มา: <http://thai.yunnangateway.com/>

ระบำนกยูงร่วมสมัยของ หยาง ลี ผิง ศิลปินแห่งชาติมณฑลยูนนานไม่ได้เป็นเพียงความงามและความเปลิดเปล็นในการแสดง แต่เป็นการแสดงที่ทรงคุณค่าที่นำความภาคภูมิใจแก่มณฑลยูนนานและประเทศจีน ที่คนทั่วโลก ชื่นชมและยกย่องว่าเป็นการแสดงที่มีคุณค่าที่สามารถสื่อให้เห็นถึงความเป็นนกยูงที่เป็นสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ที่สามารถนำความสุขและโชคลาภ ความเจริญมาสู่ปวงชน

สรุป

ระบำนกยูงเป็นระบำดั้งเดิมของชาวยี่ในมณฑลยูนนาน ได้พัฒนาเป็นระบำที่เป็นสัญลักษณ์ของประเทศจีนจากการลอกเลียนแบบกิริยาของนกยูง ในการเดิน การบิน การเคลื่อนไหว

ได้เหมือนนกยูง ด้วยความสามารถเฉพาะของนักแสดงจึงทำให้เกิดการสร้างสรรคงานที่มาจากธรรมชาติของสัตว์การแฝงปรัชญา ทางศาสนา แสดงออกด้วยท่าทางเช่น ท่านกยูงรำแพน ท่านกยูงชูกอ การใช้มือเป็นสัญลักษณ์แทนนกยูงเมื่อ หยาง ลี ผิง นำการแสดงระบำนกยูงมาผสมกับการเต้นรำของจีนแบบใหม่ นำออกแสดงจนเป็นที่ชื่นชม และสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศจีน จนเป็นที่ยอมรับว่าการแสดงระบำนกยูงเป็นระบำที่งดงามอีกชุดหนึ่ง

อภิปรายผล

การเต้นรำของชาวยี่จะมีความเรียบง่ายและมีความสวยงาม มีการใช้อารมณ์แบบธรรมชาติ มีลักษณะการเต้นที่สวยงามและเป็นธรรมชาติ แฝงความเชื่อเรื่องศาสนา จึงทำให้คนยี่เป็นคนอ่อนโยนพวกชาวยี่จะรักน้ำและชื่นชมธรรมชาติเป็นคนจิตใจดี มีความนุ่มนวล ทำให้การแสดง การเต้น มีความอ่อนไหว และสวยงาม คล้ายกระแสน้ำ ซึ่งสอดคล้องกับ ZHANG SHASHA, (2550: 9) ที่กล่าวว่าชาวยี่อาศัยอยู่ในทิวทัศน์ที่สวยงามมีดินที่อุดมสมบูรณ์มีการจัดการน้ำที่เหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกในหลายพื้นที่สามารถปลูกข้าวได้ปีละ 2-3 ครั้ง ดังนั้นคนยี่จึงอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มั่นคงเต็มไปด้วยอาหารและเสื้อผ้าแพรไหม เมื่อเปรียบเทียบกับคนยูนนานที่อาศัยอยู่บนที่ราบสูงที่มีหิมะและสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี ลักษณะของคนยี่มักจะสงบและมีเสถียรภาพ เช่นเดียวกับชาวมองโกลเลีย ที่รู้จักกันว่า เป็นคนที่อยู่บนหลังม้า แต่คนยี่เป็นที่รู้จักฐานะคนที่มีน้ำใจ

ระบำนกยูงเป็นศิลปะการแสดงพื้นเมืองของชาวยี่ในมณฑลยูนนาน ได้พัฒนาท่าเต้นจากผู้สร้างสรรค์หลายคน ทำให้ท่าเต้นมีการเลียนแบบกิริยาของนกยูงตลอดจน การเคลื่อนไหวร่างกาย เป็นการแสดงเพื่อบูชาศาสนาและจัดการแสดงในเทศกาลสำคัญ เพื่อความเป็นสิริมงคล

ซึ่งสอดคล้องกับ WANG YANG, (2001: 98) ได้อธิบายว่า นกยูงชาวเต๋อหยวนยี่ เป็นหนึ่งในตัวแทนศิลปะการต่อสู้และความบันเทิง ความเชื่อในการบูชาธรรมชาติและศาสนาพุทธ อีกทั้งยังเชื่อว่า นกยูง เป็นสัญลักษณ์ของความโชคดีเป็นเทพเจ้าที่ปกป้องรักษา ให้ความอุดมสมบูรณ์

ข้อเสนอแนะ

ควรทำการศึกษาเรื่องของการสร้างสรรค์ระบำนกยูง จากประเทศที่อยู่ในภูมิภาคอาเซียน เช่น พม่า อินโดนีเซีย เพื่อนำมาเปรียบเทียบการแสดงระบำนกยูงของประเทศจีน

เอกสารอ้างอิง

- จิตกร ชนชาติ. (2552). *ศิลปะการขับร้องเพลงพื้นบ้านชนชาติในยูนนาน*. สำนักพิมพ์เสียงและวีดีโอชนชาติยูนนาน
- ศูนย์วัฒนธรรมอาเซียน. (2558). *นิทรรศกาล “ต่างคล้าย ใกล้เคียง ในการแสดงพื้นบ้านอาเซียน ครั้งที่ 1”*. หอศิลป์ร่วมสมัยราชดำเนินกลาง ชั้น 3 ถนนราชดำเนินกลาง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร วันที่ 17-18 ตุลาคม 2558.
- WANG YANG. (2558). *มรดกและการพัฒนามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของชนกลุ่มน้อยชายแดนและการส่งเสริมพลังอำนาจทางวัฒนธรรมแห่งชาติ*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก]. มหาวิทยาลัยยูนนาน.
- ZHANG SHASHA. (2550). *การสืบทอดและการแปรปรวนของการเต้นรำนกยูงของคนไต*. [วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยยูนนาน.

คติชนกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: กรณีศึกษาศาลพันท้ายนรสิงห์ จังหวัดสมุทรสาคร*

The Relationship Between Folklore and Cultural Tourism: A Case Study of Pantainorasingsh Shrine, Samutsakorn Province¹

อภิวัฒน์ สุธรรมดี²
Apiwat Suthamdee²

Received: 3 March 2021

Revised: 5 April 2021

Accepted: 28 June 2021

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคติชนกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และวิเคราะห์วิธีคิดในการสร้างสรรค์การท่องเที่ยวจากทุนวัฒนธรรม โดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ และงานภาคสนาม ผลการวิจัยพบว่า ศาลพันท้ายนรสิงห์ จังหวัดสมุทรสาคร ได้ใช้ “คติชน” เป็นเครื่องมือหลักในการถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับพันท้ายนรสิงห์ให้ปรากฏอย่างเป็นรูปธรรม โดดเด่น และสอดคล้องกัน รูปแบบคติชนที่พบมีทั้งประเภทภาษาถ้อยคำ ประเพณีพื้นบ้าน วัตถุ และศิลปะพื้นบ้าน รวมถึง “วัฒนธรรมประชานิยม” ซึ่งสื่อสารได้ดีกับคนร่วมสมัย คติชนเหล่านี้สะท้อนให้เห็นทุนวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง 3 รูปแบบ ได้แก่ ทุนบุคคล ทุนรูปลักษณ์ และทุนสถาบัน จึงทำให้ “ศาลพันท้ายนรสิงห์” เป็นสถานที่ท่องเที่ยว ที่มีคุณค่าทั้งในด้านประวัติศาสตร์ ด้านสุนทรียภาพ ด้านวิชาการ และด้านสังคม วิธีคิดในการสร้างสรรค์ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญ ได้แก่ การหาจุดแข็งของทุนวัฒนธรรมในชุมชน การสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วน การนำเสนอเสนออัตลักษณ์ความเป็นไทย การทำให้สถานที่ตอบสนองทั้งโลกสามัญและโลกศักดิ์สิทธิ์ และการประยุกต์ใช้สื่อสมัยใหม่เพื่อสื่อสาร ผลิตซ้ำ และนำเสนอกิจกรรมรูปแบบใหม่ๆ เพื่อตอบสนองต่อคนเมือง

คำสำคัญ: คติชนกับการท่องเที่ยว, ทุนทางวัฒนธรรม, พันท้ายนรสิงห์

* จริยธรรมวิจัย COA no.BSRU-REC 6306002 รับรอง: 5 มิ.ย.63

¹ งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, โทรศัพท์มือถือ: 0877062122, อีเมล: suthamdee@yahoo.com

¹ This research is supported by Research and Development Institute, Bansomdejchaopraya Rajabhat University

² Lecturer in the department of Thai language, Faculty of Humanities and Social Sciences, Bansomdejchaopraya Rajabhat University, Mobile phone: 0877062122, Email: suthamdee@yahoo.com

Abstract

This research aimed to analyze the relationship between folklore and cultural tourism and the ways of thinking about tourism creation from cultural capital by studying the data from paper and online resources and field research. The study revealed that the Pantainorasingh Shrine in Samutsakorn Province used “folklore” as the main channel to convey Pantainorasingh stories to appear concrete, outstanding, and harmonious. The types of folklore that were found are oral folklore, social folk customs, materials culture, folk arts, and “popular culture,” which could be communicated well with contemporaries. This folklore strongly reflects three types of cultural capital: human capital, appearance capital, and institutional capital. Therefore, Pantainorasingh Shrine is valued as a historical, aesthetical, academic, and social tourist attraction. The important ways of thinking about the creation of tourism from cultural capital are: finding strong points of cultural capital from the community, collaboration from all organizations, the presentation of Thai identity, the making of places to serve both the sacred and secular worlds, and the application of new media to communicate, reproduce, and present the new activities to serve urban people.

Keywords: Folklore and Tourism, Cultural Capital, Pantainorasingh

บทนำ

ตำนาน “พันท้ายนรสิงห์” เล่าว่าเกิดขึ้นในสมัยพระเจ้าเสือ หรือสมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ 8 แห่งอาณาจักรกรุงศรีอยุธยา เมื่อพิจารณาจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เรื่องราวเกี่ยวกับ พันท้ายนรสิงห์ปรากฏอยู่ในเอกสารที่ชำระขึ้นในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น เช่น พระราชพงศาวดารกรุงสยาม ฉบับบริติช มิวเซียม พระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา โคลงภาพพระราชพงศาวดาร ฯลฯ

ตำนานเล่าว่าใน พ.ศ. 2247 พระเจ้าเสือเสด็จประพาสปากน้ำเมืองสมุทรสาคร ในคราวนั้น พันท้ายนรสิงห์ปฏิบัติหน้าที่เป็นนายท้ายเรือ เมื่อเดินทางมาถึงตำบลโคกขาม เรือพระที่นั่งได้ชนกับกิ่งไม้จนโขนเรือหัก พระเจ้าเสือทรงพิจารณาเห็นว่าอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นเป็นการสุวิสัยมิใช่ความประมาท ทั้งนี้เพราะบริเวณนั้นล้าคลองคดโค้ง

จึงพระราชทานอภัยโทษให้ แต่พันท้ายนรสิงห์กราบบังคมทูลขอร้องให้ตัดศีรษะตนเพื่อรักษา กฎมณเฑียรบาล เป็นป้องกันมิให้ผู้ใดครหาตีเยียน พระเจ้าอยู่หัวว่าทรงละเลยพระราชกำหนดของแผ่นดินและเพื่อให้มิให้เป็นเยี่ยงอย่างสืบไป พระองค์ทรงโปรดให้ฝายทิ้งปวงบันนูลดินเป็นรูปพันท้ายนรสิงห์แล้วให้ตัดศีรษะรูปดินนั้นแทน แต่พันท้ายนรสิงห์ยังกราบบังคมทูลขอร้องขอให้ประหารตน

แม้พระเจ้าเสือจะทรงอาลัยรักน้ำใจ พันท้ายนรสิงห์เพียงใด ก็ทรงจำพระทัยปฏิบัติตามพระราชกำหนดดั่งรัสสั่งให้เพชฌฆาตประหาร พันท้ายนรสิงห์เสีย แล้วโปรดให้ตั้งศาลสูงประมาณเพียงตา นำศีรษะพันท้ายนรสิงห์กับหัวเรือพระที่นั่งเอกไชยซึ่งหักนั้นขึ้นพลีกรรมไว้ด้วยกันบนศาล พันท้ายนรสิงห์จึงได้รับการยกย่องในฐานะวีรบุรุษ ผู้มีความซื่อสัตย์ จงรัก

ภาคี และรักษาระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด เป็นตัวอย่างที่ข้าราชการและข้าราชการบริพารพึงยึดถือเป็นแบบอย่าง

ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครซึ่งปรากฏชื่อบ้านนามเมืองตามเอกสารประวัติศาสตร์ได้มีการสร้างศาลเพื่อบูชาพันท้ายนรสิงห์ขึ้นหลายแห่ง ที่โดดเด่นที่สุดคือ ศาลพันท้ายนรสิงห์ ณ อุทยานประวัติศาสตร์พันท้ายนรสิงห์ ตำบลพันท้ายนรสิงห์ ศาลดังกล่าวกรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานของชาติในปี พ.ศ. 2498 ทางจังหวัดจึงได้พัฒนาพื้นที่แห่งนี้ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ ซึ่งต่อมาศาลพันท้ายนรสิงห์ได้กลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญของจังหวัดสมุทรสาคร

ศาลพันท้ายนรสิงห์เป็น “สถานที่ท่องเที่ยว” ที่ได้รับความนิยมเป็นลำดับต้นๆ ของจังหวัดสมุทรสาคร แต่ละวันมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวันหยุดสุดสัปดาห์ พื้นที่บริเวณหน้าศาลที่จอดรถได้แน่นพนักันแน่นขนัดไปทั่วบริเวณ น่าสนใจว่าเหตุใดศาล พันท้ายนรสิงห์จึงได้รับความนิยม นักท่องเที่ยวเสพอะไรจากการมาเที่ยวชมศาลพันท้ายนรสิงห์ ผู้วิจัยจึงสมมติฐานว่า ความสมจริงตามตำนานมีส่วนทำให้ผู้มาเที่ยวชมเกิดความศรัทธา และเชื่อว่าสถานที่แห่งนี้มีความศักดิ์สิทธิ์และเป็น “ของแท้” แต่อะไรที่ทำให้เรื่องราวเหล่านี้สมจริง

จากการสืบค้นข้อมูลเบื้องต้น ผู้วิจัยพบว่าศาลพันท้ายนรสิงห์ได้นำเสนอ “ภาพ” และ “เรื่องราว” เกี่ยวกับพันท้ายนรสิงห์ด้วย “คติชน” หลากหลายรูปแบบ กล่าวได้ว่า “คติชน” เป็นช่องทางสำคัญหนึ่งในการถ่ายทอดเรื่องราวพันท้ายนรสิงห์ให้ปรากฏอย่างโดดเด่น ดังนั้น หากรวบรวมรูปแบบของ “คติชน” ที่ได้รับการนำเสนอ เพื่อให้ผู้มาท่องเที่ยวสามารถสัมผัสกับ “ภาพ

แทน” พันท้ายนรสิงห์ ก็น่าจะเป็นช่องทางที่เชื่อมโยงให้เห็น “ทุนวัฒนธรรม” ที่เป็นฐานในการสร้างสรรค์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สถานที่แห่งนี้

ทุนวัฒนธรรมเกี่ยวข้องกับคุณค่าความรู้ ภูมิปัญญาและงานสร้างสรรค์ที่เกิดจากการค้นพบโดยผู้ทรงความรู้ในท้องถิ่น รวมทั้งค่านิยมและความเชื่อที่ผูกพันสังคมทำให้เกิดการจัดระเบียบของสังคมหรือสร้างกฎกติกาที่เป็นคุณต่อสังคมโดยรวม รวมถึงกิจกรรมการถ่ายทอดความรู้จากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง (ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์, 2547)

โดยนัยนี้ ทุนวัฒนธรรมจึงมิใช่แต่ “คติชน” ซึ่งปรากฏให้เห็น แต่รวมไปถึงทุนอื่นๆ ที่มีอยู่ในสังคมนั้น เช่น “ทุนบุคคล” ซึ่งเป็นผู้คิดสร้างสรรค์ ประสานความร่วมมือ จัดระเบียบองค์กร บริหารจัดการ รวมไปถึงวิถีคิดในการนำทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยว

ศาลพันท้ายนรสิงห์ได้สร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่ เพื่อตอบสนองต่อคนร่วมสมัย ผู้วิจัยพบพลวัตที่น่าสนใจของคติชนพันท้ายนรสิงห์ ทั้งในด้านความเชื่อ ด้านตำนานเรื่องเล่า ด้านวัตถุสิ่งของ และด้านการแสดง พิธีกรรมและกิจกรรมใหม่ๆ เหล่านี้เป็น “คติชนสร้างสรรค์”

ด้วยเห็นว่าศาลพันท้ายนรสิงห์เป็นสถานที่ทางประวัติศาสตร์ที่มีความสำคัญต่อคนไทย การสร้างสรรค์ศาลพันท้ายนรสิงห์ให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเป็น “ตัวอย่าง” การใช้ การผสมผสาน การบริหารจัดการทุนวัฒนธรรมของชุมชนที่ดี นอกจากนี้คติชนที่ปรากฏที่ศาลพันท้ายนรสิงห์ยังมีพลวัตอย่างโดดเด่น สะท้อนให้เห็น การปรับเปลี่ยน การสืบทอด การดำรงอยู่ และการใช้ประโยชน์จากวัฒนธรรมอย่างน่าสนใจ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคติชนกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ศาลพันท้ายนรสิงห์ จังหวัดสมุทรสาคร
2. เพื่อวิเคราะห์วิธีคิดในการสร้างสรรค์การท่องเที่ยวจากทุนวัฒนธรรม ศาลพันท้ายนรสิงห์ จังหวัดสมุทรสาคร

วิธีการศึกษา

1. รวบรวมเอกสาร เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ และเก็บข้อมูลภาคสนามระหว่างปี 2563-2564 ในการเก็บข้อมูลภาคสนามใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศาล นักท่องเที่ยว และประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่ศึกษา
2. กรอบแนวคิดในการวิจัยได้แก่ แนวคิดทุนวัฒนธรรม และทฤษฎีคติชนสร้างสรรค์
3. วิธีดำเนินงาน คือ รวบรวมข้อมูลทั้งจากเอกสารและงานภาคสนาม จัดหมวดหมู่ข้อมูลคติชน วิเคราะห์เชื่อมโยงหาทุนวัฒนธรรมที่เป็น “ฐาน” ในการจัดการท่องเที่ยว นำเสนอคุณค่าของทุนทางวัฒนธรรม แล้ววิเคราะห์ “วิธีคิด” ในการสร้างสรรค์การท่องเที่ยวจากทุนวัฒนธรรม

ผลการศึกษา

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคติชนกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และวิเคราะห์วิธีคิดในการสร้างการท่องเที่ยวจากทุนวัฒนธรรม ในขั้นแรก ผู้วิจัยจะนำเสนอรูปแบบคติชนที่ปรากฏที่ศาลพันท้ายนรสิงห์ แล้ววิเคราะห์หาทุนวัฒนธรรมที่เป็น “ฐาน” ในการประกอบสร้างแหล่งท่องเที่ยว จากนั้นจะนำเสนอคุณค่าของทุนวัฒนธรรม แล้วจึงวิเคราะห์ วิธีคิดในการสร้างสรรค์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่ศาลพันท้ายนรสิงห์ รายละเอียดดังนี้

รูปแบบ “คติชน” ที่ปรากฏที่ศาลพันท้ายนรสิงห์

จากการรวบรวมข้อมูลพบ “คติชน” ซึ่งนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับพันท้ายนรสิงห์และวัฒนธรรมไทยอย่างหลากหลาย การจำแนกประเภทของคติชนผู้วิจัยใช้เกณฑ์ของ Richard Dorson (1972) ดังนี้

1. คติชนประเภทถ้อยคำ (Oral Folklore) ได้แก่ 1) ตำนานพันท้ายนรสิงห์ 2) คาถาบูชาพ่อพันท้ายนรสิงห์ 3) เพลงเกี่ยวกับพันท้ายนรสิงห์ 4) เรื่องเล่าศาลเพียงตาที่ไว้ศรัทธาพันท้ายนรสิงห์ กับหัวเรือพระที่นั่งเอกไชยที่แตกหัก 5) วรรณกรรมที่บันทึกตำนานพันท้ายนรสิงห์ 6) ตำนานพระเจ้าเสือ 7) คาถาบูชาพระเจ้าเสือ 8) เรื่องเล่าเสียงตามสายเกี่ยวกับบารมี/อภินิหารพ่อพันท้ายนรสิงห์ 9) เรื่องเล่ามีคฤเทศก์น้อยประจำศาลพันท้าย
2. คติชนประเภทประเพณีพื้นบ้าน (Social Folk Custom) ได้แก่ 1) ความเชื่อในการบูชาและบนบานเจ้าพ่อพันท้ายนรสิงห์ 2) ความเชื่อในการลอดศาลเพียงตาพ่อพันท้ายเพื่อความ เป็นสิริมงคล 3) พิธีบวงสรวงพันท้ายนรสิงห์ประจำปี 4) ร่างทรงพ่อพันท้ายนรสิงห์ 5) พิธีไหว้ครุมวยไทย 6) การแข่งขันชกมวยไทย 7) การเล่นว่าว 8) การสาธิตการละเล่นเด็กไทย
3. คติชนประเภทวัตถุ (Material Culture) ได้แก่ 1) รูปหล่อพันท้ายนรสิงห์ 2) หลักระหาร 3) ภาพหลักประหารเดิมที่อยู่กลางลำคลองโคกขาม 4) ศาลเพียงตาจำลอง 5) หมวกพันท้ายนรสิงห์ 6) ศาลเจ้าแม่ศรีนวล 7) ภาพการบวงสรวงของนักแสดงในภาพยนตร์เรื่องพันท้ายนรสิงห์ 8) วัตถุมงคลพันท้ายนรสิงห์ 9) ไก่พ่อพันท้ายนรสิงห์ 10) รูปหล่อพระเจ้าเสือ 11) เรือนไทยโบราณ 12) เรือโบราณ 13) เรือพระที่นั่งเอกไชยจำลอง 14) หอพระพุทธรูป 15) ศาลแม่ตะเคียน

16) ศาลากุมารทอง 17) ชุมุมประตุมืองสาครบุรี

4. คติชนประเภทศิลปะพื้นบ้าน (Folk Arts) ได้แก่ 1) รำกับนเจ้าพ่อพันท้ายนรสิงห์ 2) รำบวงสรวงเจ้าพ่อพันท้ายนรสิงห์ 3) ชมรมดนตรีไทยพันท้ายนรสิงห์ 4) การแสดงลิเกสมโภชในงานประจำปี 5) การแสดงรำวงย้อนยุคในงานประจำปี 6) การแสดงศิลปวัฒนธรรมไทยของเด็กนักเรียนที่ลานกิจกรรม

เมื่อพิจารณาคติชนในชนบวัฒนธรรมที่นำเสนอ ณ ศาลพันท้ายนรสิงห์ พบว่า “คติชนประเภทวัตถุ” ปรากฏมากที่สุด คือภายในบริเวณศาลเต็มไปด้วยวัตถุสัญลักษณ์ที่สื่อถึง “พันท้ายนรสิงห์” และวัฒนธรรมไทยอื่นๆ ส่วน “คติชนประเภทประเพณีพื้นบ้าน” ปรากฏจำนวน

น้อยที่สุด เนื่องจากเป็นความเชื่อจึงยากที่จะทำให้ปรากฏเห็นเป็นรูปธรรมได้

อย่างไรก็ตามงานประเพณีบวงสรวงพันท้ายนรสิงห์ที่จัดเป็นงานประจำปีอย่างยิ่งใหญ่ในวันขึ้น 10 ค่ำ เดือน 3 ก็แสดงให้เห็นถึงบารมีของพันท้ายนรสิงห์ได้อย่างดี งานดังกล่าวจัด 3 วัน 3 คืน ในงานมีกิจกรรมหลายอย่างต่อเนื่องกัน พิธีบวงสรวงถือว่าเป็น “หัวใจของงาน” ซึ่งทุกปีจะจัดเตรียมเครื่องบวงสรวงอย่างอลังการ มีข้าราชการ ผู้นำท้องถิ่น พ่อค้า ประชาชน และผู้ศรัทธาเข้าร่วมงานจำนวนมาก นับได้ว่างานประเพณีดังกล่าวเป็นพิธีกรรมสำคัญที่ให้ความเชื่อและตำนานพันท้ายนรสิงห์จับต้องได้อย่างเป็นรูปธรรมผ่านพิธีกรรมในชนบประเพณี

ภาพประกอบ 1 ศาลพันท้ายนรสิงห์

ภาพประกอบ 2 ประชาชนกำลังกราบไหว้ขอพรศาลเพียงตาพ่อพันท้ายนรสิงห์ซึ่งตามตำนานกล่าวว่าพระเจ้าเสือโปรดให้สร้างเพื่อไว้ศิระพันท้ายนรสิงห์

วัฒนธรรมประชาานิยม: คติชนสมัยใหม่ “ครองใจ” คนเมือง

ดังได้เสนอในหัวข้อที่แล้วว่า “คติชนประเภทประเพณีพื้นบ้าน” ปรากฏจำนวนน้อยกว่าแบบอื่น อย่างไรก็ตาม “ประเพณีพิธีกรรม” เหล่านี้มีความสำคัญเพราะทำให้ผู้คนมารวมตัวกัน อีกทั้งยังเป็นวิธีสร้างความเชื่อความศรัทธาให้เกิดขึ้น

อย่างเป็นธรรมชาติ ผู้วิจัยพบว่า ศาลพันท้ายนรสิงห์ได้ผนวกรวมงานประเพณีในวัฒนธรรมไทย เช่น ลอยกระทง สงกรานต์ ฯลฯ ให้เป็นงานสำคัญหนึ่งของศาล นอกจากนี้ยังมีงานผู้คิดสร้างสรรค์งานของศาลพันท้ายนรสิงห์ยังได้สร้างสรรค์งานในรูปแบบใหม่ๆ ซึ่งเป็น “วัฒนธรรมประชาานิยม” เพื่อให้ผู้คนได้มารวมตัวกันทำกิจกรรมโดยยึดโยง

อยู่กับแง่มุมใดแง่มุมหนึ่งของความเชื่อและตำนานพื้นท้าวทรสิงห์ ดังนี้

1. การแสดงแสงสีเสียงและละครเวทีเรื่อง “พันท้าวทรสิงห์ เทพเจ้าแห่งความซื่อสัตย์” การแสดงดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของงานประจำปี จัดขึ้นในราวๆ เดือนมกราคม เป็นการแสดงละครเวที ประกอบแสงสีเสียงบนเวทีกลางแจ้ง ผู้แสดงเป็นนักแสดงอาชีพจากกรมศิลปากร แนวคิดหลักที่นำเสนอในการแสดงคือ “ความซื่อสัตย์” ที่พันท้าวทรสิงห์มีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ พระเมตตาที่กษัตริย์มีต่อข้าราชการบริวาร นอกจากนี้ยังนำเสนอประเด็น “ความรัก” ระหว่างพันท้าว ทรสิงห์กับแม่ศรีนวลเป็นโครงเรื่องรอง

ภาพประกอบ 3 ทีมนักแสดงละครเวที เรื่องพันท้าวทรสิงห์

2. งาน “14 กุมภาพันธ์ วิวาท์แห่งความซื่อสัตย์ สัญญารักจากนี้ชั่ววันรัตน”

ในปี 2563 งานนี้ได้จัดขึ้นต่อเนื่องเป็นครั้งที่ 3 โดยจัดขึ้นในวันแห่งความรัก (14 กุมภาพันธ์) ในงานจะมีพิธีแต่งงานของคู่บ่าวสาว 12 คู่ ณ เรือนไทย มีพิธีแห่ขันหมาก พิธีคล้องพวงมาลัยคู่บ่าวสาว รดน้ำสังข์ พิธีปลุกต้นไม้พยานรัก และการจดทะเบียนสมรส งานดังกล่าวผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสาครพร้อมด้วยข้าราชการและผู้นำท้องถิ่นร่วมเป็นสักขีพยาน ผู้คนในงานแต่งกายด้วยชุดไทยอย่างสวยงาม การแต่งงานนี้

เชื่อว่า คู่รักจะอยู่กันได้อย่างยาวนาน โดยยึดถือ “ความซื่อสัตย์” ของ พ่อพันท้าวทรสิงห์ เป็นแบบอย่าง

ภาพประกอบ 4 ป้ายประชาสัมพันธ์ งานวิวาท์แห่งความซื่อสัตย์

3. งานวิ่งสืบสานประเพณี ศาลพ่อพันท้าวทรสิงห์

งานเดิน-วิ่งพันท้าวทรสิงห์ เป็นงานที่จัดต่อเนื่องมาถึง 23 ปี เป็นงานใหญ่ที่มีคนเกี่ยวข้องนับหมื่นคน การจัดงานดังกล่าวต้องอาศัยความร่วมมือกันระหว่างข้าราชการ องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น รวมถึงองค์กรธุรกิจต่างๆ ในจังหวัดสมุทรสาครจึงจัดขึ้นได้ ในงานมีทั้งการบริการอาหาร เครื่องดื่ม ที่พัก ของชำร่วย และการแสดงดนตรี อีกทั้งยังมีคนช่วยงานจำนวนมาก ทั้งเป็นกรรมการ เจ้าหน้าที่ประจำจุด รวมถึงทีมงานบริหารจัดการ แม้งานนี้จะไม่ได้เป็นพิธีกรรมดั้งเดิมแต่ผู้มาร่วมงานส่วนใหญ่จะเข้าไปกราบไหว้องค์พ่อพันท้าวทรสิงห์ เป็นจุดเริ่มต้นเพื่อขอพรเอาฤกษ์ เอาชัย นอกจากนี้เหรียญรางวัล ถ้วยรางวัล รวมถึงของชำร่วยๆ อื่นล้วนใช้ “รูปพันท้าวทรสิงห์” เป็นสัญลักษณ์

ภาพประกอบ 5 เหรียญรางวัลในงานเดิน-วิ่ง พันท้ายนรสิงห์ ครั้งที่ 21

4. ภาพยนตร์เรื่องพันท้ายนรสิงห์

เรื่องพันท้ายนรสิงห์ได้รับการผลิตซ้ำ เป็นสื่อร่วมสมัยเรื่อยมาทุกสมัย ล่าสุดสร้างเป็น ภาพยนตร์ในปี พ.ศ.2558 และละครโทรทัศน์ ใน พ.ศ.2559 ซึ่งสองเรื่องสุดท้ายนี้กำกับการ แสดงโดยหม่อมเจ้าชาติตรี เณลิมยุคล นับได้ว่าเป็น ภาพยนตร์/ละครฟอร์มใหญ่ที่ได้รับความนิยมมากที่สุดทั้งเป็นกระแสสังคมในช่วงที่เผยแพร่ ภาพยนตร์ทำหน้าที่เป็นดัง “ตำนาน” หรือ “เรื่องเล่า” ในสังคมสมัยใหม่ คือทำหน้าที่สืบทอด เรื่องราวของพันท้ายนรสิงห์ไปสู่คนรุ่นต่อๆ ไป นอกจากนี้ การที่สื่อใหม่นี้เห็น ทั้งภาพทั้งเสียง จึงสามารถสื่อสารกับคนสมัยใหม่ ได้ง่าย ที่ศาล พันท้ายนรสิงห์มีห้องจัดฉายภาพยนตร์เรื่อง “พันท้ายนรสิงห์” ซึ่งจะจัดฉายในวันเสาร์-อาทิตย์ ทั้งนี้ภาพยนตร์ที่ฉายให้ผู้มา เกี่ยวชมดูเป็น ภาพยนตร์ที่สร้างในปี 2525 ชื่อเรื่อง “พระเจ้าเสือ- พันท้ายนรสิงห์”

วัฒนธรรมประเพณีที่สร้างสรรค์ในรูปแบบการแสดงสมัยใหม่ ทั้งละครเวที ภาพยนตร์ ละครโทรทัศน์ และที่สร้างสรรค์ในรูปแบบพิธีกรรม สมัยใหม่ ทั้งพิธีแต่งงานและกิจกรรมเดิน-วิ่งพัน

ท้ายนรสิงห์ ล้วนมีส่วนในการเล่าขานเรื่องราว พันท้ายนรสิงห์ไปสู่คนร่วมสมัย นอกจากนี้ กิจกรรมที่จัดขึ้นยังใช้พื้นที่ “ศาลพันท้ายนรสิงห์” เป็นศูนย์กลางในการจัดงาน จึงเป็นการดึงคนให้ มีโอกาสได้เข้าไปสัมผัสสิ่งศักดิ์สิทธิ์นี้อย่างใกล้ชิด วัฒนธรรมประเพณีเหล่านี้ทำให้ความเชื่อ พันท้ายนรสิงห์อยู่ในกระแส และสร้างความสนใจ จากคนในสังคมเมืองได้ดี

ทุนทางวัฒนธรรมที่เป็น “ฐาน” ในการประกอบสร้างแหล่งท่องเที่ยวศาลพันท้าย นรสิงห์

จาก ข้อมูล คติชน และ วัฒนธรรม ประเพณีที่ปรากฏ ณ ศาลพันท้ายนรสิงห์จะ เห็นว่า “ภาพ” และ “เรื่องราว” ของพันท้ายนรสิงห์ ได้รับการนำเสนออย่างเข้มข้น ต่อเนื่อง และ หลากหลาย กระทั่งทำให้เรื่องราวเหล่านี้แพร่หลาย ได้รับการถ่ายทอด และอยู่ในกระแสเรื่อยมา หัวข้อ นี้ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ “ทุนวัฒนธรรม” ที่เป็นฐานใน การประกอบสร้างแหล่งท่องเที่ยว โดยวิเคราะห์ จากตัวบทคติชนวัฒนธรรมประเพณี ประกอบ การสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร จัดการศาลพันท้ายนรสิงห์ และนักท่องเที่ยวที่มา เกี่ยวชมศาลพันท้ายนรสิงห์

กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ทุน วัฒนธรรม ผู้วิจัยประยุกต์แนวคิดของ Bourdieu (1986) และ ประมิ่งท์ จารูวร (2559) ที่เสนอว่า ทุนวัฒนธรรม คือ ทุนที่อยู่ในบุคคล ทุนที่เป็น รูปสัญลักษณ์ และทุนที่ดำรงความเป็นสถาบัน ดังนี้

ทุนบุคคล

หมายถึงบุคคลต่างๆ ในท้องถิ่นตำบล พันท้ายนรสิงห์ และในจังหวัดสมุทรสาครที่ร่วม แรงร่วมใจกันคิดงาน สร้างสรรค์ให้ความเชื่อ พันท้าย นรสิงห์ปรากฏอย่างเป็นรูปธรรม อยู่ใน กระแสรับรู้ของผู้คนอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยวิเคราะห์ ได้ว่า ทุนบุคคลที่สำคัญคือ ผู้นำชุมชนท้องถิ่น

ซึ่งได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลพันท้ายนรสิงห์ มูลนิธิ พันท้ายนรสิงห์ กำนัน และผู้ใหญ่บ้านที่มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในท้องถิ่นโดยการทำงานอย่างเป็นระบบ มีแผนงาน มีการประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน และพยายามดึงศักยภาพจากวัตถุดิบทุกอย่างที่ท้องถิ่นมีนำมาใช้สนับสนุนการจัดการท่องเที่ยว ดังปรากฏจากคำสัมภาษณ์ของคุณ A002 (นามสมมติ) (สัมภาษณ์, 1 มีนาคม 2564) ว่า “กิจกรรมต่างๆ ในศาลพันท้ายนรสิงห์ประสบความสำเร็จได้เพราะความร่วมมือร่วมใจจากปราชญ์ชาวบ้าน ครูอาจารย์ นักเรียนนักศึกษา และประชาชนในตำบลพันท้ายนรสิงห์ที่มาร่วมด้วยช่วยกัน” ทั้งนี้ผู้วิจัยสังเกตเห็นในวันเสาร์-อาทิตย์ พื้นที่ของศาลพันท้ายนรสิงห์มีผู้คนหลากหลายวัยมาช่วยงานกัน เช่น บนเรือไทยจะมีปราชญ์ชาวบ้านที่เป็นผู้รอบรู้ในเรื่องราวเกี่ยวกับพันท้ายนรสิงห์มาประกาศเสียง ตามสาย เล่าเรื่องราวต่างๆ และให้ความรู้แก่ผู้มาเที่ยวชม ส่วนที่ลานกิจกรรมก็จะมีนักเรียนจากโรงเรียนต่างๆ สลับกันมาแสดงทางวัฒนธรรมเพื่อสร้างบรรยากาศให้คึกคักขึ้น อีกส่วนหนึ่งทำหน้าที่เป็น “มัคคุเทศก์น้อย” ให้คำแนะนำ เล่าเรื่องราวต่างๆ ให้นักท่องเที่ยวฟัง กล่าวได้ว่า ความสำเร็จส่วนหนึ่งเกิดจากการให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ คุณ B009 (นามสมมติ) (สัมภาษณ์, 14 กุมภาพันธ์ 2564) ซึ่งอาศัยอยู่ในย่านศาลพันท้ายนรสิงห์ เล่าว่า “ได้เป็นนางรำในพิธีบวงสรวงพ่อพันท้ายนรสิงห์มา 3 ปีแล้ว ภูมิใจที่ได้ทำหน้าที่นี้ แม้จะเป็นเพียงส่วนเล็กๆ ในงาน แม้ว่าจะรำไม่เป็นแต่ก็พยายามฝึกฝน ตนเองเชื่อว่า การได้รำในพิธีบวงสรวงพ่อพันท้ายนรสิงห์จะทำให้อยู่เย็นเป็นสุข ไปไหนมาไหนมีท่านคอยคุ้มครอง” คำสัมภาษณ์ดังกล่าวสะท้อนความรู้สึกผูกพันระหว่างประชาชนในท้องถิ่นกับพ่อพันท้ายนรสิงห์ได้อย่างดี ไม่เพียงเท่านี้

ศาลพันท้ายนรสิงห์ยังเป็นพื้นที่ในการทำมาหากินเป็นแหล่งสร้างรายได้ให้แก่ผู้คนในท้องถิ่นด้วย เช่น ประชาชนได้มาจำหน่ายอาหารและสินค้าที่ตลาดน้ำพันท้ายนรสิงห์ เปิดแผงให้เช่าพระเครื่องที่ได้ถุณเรือนไทย ฯลฯ ด้วยความสัมพันธ์ในลักษณะพึ่งพากันนี้ ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของศาลพันท้ายนรสิงห์ ซึ่งความศรัทธา ห่วงแหน และความร่วมมือที่ดี

ทฤษฎีลักษณะ

หมายถึงสถานที่ สิ่งก่อสร้าง อาคารบ้านเรือน ผลิตภัณฑ์ และ ทรัพยากรธรรมชาติ ต่างๆ ที่นำเสนอแก่นักท่องเที่ยว เมื่อมาถึงศาล พันท้ายนรสิงห์ สิ่งที่นักท่องเที่ยวจะได้เห็นคือ ตัวศาลที่สวยงามมีรูปหล่อพันท้ายนรสิงห์เป็นศูนย์กลางบริเวณรอบๆ ตัวศาลเต็มไปด้วยไม้ แก้วบนแสดงถึงความศรัทธาของผู้คนจำนวนมาก เมื่อเดินไปที่ริมคลองโคกขามจะมี “หลักประหาร” ที่เป็นเสาไม้โบราณ มีศาลเพียงตาที่มี “หมวกพันท้ายนรสิงห์” วางอยู่ใต้ร่มฉัตร ข้างๆ กันนั้นมี “ศาลเจ้าแม่ศรีนวล” รวมถึงมีป้ายต่างๆ ซึ่งปรากฏข้อความที่เล่าถึงตำนานพันท้ายนรสิงห์ เสียงตามสายที่เล่าถึงบารมีพ่อพันท้ายนรสิงห์ สลับกับบทเพลงที่ถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับพันท้ายนรสิงห์ บริเวณรอบๆ ศาลล้วนเต็มไปด้วยวัตถุที่สื่อถึงอดีต ความเก่าแก่ซึ่งสัมพันธ์กับตำนาน เช่น เรือนไทยอยุธยา เรือพระที่นั่งเอกไชยจำลอง เรือไม้โบราณเก่าแก่ขนาดใหญ่ที่พบจมอยู่ในลำคลอง รวมไปถึงการแสดงวัฒนธรรมไทยโดยนักแสดงที่แต่งชุดย้อนยุค ตลาดน้ำที่ให้บริการตั้งเดิม เหล่านี้คือ “ภาพ” ที่ประกอบสร้างให้ความเชื่อนี้มีความสมจริงตามตำนาน มีความเป็น “ของแท้” เพราะมีวัตถุที่เป็นหลักฐานตามตำนานยืนยัน นอกจากนี้ทฤษฎีลักษณะอีกประการหนึ่ง ได้แก่ ความกว้างขวาง ร่มรื่น สะอาดสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสถานที่ สถานที่แห่งนี้จึงเป็นทั้งที่พัก

ผ่อนหย่อนใจ ที่มากราบไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่อขอพรที่มาจับจ่าย ชื่อของ ฯลฯ ดังคำสัมภาษณ์ของนักท่องเที่ยว คุณ B004 (นามสมมติ) (สัมภาษณ์, 1 มีนาคม 2564) ว่า “ชอบมาที่นี่เพราะมีกิจกรรมหลายอย่างให้เด็ก ๆ ทำ ทั้งขอพรพ่อพันท้ายนรสิงห์ ได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ไทย เด็ก ๆ ชอบให้อาหารปลาในคลองโคกขาม บางทีก็เดินชมป่าชายเลน จุดถ่ายรูปสวย ๆ ก็มีเยอะ อาหารและขนมที่ตลาดน้ำก็อร่อย ราคาไม่แพง”

ภาพประกอบ 6 ตลาดน้ำพันท้ายนรสิงห์

ทุนสถาบัน

หมายถึงตำนาน/เรื่องเล่าพันท้ายนรสิงห์ที่ผูกอยู่กับสถานที่ซึ่งสมจริงและเป็นของแท้ ตรงกับเรื่องราวที่เล่าขานในตำนาน เช่น ในตำนานกล่าวว่ามลเหตุที่ทำให้เรือชนกิงไม้เพราะล่าคลองบริเวณนี้คดโค้ง ภาพที่ปรากฏก็เป็นเช่นนั้นคือคลองโคกขามบริเวณนี้คดโค้งมาก ตำนานกล่าวถึงหลักประหาร การสร้างศาลเพียงตาขึ้นพลีกรรมริมคลองโคกขาม หลักฐานเหล่านั้นก็ปรากฏให้เห็นจริง ตำนานเล่าถึงคนโบราณที่ใช้ล่าคลองสายนี้เป็นเส้นทางคมนาคม ก็มีเรือโบราณขนาดใหญ่ที่พบจมอยู่ในลำคลองสายนี้เป็นประจักษ์พยานยืนยัน เหล่านี้คือ ประวัติความเป็นมาของบุคคลและสถานที่ที่สอดคล้องกัน นอกจากนี้ สถานที่

แห่งนี้ยังเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของชาติซึ่งคนไทยรับรู้ร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องราวของ “พระเจ้าเสือ” บวรพักษัตริย์พระองค์หนึ่งแห่งกรุงศรีอยุธยา “พันท้ายนรสิงห์” ขุนนางผู้เป็นวีรบุรุษในอุดมคติ สถานที่แห่งนี้จึงเป็นเครื่องยืนยันการมีอยู่ของ “ชาติไทย” แต่อดีตกาล ยืนยันถึงความรุ่งโรจน์ของชาติไทย การมีรากเหง้าที่ยาวนาน นำมาสู่ความภาคภูมิใจของคนในชาติ นอกจากนี้ ความเชื่อและเรื่องราวของ “พันท้าย นรสิงห์” ยังนำเสนออุดมการณ์ที่คนไทยยึดถือ และให้ความสำคัญ นั่นคือ ความซื่อสัตย์ และความจงรักภักดี ต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ พันท้าย นรสิงห์จึงเป็น “ทุนที่ขายได้” เพราะมีคุณค่าต่อสังคมในหลายมิติ อีกประการหนึ่ง ประเพณีและกิจกรรมต่างๆ ที่ศาลพันท้ายนรสิงห์ได้จัดขึ้นล้วนสื่อถึง “ความเป็นไทย” ที่มีอัตลักษณ์ คือ เรียบง่ายแต่งดงาม ประกอบกับสถานที่แห่งนี้ได้รับการประกาศขึ้นทะเบียนเป็น “โบราณสถานแห่งชาติ” ซึ่งเสมือนเป็นเครื่องหมายยืนยัน รับรองจากภาครัฐว่าสถานที่นี้เป็นสถานที่สำคัญ เป็นสถานที่ศักดิ์ และมีคุณค่าสูง

คุณค่าของ “ทุนวัฒนธรรม” ณ ศาลพันท้ายนรสิงห์

การวิเคราะห์คุณค่าของทุนวัฒนธรรมที่ศาลพันท้ายนรสิงห์ ผู้วิจัยประยุกต์ใช้กรอบที่ ICOMOS (1999) ให้แนวทางไว้ว่า คุณค่าของทุนวัฒนธรรม ณ ศาลพันท้ายนรสิงห์ มี 4 ด้าน คือ คุณค่าด้านประวัติศาสตร์ คือสถานที่แห่งนี้เกี่ยวเนื่องกับบุคคล เหตุการณ์ ในอดีตจึงเป็นสถานที่สำคัญในมิติประวัติศาสตร์ คุณค่าด้านสุนทรีย์ คือ องค์ประกอบของสถานที่ในพื้นที่ศาลพันท้ายนรสิงห์ที่มีลักษณะกายภาพที่งดงาม ร่มรื่น มีอัตลักษณ์อันโดดเด่น คุณค่าด้านวิชาการ คือ ศาลพันท้ายนรสิงห์เป็นแหล่งข้อมูลที่มีศักยภาพเป็นที่ให้การศึกษาเรียนรู้แก่ผู้คน และคุณค่าด้าน

สังคม คือ ฟอพันท้ายนรสิงห์เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เป็นที่ยึดเหนี่ยว เป็นที่พึ่งทางใจแก่ผู้คน และเป็น “สัญลักษณ์” ที่เป็นแบบอย่างในทางที่สร้างสรรค์

ในบทความนี้ผู้วิจัยจะอภิปรายประเด็น “คุณค่าด้านวิชาการ” ซึ่งมีความน่าสนใจ รายละเอียดดังนี้

ศาลพันท้ายนรสิงห์มี “คุณค่าด้านวิชาการ” แก่สังคมไทย 2 ประการ ประการแรก สถานที่แห่งนี้เป็นสถานที่สำหรับการทัศนศึกษา เพื่อเรียนรู้ประวัติศาสตร์ชาติไทย จึงมีนักเรียน นักศึกษา หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ มาเรียนรู้ในรูปแบบของหมู่คณะ ศาลพันท้ายนรสิงห์มีศักยภาพด้านนี้อย่างเด่นชัด เพราะมีปราชญ์ชาวบ้านผู้มีความรู้ในเชิงประวัติศาสตร์ สามารถบรรยาย ให้ความรู้ และพาคณะผู้มาทัศนศึกษา เยี่ยมชมยังจุดต่างๆ อีกทั้งมีห้องรับรองที่ใช้เป็นห้องบรรยาย มีสื่อประกอบ ก่อนออกไปชมสถานที่จริง คณะทำงานที่ศาลพันท้ายนรสิงห์ยังมองการณ์ไกล จัดอบรมให้นักเรียนในท้องถิ่นทำหน้าที่เป็น “มัคคุเทศก์น้อย” ซึ่งในอนาคต เด็กๆ เหล่านี้จะเป็นทรัพยากรที่มีค่าของท้องถิ่น ประการต่อมา ด้วยที่ตั้งของศาลพันท้ายนรสิงห์อยู่ในที่ลุ่ม เป็นพื้นที่น้ำกร่อย เป็นป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์ในเนื้อที่กว่า 100 ไร่ จึงเป็นที่สำหรับการศึกษาธรรมชาติ สถานที่แห่งนี้ได้พัฒนาเส้นทางเดินชมธรรมชาติ มีป้ายอธิบายให้ความรู้ อีกทั้งยังสามารถทำกิจกรรมต่างๆ อาทิ การร่วมกันปลูกป่าชายเลนได้ด้วย อนึ่งการพัฒนาของชุมชนเมืองที่ขยายมาสู่ย่านนี้ พื้นที่ส่วนหนึ่งรายรอบบริเวณนี้ได้กลายเป็นบ้านจัดสรร ในขณะที่พื้นที่อีกส่วนหนึ่งเกษตรกรในท้องที่ได้พัฒนาพื้นที่เพื่อทำนาถุ้ง จึงทำให้ป่าชายเลนในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครค่อยๆ หายไป ป่าชายเลน ณ ศาลพันท้ายนรสิงห์จึงทวีความสำคัญ เพราะเป็นผืนป่าที่ยังคงความอุดมสมบูรณ์ มีความหลากหลายทาง

นิเวศ และเป็นประวัติศาสตร์นิเวศวิทยาท้องถิ่นของชุมชนแถบนี้

ภาพประกอบ 7 นักเรียนมาทัศนศึกษา
เชิงประวัติศาสตร์ ศาลพันท้ายนรสิงห์

ภาพประกอบ 8 เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ
ป่าชายเลน ศาลพันท้ายนรสิงห์

วิธีคิดในการสร้างสรรค์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ศาลพันท้ายนรสิงห์ ศิราพร ณ ถลาง (2559) ได้อธิบายวิธีคิดของคนไทยใน “คติชนสร้างสรรค์” ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ การสร้างสรรค์คติชนในรูปแบบใหม่ๆ เพื่อสนองบริบทปัจจุบันว่า คนไทยชอบคิดแบบ “ผสมผสาน” คนไทยชอบคิดแบบ “ข้ามไปข้ามมา” และ คนไทยเก่งในการคิด “ประยุกต์” หัวข้อนี้ ผู้วิจัยจะนำทฤษฎีคติชนสร้างสรรค์เป็นกรอบในการวิเคราะห์วิธีคิดในการสร้างสรรค์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ศาลพันท้ายนรสิงห์ ดังนี้

การหาจุดแข็งของทุนวัฒนธรรมในชุมชน

จุดแข็งของทุนวัฒนธรรมในท้องถิ่นพันท้ายนรสิงห์คือการเป็นสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ซึ่งเชื่อมโยงไปสู่ “วีรบุรุษ” ของไทย การมีลักษณะทางกายภาพที่สอดคล้องกับตำนานคือ เป็นลำคลองที่คดโค้ง เต็มไปด้วยพันธุ์ไม้ต่างๆ ชุมชนท้องถิ่นพันท้ายนรสิงห์ภายใต้การนำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้บริหารมูลนิธิพันท้ายนรสิงห์ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และปราชญ์ชาวบ้านเล็งเห็นจุดนี้ จึงสร้างสรรค์สถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมขึ้นโดยการทำให้เรื่องราวในตำนาน “สมจริง” และ “จับต้องได้” อีกทั้งได้ชูอุดมการณ์ “ความซื่อสัตย์” และ “ความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์” เป็นแนวคิดหลัก อุดมการณ์นี้สอดคล้องได้ดีกับค่านิยมของคนไทยและรัฐชาติ จุดแข็งนี้ได้รับการเสนออย่างชัดเจน เข้มข้นต่อเนื่อง ทั้งในคติชนดั้งเดิมและวัฒนธรรมประชาชนนิยม จึงทำให้สถานที่แห่งนี้โดดเด่น มีผู้มาเที่ยวชมจำนวนมาก

การสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

ผู้นำท้องถิ่นได้สร้างการมีส่วนร่วมโดยการทำให้ “ศาลพันท้ายนรสิงห์” เป็นเสมือนพื้นที่ร่วมของชุมชน กล่าวคือ ทั้งสถาบันการศึกษาเอกชน รวมถึงกลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มดนตรีไทย กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มพระเครื่อง กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ไปจนถึงพ่อค้าแม่ค้า และประชาชนทั่วไป ต่างมี “ส่วนร่วม” ในพื้นที่ ทั้งในแง่การใช้ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจ และเป็นพื้นที่แสดงอัตลักษณ์ กลุ่มคนที่เข้ามามีส่วนร่วมมีทั้งนักเรียน เยาวชน คนรุ่นใหม่ และผู้อาวุโส พื้นที่ศาลพันท้ายนรสิงห์ได้กลายเป็นพื้นที่สาธารณะที่ผู้คนในท้องถิ่นได้ทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น สถานที่ลอยกระทง เล่นสงกรานต์ สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สถานที่เที่ยว

งานปีใหม่ ฯลฯ ในการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น พิธีบวงสรวงพ่อพันท้ายนรสิงห์ประจำปี ประชาชนในท้องถิ่นจะได้รับการจัดสรรบทบาทหน้าที่ให้เข้ามามีส่วนร่วมในงาน ดังคำสัมภาษณ์ คุณ B010 (นามสมมติ) (สัมภาษณ์, 14 กุมภาพันธ์ 2564) ว่า “วันบวงสรวงประจำปี ร้านค้าในตลาดน้ำพันท้ายนรสิงห์ทุกร้านจะส่งตัวแทน 1 คนไปร่วมรำถวายพ่อพันท้าย นรสิงห์ ร้านพี่เอง ผู้หญิงในร้านจะสลับกันไปในแต่ละปี” การเปิดพื้นที่ให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ร่วมเป็นส่วนหนึ่งของงานทำให้พวกเขาเกิดความภาคภูมิใจ เกิดความผูกพันทางใจกับสถานที่ นอกจากนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนท้องถิ่นกับองค์กรอื่นๆ ในจังหวัดสมุทรสาคร เช่น ข้าราชการ องค์กรธุรกิจ ก็ยังเป็นไปในลักษณะที่แนบแน่นด้วย เห็นได้จากเมื่อมีกิจกรรมสำคัญบุคคลเหล่านี้ต่างเข้ามามีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของงาน

การนำเสนอเสนออัตลักษณ์ความเป็นไทย

พื้นที่ในศาลพันท้ายนรสิงห์ประกอบสร้างอัตลักษณ์ความเป็นไทยผ่านคติชนหลากหลายรูปแบบ ที่โดดเด่นคือคติชนประเภทวัตถุ ได้แก่ เรือไทยอยุธยาได้ถูกลูกเรือพระที่นั่งจำลองและเรือโบราณ ตลาดน้ำ เหล่านี้เป็น “ภาพแทน” วิถีชีวิตในอดีตของคนไทยภาคกลาง อัตลักษณ์ความเป็นไทยยังสะท้อนผ่าน “การแต่งกาย การแสดง และการละเล่น” เช่น การแต่งกายด้วยชุดไทย การรำไทย การละเล่นของเด็กไทย มวยไทย ดนตรีไทย ฯลฯ นอกจากนี้หากพิจารณาในมิติความเชื่อ พื้นที่ของศาลพันท้ายนรสิงห์นำเสนอความเชื่อในวิถีไทยที่หลากหลายแต่อยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืน เริ่มจากพุทธศาสนา สะท้อนผ่านหอพระในพื้นที่ศาล และวัดศาลพันท้ายนรสิงห์ซึ่งมีพื้นที่ติดต่อกัน อำนาจเหนือธรรมชาติ สะท้อนผ่านความเชื่อพันท้ายนรสิงห์ซึ่งมีฐานะเป็น “เทพ/

เทวดา” รวมถึงความเชื่ออื่นๆ เช่น เจ้าแม่ตะเคียนกุมารทอง ฯลฯ อัตลักษณ์ไทยที่นำเสนอสื่อนี้ถึงความรุ่งเรือง ความงามของวิถีไทย ซึ่งตอบสนองการโยกย้ายของชนชั้นกลางซึ่งเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวหลักของสถานที่แห่งนี้

การทำให้สถานที่ตอบสนองทั้งโลกสามัญและโลกศักดิ์สิทธิ์

ศาลพันท้ายนรสิงห์มีกิจกรรมที่สามารถตอบสนองต่อผู้คนได้หลากหลายแบบ ตั้งแต่การทำทาน เช่น ปล่อยสัตว์น้ำ ให้อาหารปลาในคลองโคกขาม และการไหว้พระทำบุญ รวมถึงการขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ กิจกรรมเหล่านี้เป็นไปเพื่อสนองต่อความรู้สึกทางจิตวิญญาณ หรือ “โลกศักดิ์สิทธิ์” กล่าวคือ ผู้ที่มากกราบไหว้ขอพร หรือบนบานพ่อพันท้ายนรสิงห์ จะได้รับการตอบสนองทางใจ ทำให้รู้สึกสบายใจขึ้น เพราะเชื่อว่ามีอำนาจเหนือชาติให้ความช่วยเหลือคุ้มครองรักษาส่วนในโลกลสามัญ พื้นที่ศาลพันท้ายนรสิงห์มีลักษณะคล้ายสวนสาธารณะที่กว้างขวางร่มรื่น เหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจ อีกทั้งยังมีทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ทั้งในแง่ประวัติศาสตร์และนิเวศธรรมชาติ รวมถึงการจับจ่ายซื้อของกินของใช้ที่ตลาดน้ำ พันท้ายนรสิงห์ ส่วนในงานประจำปี หรืองานตามเทศกาลก็จะมีการจัดสถานที่อย่างสวยงาม มีมหรสพเพื่อความบันเทิง เหล่านี้คือ “โลกสามัญ” ที่ศาลพันท้ายนรสิงห์ตอบสนองต่อผู้คน

การประยุกต์ใช้สื่อสมัยใหม่เพื่อสื่อสาร ผลิตซ้ำ และนำเสนอกิจกรรมรูปแบบใหม่ๆ

นอกจากช่องทางสื่อออนไลน์ ทั้งเว็บไซต์ ไลน์ เฟซบุ๊ก จะเป็นช่องทางสำคัญในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลไปสู่กลุ่มเป้าหมายแล้ว ศาลพันท้ายนรสิงห์ยังใช้สื่อใหม่ที่ผลิตซ้ำเรื่องเล่า

พันท้าย นรสิงห์ เช่น บทเพลง รายการโทรทัศน์ ภาพยนตร์ ละครเวที ฯลฯ เพื่อถ่ายทอดความเชื่อนี้ไปสู่คนรุ่นใหม่ด้วย อีกทั้งยังสร้างสรรค์พิธีกรรมและกิจกรรมสมัยใหม่เพื่อดึงคนให้มาร่วมตัวที่ศาลพันท้าย นรสิงห์ ได้แก่งานวิวาท์แห่งความซื่อสัตย์ และงานเดิน-วิ่ง พันท้ายนรสิงห์ ในอีกแห่งหนึ่งพิธีกรรมที่สร้างสรรค์ขึ้น ยังทำให้ศาลพันท้ายนรสิงห์อยู่ในกระแสและเป็นที่ยุติมากขึ้น นอกจากนี้ เนื่องจากผู้คนสมัยใหม่นิยมถ่ายรูปกับจุดเช็คอินสวยๆ เพื่อโพสต์ในสื่อโซเชียล ในปี 2564 ศาลพันท้ายนรสิงห์ได้สร้างจุดแลนด์มาร์กเพื่อเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวถ่ายภาพเช็คอิน ตั้งสโลแกนว่า “เช็คอิน แชะ แชร์” ทั้งนี้จุดเช็คอินที่ว่า ได้แก่ เรือนไทย ประตูเมืองสาครบุรี หมู่บ้านประมงร้อยปี และศูนย์อนุรักษ์ธรรมชาติป่าชายเลน ซึ่งทางศาลได้จัดทำป้ายข้อความสวยงาม จัดหาอุปกรณ์ตกแต่งประกอบ จัดทำที่นั่งและมุมเพื่อให้ถ่ายรูปได้ภาพที่สวยงาม ที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่าทางศาลฯ สร้างสรรค์กิจกรรมใหม่ๆ ที่สอดคล้องกับความเป็นไปของยุคสมัย อีกทั้งเมื่อนักท่องเที่ยวแต่ละคนได้โพสต์ภาพนั้นๆ ไป ก็เป็นการประชาสัมพันธ์สถานที่ไปในตัวด้วย

ภาพประกอบ 9 จุดถ่ายรูปเรือพระที่นั่งเอกไชยจำลอง

สรุปและอภิปรายผล

ศาลพันท้ายนรสิงห์ จังหวัดสมุทรสาคร ได้ใช้ “คติชน” เป็นช่องทางที่สำคัญในการนำเสนอ “เรื่องราว/ความเชื่อพันท้ายนรสิงห์” ให้ปรากฏเป็น “รูปธรรม” ที่สัมผัสได้ด้วยผัสสะพื้นฐานของมนุษย์ คือ มองเห็นได้ จับต้องได้ เข้าร่วมในพิธีกรรม/กิจกรรมได้ ความเข้มข้นและความสอดคล้องกันของวัตถุที่เป็นสัญลักษณ์แทนพันท้ายนรสิงห์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เป็นไปตามตำนาน ทำให้สถานที่แห่งนี้ “สมจริง” นอกจากนี้ การได้รับ การประกาศให้เป็นโบราณสถานแห่งชาติ ก็เป็น “ตราประทับ” ที่บ่งบอกความเป็น “ของแท้” นอกจากคติชนดั้งเดิมแล้ว ศาลพันท้ายนรสิงห์ยังได้สร้างสรรค์พิธีกรรมใหม่ๆ กิจกรรมใหม่ๆ ที่เป็น “วัฒนธรรมประชานิยม” เพื่อถ่ายทอดความเชื่อและตำนานพันท้ายนรสิงห์ไปสู่คนสมัยใหม่ ยังผลให้สถานที่แห่งนี้เป็นที่รู้จัก อยู่ในกระแส และมีผู้คนเดินทางมาท่องเที่ยวอยู่เสมอ

คติชนและวัฒนธรรมประชานิยมที่ปรากฏ ณ ศาลพันท้ายนรสิงห์สะท้อนให้เห็น “ทุนวัฒนธรรม” 3 ประการ ประการแรกคือ ทุนบุคคล ได้แก่ ผู้นำท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน และประชาชนในท้องถิ่นที่ร่วมด้วยช่วยกันคิด พัฒนา และสร้างสรรค์งาน ประการที่สอง ทุนรูปสัญลักษณ์ ได้แก่ สถานที่ที่สวยงาม กว้างขวาง นำเสนอเรื่องราวพันท้ายนรสิงห์ได้อย่างมีอัตลักษณ์และเข้มข้น ประการสุดท้าย ทุนสถาบัน ได้แก่ การที่สถานที่แห่งนี้เป็นสถานที่เก่าแก่ตามตำนาน เชื่อมร้อยกันกับเรื่องราววีรบุรุษในวัฒนธรรมและสถาบันพระมหากษัตริย์ ทุนวัฒนธรรมเหล่านี้ นำมาซึ่งคุณค่าด้านประวัติศาสตร์ คุณค่าด้านสุนทรีย์ คุณค่าด้านวิชาการ และคุณค่าด้านสังคมที่โดดเด่นพิเศษคือคุณค่าด้านวิชาการเพราะสถานที่แห่งนี้แหล่งเรียนรู้ที่มีกลุ่มคนเดินทางมาทัศนศึกษาทั้งในเชิงประวัติศาสตร์และ

นิเวศวิทยาป่าชายเลน คุณค่าด้านสังคมก็มีความน่าสนใจ เพราะพันท้ายนรสิงห์ โช้เพียงเป็นความเชื่อหรือบุคคลในตำนาน แต่ “พ่อพันท้ายนรสิงห์” ได้เป็นสัญลักษณ์ของ “ความซื่อสัตย์” ซึ่งเป็นคุณธรรมที่สังคมไทยให้ความสำคัญ

วิธีคิดในการสร้างสรรค์สถานที่แห่งนี้ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้แก่ การหาจุดแข็งของทุนวัฒนธรรมในชุมชน การสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วน การนำเสนอเสนออัตลักษณ์ความเป็นไทย การทำให้สถานที่ตอบสนองทั้งโลกสามัญและโลกศักดิ์สิทธิ์ และการประยุกต์ใช้สื่อสมัยใหม่เพื่อสื่อสาร ผลิตซ้ำ และนำเสนอกิจกรรมรูปแบบใหม่ๆ เพื่อตอบสนองต่อคนเมือง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด “คติชนสร้างสรรค์” ที่ ศิราพร ณ ถลาง (2559) เสนอว่า คนไทยชอบคิดแบบ “ผสมผสาน” เช่น ผสมผสานวันวาเลนไทน์ ซึ่งเป็นวันแห่งความรักสากลเข้ากับพิธีแต่งงานแบบไทย เน้นนำเสนอ “ความซื่อสัตย์แห่งรัก” โดยอ้างอิงความรักของพันท้ายนรสิงห์กับหญิงคนรักที่ชื่อ ศรีนวล โดยมีพิธีปลูกต้นไม้พยานรักเป็นกิจกรรมหนึ่ง ทฤษฎีดังกล่าวยังเสนอว่า คนไทยเก่งในการคิด “ประยุกต์” สอดคล้องกับ “งานเดินวิ่งพันท้าย นรสิงห์” ที่ประยุกต์กิจกรรมสมัยใหม่เพื่อประชาสัมพันธ์ความเชื่อและเรื่องราวพันท้ายนรสิงห์ ผู้ที่ได้รับรางวัลชนะเลิศในแต่ละรุ่นจะได้รับถ้วยรางวัลรูปพันท้ายนรสิงห์ เหรียญพันท้ายนรสิงห์ และของชำร่วยที่มีสัญลักษณ์ของพันท้ายนรสิงห์

ข้อค้นพบในงานวิจัยที่เสนอไว้ข้างต้น สอดคล้องกับการศึกษาของ ประมินทร์ จารูร (2559) เรื่อง “คติชนกับการท่องเที่ยว: หมู่บ้านวัฒนธรรมหนองขาว จังหวัดกาญจนบุรี” ที่พบว่า ชุมชนบ้านหนองขาวได้นำเสนอภาพลักษณ์ “หมู่บ้านวัฒนธรรม” ผ่านคติชนหลากหลายประเภท นำมาซึ่งภาพลักษณ์การเป็นชุมชนเกษตรกรรมที่

มีมรดกทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย และภาพลักษณ์การเป็นชุมชนเข้มแข็งที่ชาวบ้านมีความสามัคคีกันอย่างมาก ศาลพันท้ายนรสิงห์ได้นำเสนอ “ภาพแทน” ของพันท้ายนรสิงห์ผ่านคติชนทุกประเภทอย่างเข้มข้น นำมาซึ่งภาพลักษณ์ที่สื่อถึงการเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์สำคัญของชาติซึ่งเชื่อมโยงกับวีรบุรุษและบูรพกษัตริย์ในประวัติศาสตร์ มีคุณค่าทั้งในเชิงการศึกษาเรียนรู้คุณค่าต่อจิตใจ คุณค่าในการเป็นแบบอย่าง (model) ของข้าราชการและประชาชน ด้านความซื่อสัตย์ การรับผิดชอบต่อหน้าที่ และการจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ อนึ่งแม้ศาล

พันท้ายนรสิงห์จะนำทรัพยากรอันโดดเด่นของท้องถิ่นคือป่าชายเลนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยว แต่ไม่ได้นำเสนอวิถีชีวิตสำคัญของชุมชนท้องถิ่น ได้แก่ การทำนาเกลือ วิถีแห่งชาวประมง ฯลฯ ที่เป็นดังนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่า เป็นเพราะสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมทั้ง 2 แห่งมีจุดเน้นที่ต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการศึกษาสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบทุนทางวัฒนธรรม และวิธีคิดในการสร้างสรรค์

เอกสารอ้างอิง

- ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์. (2547). “ความสัมพันธ์ระหว่างทุนวัฒนธรรมกับการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ: กรอบความคิดและประเด็นการวิจัย” ใน ทุนสังคมและทุนวัฒนธรรมในระบอบเศรษฐกิจและการจัดการยุคใหม่. *รวมบทความจากการประชุมวิชาการประจำปี 2547, มหาวิทยาลัยนเรศวร* (หน้า 33-69). กรุงเทพฯ: พี.เอ.ลิฟวิ่ง.
- ปรมินท์ จารูวร. (2559). *คติชนกับการท่องเที่ยว: หมู่บ้านวัฒนธรรมหนองขาว จังหวัดกาญจนบุรี*. โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิวพร ณ ถลาง. (2559). *คติชนสร้างสรรค์: บทสังเคราะห์และทฤษฎี*. ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)
- Bourdieu, Pierre. (1986). The forms of Capital” In *The Sociology of Economic Life. Edited by Mark Granovetter and Richard Swedberg*. (3rd ed). Routledge. 78-92.
- Dorson, Richard. (1972). *Folklore and Folklife Studies*. University of Chicago Press.
- ICOMOS. (1999). *Cultural Tourism Charter: Principle and Guidelines for Managing Tourism at Places of Cultural and Heritage Significance*. Australia: ICOMOS.
- สัมภาษณ์**
- A002 (นามสมมติ). (1 มีนาคม 2564). สัมภาษณ์. ผู้บริหาร อบต.พันท้ายนรสิงห์. สมุทรสาคร.
- B004 (นามสมมติ). (1 มีนาคม 2564). สัมภาษณ์. นักท่องเที่ยวที่เดินทางมากับครอบครัว. สมุทรสาคร.
- B009 (นามสมมติ). (14 กุมภาพันธ์ 2564). สัมภาษณ์. ประชาชนที่มีถิ่นพำนักใกล้ศาลพันท้ายนรสิงห์. สมุทรสาคร.
- B010 (นามสมมติ). (14 กุมภาพันธ์ 2564). สัมภาษณ์. ผู้ประกอบการในตลาดน้ำพันท้ายนรสิงห์. สมุทรสาคร.

ศักยภาพการดำเนินงานนวัตกรรมสินค้าและบริการยอดเยี่ยมของธุรกิจส่งออก แห่งประเทศไทย

Operational Capability towards Excellent Innovative Products and Services of the Export Business of Thailand

อุษณีย์ พรหมศรียา¹, ศิษฏ์วัช มั่นเศรษฐวิทย์², ลาวัณย์ พงษ์สุวรรณศิริ¹
Usanee Promsriya¹, Sithawat Munsettavith², Lawan Pongsuwansiri¹

Received: 9 June 2021

Revised: 8 July 2021

Accepted: 4 August 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาศักยภาพการดำเนินงานในองค์กร และศึกษานวัตกรรมสินค้าและบริการยอดเยี่ยมที่ส่งเสริมธุรกิจส่งออกดีเด่นแห่งประเทศไทย พร้อมกับทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพการดำเนินงานในองค์กรกับนวัตกรรมสินค้าและบริการยอดเยี่ยมของธุรกิจส่งออก แห่งประเทศไทย และปัจจัยศักยภาพการดำเนินงานในองค์กรที่ส่งผลต่อนวัตกรรมสินค้าและบริการยอดเยี่ยมของธุรกิจส่งออกแห่งประเทศไทย ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้บริหารที่ได้รับรางวัลผู้ประกอบการส่งออกดีเด่น จำนวน 50 ราย สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัย พบว่า ศักยภาพการดำเนินงานในองค์กร และนวัตกรรมสินค้าและบริการยอดเยี่ยมที่ส่งเสริมนวัตกรรมสินค้าและบริการยอดเยี่ยมของธุรกิจส่งออกดีเด่นแห่งประเทศไทย มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก อีกทั้ง ศักยภาพการดำเนินงานในองค์กร ด้านองค์กร และด้าน การผลิต มีความสัมพันธ์และส่งผลกระทบต่อนวัตกรรมสินค้าและบริการยอดเยี่ยม โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ 0.05 ดังนั้นผู้บริหารควรให้ความสำคัญด้านองค์กร คือการปรับปรุงโครงสร้างให้มีความยืดหยุ่นเพื่อการสร้างนวัตกรรม และการปรับตัวตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมภายนอกอย่างเหมาะสม อีกทั้งด้านการผลิต มีการบริหารจัดการและนำองค์ความรู้นวัตกรรมมาพัฒนากระบวนการผลิตสินค้าเชิงนวัตกรรม วางแผนทรัพยากรให้สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้เพื่อเกิดความคุ้มค่าต่อการใช้ทรัพยากรที่ค้ำึงถึงสิ่งแวดล้อม

คำสำคัญ: ศักยภาพการดำเนินงาน, นวัตกรรมสินค้าและบริการยอดเยี่ยม, ธุรกิจส่งออก

¹ อาจารย์คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

² รองศาสตราจารย์ ดร. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

¹ Lecturer in Faculty of Management Sciences, Yala Rajabhat University

² Assoc. Prof. Dr. in Faculty of Management Sciences, Yala Rajabhat University

Abstract

The purpose of this research was to study the capability of organizational operation and studies the innovation of excellent products and services that promote the excellent export business of Thailand. As well as to investigate the relationship between the capability of organizational operation and the innovation of excellent products and services of the export business. Additionally, factors of the capability of organizational operation that affect the innovative products and services of the export business of Thailand. The study used questionnaires for collecting the data from 50 executives who have been awarded by the Prime Minister's Export Award of Thailand. The data were analyzed by using multiple correlation analysis and multiple regression analysis. The results of the research found that the capability of organizational operation and the innovation of excellent products and services that promote the excellent export business of Thailand, the overall opinion was at the high level. Furthermore, the capability of organizational operation; organizational and manufacturing areas are correlated and have a positive effect to the innovation of excellent products and services at 0.05 significant level. Therefore, executives should focus on the organization in order to improve the structure for a flexible innovation and to adapt and response to the changes of the external environment appropriately. In addition, the organization should have the knowledge management on innovation in order to develop innovative manufacturing processes, also the planning on resource management should be in place in order to make the most of the resources with consideration to the environment.

Keywords: Operational Capability, Excellent Innovative Products and Services, Export Business

บทนำ

ปัจจุบันธุรกิจมีการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างหลากหลายด้วยกัน ผู้บริหารหรือผู้ประกอบการต้องพยายามปรับเปลี่ยนรูปแบบ แนวทางการดำเนินงานของธุรกิจให้ตนเองสามารถอยู่รอดได้ภายใต้ภาวะเศรษฐกิจ การเมือง และสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนในปัจจุบัน โดยการหาวิธีการในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อความอยู่รอดขององค์กร แต่สถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นปัจจัยภายนอกที่อยู่เหนือการควบคุมของผู้ประกอบการ ดังนั้นผู้ประกอบการจึงต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยภายในซึ่งเป็นสิ่งที่ควบคุมได้ ปัจจัยภายในประการหนึ่งขององค์กรที่มีส่วนใน

การพัฒนาองค์กรให้เจริญรุ่งเรือง คือ ศักยภาพของธุรกิจทางนวัตกรรม ซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อศักยภาพการดำเนินงานในองค์กร โดยมีตัวชี้วัดที่สำคัญ อยู่ 7 ด้าน คือ 1) ศักยภาพด้านการเรียนรู้ 2) ศักยภาพด้านการวิจัยและพัฒนา 3) ศักยภาพด้านการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ 4) ศักยภาพด้านการผลิต 5) ศักยภาพด้านการตลาด 6) ศักยภาพด้านองค์กร และ 7) ศักยภาพด้านกลยุทธ์ (Guan and Ma, 2003) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรที่ตั้งเป้าไว้

ทั้งนี้การสร้างธุรกิจแห่งนวัตกรรมสินค้าและบริการยอดเยี่ยม นับว่ามีความสำคัญอย่างมากต่อการดำเนินธุรกิจในปัจจุบันเนื่องจาก

ถ้าองค์กรไม่สามารถพัฒนาและเปลี่ยนแปลงตัวเองด้วยสิ่งใหม่ๆ แล้ว ย่อมเป็นการยากที่จะทำให้องค์กรนั้นๆ ประสบความสำเร็จในระยะยาว นวัตกรรม เป็นสิ่งใหม่ที่เกิดจากการใช้ความรู้และความคิดสร้างสรรค์ที่มีประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคม (สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ, 2559) เน้นองค์ประกอบ 3 ส่วน ดังนี้ 1) ความใหม่ (Newness) 2) การใช้ความรู้และความคิดสร้างสรรค์ (Knowledge and Creativity Idea) และ 3) การเกิดประโยชน์เชิงเศรษฐกิจ (Economic Benefits) และสังคม (Social) (สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ และคณะ, 2553) ทั้งนี้ “นวัตกรรม” ยังเป็นโจทย์ใหญ่ระดับประเทศที่ปรากฏในนโยบายการพัฒนาและการปฏิรูปประเทศที่สำคัญไม่ว่าจะเป็นยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (2561-2580) นโยบายประเทศไทย 4.0 รวมทั้งแผนพัฒนานโยบายและแผนวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (2555-2564) รวมถึง สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานในช่วงปี 2562-2565 โดยมุ่งผลักดันประเทศไทยให้ไปสู่ “ประเทศแห่งนวัตกรรม (Innovation Nation)” เพื่อเป็นประเทศที่พร้อมเติบโตและสามารถสร้างนวัตกรรมอันนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมได้ (สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ, 2563) อีกทั้งในปี 2562 องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO) ได้เผยแพร่ผลคะแนนดัชนีนวัตกรรมโลก (Global Innovation Index หรือ GII) โดยประเทศไทยจากที่เคยอยู่ในอันดับ 44 ขึ้นมาเป็น 43 โดยคะแนน GII ที่เพิ่มขึ้นของประเทศไทยเนื่องจากมีการพัฒนาศักยภาพนวัตกรรมด้านต่างๆ อย่างโดดเด่น เมื่อเทียบกับจีดีพีและสัดส่วนประชากรราว 69.2 ล้านคน และมีการสนับสนุนงบประมาณเพื่อการวิจัยและการพัฒนามากประเทศหนึ่งของโลก (World Intellectual Property Organization, 2019)

จากผลการจัดอันดับความสามารถด้านนวัตกรรมของไทยสะท้อนให้เห็นว่าไทยมีการพัฒนาด้านนวัตกรรมที่ดีขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศต่างๆ โดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชีย ไทยยังคงตามหลังอยู่หลายประเทศ ขณะที่ในอาเซียนยังคงตามหลังสิงคโปร์ และมาเลเซีย โดยจะเห็นว่าประเทศที่ประสบความสำเร็จ ด้านนวัตกรรม และอยู่ในลำดับต้นๆ ของการจัดอันดับจากสถาบันต่างๆ เป็นประเทศที่มีการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาในระดับสูง (World Intellectual Property Organization, 2019) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นธุรกิจที่ได้รับรางวัลผู้ประกอบการธุรกิจส่งออกดีเด่น คือ รางวัล ผู้ส่งออกธุรกิจยอดเยี่ยม รางวัลสินค้านวัตกรรมยอดเยี่ยม รางวัลแบรนด์ไทยยอดเยี่ยม รางวัลสินค้าไทยที่มีการออกแบบยอดเยี่ยม รางวัลธุรกิจบริการยอดเยี่ยม รางวัลสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ยอดเยี่ยม และรางวัลสินค้าฮาลาล ยอดเยี่ยม (สินค้าอาหาร สินค้าสุขภาพและความงาม) ซึ่งทั้ง 7 รางวัล เป็นรางวัลสูงสุดของรัฐบาลไทยมอบให้แก่ผู้ประกอบการดีเด่นในแต่ละด้าน เพื่อแสดงถึงภาพลักษณ์ของคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าไทยในตลาดโลก (กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ, 2563)

อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่า การนำนวัตกรรมมาใช้จะทำให้เกิดการพัฒนาองค์กรไปสู่การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม (Innovative Organization) ที่มีรูปแบบกระบวนการจัดการองค์กรที่ส่งผลให้ทั้งระบบการทำงาน และการให้บริการขององค์กรที่มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ผ่านนโยบาย โครงสร้างองค์กร ระบบ รูปแบบ และกระบวนการจัดการในองค์กร ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงศึกษาศักยภาพการดำเนินงานนวัตกรรมสินค้าและบริการยอดเยี่ยมของธุรกิจส่งออก แห่งประเทศไทย เพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่ลุ่มลึกหรือ

ลึกซึ้งทางวิชาการ ซึ่งจะมีประโยชน์ในการสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง รวมถึงเกิดการการผลักดันธุรกิจในการสร้างนวัตกรรมผลิตภัณฑ์และบริการเพื่อการส่งออกต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพการดำเนินงานในองค์กรที่ส่งเสริมนวัตกรรมสินค้าและบริการยอดเยี่ยมของธุรกิจส่งออกดีเด่นแห่งประเทศไทย
2. เพื่อศึกษานวัตกรรมสินค้าและบริการยอดเยี่ยมที่ส่งเสริมธุรกิจส่งออกดีเด่น แห่งประเทศไทย
3. เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพการดำเนินงานในองค์กรกับนวัตกรรมสินค้าและบริการยอดเยี่ยมของธุรกิจส่งออก แห่งประเทศไทย
4. เพื่อทดสอบปัจจัยศักยภาพการดำเนินงานในองค์กรที่ส่งผลต่อนวัตกรรมสินค้าและบริการยอดเยี่ยมของธุรกิจส่งออก แห่งประเทศไทย

วิธีการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) คือ ผู้บริหารของบริษัทที่ได้รับรางวัล “ผู้ประกอบการธุรกิจส่งออกดีเด่น” จากกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ตั้งแต่ปี 2559 ถึงปีล่าสุด 2563 รวมจำนวน 151 ธุรกิจ (กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ, 2563)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารของบริษัทที่ได้รับรางวัล “ผู้ประกอบการธุรกิจส่งออกดีเด่น” จากกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ จำนวน 50 ธุรกิจ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการกำหนดจำนวนตัวอย่างจากมาตรฐานในการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ของคาร์เมนและคณะ (VanVoorhis and Morgan,

2007) ซึ่งได้อธิบายถึงขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลควรมีอย่างน้อย 50 ตัวอย่าง ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ $(\bar{X})=.05$ โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง ตามสะดวก (Convenience Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งได้สร้างตามวัตถุประสงค์และใช้กรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้นโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของธุรกิจที่ได้รับรางวัล ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วยสถานที่ตั้งของธุรกิจ รูปแบบธุรกิจ ทุนเริ่มต้นที่ใช้ในการประกอบธุรกิจ จำนวนพนักงาน ระยะเวลาในการดำเนินงานธุรกิจ และประสบการณ์ในการส่งออก

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพการดำเนินงานในองค์กรที่ส่งเสริมนวัตกรรมสินค้าและบริการยอดเยี่ยมของธุรกิจส่งออกแห่งประเทศไทย จำนวน 39 ข้อ โดยครอบคลุมศักยภาพการดำเนินงานในองค์กร 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ ด้านการวิจัยและพัฒนา ด้านการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ ด้านการผลิต ด้านการตลาด ด้านองค์กร และด้านกลยุทธ์

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับนวัตกรรมสินค้าและบริการยอดเยี่ยมที่ส่งเสริมธุรกิจส่งออกแห่งประเทศไทย จำนวน 14 ข้อ โดยครอบคลุมรูปแบบนวัตกรรม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความใหม่ ด้านความรู้และความคิดสร้างสรรค์ และด้านการนำไปใช้ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจและสังคม

ทั้งนี้แบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เป็นเกณฑ์ในการ

ให้คะแนนตามระดับความคิดเห็นและการแปลผล โดยแบ่งระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ

สำหรับการทดสอบความเที่ยงตรงของ เครื่องมือ ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ ด้านการบริหารจัดการ นวัตกรรม และธุรกิจ ระหว่างประเทศ จำนวน 3 ท่าน ถึงประเด็น ความสอดคล้องและครอบคลุมวัตถุประสงค์การ วิจัย ความเหมาะสมและความสามารถในการ สื่อสาร และนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มี คุณสมบัติเหมือนกับกลุ่มที่ศึกษาวิจัยแต่ไม่ได้ เป็นกลุ่มตัวอย่างของประชากรที่ศึกษา จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีหาค่า สัมประสิทธิ์อัลฟาโดยวิธีการคำนวณของครอนบาค (Cronbach's Alpha) พบว่าข้อคำถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.97 โดยพิจารณาเกณฑ์ค่าความเชื่อมั่น 0.70 ขึ้นไป แสดงให้เห็นว่าข้อคำถามใน แบบสอบถามนั้นมีความน่าเชื่อถือในระดับสูง (ธาณินทร์ ศิลป์จารุ, 2560)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้รับการอนุมัติโครงการวิจัยที่ ทำในมนุษย์ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดยะลา จากคณะกรรมการจริยธรรมการ วิจัยในมนุษย์ เลขที่ SCPHYREC-034/2564 วันที่รับรอง 23 เมษายน 2564 เพื่อยืนยัน พิทักษ์สิทธิ์ของผู้ให้ข้อมูลการวิจัยก่อนทำการ เก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัด ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการรวบรวม ข้อมูล จากคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัย ราชภัฏยะลา เพื่อขอความร่วมมือผู้บริหารของ บริษัทที่ได้รับรางวัล “ผู้ประกอบการธุรกิจส่งออก ดีเด่น” จากกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ตั้งแต่ปี 2559 ถึงปีล่าสุด 2563 ในการเก็บข้อมูล จำนวน 151 แห่ง ในระหว่างวันที่ 26 เมษายน- 31 พฤษภาคม 2564 ผ่านการประสานงาน

โดยตรงกับบริษัทที่ได้รับรางวัล เพื่อเก็บรวบรวม ข้อมูลแบบสอบถามผ่านอีเมล ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่าง สามารถกรอกแบบสอบถามในไฟล์เอกสาร หรือ ตอบแบบสอบถามผ่านทางระบบออนไลน์ โดย การใช้ Google Form

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ การแจกแจงความถี่และ ร้อยละ

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ศักยภาพการดำเนินงานในองค์กรที่ส่งเสริม นวัตกรรมสินค้าและบริการยอดเยี่ยมของธุรกิจ ส่งออกแห่งประเทศไทย และข้อมูลนวัตกรรม สินค้าและบริการยอดเยี่ยมที่ส่งเสริมธุรกิจส่งออก ดีเด่นแห่งประเทศไทย ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและ ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง ศักยภาพการดำเนินงานในองค์กรกับนวัตกรรม สินค้าและบริการยอดเยี่ยมของธุรกิจส่งออก แห่ง ประเทศไทย ใช้สถิติการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient Analysis) ในการ วิเคราะห์ข้อมูล

4. การทดสอบปัจจัยศักยภาพการ ดำเนินงานในองค์กรที่ส่งผลต่อนวัตกรรมสินค้า และบริการยอดเยี่ยมของธุรกิจส่งออก แห่ง ประเทศไทย ใช้สถิติการวิเคราะห์แบบการถดถอย แบบพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งเขียนสมการได้ดังนี้

$$GS = \beta_0 + \beta_1 LC + \beta_2 RC + \beta_3 BC + \beta_4 PC + \beta_5 MC + \beta_6 OC + \beta_7 SC + \varepsilon$$

เมื่อ

GS แทน นวัตกรรมสินค้าและบริการ ยอดเยี่ยมของธุรกิจส่งออกดีเด่นแห่งประเทศไทย

โดยรวม

LC แทน ศักยภาพด้านการเรียนรู้

RC แทน ศักยภาพด้านการวิจัยและพัฒนา

BC แทน ศักยภาพด้านการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์

PC แทน ศักยภาพด้านการผลิต

MC แทน ศักยภาพด้านการตลาด

OC แทน ศักยภาพด้านองค์กร

SC แทน ศักยภาพด้านกลยุทธ์

ผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพการดำเนินงานนวัตกรรมสินค้าและบริการยอดเยี่ยมของธุรกิจส่งออกแห่งประเทศไทย สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ตาราง 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพการดำเนินงานในองค์กรที่ส่งเสริมนวัตกรรมสินค้าและบริการยอดเยี่ยมของธุรกิจส่งออกดีเด่นแห่งประเทศไทย ในภาพรวม

ศักยภาพการดำเนินงานในองค์กรที่ส่งเสริมนวัตกรรมสินค้าและบริการยอดเยี่ยม	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
1. ด้านการเรียนรู้	4.27	0.49	มาก	2
2. ด้านการวิจัยและพัฒนา	3.94	0.78	มาก	7
3. ด้านการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์	3.98	0.71	มาก	6
4. ด้านการผลิต	4.01	0.78	มาก	5
5. ด้านการตลาด	4.36	0.47	มาก	1
6. ด้านองค์กร	4.07	0.65	มาก	4
7. ด้านกลยุทธ์	4.14	0.61	มาก	3
โดยรวม	4.11	0.53	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า ผู้บริหารของบริษัทที่ได้รับรางวัลผู้ประกอบการธุรกิจส่งออกดีเด่น มีความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพการดำเนินงานในองค์กรที่ส่งเสริมนวัตกรรมสินค้าและบริการ

1. ข้อมูลทั่วไปของธุรกิจที่ได้รับรางวัลพบว่า ธุรกิจที่ได้รับรางวัลผู้ประกอบการธุรกิจส่งออกดีเด่นแห่งประเทศไทย ส่วนใหญ่มีสถานที่ตั้งของธุรกิจอยู่ภาคกลาง (ร้อยละ 82) ประกอบกิจการในรูปแบบบริษัทจำกัด (ร้อยละ 90) สำหรับทุนเริ่มต้นที่ใช้ในการประกอบธุรกิจ มากกว่า 2,000,000 บาท ขึ้นไป (ร้อยละ 64) จำนวนพนักงานในบริษัทน้อยกว่า 50 คน (ร้อยละ 34) มีระยะเวลาในการดำเนินงานธุรกิจ มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป (ร้อยละ 54) และมีประสบการณ์ในการส่งออก มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป (ร้อยละ 32)

2. ศักยภาพการดำเนินงานในองค์กรที่ส่งเสริมนวัตกรรมสินค้าและบริการยอดเยี่ยมของธุรกิจส่งออกดีเด่นแห่งประเทศไทย สามารถวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

ยอดเยี่ยมของธุรกิจส่งออกดีเด่นแห่งประเทศไทย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.11$) เมื่อพิจารณาศักยภาพการดำเนินงานในองค์กรที่ส่งเสริมนวัตกรรมสินค้าและบริการยอดเยี่ยมเป็นรายด้าน

ตาราง 3 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของศักยภาพการดำเนินงานในองค์กรกับนวัตกรรมสินค้าและบริการ ยอดเยี่ยมโดยรวม ของธุรกิจส่งออกแห่งประเทศไทย (ต่อ)

ตัวแปร	GS	LC	RC	BC	PC	MC	OC	SC
VIFs		3.070	3.650	5.127	3.655	2.824	3.063	4.673
Tolerance		0.326	0.274	0.195	0.274	0.354	0.327	0.214

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า ตัวแปรอิสระแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งอาจเกิดปัญหา Multicollinearity ดังนั้นผู้วิจัยทำการทดสอบ Multicollinearity โดยใช้ค่า VIFs ปรากฏว่า ค่า VIFs ของตัวแปรอิสระศักยภาพการดำเนินงานในองค์กร มีค่าตั้งแต่ 2.824-5.127 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่า ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันในระดับที่ไม่เกิดปัญหา Multicollinearity (Black, 2006) และค่า Tolerance ของทุกตัวแปรอิสระมีค่าระหว่าง 0.195-0.354 ทุกตัวมีค่าไม่ใกล้ศูนย์ ดังนั้นจึงสรุปได้ ว่าตัวแปรทุกตัวไม่มีระดับความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ศักยภาพการดำเนินงานในองค์กรในแต่ละด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามนวัตกรรมสินค้าและบริการยอดเยี่ยมของธุรกิจส่งออกแห่งประเทศไทยโดยรวม (GS) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.597-0.778 จากนั้น ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ และสร้างสมการพยากรณ์นวัตกรรมสินค้าและบริการยอดเยี่ยมของธุรกิจส่งออกแห่งประเทศไทยโดยรวม (GS) ได้ดังนี้ $GS = 0.671 + 0.032 LC + 0.033 RC - 0.098 BC + 0.287 PC + 0.239 MC + 0.404 OC - 0.034 SC$ ดังตารางที่ 4

ตาราง 4 ทดสอบปัจจัยที่มีผลต่อนวัตกรรมสินค้าและบริการยอดเยี่ยมของธุรกิจส่งออกแห่งประเทศไทย

ตัวแปร	นวัตกรรมสินค้าและบริการยอดเยี่ยม		t	p-value
	สัมประสิทธิ์การถดถอย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน		
ค่าคงที่	0.671		1.692	0.098
ด้านการเรียนรู้ (LC)	0.032	0.030	0.233	0.817
ด้านการวิจัยและพัฒนา (RC)	0.033	0.049	0.344	0.733
ด้านการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ (BC)	-0.098	-0.133	-0.789	0.435
ด้านการผลิต (PC)	0.287	0.429	3.012*	0.004
ด้านการตลาด (MC)	0.239	0.216	1.726	0.092
ด้านองค์กร (OC)	0.404	0.504	3.868*	0.000
ด้านกลยุทธ์ (SC)	-0.034	-0.040	-0.250	0.804

F=19.743 R=0.876 R²=0.767 Adj R²=0.728

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ตัวแปรปัจจัยที่มีผลต่อนวัตกรรมสินค้าและบริการยอดเยี่ยมโดยรวมของธุรกิจส่งออกแห่งประเทศไทยทั้ง 7 ตัวแปร สามารถพยากรณ์นวัตกรรมสินค้าและบริการยอดเยี่ยมของธุรกิจส่งออกแห่งประเทศไทย ได้ร้อยละ 76.70 ($R^2=0.767$) โดยพบตัวแปรที่มีผลต่อการพยากรณ์ 2 ตัวแปร คือ ปัจจัยศักยภาพด้านการผลิต (PC) มีค่า

สัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.287 และปัจจัยศักยภาพด้านองค์กร (OC) ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.404 ส่วนตัวแปรศักยภาพด้านการเรียนรู้ (LC) การวิจัยและพัฒนา (RC) การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ (BC) การตลาด (MC) และด้านกลยุทธ์ (SC) ไม่พบว่ามีผลต่อนวัตกรรมสินค้าและบริการยอดเยี่ยมของธุรกิจส่งออกแห่งประเทศไทย (GS)

ตาราง 5 วิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณแบบ Stepwise ในการพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อนวัตกรรมสินค้าและบริการยอดเยี่ยม รายด้าน ของธุรกิจส่งออกแห่งประเทศไทย

ตัวแปร	นวัตกรรมสินค้าและบริการยอดเยี่ยม		t	p-value
	สัมประสิทธิ์การถดถอย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน		
ค่าคงที่	1.228		4.680*	0.000
ด้านองค์กร (OC)	0.463	0.577	6.855*	0.000
ด้านการผลิต (PC)	0.282	0.422	5.009*	0.000

F=67.776 R=0.862 R²=0.743 Adj R²=0.732

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถร่วมกันทำนายนวัตกรรมสินค้าและบริการยอดเยี่ยมของธุรกิจส่งออกแห่งประเทศไทย พบว่า ตัวแปรศักยภาพการดำเนินงานในองค์กรด้านองค์กร (OC) และ ด้านการผลิต (PC) ที่

ร่วมกันพยากรณ์นวัตกรรมสินค้าและบริการยอดเยี่ยมของธุรกิจส่งออกแห่งประเทศไทย (GS) ได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้ร้อยละ 74.30 ($R^2=0.743$) สามารถเขียนสมการได้ในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้ $GS = 1.228+0.463OC+0.282PC$

ตาราง 6 วิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณแบบ Stepwise ในการพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อนวัตกรรมสินค้าและบริการยอดเยี่ยม รายชื่อ ของธุรกิจส่งออกแห่งประเทศไทย

ตัวแปร	นวัตกรรมสินค้าและบริการยอดเยี่ยม		t	p-value
	สัมประสิทธิ์การถดถอย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน		
ค่าคงที่	1.055		4.167*	0.000
การให้ความสำคัญกับการปรับปรุงโครงสร้างขององค์กรให้มีความยืดหยุ่นเพื่อการสร้างนวัตกรรม (OC ₁)	0.214	0.353	3.995*	0.000
การให้ความสำคัญกับการปรับตัวตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมภายนอกอย่างเหมาะสม (OC ₄)	0.270	0.343	4.359*	0.000
มีการบริหารจัดการและนำองค์ความรู้นวัตกรรมมาพัฒนากระบวนการผลิตสินค้าเชิงนวัตกรรม (PC ₁)	0.125	0.235	2.649*	0.011
การวางแผนทรัพยากรให้สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้เพื่อเกิดความคุ้มค่าต่อการใช้ทรัพยากรที่ค่านิ่งต่อสิ่งแวดล้อม (PC ₆)	0.166	0.276	3.649*	0.001

F=47.936 R=0.900 R²=0.810 Adj R²=0.793

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถร่วมกันทำนายนวัตกรรมสินค้าและบริการยอดเยี่ยมของธุรกิจส่งออกแห่งประเทศไทยพบว่า ตัวแปรศักยภาพการดำเนินงานในองค์กรด้านองค์กร (OC) ในการให้ความสำคัญกับการปรับปรุงโครงสร้างขององค์กรให้มีความยืดหยุ่นเพื่อการสร้างนวัตกรรม (OC₁) และการให้ความสำคัญกับการปรับตัวตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมภายนอกอย่างเหมาะสม (OC₄) ศักยภาพการดำเนินงานในองค์กรด้านการผลิต (GC) มีการบริหารจัดการและนำองค์ความรู้นวัตกรรมมาพัฒนากระบวนการผลิตสินค้าเชิงนวัตกรรม (PC₁) และการวางแผนทรัพยากรให้สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้เพื่อเกิดความคุ้มค่าต่อการใช้ทรัพยากรที่ค่านิ่งต่อสิ่งแวดล้อม (PC₆) ที่ร่วมกันพยากรณ์นวัตกรรมสินค้าและบริการ

ยอดเยี่ยมของธุรกิจส่งออกแห่งประเทศไทย (GS) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้ร้อยละ 81.90 (R²=0.819) สามารถเขียนสมการได้ในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้ $GS = 1.055 + 0.214 OC_1 + 0.270 OC_4 + 0.125 PC_1 + 0.166 PC_6$

อภิปรายผล

ศักยภาพการดำเนินงานในองค์กร ปัจจัยด้านองค์กร มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับนวัตกรรมสินค้าและบริการยอดเยี่ยมของธุรกิจส่งออกแห่งประเทศไทย โดยปัจจัยด้านองค์กร คือ การให้ความสำคัญกับการปรับปรุงโครงสร้างขององค์กรให้มีความยืดหยุ่นเพื่อการสร้างนวัตกรรม และการให้ความสำคัญกับการปรับตัวตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมภายนอกอย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ คชาวุฒิชัย สังฆมาศ และคณะ (2560) พบว่า โครงสร้างองค์กรควร

เป็นองค์กรที่มีความยืดหยุ่น และเอื้อต่อการสร้างความร่วมมือในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของบุคลากร โดยองค์กรธุรกิจส่งออกไทยที่ได้รับรางวัลนวัตกรรม มีโครงสร้างที่เอื้อต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ซึ่งมีโครงสร้างองค์กรแบบราบ ไม่มีลำดับสายบังคับบัญชาที่มากนัก บางองค์กรมีการจัดตั้งทีมงานเพื่อช่วยกันดูแลงานด้านนวัตกรรมขององค์กร ซึ่งประกอบด้วยบุคลากรจากหลายแผนกที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในหลากหลายสาขา และบางองค์กรให้ฝ่ายทรัพยากรบุคคลเป็นผู้ดูแลงานด้านนวัตกรรมขององค์กร สอดคล้องกับ สมบัติ นามบุรี (2562) โครงสร้างองค์กรที่มีความยืดหยุ่น โครงสร้างองค์กรแบบสิ่งมีชีวิต (Organism) จะมีความยืดหยุ่นและจะส่งผลกระทบต่อบรรยากาศที่ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมมากกว่า โครงสร้างองค์กรแบบเครื่องจักร (Mechanism) ที่มีการควบคุมเข้มงวด ความยืดหยุ่น เป็นกฎเกณฑ์สำคัญต่อองค์กรอย่างแท้จริง ไม่ว่าจะเป็นความยืดหยุ่นของบุคคล ทีมงาน หรือองค์กรและสามารถช่วยในการเผชิญหน้าหรือตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ได้ ในองค์กรที่ยืดหยุ่นและเปิดนั้น มีการปรับตัวให้เข้ากับการพัฒนาแบบใหม่และการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งทำให้มีแนวโน้มให้เกิดการเรียนรู้และความอยากรู้อยากเห็น สอดคล้องกับ Lee (2012) พบว่าความสัมพันธ์ระหว่าง การส่งออก ผลผลิตภาพนวัตกรรม และองค์กร เป็นการพิสูจน์สำหรับผลิตภาพที่แข็งแกร่งของผู้ส่งออกอย่างต่อเนื่องว่าการส่งออกยังเกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจการตัดสินใจโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ส่งออกอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับ พระครูปลัดสุวัฒนพุทธคุณ และณัฐยาณี บุญทองคำ (2563) พบว่า ปัจจุบันนวัตกรรม ได้กลายเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการปรับตัวของภาครัฐในการเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโลกภายใต้ กระแส

โลกาภิวัตน์ ทำให้ภาครัฐไทยอาจจะไม่สามารถใช้วิธีการบริหารจัดการภาครัฐเช่นเดิมและจำเป็นจะต้องหาวิธีการบริหารจัดการภาครัฐใหม่เพื่อเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและการแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นก่อให้เกิดการสร้างนวัตกรรมภาครัฐเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้ภาครัฐไทยสามารถปรับตัวทันต่อความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของโลก และช่วยให้ภาครัฐไทยมีกลไกที่มีประสิทธิภาพสามารถแข่งขันกับประเทศอื่นๆ ในโลกได้

ศักยภาพการดำเนินงานในองค์กร ปัจจัยด้านการผลิต มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับนวัตกรรมสินค้าและบริการยอดเยี่ยมของธุรกิจส่งออกแห่งประเทศไทย โดยปัจจัยด้านการผลิต คือ มีการบริหารจัดการและนำองค์ความรู้นวัตกรรมมาพัฒนากระบวนการผลิตสินค้าเชิงนวัตกรรม และการวางแผนทรัพยากรให้สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้เพื่อเกิดความคุ้มค่าต่อการใช้ทรัพยากรที่คำนึงต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับ สมบัติ นามบุรี (2562) พบว่ากระบวนการผลิต ต้องมีการสร้างสรรค์พัฒนาและนำเสนอผลิตภัณฑ์ใหม่ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาด้านเทคโนโลยีหรือวิธีการใช้ รวมไปถึงการปรับปรุงผลิตภัณฑ์เดิมที่มีอยู่แล้วให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Cassiman and Martínez-Ros (2010) พบว่าความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างผลิตภาพของบริษัทและการส่งออก เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจด้านนวัตกรรม พบหลักฐานที่ชัดเจนว่านวัตกรรมผลิตภัณฑ์ ส่งผลกระทบต่อผลิตภาพและการชุกชุมบริษัทขนาดเล็กของบริษัทกลุ่มผู้ผลิตในประเทศสเปน ที่ไม่ได้ส่งออกให้เข้าสู่ตลาดส่งออก สอดคล้องกับ สุภัทรศักดิ์ คำสามารถ (2563) พบว่าวิธีการดำเนินงานและแนวคิดใหม่ที่เกิดจากการทำความเข้าใจความต้องการของลูกค้ามาเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริการที่ตอบ

สนองต่อความพึงพอใจของลูกค้าได้เหนือความคาดหวังที่เพิ่มมากขึ้นซึ่งการพัฒนาประกอบด้วยการนำความรู้ที่ใหม่ๆ มาสร้างกระบวนการต่างๆ เป็นการปรับปรุงหรือออกแบบกระบวนการในการสร้างการบริการใหม่ และสอดคล้องกับ จีรนนท์ นาคสมทรง (2563) พบว่าเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) คือ แนวคิดการดำเนินธุรกิจที่มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรต่างๆ ให้คุ้มค่ายาวนานที่สุด โดยการลดปริมาณการใช้ (Reduce) โดยเฉพาะทรัพยากรธรรมชาติที่ต้องการการอนุรักษ์และฟื้นฟู การใช้ซ้ำ (Reuse) โดยเฉพาะกับสิ่งของเครื่องใช้ที่ใช้เวลาในการย่อยสลายยาวนานหรือมีมลพิษจากการทำลาย และการแปรสภาพแล้วนำกลับมาใช้ (Recycle) วัสดุติบหรือสิ่งของที่ภายหลังเลิกใช้แล้วสามารถนำเข้าสู่กระบวนการแปรสภาพแล้วนำกลับมาใช้เป็นวัสดุติบเพื่อการผลิตใหม่อีกรอบแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนมีความคล้ายกับ “หลักการ 3R” ที่เป็นวิธีการยืดอายุการใช้งาน เป็นการหมุนเวียนการใช้ทรัพยากรเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และลดของเสียจากกระบวนการผลิต (Zero Waste) ลดขยะจากการเลิกใช้งานกระบวนการเหล่านี้เกิดขึ้นได้จากการคิดอย่างเป็นระบบในตลอดช่วงอายุของผลิตภัณฑ์ ตั้งแต่การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่าต่อลูกค้าและสิ่งแวดล้อม การเลือกใช้วัสดุติบการผลิตบรรจุภัณฑ์ที่สามารถย่อยสลายได้ตามธรรมชาติ และการคำนึงถึงวิธีการกำจัดทำลายผลิตภัณฑ์ภายหลังการเลิกใช้ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ศักยภาพการดำเนินงานนวัตกรรมสินค้าและบริการยอดเยี่ยมของธุรกิจส่งออกแห่งประเทศไทย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1.1 งานวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อศึกษาให้ทราบถึงปัจจัยด้านนวัตกรรมสินค้าและบริการยอดเยี่ยมที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของธุรกิจส่งออกแห่งประเทศไทย จากผู้ประกอบการโดยตรง

1.2 ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อผลการดำเนินงาน เป็นการสังเคราะห์ข้อมูลตั้งแต่อดีต ถึง ปัจจุบัน เพื่อศึกษาถึงสิ่งที่ทำให้เกิดปัญหาและเป็นอุปสรรคต่อการเป็นองค์กรนวัตกรรมสินค้าและบริการยอดเยี่ยมของธุรกิจส่งออกแห่งประเทศไทย ซึ่งจะทำให้ผู้ประกอบการสามารถกำหนดแนวทางวิธีการในการปรับปรุงแก้ไขได้อย่างเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลงานวิจัยไปใช้

2.1 ผู้บริหารองค์กรนวัตกรรม ควรเลือกปัจจัยจากผลการวิจัยนี้ คือศักยภาพการดำเนินงานในองค์กร ด้านองค์กร และ ด้านการผลิตนำไปใช้ให้สอดคล้องกับบริบทขององค์กรตนเองให้ความสำคัญกับแนวทางการยกระดับความสามารถทางนวัตกรรม โดยมุ่งเน้นไปที่การจัดการองค์ความรู้นวัตกรรมมาพัฒนากระบวนการผลิตสินค้าเชิงนวัตกรรม การวางแผนกลยุทธ์โดยการใช้ทรัพยากรให้สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้เพื่อเกิดความคุ้มค่าต่อการใช้ทรัพยากรที่คำนึงต่อสิ่งแวดล้อม การให้ความสำคัญกับการปรับปรุงโครงสร้างขององค์กรให้มีความยืดหยุ่นเพื่อการสร้างนวัตกรรม ส่งเสริมและสนับสนุนโอกาสในการทำงานนวัตกรรมภายในองค์กร และความใส่ใจพนักงานการให้ความสนใจกับการปรับตัวและตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมภายนอกอย่างเหมาะสมที่สุดท้ายคือการ ลงมือรังสรรค์นวัตกรรมให้เกิดขึ้นได้จริงและเป็นรูปธรรม

2.2 ผู้บริหารองค์กรนวัตกรรม ต้องมีความเข้าใจระดับความสามารถทางนวัตกรรมปัจจุบันขององค์กร เข้าใจจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และ อุปสรรคในการรังสรรค์นวัตกรรมให้เกิดขึ้นได้จริง รวมถึงการเปลี่ยนแปลงองค์กรให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน พนักงานทุกคนจาก ทุกหน่วยงานในองค์กร หากทุกคนในองค์กรมีเป้าหมายที่

เป็นหนึ่งเดียวกัน การมุ่งไปสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมก็จะเกิดผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ประจำปีงบประมาณ 2564

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ. (2563). *รายชื่อผู้ได้รับรางวัล PM Award*. สืบค้นเมื่อ 5 ธันวาคม 2563 จาก <https://www.pm-award.com/pma-directory/>
- คหาวุฒิ สังฆมาศ, เกียรติกร โพธิ์มณี และปรียาภร เอี่ยมสำลี. (2560). นวัตกรรมสร้างสรรค์ทางธุรกิจเพื่อการส่งออกกับนโยบายไทยแลนด์ 4.0. *วารสารบัณฑิตศาสตร์*, 15(2), 124-132.
- จิรพันธ์ นาคสมทรง. (2563). เศรษฐกิจหมุนเวียนหนทางสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและบทบาทของการบัญชี. *วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 12(3), 157-172.
- ธานีินทร์ ศิลป์จารุ. (2560). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS*. พิมพ์ครั้งที่ 17. กรุงเทพฯ: บิสนิเนส อาร์แอนด์ดี.
- พระครูปลัดสุวัฒนพุทธิคุณ และณัฏยาณี บุญทองคำ. (2563). การสร้างนวัตกรรมในบริบทภาครัฐไทย. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 6(3), 287-299.
- สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์, แพกตร์ผจง วัฒนสินธุ์, อัจฉรา จันท์ฉาย และประกอบ คุปรัตน์. (2553). นวัตกรรม: ความหมาย ประเภท และความสำคัญต่อการเป็นผู้ประกอบการ. *วารสารบริหารธุรกิจ*, 33(128), 49-65
- สมบัติ นามบุรี. (2562). นวัตกรรมและการบริหารจัดการ. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 2(2), 121-134.
- สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ. (2559). *รายงานประจำปี 2559*. กรุงเทพฯ: สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์กรมหาชน) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ. (2563). 4 ยุทธศาสตร์ผลักดัน 'ไทย' ให้เป็นประเทศแห่งนวัตกรรม. สืบค้นเมื่อ 5 มิถุนายน 2564 จาก <https://www.nia.or.th/NIA4>
- สุภัทรรศกดิ์ คำสามารถ, กุลจิรา รักษานคร และมังกร หริรักษ์. (2563). ศักยภาพทางนวัตกรรมที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของธุรกิจขนาดย่อม (ประเภทบริการ). *Journal of Modern Learning Development*, 5(2), 214-229.
- Black, K. (2006). *Business statistics: for contemporary decision making*. 4th ed. New York: John Wiley & Sons.
- Cassiman, B., Golovko, E. & Martínez-Ros, E. (2010). Innovation, exports and productivity. *International Journal of Industrial Organization*, 28(4), 372-376.

-
- Guan, J. & Ma, N. (2003). Innovative capability and export performance of Chinese firms. *Technovation*, 23(9), 737-747.
- Lee, C. (2012), 'Exporting, Productivity, Innovation and Organization: Evidence from Malaysia Manufacturing', in Hahn, C.H. And D.A. Narjoko (eds.), Dynamics of Firm Selection Process in Globalized Economies. *ERIA Research Project Report*, 2011(3), 289-305.
- VanVoorhis, C.W. & Morgan, B.L. (2007). Understanding power and rules of thumb for determining sample sizes. *Tutorials in quantitative methods for psychology*, 3(2), 43-50.
- World Intellectual Property Organization. (2019). *Global Innovation Index 2019*. [Online]. [cited 8 December 2020]. Available from: <https://www.wipo.int/portal/en>

หลักเกณฑ์และคำแนะนำสำหรับผู้พิมพ์ บทความ หรือ บทความวิจัย วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (Instructions for the Authors)

บทความและบทความวิจัยที่จะนำมาตีพิมพ์ในวารสารมหาวิทยาลัยมหาสารคามนี้ จะต้องได้รับการตรวจสอบทางวิชาการ (Pre review) ก่อน เพื่อให้วารสารมีคุณภาพในระดับมาตรฐานสากล และนำไปอ้างอิงได้ ผลงานที่ส่งมาตีพิมพ์ จะต้องเป็นงานทบทวนความรู้เดิมและเสนอความรู้ใหม่ที่ทันสมัยรวมทั้งข้อคิดเห็นที่เกิดประโยชน์ต่อผู้อ่าน ผลงานไม่เคยถูกนำไปตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่นใดมาก่อน และไม่ได้อยู่ในระหว่างการพิจารณาของวารสารใดๆ การเตรียมต้นฉบับที่จะมาลงตีพิมพ์ ควรปฏิบัติตามคำแนะนำดังนี้

การเตรียมต้นฉบับสำหรับบทความและบทความวิจัย

1. **ภาษา** เป็นภาษาไทยหรืออังกฤษก็ได้ ถ้าเป็นภาษาไทย ให้ยึดหลักการใช้คำศัพท์หรือการเขียนทับศัพท์ให้ยึดหลักของราชบัณฑิตยสถาน พยายามหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาอังกฤษในข้อความ ยกเว้นกรณีจำเป็น ศัพท์ภาษาอังกฤษที่ปนไทย ให้ใช้ตัวเล็กทั้งหมด ยกเว้นชื่อเฉพาะซึ่งต้องขึ้นต้นด้วยตัวอักษรใหญ่ ถ้าเป็นภาษาอังกฤษ ควรให้ผู้เชี่ยวชาญในภาษาอังกฤษตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะส่งต้นฉบับ

2. **ขนาดของต้นฉบับ** พิมพ์หน้าเดียวบนกระดาษสัน ขนาด เอ 4 (216 x 279 มม.) ควรเว้นระยะห่างจากขอบกระดาษด้านบนและซ้ายมืออย่างน้อย 40 มม. (1.5 นิ้ว) ด้านล่างและขวามืออย่างน้อย 25 มม. (1 นิ้ว) พิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์เวิร์ด ด้วยรูปแบบอักษร browallia New ขนาด 16 ตัวอักษรย่อหน้า

3. จำนวนหน้า บทความและบทความวิจัย ไม่ควรเกิน 15 หน้า

การเรียงลำดับเนื้อหาบทความ และบทความวิจัย

1. **ชื่อเรื่อง (Title)** ควรสั้น กระชับ และสื่อเป้าหมายหลักของการศึกษาวิจัย ไม่ใช่ คำย่อ ความยาวไม่ควร เกิน 100 ตัวอักษร ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยให้นำชื่อเรื่องภาษาไทยขึ้นก่อน

2. **ชื่อผู้พิมพ์และที่อยู่** ให้มีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ และระบุตำแหน่งทางวิชาการ หน่วยงานหรือสถาบัน ที่อยู่ และ E-mail ของผู้พิมพ์ เพื่อใช้ติดต่อเกี่ยวกับต้นฉบับและบทความที่ตีพิมพ์แล้ว

3. **บทคัดย่อ (Abstract)** ให้มีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ เป็นเนื้อความย่อที่อ่านแล้วเข้าใจง่าย โดยเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหา เช่น วัตถุประสงค์ วิธีการศึกษา ผลงานและการวิจารณ์ อย่างต่อเนื่องกัน ไม่ควรเกิน 500 คำ ไม่ควรมีคำย่อ ให้บทคัดย่อภาษาไทยขึ้นก่อนภาษาอังกฤษ

4. คำสำคัญหรือคำหลัก (Keyword) ให้ระบุทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ใส่ไว้ท้ายบทคัดย่อของแต่ละภาษา

5. บทนำ (Introduction) เป็นส่วนของเนื้อหาที่บอกความเป็นมาและเหตุผลนำไปสู่การศึกษาวิจัย ให้ข้อมูลทางวิชาการพร้อมทั้งจุดมุ่งหมายที่เกี่ยวข้องอย่างคร่าวๆ และมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาและการวิจัยนั้นด้วย

6. วิธีการศึกษา ให้บรรยายละเอียดวัสดุ อุปกรณ์ สิ่งื่อนำมาศึกษา จำนวนลักษณะเฉพาะของตัวอย่างที่ศึกษา ตลอดจนเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษา อธิบายวิธีการศึกษา หรือแผนการทดลองทางสถิติ การสุ่มตัวอย่าง วิธีการเก็บข้อมูลและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

7. ผลการศึกษา (Results) แจ้งผลที่พบตามลำดับหัวข้อของการศึกษาวิจัยอย่างชัดเจนได้ใจความ ถ้าผลไม่ซับซ้อนไม่มีตัวเลขมาก ควรใช้คำบรรยาย แต่ถ้ามีตัวเลขมาก ตัวแปรมาก ควรใช้ตาราง แผนภูมิแทน ไม่ควรมีเกิน 5 ตารางหรือแผนภูมิ ควรแปลความหมายและวิเคราะห์ผลที่ค้นพบ และสรุปเปรียบเทียบกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

8. วิจารณ์และสรุปผล (Discussion and conclusion) ชี้แจงว่าผลการศึกษาตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย หรือแตกต่างไปจากผลงานที่มีผู้รายงานไว้ก่อนหรือไม่ อย่างไร เหตุผลใดจึงเป็นเช่นนั้น และมีพื้นฐานอ้างอิงที่เชื่อถือได้ และให้จบด้วยข้อเสนอแนะที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์หรือทั้งประเด็นคำถามการวิจัย ซึ่งเป็นแนวทางสำหรับการวิจัยต่อไป

9. ตาราง รูป รูปภาพ และแผนภูมิ ควรคัดเลือกเฉพาะที่จำเป็น แยกออกจากเนื้อเรื่องโดยเรียงลำดับให้สอดคล้องกับคำอธิบายในเนื้อเรื่อง และต้องมีคำอธิบายสั้นๆ แต่สื่อความหมาย ได้สาระครบถ้วน ในกรณีที่เป็นตาราง คำอธิบาย ต้องอยู่ด้านบน ในกรณีที่เป็นรูปภาพ หรือแผนภูมิ คำอธิบายอยู่ด้านล่าง

10. กิตติกรรมประกาศ ระบุสั้นๆ ว่าได้รับการสนับสนุนทุนวิจัย และความช่วยเหลือจากองค์กรใดหรือใครบ้าง

11. เอกสารอ้างอิง (References) สำหรับการพิมพ์เอกสารอ้างอิง ทั้งเอกสารอ้างอิงที่เป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษโดยมีหลักการทั่วไป คือ เอกสารอ้างอิงต้องเป็นที่ถูกตีพิมพ์และได้รับการยอมรับทางวิชาการ ไม่ควรเป็นบทคัดย่อ และไม่ใช้การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล ถ้ายังไม่ได้ถูกตีพิมพ์ ต้องระบุว่า รอการตีพิมพ์ (in press)

11.1 การเขียนเอกสารอ้างอิง

ก. กรณีที่เป็นรายงานวิจัย มีรูปแบบและการเรียงลำดับดังนี้: ชื่อผู้เขียน (ในกรณีภาษาไทย ใช้ชื่อและนามสกุล และในกรณีภาษาอังกฤษ ใช้นามสกุลและชื่อ). ปีที่พิมพ์. ชื่อเรื่อง. ชื่อย่อของวารสาร. เล่มที่พิมพ์ ฉบับที่พิมพ์. เลขหน้าแรกถึงหน้าสุดท้ายของเรื่อง. ในกรณีที่มีผู้เขียนมากกว่า 6 คน ให้ใส่รายชื่อผู้เขียนทั้ง 6 คนแรก แล้วตามด้วยคำว่า “และคณะ” หรือ “et al”

ตัวอย่าง

อมรรัตน์ จงสวัสดิ์ตั้งสกุล, ลัดดา เหมาะสุวรรณ. (2002). Evidenced based maillard reeaction: focusing on parenteral nutrition. *วารสารโภชนบำบัด*. 13(1), 3-11

Vega KJ, Pina I, Krevaky B. (1996). Heart transplantation is associated is with an increase risk for pancreatobiliary diseases. *Ann Intern Med*. 124(11), 980-3

ข. กรณีที่เป็นหนังสือ มีรูปแบบและการเรียงลำดับ เหมือนเอกสารอ้างอิงที่เป็นรายงานวิจัย (ในข้อ ก.) ยกเว้น ใช้ *ชื่อหนังสือ* เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์ แทน *ชื่อย่อวารสาร*

ตัวอย่าง

วิญญู มิตรานันท์. (2538). *พยาธิกายวิภาค*. กรุงเทพฯ: โอเอสพริ้นติ้งเฮาส์. 629-78.

Ringsven M.K., Bond, D. (1996). *Gerontology and leadership skills for nureses*. 2nd ed. Albany (NY): Delmar Publishers. 100-25.

ค. กรณีที่เป็นรายงานการประชุมและสัมมนา มีรูปแบบการเรียงลำดับ คือ ชื่อผู้แต่ง. ปีที่พิมพ์. ชื่อเอกสารรวมเรื่องที่ได้จากรายงานการประชุม. วัน เดือน ปีที่จัด: สถานที่จัด: สำนักพิมพ์ หรือ ผู้จัดพิมพ์. เลขหน้า.

ตัวอย่าง

ณัฐนันท์ สินชัยพานิช, วราภรณ์ จรรยาประเสริฐ, ยุพิน รุ่งเวชวุฒิวินทยา, มนต์ชูลี นิตินน, สาธิต พุทธิพิพัฒน์ขจร. (2542). เกสัชกรพัฒนาเพื่อการพึ่งพาตนเอง. *รายงานการประชุมวิชาการ เกสัชกรรม ประจำปี 2542 ของเกสัชกรรมสมาคมแห่งประเทศไทย ; 24-26 มีนาคม 2542*. กรุงเทพมหานคร: เกสัชกรรมสมาคมแห่งประเทศไทย. 89-105.

Kimmura J. Shibasaki H, editors. (1996). *Proceeding of 10yh International Congress of EMG and/ Clinical Neurophysilogy ; 15-16 Oct 1995; Kyoto Japan*. Amsterdam: Eelsevier. 80-90.

ง. กรณีเป็นวิทยานิพนธ์ มีรูปแบบการเรียงลำดับ คือ ชื่อผู้แต่ง. ปีที่พิมพ์. *ชื่อวิทยานิพนธ์*. สถาบันที่พิมพ์: ชื่อสถาบันการศึกษา

ตัวอย่าง

อัมพร ณรงค์สันติ. (2541). *การใช้ยาเจนตั้มยซินวันละครั้งเปรียบเทียบกับวันละสองครั้งในทารกแรกเกิดไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกสัชศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Kaplan S.J. (1995). *Post-hospital home health care: the elderly,s access and utilization [dissertayion]*. St. Louis (MO): Washington Univ.

จ. กรณีที่เป็นบทความในหนังสือพิมพ์ มีรูปแบบและการเรียงลำดับเหมือนเอกสารอ้างอิงที่เป็นรายงานวิจัย (ในข้อ 11.1.1. ก)

ตัวอย่าง

Lee, G. (1996). *Hospitalization tied to ozone pollution: study estimates 50,000 admissions annually*. The Washington Post Jun 21.5.

ฉ. กรณีที่เป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีรูปแบบและการเรียงลำดับ คือ ชื่อผู้แต่ง. ปีที่พิมพ์. ชื่อเรื่อง. ชื่อวารสาร (ปี เดือน วันที่อ้างอิงถึง) เล่มที่ (ฉบับที่): ได้มาจาก ชื่อ website.

ตัวอย่าง

Morse S.S. (1995). *Factors in the emergence of infectious disease*. Emerg Infect Dis [cited 1996 Jun 5] ; 1 (1): Available from: URL/www.Cdc.gov/ncidod/Eid.htm.